

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระทรวงศึกษาธิการ

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้
เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ศูนย์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับโครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ร่วมมือกันจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงเพื่อให้ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ศึกษาและเป็นแนวทางไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาหน่วยการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการปลูกฝังค่านิยม “อยู่อย่างพอเพียง” ให้แก่เยาวชนคนไทยเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ

สาระสำคัญประกอบด้วย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประถมศึกษา และได้จัดองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางนำไปสู่การปฏิบัติไว้ในภาคผนวกสำหรับไว้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อไปได้อีกครั้ง

ขอขอบคุณ ดร.ปรียานุช ธรรมปิยา ประธานคณะทำงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และคณะผู้จัดทำ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ที่เสียสละเวลา อุทิศ ทูมเท ภูมิปัญญาและประสบการณ์ ทำให้เอกสารเล่มนี้สำเร็จเป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจงประกอบการใช้หน่วย

1. คณะผู้จัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

คณะผู้จัดทำชุดตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้นี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณาจารย์ และครูผู้สอน จากสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีประสบการณ์ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

2. หลักคิดในการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

2.1 เอกสารเล่มนี้ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

ส่วนที่ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ส่วนที่ 2 ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1)

ส่วนที่ 3 ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 สาระหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อยู่ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภายใต้มาตรฐาน ส 3.1 ซึ่งกำหนดให้ “เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ” โดยมีตัวชี้วัดทั้งหมด ดังนี้

ม.4-ม.6 ตัวชี้วัด ม.4-ม.6/1, ม.4-ม.6/2, ม.4-ม.6/3, ม.4-ม.6/4

3. ขั้นตอนการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

3.1 การจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ เริ่มจากศึกษามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละชั้นปี ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในแต่ละชั้น แล้วจึงจัดทำหน่วยการเรียนรู้หลักในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักคิดและหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบสหวิทยาการ หรือบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น 7 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ และภาษาต่างประเทศ

3.2 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไม่เคร่งครัดในรูปแบบของการเขียนหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้สามารถปรับใช้ได้ตามธรรมชาติของวิชา ระดับชั้น ตามบริบทของโรงเรียนแต่คงหัวข้อสำคัญไว้ ได้แก่ (1) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด (เป้าหมายการเรียนรู้) (2) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด (3) จุดประสงค์การเรียนรู้ (4) สาระการเรียนรู้ (5) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (7) ชิ้นงาน/ภาระงาน (8) กิจกรรมการเรียนรู้ (9) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ (10) การวัดและประเมินผล และ (11) การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ได้นั้นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ปลูกฝังวิธีการคิด และเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยคุณลักษณะความพอเพียงโดยยึดหลักการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 หลักการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี บนพื้นฐานของการใช้คุณธรรม นำความรู้ ซึ่งรวมถึงความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน ความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และการใช้ความรู้ทางหลักวิชาการอย่างรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านสมดุล 4 มิติ ได้แก่ ด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.3 ความพิเศษของหน่วยการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้ จะแสดงวิธีคิดของการจัดทำแผน เพื่อให้ครูเข้าใจว่า นำมาใช้ในการจัดทำแผนอย่างไร และการจัดทำแผนมีวัตถุประสงค์อย่างไร โดยได้จัดพิมพ์เป็นตัวทึบ เอียงชี้แจงต่อจากหน่วยการเรียนรู้

4. ขั้นตอนการนำหน่วยการเรียนรู้ไปใช้

4.1 ชั้นเตรียม

- (1) ครูต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- (2) ครูต้องศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้
- (3) ศึกษาความรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจในเรื่อง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม และสมดุล 4 มิติ
- (4) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำความเข้าใจสาระการเรียนรู้ที่ควรสอนในแต่ละชั้นปีที่จะนำไปใช้สอนอย่างเป็นองค์รวม ศึกษาโครงสร้างหลักสูตร โดยรวมทุกช่วงชั้นให้เห็นความเชื่อมโยงพัฒนาหลักสูตรโดยรวม
- (5) ศึกษาหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย
 - 1) ชื่อหน่วยการเรียนรู้
 - 2) มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
 - 3) สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
 - 4) จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 5) สาระการเรียนรู้
 - 6) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 8) ชิ้นงาน/ภาระงาน
 - 9) กิจกรรมการเรียนรู้
 - 10) สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้
 - 11) การวัดและประเมินผล
 - 12) การบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- (6) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยในแต่ละชั่วโมงให้เข้าใจ ได้แก่ ศึกษาชิ้นงาน/ภาระงาน วิธีการวัดและประเมินผล เกณฑ์การวัด
- (7) จัดเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ที่ระบุไว้ในหน่วยให้พร้อม และเพียงพอสำหรับนักเรียนในชั้นเรียนก่อนถึงชั่วโมงสอน
- (8) จัดเตรียมเครื่องมือวัดผลประเมินผลตามที่ระบุไว้ให้ครบทุกชนิด ได้แก่ แบบทดสอบ แบบประเมินใบงาน แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

4.2 ขั้นตอนการใช้หน่วยการเรียนรู้

- (1) นำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่สำเร็จไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในหน่วย ซึ่งประกอบด้วย ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ และขั้นสรุป

(2) ในการนำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนสามารถปรับเวลาการสอน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพภูมิสังคมของแต่ละสถานศึกษา โดยให้ยึดมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของแต่ละชั้นปีเป็นหลัก

(3) เมื่อนำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไปทดลองใช้แล้วให้บันทึกผลหลังการใช้

(4) หลังครูผู้สอนได้ทดลองใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการเสนอข้อชี้แนะในการปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.3 ชั้นสรุป/ประเมินผล

(1) ประเมินผลการใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงจากแบบประเมิน

(2) วิเคราะห์และสรุปผลการใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

(3) รายงานผล ให้ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขต่อต้นสังกัดและสาธารณชน

4.4 ชั้นติดตามผล

(1) ติดตามผลการขยายเครือข่ายการใช้หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

(2) สรุปผล จัดแสดงนิทรรศการผลงาน/เปิดบ้านพอเพียง/การจัดตลาดนัดความรู้

4.5 ชั้นนำผลไปใช้ปรับปรุง/พัฒนาสู่ความยั่งยืน

(1) นำผลการใช้ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่บกพร่องไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาหน่วยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

(2) นำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงที่พัฒนาแล้วไปใช้กับโรงเรียนเครือข่าย เป็นการขยายการใช้หน่วยการเรียนรู้ให้มากขึ้น

(3) ขยายเครือข่ายการจัดทำหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงไปยังหน่วยอื่น และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สารบัญ

คำนำ	หน้า
คำชี้แจง	
ส่วนที่ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	1
ส่วนที่ 2 ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1)	5
1. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	5
2. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	25
ส่วนที่ 3 ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	49
1. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	49
* ภาษาไทย	
* วิทยาศาสตร์	
* สุขศึกษาและพลศึกษา	
* ศิลปะศึกษา	
2. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	183
* คณิตศาสตร์	
* การงานอาชีพและเทคโนโลยี	
3. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	253
* สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	
* ภาษาต่างประเทศ	
ส่วนที่ 4	
ภาคผนวก ก เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร	283
ภาคผนวก ข แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา	287
ภาคผนวก ค ตามรอยพ่อชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน	298
คณะผู้จัดทำ	309

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาที่จะบ่งบอกรายละเอียดเกี่ยวกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการเตรียมที่จะพัฒนาคนของประเทศ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและมีคุณภาพได้ตามมาตรฐานสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ

การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

2. จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) มีความรู้อันเป็นสากลและความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และการมีทักษะชีวิต
- 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย
- 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.2 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสำคัญในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เห็นความสำคัญในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมสัมพันธอันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

2.3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย	4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย	8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดนิยาม ตัวชี้วัด และพฤติกรรมบ่งชี้ ดังนี้

ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง

นิยาม

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่อสังคมได้อย่างมีความสุข

ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัด

5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม

5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้

ตัวชี้วัด	พฤติกรรมบ่งชี้
5.1 ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	5.1.1 ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี รวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม 5.1.2 ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ่มค่า และเก็บรักษาดูแลอย่างดี 5.1.3 ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุผล 5.1.4 ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด
5.2 มีภูมิคุ้มกันในตัว ที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	5.2.1 วางแผนการเรียนรู้ การทำงาน และการใช้ชีวิตประจำวัน บนพื้นฐานของความรู้ ข้อมูลข่าวสาร 5.2.2 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.4 มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะพบว่า มีปรากฏชัดเจนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เป็นหลัก คือ

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ดังกล่าว จะระบุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในตัวชี้วัดอย่างชัดเจนในทุกตัวชี้วัดตั้งแต่ ป.1-ม.6 ตัวอย่างเช่น

มาตรฐาน ส 3.1 ป.1/3 ยกตัวอย่างการใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด

ป.4/3 อธิบายหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง

ม.1/3 อธิบายความเป็นมา หลักการ และความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อสังคมไทย

ม.3/1 มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ม.4-6/2ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

นอกจากนั้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะปรากฏอยู่ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ และศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.3/3 อภิปรายความสำคัญของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน

ม.4-6/11 วิเคราะห์พระพุทธรูปศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาของประเทศแบบยั่งยืน หรือแนวคิดของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัด

ม.3/4 วิเคราะห์และอธิบายทรัพยากรธรรมชาติด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นได้ว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปรากฏในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น มีรายละเอียดที่สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทยตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.5 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1) **กิจกรรมแนะแนว** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2) **กิจกรรมนักเรียน** เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติ ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงาน ร่วมกันเป็นกลุ่มตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

- กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
- กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) **กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งสามารถกำหนดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” เช่น ชุมนุมพอเพียง ชุมนุมออมทรัพย์พอเพียง และชุมนุมธนาคารโรงเรียน ชุมนุมยุวชนคนดีที่โรงเรียนพอเพียง เป็นต้น

ตัวอย่างหน่วยการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส 3.1)

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 32102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รหัสวิชา ส 32102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง
หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม
ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....
ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

- ได้รับการส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ สร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม เห็นความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 32102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (เศรษฐศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษา อธิบาย บทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อภิปราย การกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผล ต่อสังคมไทย ผลดีผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ และปัญหาทางเศรษฐกิจ ในชุมชนพร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไข และตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ และความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศชาติ

โดยใช้กระบวนการอธิบาย อภิปราย วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น กระบวนการคิด การสืบค้นข้อมูล การบันทึกข้อมูล การปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม และ กระบวนการสร้างความตระหนัก

เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักเศรษฐศาสตร์ มีความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน และรักความเป็นไทย

รหัสตัวชี้วัด ส 3.1 ม.5/1, ม.5/2, ม.5/3, ม.5/4

ส 3.2 ม.5/1, ม.5/2, ม.5/3

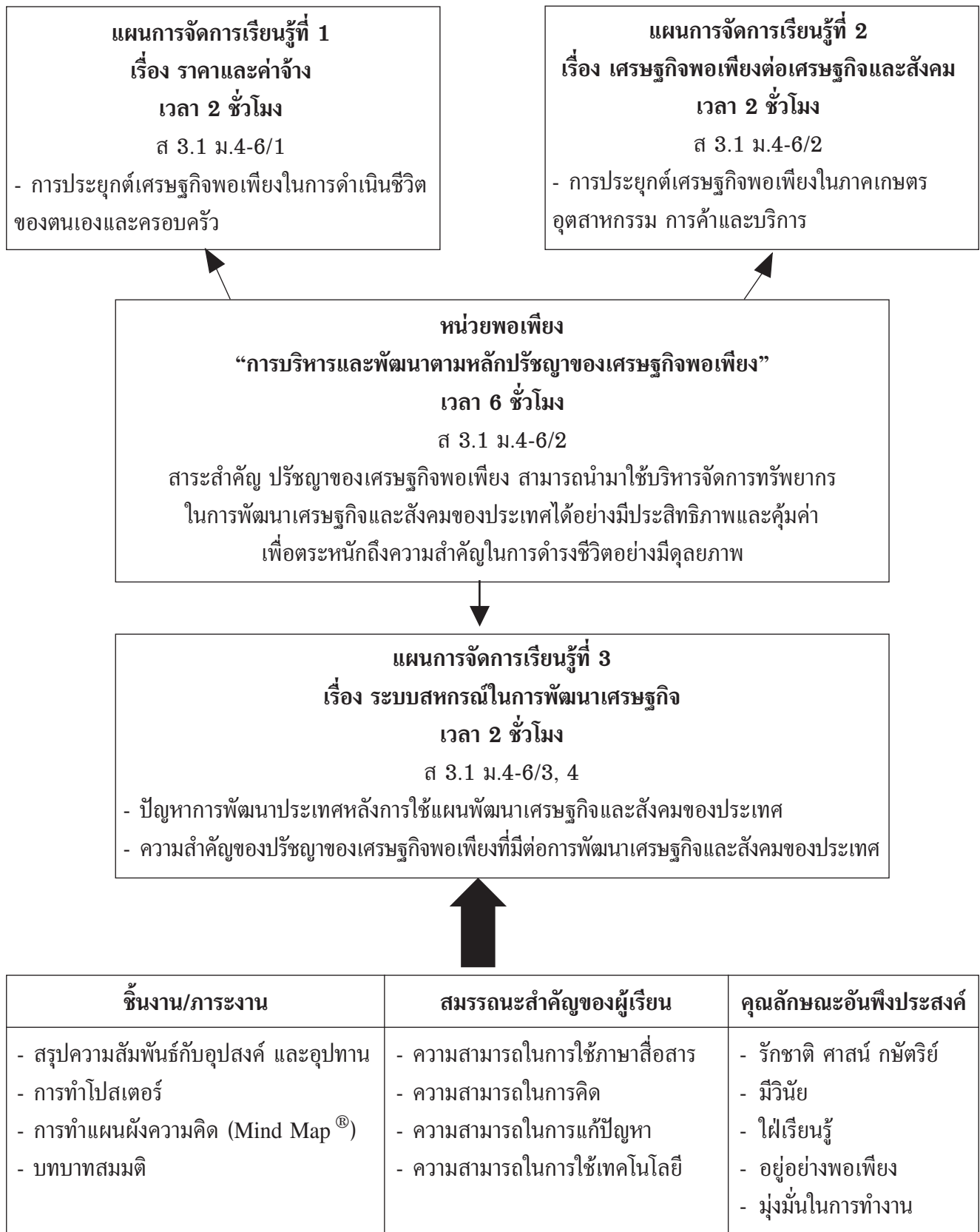
รวมทั้งหมด 7 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
การบริหารและพัฒนา ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ส 3.1 ม.4-6/1	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาใช้บริหารจัดการ ทรัพยากรในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เพื่อตระหนักถึงความสำคัญ ในการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ	- แผนผังความคิด	2	
	ส 3.1 ม.4-6/2		- โปสเตอร์ - แผนผังความคิด	2	
	ส 3.1 ม.4-6/3, 4		- บทบาทสมมติ - แผนผังความคิด	2	

หมายเหตุ เป็นตัวอย่าง 1 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องทำตลอดทั้งรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

<p align="center">เป้าหมายการเรียนรู้</p> <p>มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ <p>สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาใช้บริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าเพื่อตระหนักถึงความสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ <p>สาระการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว - การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรมการค้าและบริการ - ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาโดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ผ่านมา - การพัฒนาประเทศที่น่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับปัจจุบัน <p>สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร - ความสามารถในการคิด - ความสามารถในการแก้ปัญหา - ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี <p>คุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน <p>การวัดและประเมินผลการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - แบบสังเกต - แบบประเมิน (งานกลุ่ม) - แบบประเมิน (ชิ้นงาน)

<p align="center">หลักฐานการเรียนรู้</p> <p>ชิ้นงาน/ภาระงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สรุปความสัมพันธ์กับอุปสงค์ และอุปทาน - การทำโปสเตอร์ - การทำแผนผังความคิด (MIND MAP[®]) - บทบาทสมมติ
--

<p>กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน โดยชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจโลก - นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและตลาดแบบต่างๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน - ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสัมพันธ์กับอุปสงค์ และอุปทานที่มีผลต่อการกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย - นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย แล้วสรุปเป็นแผนผังความคิด (MIND MAP[®]) <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์เรื่อง แผ่นดินพอเพียง และตั้งประเด็นปัญหา - ครูแจกกระดาษปรีฟและอุปกรณ์เครื่องเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหา - นักเรียนค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” - นักเรียนแต่ละกลุ่มทำแผนผังความคิด (MIND MAP[®]) จากเรื่องที่ศึกษามา - นักเรียนทำใบงาน และนำไปงานเดี่ยวจัดทำเป็นโปสเตอร์ - นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเสนอโปสเตอร์ และจัดทำป้ายนิเทศ <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับสหกรณ์ในชุมชน - ครูให้นักเรียนกำหนดสถานการณ์สมมติว่าห้องเรียนเปรียบเสมือนชุมชนหนึ่งที่มีสมาชิกหลากหลายอาชีพ หากจะจัดตั้งสหกรณ์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนควรจัดตั้งเป็นสหกรณ์ประเภทใด และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร เพราะเหตุใด และทำแล้วเกิดประโยชน์อย่างไร - นักเรียนแสดงบทบาทสมมติประมาณ 20 นาที และร่วมกันสรุปความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ <p>แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4</p> <ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนสรุปปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนของตน (โดยครูมอบหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว) - นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการทำแผนผังความคิด (MIND MAP[®]) - นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน <p>สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วีดิทัศน์ - บัตรคำ - ป้ายนิเทศ - กระดาษปรีฟ - สื่อสิ่งพิมพ์ - แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - ห้องสมุด ห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
--

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ม.4-6/1 อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ

ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส 3.1 ม.4-6/3 ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ

ส 3.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาใช้บริหารจัดการทรัพยากรในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เพื่อตระหนักถึงความสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว

4.2 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ

4.3 ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาโดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ผ่านมา

4.4 การพัฒนาประเทศที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับปัจจุบัน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- อ่านจับใจความสำคัญ ฟังจับใจความสำคัญและเข้าใจ เขียนความเรียงและผังกราฟิก นำเสนอหน้าห้อง
อภิปราย อธิบาย บรรยาย

5.2 ความสามารถในการคิด

- คิดวิเคราะห์ สังเกต สำรวจ ค้นหา ตั้งสมมติฐาน และประเมิน

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- แก้ปัญหา แก้ปัญหาชีวิต แก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- สืบค้น ประมวลผล

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

- สืบทอดและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

6.2 มีวินัย

- ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กติกา และข้อตกลงต่าง ๆ ของสังคม

6.3 ใฝ่เรียนรู้

- มีนิสัยรักการอ่าน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง
เรียนรู้ให้ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น

6.4 อยู่อย่างพอเพียง

- ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เตรียมพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง
ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ชื่อสัตย์สุจริต อดทน และเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

6.5 มุ่งมั่นในการทำงาน

- มุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุด้วยความสามารถตนเอง เพียรทำหน้าที่ด้วยความอดทน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 สรุปความสัมพันธ์กับอุปสงค์ และอุปทาน

7.2 การทำโปสเตอร์

7.3 การทำแผนผังความคิด (Mind Map^R)

7.4 บทบาทสมมติ

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้าง ในระบบเศรษฐกิจ	- การประเมินชิ้นงาน	- แบบประเมิน	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	- การสังเกต	- แบบสังเกต	ระดับดีขึ้นไป
3. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบ สหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับ ชุมชนและประเทศ	- การสังเกต	- แบบสังเกต	ระดับดีขึ้นไป
4. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข	- การประเมินชิ้นงาน	- แบบประเมิน	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ราคาและค่าจ้าง (2 ชั่วโมง)

9.1 ครูสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน โดยชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับวิกฤตเศรษฐกิจโลก

9.2 ครูใช้เทคนิคคำถามว่า “นักเรียนได้เรียนรู้อะไร และมีความคิดเห็นอย่างไร”

9.3 นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นผ่านกิจกรรมโดยบันทึกลงในบัตรคำ (Card and Chat)

9.4 นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจและตลาดแบบต่าง ๆ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน
ห้องเรียน โดยใช้กิจกรรมระดมสมอง (Brainstorms) และกิจกรรมการแสดงความคิดเห็นรอบวง (Round Table)

9.5 ครูนำรายการสินค้าของห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ที่เผยแพร่อยู่ในท้องตลาดมาให้นักเรียนเปรียบเทียบ
ราคาของสินค้าที่จำหน่ายอยู่ในแต่ละสถานที่ ในช่วงเทศกาลและนอกเทศกาล

9.6 ครูตั้งคำถามว่า “เพราะเหตุใดราคาของสินค้าจึงมีความแตกต่างกัน”

9.7 ผู้เรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของความแตกต่างของราคาสินค้า โดยใช้กิจกรรม
การบันทึกความคิดเห็นบนกระดาน (Blackboard Share)

9.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความสัมพันธ์กับอุปสงค์ และอุปทาน ที่มีผลต่อการกำหนดราคา ในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย

9.9 ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับค่าจ้างแรงงานในท้องถิ่น

9.10 ครูนำเสนอข้อมูลอัตราค่าจ้างแรงงานในจังหวัดต่าง ๆ ตามที่กฎหมายแรงงานกำหนด

9.11 ครูตั้งคำถามว่า เพราะเหตุใดอัตราค่าจ้างแรงงานในแต่ละจังหวัดจึงแตกต่างกัน

9.12 นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทยแล้วสรุป เป็นแผนผังความคิด (Mind Map)

9.13 ครูยกตัวอย่างสถานการณ์ของราคาสินค้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยใช้ภาพข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์

9.14 ครูตั้งคำถามว่า จากสถานการณ์ของราคาสินค้าที่เกิดขึ้นรัฐมีบทบาทในการแก้ปัญหาอย่างไร

9.15 ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการเขียนแสดงความคิดเห็นรอบวง Round table 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงต่อเศรษฐกิจและสังคม (2 ชั่วโมง)

1. ขั้นกำหนดปัญหา

1.1 ครูนำคลิปวิดีโอทัศน์เรื่อง แผ่นดินพอเพียง มาให้นักเรียนดู พร้อมกับแนะนำวิธีการดูใจความสำคัญในเนื้อหาของคลิปวิดีโอ ในการดูคลิปวิดีโอครูตั้งประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงอย่างไรบ้าง

2. ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

2.1 ครูแจกกระดาษปรีฟและอุปกรณ์เครื่องเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนทำความเข้าใจกับปัญหาดังต่อไปนี้

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงอย่างไรบ้าง

2.2 ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันตอบประเด็นปัญหาดังกล่าวลงในอุปกรณ์ที่แจกให้โดยใช้

อย่างประหยัด คุ่มค่า

3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า

3.1 ครูให้ความรู้ในเรื่องของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยการชมวิดีโอทัศน์เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีนักเรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายร่วมกัน

3.2 ครูแนะนำแหล่งศึกษาเพิ่มเติมให้กับนักเรียนในการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด และให้นักเรียนวางแผนสืบค้นข้อมูลมาเพิ่มเติมในเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”

4. ขั้นสังเคราะห์ความรู้

4.1 ครูแจกกระดาษปรีฟและอุปกรณ์เครื่องเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเขียนเป็นแผนผังความคิด (Mind Map[®]) ซึ่งให้นักเรียนภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดพิจารณาต่อไปว่า ความรู้ที่ได้มามีความถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วหรือยัง และตรวจสอบแนวทางในการแก้ปัญหาให้มีความถูกต้องชัดเจน ถ้าข้อมูลยังไม่เพียงพอก็ช่วยกันศึกษาเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุปร่วมกันในกลุ่ม

5. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ
- 5.1 ครูแจกใบงาน เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”
ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด ให้นักเรียนทำใบงาน
- 5.2 นักเรียนแต่ละคนทำใบงานซึ่งนักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม
- 5.3 ครูสอบถามนักเรียนด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับเราอย่างไรในชีวิตประจำวัน
 - ในทางเศรษฐกิจและสังคม เราสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง
- 5.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม ซึ่งเพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังขาด โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำ
- 5.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการสรุปความรู้จากกิจกรรมกลุ่มและใบงานเดี่ยวมาจัดทำเป็นโปสเตอร์กลุ่มละ 1 แผ่น
6. ขั้นนำเสนอและประเมินผล
- 6.1 ครูให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเสนอโปสเตอร์ ซึ่งตั้งแต่กลุ่มที่ 2 เป็นต้นไปให้นำเสนอประเด็นที่แตกต่างจากเพื่อนที่ได้นำเสนอก่อนหน้านี้
- 6.2 นักเรียนช่วยกันประเมินผลงานของเพื่อนเพื่อหาข้อสรุป โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ
- 6.3 นักเรียนนำผลงานของตนเองไปติดที่บอร์ดหลังห้องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้องต่อไป
- 8.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ (2 ชั่วโมง)
- 8.3.1 ให้นักเรียนชมวีดิทัศน์เกี่ยวกับสหกรณ์ในชุมชน
- 8.3.2 ครูใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนว่า “จากวีดิทัศน์ที่ชมเป็นสหกรณ์ประเภทใด เกิดขึ้นได้อย่างไร มีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร”
- 8.3.3 ครูให้นักเรียนกำหนดสถานการณ์สมมติว่าห้องเรียนเปรียบเสมือนชุมชนหนึ่งที่มีสมาชิกหลากหลายอาชีพ หากจะจัดตั้งสหกรณ์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนควรจัดตั้งเป็นสหกรณ์ประเภทใด และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร เพราะเหตุใด และทำแล้วเกิดประโยชน์อย่างไร
- 8.3.4 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติประมาณ 20 นาที และร่วมกันสรุปความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
- 8.3.5 ครูให้นักเรียนสรุปปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนของตน (โดยครูมอบหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว)
- 8.3.6 นักเรียนเขียนปัญหาที่สำรวจได้มาเขียนลงในบัตรคำหรือป้ายนิเทศ เป็นการใช้เครื่องมือการคิด Card and Chart
- 8.3.7 ครูและนักเรียนร่วมกันจัดหมวดหมู่ของปัญหาและเรียงลำดับความสำคัญก่อนและหลัง
- 8.3.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการทำแผนผังความคิด (Mind Map[®])
- 8.3.9 นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกศึกษาการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน โดยศึกษาวิธีการดำเนินการและการแก้ปัญหา
- 8.3.10 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้

การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. จากการชมวีดิทัศน์ “นักเรียนได้เรียนรู้อะไร และมีความคิดเห็นอย่างไร”
2. จากสถานการณ์ของราคาสินค้าที่เกิดขึ้นรัฐมีบทบาทในการแก้ปัญหาอย่างไร
3. ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไรบ้าง
4. ในทางเศรษฐกิจและสังคม เราสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง
5. “จากวีดิทัศน์ที่ชมเป็นสหกรณ์ประเภทใด เกิดขึ้นได้อย่างไร มีประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร”
6. นักเรียนมีวิธีการการแก้ปัญหาชุมชนอย่างไร โดยใช้หลักสหกรณ์และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้

การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ - การกำหนดราคาและค่าจ้าง ในระบบเศรษฐกิจ	- แบบสังเกต	- การตอบคำถาม/ การอภิปราย	- ระดับดี	- ครู		
	- แบบประเมิน	- กิจกรรมกลุ่ม	- ระดับดี	- ครู - นักเรียน		
	- แบบประเมิน	- ชิ้นงาน	- ระดับดี	- ครู		
- ความสำคัญของปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ	- แบบสังเกต	- การตอบคำถาม/ การอภิปราย	- ระดับดี	- ครู		
	- แบบประเมิน	- กิจกรรมกลุ่ม	- ระดับดี	- ครู - นักเรียน		
	- แบบประเมิน	- ชิ้นงาน	- ระดับดี	- ครู		
- ระบบสหกรณ์ในการพัฒนา เศรษฐกิจในระดับชุมชน และประเทศ	- แบบสังเกต	- การตอบคำถาม/ การอภิปราย	- ระดับดี	- ครู		
	- แบบประเมิน	- กิจกรรมกลุ่ม	- ระดับดี	- ครู - นักเรียน		
	- แบบประเมิน	- ชิ้นงาน	- ระดับดี	- ครู		
ด้านทักษะ/กระบวนการ - ทักษะการคิด	- แบบสังเกต	- การตอบคำถาม/ การอภิปราย	- ระดับดี	- ครู		
	- แบบประเมิน	- กิจกรรมกลุ่ม	- ระดับดี	- ครู - นักเรียน		
	- แบบประเมิน	- ชิ้นงาน	- ระดับดี	- ครู		

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
- ทักษะกระบวนการ - กิจกรรมกลุ่ม - ทักษะการแก้ปัญหา	- แบบสังเกต	- การตอบคำถาม/ การอภิปราย	- ระดับดี	- ครู		
	- แบบประเมิน	- กิจกรรมกลุ่ม	- ระดับดี	- ครู - นักเรียน		
	- แบบประเมิน	- ชิ้นงาน	- ระดับดี	- ครู		
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน	- แบบสังเกต	- การตอบคำถาม/ การอภิปราย	- ระดับดี	- ครู		

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- วิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐาน และตัวชี้วัด และจัดเนื้อหาสาระฯ ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เวลา และวัยของผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ ตามลำดับง่ายไปหายากบรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ในหลักสูตร	- ศึกษาหลักสูตรมาตรฐานตัวชี้วัด จัดเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวไปถึงเรื่องไกลตัว
เวลา	- ศึกษาโครงสร้างเวลาในหลักสูตร กำหนดเวลาเหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา และวัยของผู้เรียน	- กำหนดเวลาเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ กิจกรรมได้เต็มตามศักยภาพผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์	- วางแผนการใช้เวลาในการทำงาน ได้เหมาะสม กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ กิจกรรมให้ชัดเจนตามเวลาที่มี และเพื่อเวลาไว้รองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงในขณะทำกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	- แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับเนื้อหา กิจกรรม และจำนวนนักเรียน - กำหนดกิจกรรม ภาระงาน การสำรวจ สืบค้น การนำเสนอโดยการอภิปราย เขียนสรุปในรูปของ (MIND MAP [®]) ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในเวลา ที่กำหนด	- ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้เรียนรู้ เต็มตามศักยภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ - เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร การคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงาน ร่วมกัน มีวินัย มีความรับผิดชอบ	- ครูชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ชัดเจน และให้คำแนะนำ/ปรึกษา อย่างใกล้ชิดในขณะที่นักเรียน ปฏิบัติกิจกรรม - ผู้สอนมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
แหล่งเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม งบประมาณ เวลาในการทำกิจกรรม และวัยของผู้เรียน - เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีใกล้ตัวนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคุ้มค่า - เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์/ตามตัวชี้วัด 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้สำรองไว้ในกรณีที่แหล่งเรียนรู้นั้นมีปัญหา
สื่อ/อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์/ในการเรียนการสอน เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม วัยผู้เรียน และมีจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนใช้สื่ออุปกรณ์อย่างประหยัด คุ้มค่าอย่างมีประสิทธิภาพ - ใช้สื่อเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจปฏิบัติกิจกรรม ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัด - ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดวางสื่อตามกำหนดขั้นตอน ก่อนและหลังการใช้ให้สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมเพื่อความสะดวกในการหยิบใช้ - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน และมีสำรองไว้ในกรณีที่สื่อชำรุด ใช้การไม่ได้
การประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลให้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด - การประเมินผลเหมาะสมกับธรรมชาติวิชา กิจกรรม เนื้อหา วัยของผู้เรียน และเวลาที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อวัดและประเมินผลให้ตรงตามตัวชี้วัดและมาตรฐานในหลักสูตร - วัดและประเมินผลได้ชัดเจน ผู้เรียนได้แสดงความสามารถเต็มตามศักยภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการวัดและประเมินผลให้เป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมิน ข้อสอบ มีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขให้มีความเชื่อมั่น และเที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด - มีเครื่องมือวัดผลเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม - มีความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - ความรู้ในเนื้อหาที่สอน คือ การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 		
คุณธรรมของครู	<ul style="list-style-type: none"> - มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขยัน อดทน เสียสละ รักและเมตตาต่อศิษย์ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ยึดหยุ่น มีความเป็นกัลยาณมิตร และมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. ผู้เรียนจัดแบ่งหน้าที่การทำงานในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน 2. ใช้เวลาในการศึกษาและปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด 3. ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 4. เข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน 5. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน	1. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีวินัยในการรักษาเวลา เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ 2. คิดวิเคราะห์ในประเด็นที่ศึกษาได้อย่างมีเหตุผล 3. นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 4. ตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบให้ทันตามกำหนดเวลา 2. เคารพกฎ กติกา และยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามขั้นตอนของการเรียนรู้ตามกระบวนการกลุ่ม 3. ระมัดระวัง รอบคอบในการใช้วัสดุอุปกรณ์
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	เรื่องที่ได้ศึกษา คือ ตลาดและกลไกราคา - ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม - ทักษะการแก้ปัญหา - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	- ความสามัคคี มีวินัย ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ช่วยเหลือแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พอประมาณ เลียยสละ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีจิตอาสา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการสืบค้นข้อมูลด้วยการใช้คอมพิวเตอร์ - มีความรู้เรื่องการนำวัสดุอุปกรณ์มาจัดนิทรรศการอย่างประหยัด คุ้มค่า	- รู้กระบวนการทำงานกลุ่มและการนำเสนอ - มีความรู้เรื่องกฎกติกา และมีวินัยในสังคม	- มีความรอบรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ตัว - รู้สาเหตุและกลไกราคาในสิ่งแวดล้อมของตลาด	- มีความรู้เรื่องระบบเศรษฐกิจของวิถีชุมชนในท้องถิ่นและประเทศ
ทักษะ	- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างระมัดระวัง คุ้มค่า และประหยัด - เลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับการสืบค้น และการนำเสนอ ข้อมูลให้มีความน่าสนใจ	- มีทักษะในการทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกันในกลุ่ม - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข - มีทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - มีทักษะการคิดแก้ปัญหาภายในกลุ่ม - ปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตยในการเสนอความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และถูกวิธีโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	- ปฏิบัติตามจารีตประเพณีของท้องถิ่นโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรม	- เห็นคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	- เห็นคุณค่าของการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	- เห็นคุณค่าและตระหนักถึงการแก้ปัญหาด้านระบบเศรษฐกิจของวิถีชุมชนในท้องถิ่นและประเทศ

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 32102 วิชาสังคมศึกษาฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย การบริหารและพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงต่อเศรษฐกิจและสังคม เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปรัชญา ที่สำคัญที่ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจหลักการเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ และตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3.2 อภิปรายและวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

3.3 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

4. สาระการเรียนรู้

4.1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- อ่านจับใจความสำคัญ ฟังจับใจความสำคัญและเข้าใจ เขียนความเรียงและผังกราฟิก นำเสนอหน้าห้อง
อภิปราย อธิบาย บรรยาย

5.2 ความสามารถในการคิด

- คิดวิเคราะห์ สังเกต สำรวจ ค้นหา ตั้งสมมติฐาน และประเมิน

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- แก้ปัญหา แก้ปัญหาชีวิต แก้ปัญหาเชิงวิทยาศาสตร์

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

- สืบทอดและเทิดทูลสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

6.2 มีวินัย

- ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ กติกา และข้อตกลงต่าง ๆ ของสังคม

6.3 ใฝ่เรียนรู้

- มีนิสัยรักการอ่าน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง
เรียนรู้ให้ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น

6.4 อยู่อย่างพอเพียง

- ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เตรียมพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง
ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ชื่อสัตย์สุจริต อดทน และเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

6.5 มุ่งมั่นในการทำงาน

- มุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุด้วยความสามารถตนเอง เพียรทำหน้าที่ด้วยความอดทน

7. ชี้นงาน/ภาระงาน

7.1 โปสเตอร์

7.2 แผนผังความคิด (Mind Map[®])

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. ช้้นกำหนดปัญหา

1.1 ครูนำคลิปวิดีโอที่สน้เรื่อง แผ่นดินพอเพียง มาให้นักเรียนดู พร้อมกับแนะนำวิธีการดูใจความสำคัญ
ในเนื้อหาของคลิปวิดีโอ ในการดูคลิปวิดีโอครูตั้งประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- ในชีวิตประจำวันของนักเรียนมีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
อย่างไรบ้าง (การใช้คำถามถึงการปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน เป็นการกระตุ้น
ให้นักเรียนคำนึงถึงความพอประมาณ)

2. ช้้นทำความเข้าใจปัญหา

2.1 ครูแจกกระดาษปฐูฟและอุปกรณ์เครื่องเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด ให้นักเรียนทำความเข้าใจ
กับปัญหาดังต่อไปนี้

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- ในชีวิตประจำวันของนักเรียน มีการปฏิบัติตนที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
อย่างไรบ้าง

2.2 ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันตอบประเด็นปัญหาดังกล่าวลงในอุปกรณ์ที่แจกให้โดยใช้อย่างประหยัด
ค้่มค่า (นักเรียนร่วมกันตอบประเด็นปัญหาโดยใช้หลักเหตุผลในการคิดหาคำตอบและสร้างมิติทางด้านสังคม ทางด้านวัตถุ
อย่างพอประมาณ)

3. ช้้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า

3.1 ครูให้ความรู้ในเรื่องของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”
ว่ามีลักษณะอย่างไร โดยการชมวิดีโอที่สน้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีนักเรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
อภิปรายร่วมกัน (นักเรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อภิปรายหลังชมวิดีโอที่สน้เรื่องตามหลักเหตุผลและสร้างมิติทางด้านสังคม)

3.2 ครูแนะนำแหล่งศึกษาเพิ่มเติมให้กับนักเรียนในการศึกษาทางอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด และให้นักเรียน
วางแผนสืบค้นข้อมูลมาเพิ่มเติมในเรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”
(ผู้เรียนต้องสร้างภูมิคุ้มกันด้วยการวางแผนสืบค้นและจดบันทึกอย่างรอบด้านเพื่อนำมาเขียนแผนผังความคิด)

ชั่วโมงที่ 2

4. ช้้นสังเคราะห์ความรู้

4.1 ครูแจกกระดาษปฐูฟและอุปกรณ์เครื่องเขียนให้นักเรียนกลุ่มละ 1 ชุด แล้วให้นักเรียนนำข้อมูล
ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาเขียนเป็นแผนผังความคิด (Mind Map) ซึ่งให้นักเรียนภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
ภายในกลุ่ม (นักเรียนเขียนผังความคิดได้ เป็นหลักความมีเหตุผลและเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการนำเสนอผลงาน)

4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดพิจารณาต่อไปว่า ความรู้ที่ได้มามีความถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วหรือยัง และตรวจสอบแนวทางในการแก้ปัญหาให้มีความถูกต้องชัดเจน ถ้าข้อมูลยังไม่เพียงพอก็ช่วยกันศึกษาเพิ่มเติมจนได้ข้อสรุปร่วมกันในกลุ่ม (การตรวจสอบแนวทางในการแก้ปัญหาให้ถูกต้องชัดเจนเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

5. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ

5.1 ครูแจกใบงาน เรื่อง “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” ให้นักเรียนคนละ 1 ชุด ให้นักเรียนทำใบงาน

5.2 นักเรียนแต่ละคนทำใบงานซึ่งนักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่ม(การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มย่อยเป็นหลักความมีเหตุผล)

5.3 ครูสอบถามนักเรียนด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับเราอย่างไรในชีวิตประจำวัน

- ในทางเศรษฐกิจและสังคม เราสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้อย่างไรบ้าง (การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทางเศรษฐกิจและสังคมได้เป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

5.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถาม ซึ่งเพื่อน ๆ ในห้องช่วยกันเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังขาด โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำ

5.5 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลการสรุปความรู้จากกิจกรรมกลุ่มและใบงานเดี่ยวมาจัดทำเป็นโปสเตอร์กลุ่มละ 1 แผ่น (การนำผลงานกลุ่มมาจัดทำเป็นโปสเตอร์ให้เป็นหลักมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

6. ขั้นนำเสนอและประเมินผล

6.1 ครูให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มนำเสนอโปสเตอร์ ซึ่งตั้งแต่มุมที่ 2 เป็นต้นไปให้นำเสนอประเด็นที่แตกต่างจากเพื่อนที่ได้นำเสนอก่อนหน้า

6.2 นักเรียนช่วยกันประเมินผลงานของเพื่อนเพื่อหาข้อสรุป โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ

6.3 นักเรียนนำผลงานของตนเองไปติดที่บอร์ดหลังห้องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้องต่อไป (นักเรียนนำผลงานติดที่บอร์ดเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในห้องเรียนเป็นมิติทางด้านสังคม)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 วิดิทัศน์เรื่อง แผ่นดินพอเพียง

9.2 กระดาษปฐพี

9.3 วิดิทัศน์เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับโลกาภิวัตน์

9.4 ใบงาน เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

9.5 ป้ายนิเทศ

9.6 อินเทอร์เน็ต

9.7 ห้องสมุด

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
เข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	- การตอบคำถาม/การอภิปราย - กิจกรรมกลุ่ม - ใบงาน	- แบบสังเกต - แบบประเมิน - แบบประเมิน	- ระดับดี - ระดับดี - ระดับดี

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
อภิปราย และวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	- การตอบคำถาม/การอภิปราย - กิจกรรมกลุ่ม - ใบงาน	- แบบสังเกต - แบบประเมิน - แบบประเมิน	- ระดับดี - ระดับดี - ระดับดี
ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	- การตอบคำถาม/การอภิปราย - กิจกรรมกลุ่ม - ใบงาน	- แบบสังเกต - แบบประเมิน - แบบประเมิน	- ระดับดี - ระดับดี - ระดับดี

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. เนื้อหาและการจัดหมวดหมู่	- เนื้อหาครบถ้วน หลากหลาย จัดหมวดหมู่ได้ตรงประเด็น ใช้คำกระชับได้ใจความ เข้าใจง่าย	- เนื้อหาครบถ้วน หลากหลาย แต่จัดหมวดหมู่ได้ไม่ตรงประเด็น ใช้คำกระชับได้ใจความ	- เนื้อหาไม่ครบถ้วน ไม่หลากหลาย จัดหมวดหมู่ไม่ได้ ใช้คำกระชับได้ใจความ	- เนื้อหาไม่ครบถ้วน ไม่หลากหลาย ไม่ตรงประเด็น จัดหมวดหมู่ไม่ได้ ใช้คำไม่กระชับและไม่ได้ใจความ
2. หลักการเขียนแผนผังความคิด	- เส้นกระจายออกจากจุดศูนย์กลาง ใช้เส้นได้ถูกต้อง หลักการเขียน MIND MAP® มีเครื่องหมายสัญลักษณ์ สี รูปภาพ สอดคล้องกับเนื้อหา	- เส้นกระจายออกจากจุดศูนย์กลาง ใช้เส้นได้ถูกต้อง หลักการเขียน MIND MAP® มีเครื่องหมายสัญลักษณ์ แต่ไม่มีสี และรูปภาพที่สื่อความเข้าใจ	- เส้นกระจายออกจากจุดศูนย์กลาง ใช้เส้นไม่ถูกต้อง ตามหลักการเขียน MIND MAP® ไม่มีเครื่องหมายสัญลักษณ์ สี และรูปภาพที่สื่อความเข้าใจ	- ใช้เส้นไม่ถูกต้อง ตามหลักการเขียน MIND MAP® ไม่มีเครื่องหมายสัญลักษณ์สี และรูปภาพที่สื่อความเข้าใจ
3. ความคิดสร้างสรรค์	- ออกแบบแปลกใหม่ สร้างสรรค์ สอดคล้องกับเนื้อหา ภาพประกอบ ใช้สีสื่อหลากหลาย	- ออกแบบแปลกใหม่ สอดคล้องกับเนื้อหา แต่ยังไม่โดดเด่นในการสื่อภาพและสี	- ออกแบบไม่แปลกใหม่ แต่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาบางส่วน	- การออกแบบไม่สอดคล้องกับเนื้อหาและงาน ไม่แปลกใหม่
4. ความรับผิดชอบ ความประณีตเรียบร้อย	- ส่งงานตรงเวลา สะอาด อ่านง่าย เรียบร้อย ประณีต แสดงถึงความตั้งใจทำงาน	- ส่งงานตรงเวลา สะอาด อ่านง่าย เรียบร้อย แต่ขาดความประณีตในรายละเอียด บางส่วนของชิ้นงาน	- ส่งงานไม่ตรงเวลา ชิ้นงานไม่ประณีต ไม่สะอาด ไม่เรียบร้อย แสดงถึงความรีบเร่งในการทำงาน	- ชิ้นงานไม่เสร็จสมบูรณ์ เป็นส่วนมาก
5. การนำเสนอ	- มีความน่าสนใจ แปลกใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ การเรียงลำดับก่อนหลัง และความสามัคคีกัน ภายในกลุ่ม	- มีความน่าสนใจ แปลกใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ ขาดการเรียงลำดับ และมีความสามัคคีกัน ภายในกลุ่มน้อย	- มีความน่าสนใจ ความแปลกใหม่ และความคิดสร้างสรรค์น้อย ขาดการเรียงลำดับ และมีความสามัคคีกัน ภายในกลุ่ม	- ขาดการวางแผนในการนำเสนอ ลำดับก่อนหลัง ชิ้นงานไม่น่าสนใจ

เกณฑ์คะแนน

ระดับดีเยี่ยม	คะแนน 17-20	ผ่าน
ระดับดี	คะแนน 13-16	ผ่าน
ระดับพอใช้	คะแนน 9-12	ไม่ผ่าน
ระดับปรับปรุง	คะแนนต่ำกว่า 9	ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบงาน
เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำแผนผังความคิด (Mind Map[®]) ความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่.....เรื่อง.....วิชา.....
วันที่สังเกต.....ผู้สังเกต.....

ที่	ชื่อกลุ่ม/นักเรียน	พฤติกรรมที่สังเกต					รวม	ผ่าน	ไม่ผ่าน
		มีการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง (4)	มีความตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องที่เรียน (4)	มีการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ (4)	รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม (4)	สรุปประเด็นจากการอภิปรายของเพื่อน (4)			
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

ที่มา : ปรับปรุงจาก. วีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. (2550). **แนวทางการพัฒนาการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.** ขอนแก่น : โรงพิมพ์แอนนาออฟเซต.

เกณฑ์คะแนน

ระดับดีเยี่ยม	คะแนน 17-20	ผ่าน
ระดับดี	คะแนน 13-16	ผ่าน
ระดับพอใช้	คะแนน 9-12	ไม่ผ่าน
ระดับปรับปรุง	คะแนนต่ำกว่า 9	ไม่ผ่าน

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้

เศรษฐกิจพอเพียงต่อเศรษฐกิจและสังคม

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- วิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐาน และตัวชี้วัด และจัดเนื้อหาสาระฯ ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน เวลา และวัยของผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ ตามลำดับง่ายไปหายากบรรลุวัตถุประสงค์ ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ในหลักสูตร	- ศึกษาหลักสูตรมาตรฐานตัวชี้วัด จัดเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวไปถึงเรื่องไกลตัว
เวลา	- ศึกษาโครงสร้างเวลาในหลักสูตร กำหนดเวลาเหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา และวัยของผู้เรียน	- กำหนดเวลาเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ กิจกรรมได้เต็มตามศักยภาพผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์	- วางแผนการใช้เวลาในการทำงาน ได้เหมาะสม กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ กิจกรรมให้ชัดเจนตามเวลาที่มี และเผื่อเวลาไว้รองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงในขณะทำกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	- แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับเนื้อหา กิจกรรม และจำนวนนักเรียน - กำหนดกิจกรรม ภาระงาน การสำรวจ สืบค้น การนำเสนอโดยการอภิปราย เขียนสรุปในรูปแบบของ (MIND MAP [®]) ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในเวลาที่กำหนด	- ต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะทางสังคม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้เรียนรู้ เต็มตามศักยภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ - เพื่อฝึกทักษะการสื่อสาร การคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงาน ร่วมกัน มีวินัย มีความรับผิดชอบ	- ครูชี้แจงขั้นตอนการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้ชัดเจน และให้คำแนะนำ/ปรึกษาอย่าง ใกล้ชิดในขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม - ผู้สอนมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายน่าสนใจ เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน
แหล่งเรียนรู้	- การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียน การสอน เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม งบประมาณ เวลาในการทำกิจกรรม และวัยของผู้เรียน - เลือกใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีใกล้ตัวนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ได้อย่างคุ้มค่า - เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริง - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตาม วัตถุประสงค์/ตามตัวชี้วัด	- จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้สำรองไว้ ในกรณีที่แหล่งเรียนรู้นั้นมีปัญหา
สื่อ/อุปกรณ์	- การเลือกใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์/ ในการเรียนการสอน เหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรม วัยผู้เรียน และมีจำนวนเพียงพอกับนักเรียน	- ผู้เรียนใช้สื่ออุปกรณ์อย่างประหยัด คุ้มค่าอย่างมีประสิทธิภาพ - ใช้สื่อเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจปฏิบัติกิจกรรม ได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามตัวชี้วัด - ให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาได้ เกิดการเรียนรู้ บรรลุตามวัตถุประสงค์	- จัดวางสื่อตามกำหนดขั้นตอน ก่อนและหลังการใช้ให้สัมพันธ์กับ การจัดกิจกรรมเพื่อความสะดวก ในการหยิบใช้ - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน และมีสำรองไว้ ในกรณีที่สื่อชำรุด ใช้การไม่ได้
การประเมินผล	- ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผล ให้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด - การประเมินผลเหมาะสม กับธรรมชาติวิชา กิจกรรม เนื้อหา วัยของผู้เรียน และเวลาที่กำหนด	- เพื่อวัดและประเมินผลให้ตรงตามตัวชี้วัด และมาตรฐานในหลักสูตร - วัดและประเมินผลได้ชัดเจน ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถเต็มตามศักยภาพ	- วางแผนการวัดและประเมินผล ให้เป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมิน ข้อสอบ มีการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขให้มีความเชื่อมั่น และเที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด - มีเครื่องมือวัดผลเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- เรื่องเทคนิคกระบวนการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม - มีความรู้เรื่องการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร - ความรู้ในเนื้อหาที่สอน คือ เศรษฐกิจพอเพียงต่อเศรษฐกิจและสังคม - ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	- มีความรู้และมีทักษะในการใช้สื่อและอุปกรณ์	- มีความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
คุณธรรมของครู	- มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ขยันอดทน เสียสละ รักและเมตตาต่อศิษย์ รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ยึดหยุ่นมีความเป็นกัลยาณมิตร และมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี	- ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ	

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. ผู้เรียนจัดแบ่งหน้าที่การทำงานในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถตามศักยภาพของแต่ละคน 2. ใช้เวลาในการศึกษาและปฏิบัติงานได้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด 3. ใช้วัสดุอุปกรณ์ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 4. เข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน 5. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวผู้เรียน	1. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มีวินัยในการรักษาเวลา เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ 2. คิดวิเคราะห์ในประเด็นที่ศึกษาได้อย่างมีเหตุผล 3. นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 4. ตระหนักและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. มีกระบวนการทำงานอย่างรอบคอบให้ทันตามกำหนดเวลา 2. เคารพกฎ กติกา และยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามขั้นตอนของการเรียนรู้ตามกระบวนการกลุ่ม 3. ระมัดระวัง รอบคอบในการใช้วัสดุอุปกรณ์
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ - ทักษะกระบวนการทำงานกลุ่ม - หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - ทักษะการแก้ปัญหา		
คุณธรรมของผู้เรียน	- ความสามัคคี มีวินัย ตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ ช่วยเหลือแบ่งปัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พอประมาณ เลียยสละ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีจิตอาสา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน องค์ประกอบ	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เรื่องการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล - มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแผนผังความคิด	- รู้กระบวนการทำงานกลุ่มและการนำเสนอ - มีความรู้เรื่องกฎกติกา และมีวินัยในสังคม	- มีความรอบรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัว	- มีความรู้เรื่องระบบเศรษฐกิจของวิถีชุมชนในท้องถิ่นและประเทศ
ทักษะ	- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างระมัดระวัง คุ้มค่า และประหยัด - เลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับการสืบค้น และการนำเสนอ ข้อมูลให้มีความน่าสนใจ	- มีทักษะในการทำงานกลุ่ม การอยู่ร่วมกันในกลุ่ม - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข - มีทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - มีทักษะการคิดแก้ปัญหาภายในกลุ่ม - ปฏิบัติตนตามหลักประชาธิปไตยในการเสนอความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม	- ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และถูกวิธีโดยไม่ทำให้สกปรกหรือทำลายความสวยงามของสิ่งแวดล้อม	- ปฏิบัติตามจารีตประเพณีของท้องถิ่นโดยยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น - มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้	- เห็นคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	- เห็นคุณค่าของการรักษาสิ่งแวดล้อมทางสังคม	- เห็นคุณค่าและตระหนักถึงการแก้ปัญหาด้านระบบเศรษฐกิจของวิถีชุมชนในท้องถิ่นและประเทศ

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง”
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 33102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้
3. มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทยและสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม
5. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทย ในยุคปัจจุบัน ความขัดแย้งและความร่วมมือระหว่างประเทศ บทบาทขององค์กรและการประสานประโยชน์ เพื่อสันติภาพของโลก ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการเผชิญสถานการณ์ โดยตั้งคำถามที่นำไปสู่การสำรวจตรวจสอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องและนำความรู้ไปใช้หรืออธิบายเกี่ยวกับแนวคิดกระบวนการ และผลที่มีต่อสังคมไทยและสังคมโลก บันทึกและอธิบายผลการค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้ได้ข้อมูลที่นำเชื่อถือได้ จัดแสดงผลงาน เขียนรายงานหรืออธิบายเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ และผลของโครงการ หรือชิ้นงานให้ผู้อื่นเข้าใจ

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตระหนักถึงความขัดแย้งและความร่วมมือระหว่างประเทศ บทบาทขององค์กรและการประสานประโยชน์เพื่อสันติภาพของโลก ความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของสังคมมนุษย์ที่มีผลต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

รหัสตัวชี้วัด ส 4.2 ม.4-6/3

ส 4.3 ม.4-6/3, ม.4-6/4, ม.4-6/5

ส 5.2 ม.4-6/4, ม.4-6/5

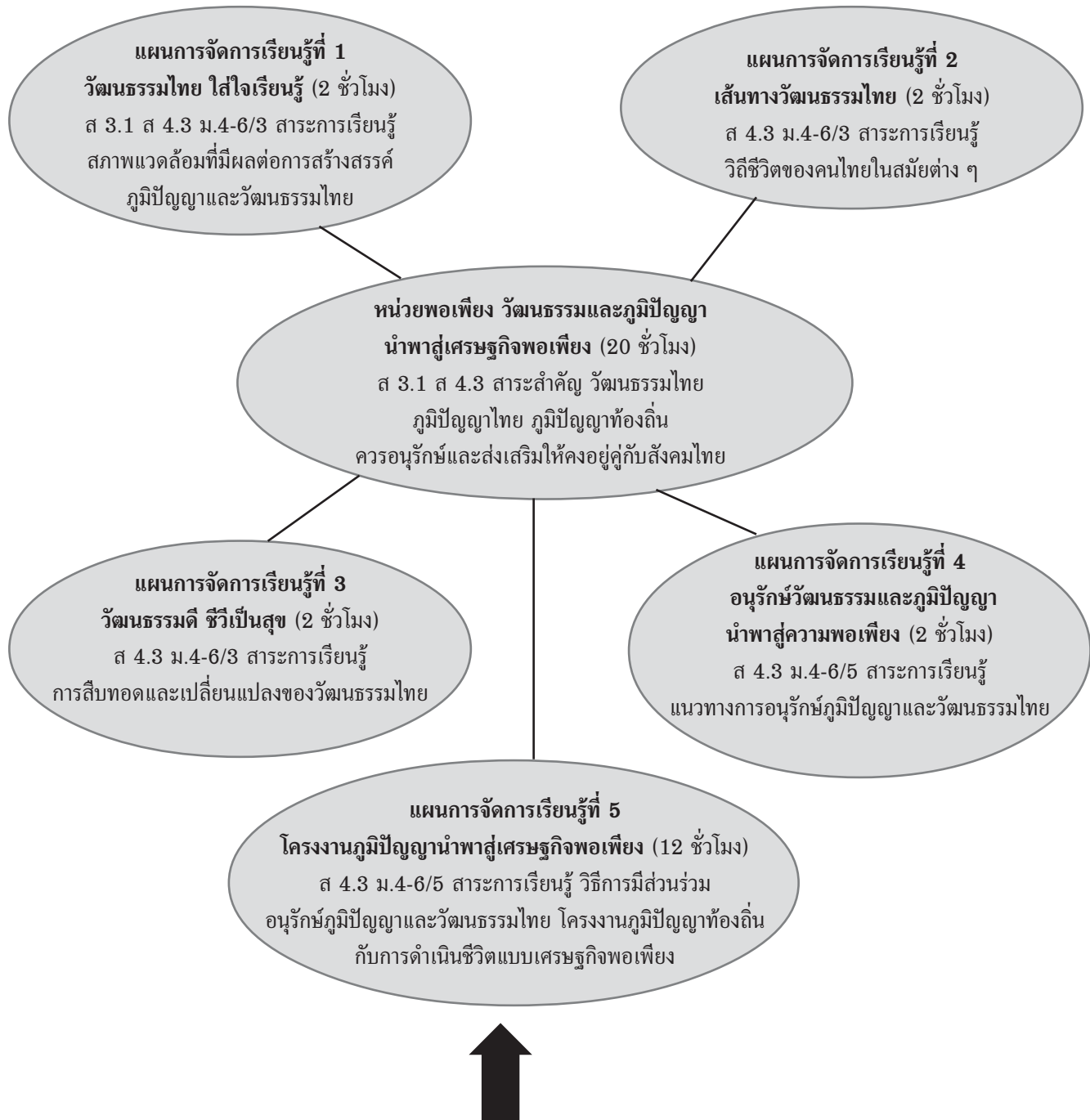
รวมทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญานำพา สู่เศรษฐกิจพอเพียง	ส 4.3 ม.4-6/3 ม.4-6/5	วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐาน ของความรู้หรือความรอบรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่เกิดจาก การสะสมองค์ความรู้ทุกด้านที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้วเป็นอย่างดี สามารถ แก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสม กับยุคสมัย ครอบงำและส่งเสริมให้คงอยู่กับสังคมไทยสืบไป	- ใบงานการ เปรียบเทียบ วัฒนธรรมไทย ในสมัยต่าง ๆ - เค้าโครงโครงการ และแผนที่ แหล่งเรียนรู้ - รายงานโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	20	30

หมายเหตุ ผู้สอนต้องพิจารณาหน่วยเพิ่มให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. ใบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทย ในสมัยต่าง ๆ 2. คำโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 3. รายงานโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	1. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. มีวินัย 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. อยู่อย่างพอเพียง 4. มุ่งมั่นในการทำงาน 5. รักความเป็นไทย

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ส 4.3 ม.4-6/3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทยยุคปัจจุบัน

ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรอบรู้ ความสามารถ ทักษะ อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง สามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ควรอนุรักษ์และส่งเสริมสร้างสรรค์ให้คงอยู่กับสังคมไทย

4. สาระการเรียนรู้

3.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ความเป็นมาของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

3.2 วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยต่าง ๆ วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

3.3 การสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน และวัฒนธรรมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม

3.4 แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

3.5 วิธีการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์

3.6 ปฏิบัติโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- การอธิบาย การเขียน การพูดหน้าชั้นเรียน

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย การสื่อความหมาย การคิดออกแบบการประดิษฐ์

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- กระบวนการแก้ปัญหาในการสืบค้นข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

- การแก้ปัญหาลักษณะปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นและประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจ

พอเพียง

- กระบวนการกลุ่ม

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- การนำเสนอภาพนิ่ง (Power Point)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย

- ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

6.2 ใฝ่เรียนรู้

- การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- การตัดสินใจเลือกเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัว ในชุมชน ท้องถิ่น และวางแผนนำสิ่งที่มีความรู้มาประยุกต์ใช้

ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.5 รักความเป็นไทย

- แสดงความภูมิใจในวัฒนธรรม/ประเพณีไทย/ภูมิปัญญาไทย/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย

7.2 การเขียนเค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

7.3 ปฏิบัติโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

7.4 ใบบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยในสมัยต่าง ๆ

7.5 เค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

7.6 รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ความรู้ความเข้าใจ	1. การสอบ	1. แบบทดสอบ	ร้อยละ 80
2. ทักษะการคิด (วิเคราะห์ สื่อสาร) - ทักษะการทำงานกลุ่ม	2. การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	2. แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป
3. การปฏิบัติมารยาทไทย	3. การประเมินรายบุคคล	3. แบบประเมินรายบุคคล	ระดับดีขึ้นไป
4. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ	4. การประเมิน ใบบงานเปรียบเทียบ วัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ	4. แบบประเมินใบบงานเปรียบเทียบ วัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ	ระดับดีขึ้นไป
5. เค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	5. การประเมินเค้าโครงโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต	5. แบบประเมินเค้าโครงโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต	ระดับดีขึ้นไป
6. รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	แบบเศรษฐกิจพอเพียง	ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง	

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
	6. การประเมินรายงานโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง	6. แบบประเมินรายงานโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับดีขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติ	การประเมิน	แบบประเมินโดยใช้เกณฑ์ แบบมิติคุณภาพ (Rubric Scoring)	ระดับดีขึ้นไป

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วัฒนธรรมไทย ใส่ใจเรียนรู้ (2 ชั่วโมง)

9.1 นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้และสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับความเป็นมาของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย แล้วสรุปบันทึกลงในสมุดประจำวิชา

9.2 ครูนำเทคนิคการใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนให้คิดถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชน เป็นการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวและที่มีอยู่แล้วมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ ครูอธิบายเชื่อมโยงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่าง ๆ

9.3 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง แล้วแต่ละกลุ่มสรุปนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน

9.4 ศึกษาใบสรุปความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทย และฝึกปฏิบัติมารยาทไทย (นักเรียนสามารถจับคู่ปฏิบัติหรือแบ่งกลุ่มปฏิบัติได้ตามสภาพบริบทของห้องเรียน)

9.5 ศึกษาภูมิปัญญาทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ แล้ววิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย แล้วร่วมกันสรุปจดบันทึก

9.6 ศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สรุปนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางวัฒนธรรมไทย (2 ชั่วโมง)

9.7 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารและสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

9.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสืบค้นข้อมูลหน้าชั้นเรียน เมื่อดำเนินงานเสร็จแล้ว บันทึกลงในสมุดประจำวิชา

9.9 ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน ยกตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบหรือวงกลมทับซ้อนแสดงความเหมือน ความแตกต่าง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

9.10 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยในสมัยสุโขทัยกับสมัยอยุธยา สมัยอยุธยากับสมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยรัตนโกสินทร์กับสมัยปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) เสร็จแล้ว นำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมดี ชีวิตเป็นสุข (2 ชั่วโมง)

9.11 นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาเอกสารและสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทย แล้วบันทึกลงในสมุดประจำวิชา

9.12 ครูอธิบายการสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยในสังคมปัจจุบัน โดยครูยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบันและวัฒนธรรมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม

9.13 วิเคราะห์การนำวัฒนธรรมไทยมาใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การทำความสะอาด สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและการประกอบอาชีพ ฯลฯ

9.14 นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบันแล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น นักเรียนสรุปบันทึกลงในสมุดประจำวิชา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่ความพอเพียง (2 ชั่วโมง)

9.15 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และหาข้อสรุปร่วมกัน นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุดประจำวิชา

9.16 ครูอธิบายเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมยกตัวอย่างประกอบการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

9.17 ครูอธิบายการเรียนรู้แบบโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย โดยให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพื่อสะดวกในการสัมภาษณ์และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษารับรู้ตามกระบวนการของโครงการ

9.18 นักเรียนแบ่งกลุ่มวางแผนเลือกหัวข้อโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และแหล่งเรียนรู้ พร้อมศึกษาเอกสารประกอบการเรียนแบบโครงการ

9.19 แต่ละกลุ่มเขียนเค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และแผนที่เส้นทางจากโรงเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้ โดยส่งครูที่ปรึกษาตรวจสอบ

9.20 ครูให้นักเรียนศึกษาแบบโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง นอกเวลาเรียน หากมีปัญหาให้ร่วมกันแก้ไขและพบครูที่ปรึกษาได้ตลอดเวลา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โครงการภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง (12 ชั่วโมง)

9.21 นักเรียนศึกษาแบบโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ แล้วจัดทำรายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ให้ครูที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนรายงานตามขั้นตอนที่กำหนด เช่น การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9.22 แต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หน้าชั้นเรียน โดยครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปราย และประเมินผล

9.23 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

9.24 ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกโครงการที่ดีเด่น เพื่อจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานแก่นักเรียนในโรงเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

10.1.1 เอกสารประกอบการเรียนโครงการ

10.1.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

10.1.3 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล

- 10.1.4 แบบประเมินการฝึกปฏิบัติมารยาทไทย
- 10.1.5 แบบประเมินใบงานเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ
- 10.1.6 แบบสัมภาษณ์
- 10.1.7 แบบบันทึกข้อมูล
- 10.1.8 แบบประเมินเค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 10.1.9 แบบประเมินรายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 10.2 แหล่งเรียนรู้
 - 10.2.1 ห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
 - 10.2.2 ห้องสมุดโรงเรียน
 - 10.2.3 หมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญานำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

1. ในหมู่บ้าน ชุมชนของนักเรียนมีภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมไทยอะไรบ้างที่นักเรียนรู้จัก
2. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยนั้นเป็นของท้องถิ่นเราเองหรือนำมาจากที่อื่น และนำมาใช้ประโยชน์อย่างไร
3. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยที่เป็นลักษณะเฉพาะของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร
4. วัฒนธรรมไทยที่นักเรียนควรปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง และปฏิบัติอย่างไร การปฏิบัตินั้นนำหลักพอเพียงมาใช้ได้อย่างไร
5. การดำเนินชีวิตของชาวไทยสมัยสุโขทัยกับสมัยอยุธยามีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
6. การดำเนินชีวิตของชาวไทยสมัยอยุธยากับสมัยรัตนโกสินทร์มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
7. วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบันมีอะไรบ้าง และวัฒนธรรมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมมีอะไรบ้าง
8. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบันอย่างไร
9. วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเห็นแต่ในปัจจุบันนี้ไม่มีแล้ว มีอะไรบ้าง
10. นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยได้อย่างไร
11. การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยโครงการทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะอะไรบ้าง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาหน้าพาส์เศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
1. ความรู้ความเข้าใจ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	แบบทดสอบ	การสอบ	ร้อยละ 80	ครู	ก่อนเรียน	โรงเรียน
2. ทักษะการคิด (วิเคราะห์ สื่อสาร) ทักษะการทำงานกลุ่ม 3. การปฏิบัติมารยาทไทย 4. การเปรียบเทียบ 5. เค้าโครงโครงการ 6. รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม การประเมินรายบุคคล แบบประเมินใบงาน แบบประเมิน	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม การประเมินรายบุคคล การประเมินใบงาน การประเมิน	ระดับดีขึ้นไป ระดับดีขึ้นไป ระดับดีขึ้นไป ระดับดีขึ้นไป	ครู เพื่อน นักเรียน	ระหว่างเรียน	บ้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเจตคติ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย	แบบประเมินโดยใช้เกณฑ์แบบมิติ คุณภาพ (Rubrics Scoring)	การประเมิน	ระดับดีขึ้นไป	ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง	นอกเวลาเรียน	แหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญานำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาตามสาระแกนกลาง กำหนดเพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	- วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ของชาติที่เยาวชนไทย ควรเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย - เนื้อหาสอดคล้องมาตรฐานและตัวชี้วัด	- วางแผนให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา จากกรณีศึกษาในหมู่บ้านหรือชุมชน ที่ตนอาศัยอยู่เพื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
เวลา	กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา/ ศักยภาพของนักเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น	- ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้จัดกิจกรรมได้ครบถ้วน - การศึกษาด้วยตนเองและการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ ในชุมชนนักเรียนต้องใช้เวลา การสัมภาษณ์และการฝึกปฏิบัติ	วางแผนกำหนดเวลาการจัดการเรียนรู้ ให้ชัดเจน ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น ก่อนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อประโยชน์ในการทำงานแต่ละขั้นตอน และเป้าหมายที่กำหนด
วิธีการจัดกิจกรรม	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทักษะ กระบวนการกลุ่มเพื่อให้เหมาะสมกับ ศักยภาพของนักเรียน มีการเรียนรู้ แบบร่วมมือ เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด และบริบทของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	- เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและมาตรฐาน ที่กำหนด - เพื่อให้นักเรียนได้หลักคิดหลักปฏิบัติ อย่างพอเพียง - เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะทำงาน ร่วมกันตามกระบวนการกลุ่ม	- การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ชัดเจนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ - จัดกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย
แหล่งเรียนรู้	การศึกษาเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัว และมีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นการประหยัด ค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้และศึกษา ตามสภาพบริบทของชุมชน	- เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและ ความสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น - เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์จริง	- วางแผนประสานงานกับผู้ดูแล แหล่งเรียนรู้ล่วงหน้า - เตรียมแผนสำรองในกรณีไม่สามารถ ใช้แหล่งเรียนรู้ได้ตามที่วางแผนไว้
สื่อ/อุปกรณ์	มีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชนที่นักเรียน อาศัยอยู่ เป็นสื่อหาง่ายและประหยัด เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/เนื้อหา	- มีส่วนช่วยให้นักเรียนบรรลุตัวชี้วัด/ จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด - นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและเร็วขึ้น	- วางแผนการใช้ได้ชัดเจนถูกต้อง และไม่เกิดปัญหากับผู้เรียน - เรียงลำดับการใช้สื่อชัดเจน - เป็นสื่อในท้องถิ่นหาง่าย
การประเมินผล	กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล ให้เหมาะสมกับภาระงานและตัวชี้วัด	- ต้องการตรวจสอบการบรรลุตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียน	- วางแผนติดตาม ประเมินผลการทำงาน ของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง - การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้อง กับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	ครูมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความยุติธรรม ความขยัน อดทน เมตตาต่อนักเรียน		

2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามศักยภาพและความสามารถของตน 2. การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และบริบทของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ 3. การทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด 4. การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอย่างคุ้มค่า	1. วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องร่วมกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย 2. การเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรงก่อให้เกิดความประทับใจ 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. สามารถนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 2. วางแผนมอบหมายงาน ตรงตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ 3. วางแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอนให้ทันตามกำหนดเวลาและใช้งบประมาณที่อยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4. รู้จักเลือกวิธีการในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้แบบโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ความรับผิดชอบ ความอดทน		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเค้าโครงของโครงการได้อย่างประหยัด คุ้มค่า - มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูลและนำมาทำงาน - มีความรู้ในการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นมาปฏิบัติกิจกรรม	- มีความรู้ในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม - มีความรู้ในการอภิปรายภายในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ - มีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ในสังคมร่วมกันตามหลักความพอเพียง	- มีความรู้เกี่ยวกับการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงสามารถสืบทอดให้กับชุมชนและสังคมได้
ทักษะ	- มีทักษะในการนำวัสดุอุปกรณ์มาปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัด คุ้มค่า	- ทำงานด้วยกระบวนกรกลุ่มอย่างมีความสุข - ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	รู้จักการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติกิจกรรมว่าต้องใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า	ตระหนักเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ พัฒนาสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมตามบริบทของชุมชน	ตระหนักและเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่ความพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 วางแผน กำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. สาระการเรียนรู้

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่ตั้งงามคู่สังคมไทย ซึ่งคนไทยควรภาคภูมิใจและช่วยกันอนุรักษ์ให้ดำรงอยู่ต่อไป แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การตั้งสถาบันในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่ดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น

2. สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ต้องมีผลงานที่เป็นรูปธรรมและเข้าถึงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเพื่อให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

3. คุ้มครองลิขสิทธิ์ภูมิปัญญาไทยเพื่อรักษาภูมิปัญญาไทย เช่น ชื่อมวยไทย ชื่อข้าวหอมมะลิไทย เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาดูแลเรื่องการจดลิขสิทธิ์ภูมิปัญญาไทย

4. ประกาศยกย่องผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ และประกาศยกย่องผู้ทรงภูมิปัญญาไทย เช่น ศิลปินแห่งชาติ ครูภูมิปัญญาไทย เป็นต้น

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- การอธิบาย การเขียน การพูดหน้าชั้นเรียน

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย การสื่อความหมาย

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการกลุ่ม

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย

- ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

6.2 ใฝ่เรียนรู้

- การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- การเรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ในชุมชน ท้องถิ่น และตัดสินใจนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาวางแผนประยุกต์ใช้

ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

6.4 รักความเป็นไทย

- แสดงความภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีไทย และภูมิปัญญาไทย

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- เค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในหมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยครูใช้คำถามให้นักเรียนได้คิด ดังนี้

8.1.1 วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเห็นแต่ในปัจจุบันนี้ไม่มีแล้ว มีบ้างหรือไม่

(การใช้คำถามเพื่อเป็นการให้นักเรียนคิดถึงภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน เรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวที่เกิดขึ้นตามสภาพบริบทของสังคมและชุมชน เป็นความพอประมาณ)

8.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เคยเห็นครูอธิบายเพิ่มเติมโดยยกตัวอย่างการนำยางไม้มาอุดเรือหรือนำครั่งมาอุดด้ามมีด ให้เข้าใจยิ่งขึ้น จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลกรณีตัวอย่างของบุคคลที่มีวิธีการดำเนินชีวิตในการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ด้านการแพทย์แผนไทย หัตถกรรมพื้นบ้าน อาหารพื้นเมือง ขนมพื้นเมือง และประเพณีท้องถิ่น กลุ่มละ 1 ด้าน

8.3 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและอภิปราย สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของบุคคลเหล่านั้นว่าเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมที่ควรมีวิธีการอนุรักษ์อย่างไร

8.4 ครูกระตุ้นให้นักเรียนเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการยกตัวอย่างข้าวหอมมะลิไทยที่นักเรียนรู้จัก แต่ประเทศญี่ปุ่นนำไปจดลิขสิทธิ์ นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีหลายแนวทาง เช่น โดยมีการตั้งสถาบันในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่ดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

เช่น สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น จัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ภูมิปัญญาไทยประกาศยกย่องผู้ทรงภูมิปัญญาไทย และสร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์

8.6 นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้ เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทยแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา *(การใช้ความรู้อย่างมีเหตุมีผล การใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน)*

8.7 ครูอธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหา ประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นตอนและฝึกปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น

(นักเรียนรู้จักเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเหมาะสมกับสภาพบริบทของสังคมและชุมชน เป็นความพอประมาณ การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด การวางแผนการทำงาน การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ)

8.8 ครูอธิบายการเรียนรู้แบบโครงงานที่นักเรียนต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มและเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการทำงาน *(การสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานกลุ่ม)*

8.9 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยนักเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงกัน จะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสะดวกในการออกปฏิบัติกิจกรรมและทำให้กระบวนการทำงานกลุ่มเกิดประสิทธิภาพ แต่ละกลุ่มเลือกประธาน (เพื่อเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม) และเลขานุการกลุ่ม (ผู้บันทึกการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม) ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนแบบโครงงาน เป็นแนวทางในการจัดทำโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

8.9.1 การแพทย์แผนไทย

8.9.2 หัตถกรรมพื้นบ้าน

8.9.3 อาหารพื้นเมือง

8.9.4 ขนมหัตถกรรมพื้นเมือง

8.9.5 ประเพณีท้องถิ่น

(การแบ่งกลุ่ม นักเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงกันจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติกิจกรรม เป็นความพอประมาณ การศึกษาเอกสารประกอบการเรียนแบบโครงงานของนักเรียน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของครูและนักเรียน ที่ต้องศึกษาหาความรู้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม)

8.10 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมย่อย เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนเสนอ/เลือกหัวข้อที่น่าสนใจจะศึกษา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น หมู่บ้าน หรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพื่อสะดวกในการสัมภาษณ์และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษาเรียนรู้ตามกระบวนการของโครงงาน ซึ่งในแต่ละห้องจะต้องเลือกให้ครบทั้ง 5 หัวข้อก่อนแล้วจึงสามารถเลือกหัวข้อเดียวกันได้ เพื่อให้นักเรียนแต่ละห้องมีความรู้ที่หลากหลาย และนักเรียนได้วางแผนการดำเนินงานได้อย่างรอบคอบตามกำหนดเวลา *(เป็นความพอประมาณและสร้างภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการกลุ่ม)*

ชั่วโมงที่ 2

8.11 นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานศึกษาโครงงานโดยใช้หลักพอเพียง ครูคอยแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำเค้าโครงโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนจะต้องเป็นผู้คิดกำหนดหัวข้อโครงงานที่จะศึกษาค้นคว้าดำเนินการวางแผนออกแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผลและเสนอผลงานโดยตัวนักเรียนเอง ครูจะเป็นเพียงผู้ดูแลและให้คำปรึกษาเท่านั้น นักเรียนจึงควรเลือกโครงงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียนเอง แล้วส่งครูที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปรับปรุง

แก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน **(เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการทำงาน และการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง)**

8.12 นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานให้ชัดเจน แล้วร่วมกันเขียนแผนที่เส้นทาง จากโรงเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะออกปฏิบัติงาน เพื่อวางแผนการเดินทางและกำหนดเวลาให้เหมาะสม **(เพื่อต้องการให้มีคุณธรรมความรับผิดชอบ ความสามัคคี และปฏิบัติงานตามแผนการทำงานได้ทันเวลาที่กำหนด เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน)**

8.13 นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนเลือก และร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภูมิปัญญานั้น ๆ **(เพื่อต้องการให้นักเรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และศึกษาการอยู่อย่างพอเพียงของชุมชนต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง)**

8.14 นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ให้ครอบคลุมทั้ง 5 หัวข้อ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดปัญหา (หัวข้อเรื่อง) ตั้งสมมติฐาน (คำตอบชั่วคราว) ออกแบบ การศึกษาค้นคว้า ขั้นตอนการทำงาน กำหนดระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินการ ส่งครูที่ปรึกษาตรวจสอบ ความถูกต้อง หากเสร็จไม่ทันภายในชั่วโมงเรียนสามารถส่งนอกเวลาได้ **(เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันของครูและนักเรียน ในการทำงาน มีความรอบคอบเพื่อให้งานดำเนินไปตามกำหนดเวลา)**

8.15 ครูตรวจสอบเค้าโครงโครงการ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ใบสรุปความรู้ เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย
- 9.2 เอกสารประกอบการเรียนโครงการ
- 9.3 แผนที่เส้นทางจากโรงเรียนไปแหล่งเรียนรู้
- 9.4 แบบสัมภาษณ์
- 9.5 แบบบันทึกข้อมูล
- 9.6 แบบประเมินเค้าโครงโครงการ
- 9.7 ห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	1. การสังเกตพฤติกรรม	1. แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับดีขึ้นไป
2. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	การทำงานกลุ่ม	การทำงานกลุ่ม	
3. ประเมินผลการเขียนเค้าโครงโครงการ	2. การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล 3. การประเมินการเขียนเค้าโครงโครงการ	2. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล 3. แบบประเมินการเขียนเค้าโครงโครงการ	ระดับดีขึ้นไป ระดับดีขึ้นไป

10.1 เกณฑ์การประเมินผลงาน

10.1.1 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องอยู่ในระดับดีทุกรายการขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
การวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีการประชุมวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันทุกครั้ง	มีการประชุมวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ่อยครั้ง	ประชุมวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้าง
การแบ่งงานกันรับผิดชอบ	มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบทุกครั้ง	มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบ เป็นบางครั้ง	ไม่ได้แบ่งงานกันรับผิดชอบ
การตรวจสอบผลงาน	ผลงานมีข้อแก้ไขไม่เกิน 1-3 ประเด็น	ผลงานมีข้อแก้ไขไม่เกิน 4-5 ประเด็น	ผลงานมีข้อแก้ไขมากกว่า 5 ประเด็น
การประเมินผลรวม	มีการปรับปรุงผลงานและข้อแก้ไข ช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 3 วัน	มีการปรับปรุงผลงานและข้อแก้ไข ช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 5 วัน	มีการปรับปรุงผลงานและข้อแก้ไข ช้ากว่ากำหนดเกิน 7 วัน

10.1.2 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ต้องอยู่ในระดับดีทุกรายการขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
ความรับผิดชอบ	ปฏิบัติตามตามที่ได้รับมอบหมาย ทุกรายการ	ปฏิบัติตามตามที่ได้รับมอบหมาย 2 ใน 3 รายการ	ปฏิบัติตามตามที่ได้รับมอบหมาย 1 ใน 3 รายการ
ความขยันในการทำงาน	มีข้อมูลมาร่วมนำเสนอในกลุ่มทุกครั้ง	มีข้อมูลมาร่วมนำเสนอในกลุ่มบ้าง	ไม่มีข้อมูลนำเสนอในกลุ่ม
ความประหยัด	ใช้งบประมาณน้อยกว่าที่กำหนด	ใช้งบประมาณตามกำหนด	ใช้งบประมาณเกินกำหนด
ความมีวินัย	ส่งงานตรงตามกำหนด	ส่งงานช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 1 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 2 วัน
ใฝ่เรียนรู้	ใช้แหล่งข้อมูลในการสืบค้นตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไป	ใช้แหล่งข้อมูลในการสืบค้น 2 แหล่ง	ใช้แหล่งข้อมูลในการสืบค้น 1 แหล่ง

10.1.3 การประเมินผลเค้าโครงโครงการต้องอยู่ในระดับดีทุกรายการขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

น้ำหนักคะแนน	ดี (3)	ปานกลาง (2)	ปรับปรุง (1)
1. มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับชุมชนที่นักเรียน อาศัยอยู่ใน 2-3 ด้าน	มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับชุมชนที่นักเรียน อาศัยอยู่ได้เพียง 1 ด้าน
2. ความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน ขององค์ประกอบของเค้าโครงโครงการ	เค้าโครงโครงการมีองค์ประกอบ ครบถ้วนทุกหัวข้อทั้ง 3 บท	เค้าโครงโครงการมีทั้ง 3 บท แต่สาระสำคัญไม่ครบทุกหัวข้อ	เค้าโครงโครงการมีไม่ครบ 3 บท และสาระสำคัญไม่ครบทุกหัวข้อ
3. ความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน	การดำเนินงาน ระยะเวลา และ แหล่งข้อมูลมีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์	การดำเนินงาน แหล่งข้อมูล สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่ไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	การดำเนินงาน แหล่งข้อมูล และระยะเวลาไม่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เอกสารประกอบการเรียนแบบโครงการ

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่ความพอเพียง

โครงการ คือ งานวิจัยเล็ก ๆ สำหรับเป็นการแก้ปัญหาหรือข้อสงสัยโดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หากเนื้อหาหรือข้อสงสัยเป็นไปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดจะเรียกว่าโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ

กระบวนการการทำเค้าโครงโครงการ

1. กำหนดปัญหา หัวข้อเรื่อง
2. ตั้งสมมติฐานหรือคำตอบชั่วคราว
3. ออกแบบการศึกษาค้นคว้า
4. ลงมือปฏิบัติ
5. กำหนดระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินการ

หัวข้อการเขียนรายงานโครงการ

1. โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง.....
.....
กรณีศึกษา หมู่บ้าน..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
2. ผู้จัดทำ..... ครูที่ปรึกษา..... โรงเรียน.....
สังกัด..... ระดับชั้น.....
3. บทคัดย่อ
4. กิตติกรรมประกาศ
5. บทที่ 1 บทนำ ความเป็นมา และความสำคัญ.....วัตถุประสงค์.....ขอบเขต
ของการศึกษา.....ประชากร.....ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....สถานที่ศึกษาโครงการ
ระยะเวลา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....นิยามศัพท์เฉพาะ.....
6. บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง (เกี่ยวกับการทำโครงการเรื่องนี้)
7. บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา
8. บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์
9. บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ
10. เอกสารอ้างอิง

ใบสรุปความรู้ เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญานำพาสู่ความพอเพียง

คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คุณค่าของภูมิปัญญาไทย ได้แก่ ประโยชน์และความสำคัญของภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรค์และสืบทอดมาอย่างต่อเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบัน ทำให้คนในชาติเกิดความรักและความภาคภูมิใจที่จะร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อไปในภูมิปัญญาไทยจึงมีคุณค่าและความสำคัญดังนี้

1. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น

พระมหากษัตริย์ได้ใช้ภูมิปัญญาในการสร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระองค์ทรงปกครองประชาชนด้วยพระเมตตาแบบพ่อปกครองลูก ผู้ใดประสบความเดือดร้อนก็สามารถชี้แนะแสดงความรักช่วยเหลือ ทำให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อพระองค์ต่อประเทศชาติ ร่วมกันสร้างบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงใช้ภูมิปัญญากระทำยุทธหัตถีจนชนะข้าศึกศัตรู และทรงกอบกู้เอกราชของชาติไทยคืนมาได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน พระองค์ทรงใช้ภูมิปัญญาสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทรงใช้พระปรีชาสามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศจนรอดพ้นภัยพิบัติหลายครั้ง พระองค์ได้พระราชทานทฤษฎีใหม่ให้แก่เกษตรกร ทั้งด้านการเกษตรแบบผสมผสานและยั่งยืน ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม นำความสงบร่มเย็นของประชาชนให้กลับคืนมา

2. สร้างความภาคภูมิใจ ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิแก่คนไทย

คนไทยในอดีตที่มีความสามารถปรากฏในประวัติศาสตร์มีมาก เป็นที่ยอมรับของนานาชาติประเทศ เช่น นายขนมต้มเป็นนักมวยไทยที่มีฝีมือ เก่งในการชกมวยไทยทุกท่าของแม่ไม้มวยไทย สามารถชกมวยไทยจนชนะพม่าได้ถึงเก้าคนสิบคนในคราวเดียวกัน แม้ในปัจจุบันมวยไทยก็ยังถือว่าเป็นศิลปะชั้นเยี่ยม เป็นที่นิยมฝึกและแข่งขันในหมู่คนไทยและชาวต่างประเทศ ปัจจุบันชาวต่างประเทศที่ได้ฝึกมวยไทยจะรู้สึกยินดีและภาคภูมิใจในการที่จะใช้กติกาของมวยไทย เช่น การไหว้ครูมวยไทย การออกคำสั่งในการชกเป็นภาษาไทยทุกคำ ถือเป็นมรดกภูมิปัญญาไทย นอกจากนี้ภูมิปัญญาไทยที่โดดเด่นยังมีอีกมากมาย เช่น มรดกภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรม โดยที่มีอักษรไทยเป็นของตนเอง มาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย และวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน วรรณกรรมไทยถือว่าเป็นวรรณกรรมที่มีความไพเราะ ได้สรรสร้างครบทุกด้าน วรรณกรรมหลายเรื่องได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา

ด้านอาหาร อาหารไทยเป็นอาหารที่ปรุงง่าย พืชที่ใช้ประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นพืชสมุนไพรที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นและราคาถูก มีคุณค่าทางโภชนาการ และยังป้องกันโรคได้หลายโรค เพราะส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นพืชสมุนไพร เช่น ตะไคร้ ขมิ้น ข่า กระชาย ใบมะกรูด ใบโหระพา ใบกะเพรา เป็นต้น

3. หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม

คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาไปปรับใช้ในวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทำให้คนไทยเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประนีประนอม รักสงบ ใจเย็น มีความอดทน ให้อภัยแก่ผู้สำนึกผิด ดำรงวิถีชีวิตอย่างเรียบง่ายปกติสุข ทำให้คนในชุมชนพึ่งพากันได้ แม้จะอดอยากเพราะแห้งแล้ง แต่ไม่มีใครอดตาย เพราะพึ่งพาอาศัยกัน แบ่งปันกัน

4. สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

ภูมิปัญญาไทยมีความเด่นชัดในเรื่องของการยอมรับนับถือ และให้ความสำคัญแก่คน สังคม และธรรมชาติ อย่างยิ่ง มีเครื่องชี้ที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากมาย เช่น ประเพณีไทย 12 เดือนตลอดทั้งปี ล้วนเคารพคุณค่าของธรรมชาติ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น ประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่ทำในฤดูร้อน ซึ่งมีอากาศร้อน ทำให้ต้องการความเย็น จึงมีการรดน้ำดำหัว ทำความสะอาดบ้านเรือนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีการแห่นางสงกรานต์การทำนายฝนว่าจะตกมากหรือน้อยในแต่ละปี ส่วนประเพณีลอยกระทง คุณค่าอยู่ที่การบูชาระลึกถึงบุญคุณของน้ำ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคน พืช และสัตว์ ให้ได้ใช้ทั้งบริโภคและอุปโภคในวันลอยกระทง คนจึงทำความสะอาดแม่น้ำลำธาร บูชาแม่น้ำ จากตัวอย่างข้างต้นล้วนเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติทั้งสิ้น

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

วิชา.....รหัส.....ชั้น ม./.....

รายการ กลุ่มที่	การวางแผน การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น			การแบ่งงาน รับผิดชอบ			การตรวจสอบผลงาน			การประเมินผลรวม		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
คะแนน	3	2	1

ผู้ประเมิน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สรุปการประเมิน ได้ 3 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 2 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 1 คะแนน แสดงว่า ไม่ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

วิชา.....รหัส.....ชั้น ม. /.....

กลุ่มที่	รายการ	ความ รับผิดชอบ			การเกิด จิตสำนึกที่ดี			การขยัน ในการทำงาน			การประหยัด			การมีวินัย			สรุปผล การประเมิน	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
คะแนน	3	2	1

ผู้ประเมิน.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สรุปการประเมิน ได้ 3 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 2 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 1 คะแนน แสดงว่า ไม่ผ่าน

แบบประเมินเค้าโครงการงาน

วิชา.....รหัส.....ชั้น ม. /.....

กลุ่มที่	รายการ	มีการวางแผนทาง การอนุรักษ์			ความถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วนขององค์ประกอบ			ความเป็นไปได้ ของการดำเนินงาน			สรุปผล การประเมิน	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
คะแนน	3	2	1

ผู้ประเมิน.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สรุปการประเมิน ได้ 3 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 2 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 1 คะแนน แสดงว่า ไม่ผ่าน

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาให้นักเรียนได้นำเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ให้เหมาะสมกับวัย เวลา และมาตรฐาน/ตัวชี้วัด	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ - เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนจัดเรียงลำดับของเนื้อหาจากง่ายไปหายาก - ครุสืบค้นข้อมูลของเนื้อหาเป็นสรุปใบความรู้ให้นักเรียนได้ศึกษากรณีนี้นักเรียนมีแหล่งสืบค้นไม่พอ - เนื้อหาที่กำหนดน่าสนใจ นักเรียนเห็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้
เวลา	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ - เหมาะสมกับการงานที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนด - ต้องการให้นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานในแต่ละขั้นตอนได้ในเวลาที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลาที่กำหนดชัดเจน - จัดเวลาไว้สำรองในกรณีที่กิจกรรมอาจไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้
วิธีการจัดกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ - เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นและวัยผู้เรียน - เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกิจกรรมสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง - การเรียนรู้แบบโครงงานช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานกลุ่มจากการปฏิบัติจริง 	วางแผนกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด และชัดเจนทุกขั้นตอน นักเรียนสามารถปฏิบัติได้สามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ ทั้งกับนักเรียนการบรรลุถึงมาตรฐานและตัวชี้วัด
แหล่งเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวและมีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นการนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์และประหยัดค่าใช้จ่าย - เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวและมีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่จะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย - นักเรียนได้ประสบการณ์จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้ให้พร้อมก่อนการปฏิบัติ และหาวิธีป้องกันและแก้ปัญหาจากการปฏิบัติกิจกรรม
สื่อ/อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสื่ออุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม/วัยของนักเรียนและเวลาที่กำหนด - เหมาะสมกับงบประมาณที่มี - สื่อมีขนาดเหมาะสม/เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเร็วขึ้น - เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง/ปฏิบัติจริงจากการใช้สื่อ สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดได้ง่ายขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อมก่อนนำมาใช้ - วางแผนจัดลำดับการใช้สื่ออุปกรณ์ให้ชัดเจนสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
การประเมินผล	กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับการงานและตัวชี้วัด	การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนติดตาม ประเมินผลการทำงานของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง - เครื่องมือประเมินผลมีประสิทธิภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	ครูมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ เมตตาต่อนักเรียน ความพอเพียง		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	<p>1. ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยจากสิ่งที่ใกล้ตัวและบริบทของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่</p> <p>2. กำหนดหน้าที่การทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่ม และระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>3. นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ อย่างคุ้มค่า</p>	<p>1. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องร่วมกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย</p> <p>2. การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงได้รับการประเมินผลตรงก่อให้เกิดความรู้ที่คงทน</p> <p>3. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสามารถเรียนรู้และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้</p>	<p>1. วางแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอนให้ทันตามกำหนดเวลาและใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น</p> <p>2. รู้จักเลือกวิธีการในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย</p> <p>3. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง</p> <p>4. จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมในการทำงาน</p>
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การเรียนรู้แบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ความรับผิดชอบ สามัคคี		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	องค์ประกอบ	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเค้าโครงของโครงงานได้อย่างประหยัด คุ้มค่า - มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล และนำมาทำงาน - มีความรู้ในการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นมาปฏิบัติกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม - มีความรู้ในการอภิปรายภายในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ - มีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ในสังคมร่วมกันตามหลักความพอเพียง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสืบทอดให้กับชุมชนและสังคมได้
ทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการนำวัสดุอุปกรณ์มาปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัด คุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มอย่างมีความสุข - ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักการนำวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติกิจกรรมว่าต้องใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า	ตระหนักเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ พัฒนาสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมตามบริบทของชุมชน	ตระหนักและเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “เวตาลตระการปัญญา”
วิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท 31101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “เวตาลตระการปัญญา” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รหัสวิชา ท 31101 วิชาภาษาไทย

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาท และมีนิสัยรักการอ่าน

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบ และเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษา ค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิง ผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดู แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภทกาพย์ โคลง ร่าย และฉันท์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะ และใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ท 31101 วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาหลักการอ่านบทร้อยแก้ว บทร้อยกรอง การอ่านตีความ การแปลความ การขยายความ การวิเคราะห์วิจารณ์ การคาดคะเน และการประเมินค่าเรื่องที่อ่าน การเขียนกรอบความคิด ผังความคิด บันทึกรายการ การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ การรายงาน การสังเคราะห์ความรู้จากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน พัฒนาความรู้ทางอาชีพ มีมารยาทในการอ่านและเขียน การพูดสรุปแนวคิด การพูดแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู การวิเคราะห์แนวคิด การใช้ภาษาและความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู การพูดในโอกาสต่าง ๆ การพูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด การอธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา และลักษณะของภาษา การอธิบายและการวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย การใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์อิทธิพลภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่น การแต่งบทร้อยกรองโคลงสี่สุภาพ การวิเคราะห์และการวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต การประเมินค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง การท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจและนำไปใช้อ้างอิง

โดยใช้กระบวนการสื่อสาร กระบวนการอ่าน กระบวนการเขียน กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด กระบวนการจัดการความรู้ กระบวนการเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนแบบสืบเสาะวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระบวนการสังเกต กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการทางสังคม กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้พัฒนาลักษณะนิสัย

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรู้ทางภาษาไทยได้ถูกต้อง มีทักษะการสื่อสาร มีสมรรถนะสำคัญ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการเรียนรู้ มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การพูด มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน เห็นคุณค่าของภาษาไทยอันเป็นมรดกของชาติและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ท 1.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4, ม.4-6/6, ม.4-6/7, ม.4-6/8, ม.4-6/9

ท 2.1 ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/8

ท 3.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/4, ม.4-6/5, ม.4-6/6

ท 4.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/4, ม.4-6/5, ม.4-6/6

ท 5.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4, ม.4-6/6

รวมทั้งหมด 26 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐาน การเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
เวตาล ตระการปัญญา	ท 1.1 ม.4-6/1, 9 ท 2.1 ม.4-6/3, 5, 8 ท 3.1 ม.4-6/5, 6 ท 4.1 ม.4-6/6 ท 5.1 ม.4-6/2, 3, 4	การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว ย่อความจากเรื่องที่อ่าน เขียนนิทาน เชิงสร้างสรรค์ พุดนำเสนอ โดยใช้ภาษาให้เหมาะสม การสร้าง คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ เพื่อให้ มีค่าใช้ในการสื่อสารมากขึ้น วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมที่อ่าน สรุปเนื้อเรื่อง ข้อคิดจากวรรณกรรม ที่อ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	- อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว - ย่อความงานเขียนประเภทต่าง ๆ - ผังมโนทัศน์สรุปความรู้ ข้อคิด ที่ได้จากการอ่าน - เขียนนิทานสะท้อนข้อคิด จากนิทานเวตาล - พุดนำเสนอนิทาน - ผลิตชิ้นงานจากการนำคำประสม คำซ้อนคำซ้ำ เป็นบทความหรือเรื่องสั้น 1 เรื่อง	10	15

ตัวอย่าง กำหนดการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ กำหนดการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องวางแผนตลอดภาคเรียน

เกณฑ์การประเมินคุณภาพชิ้นงาน

ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

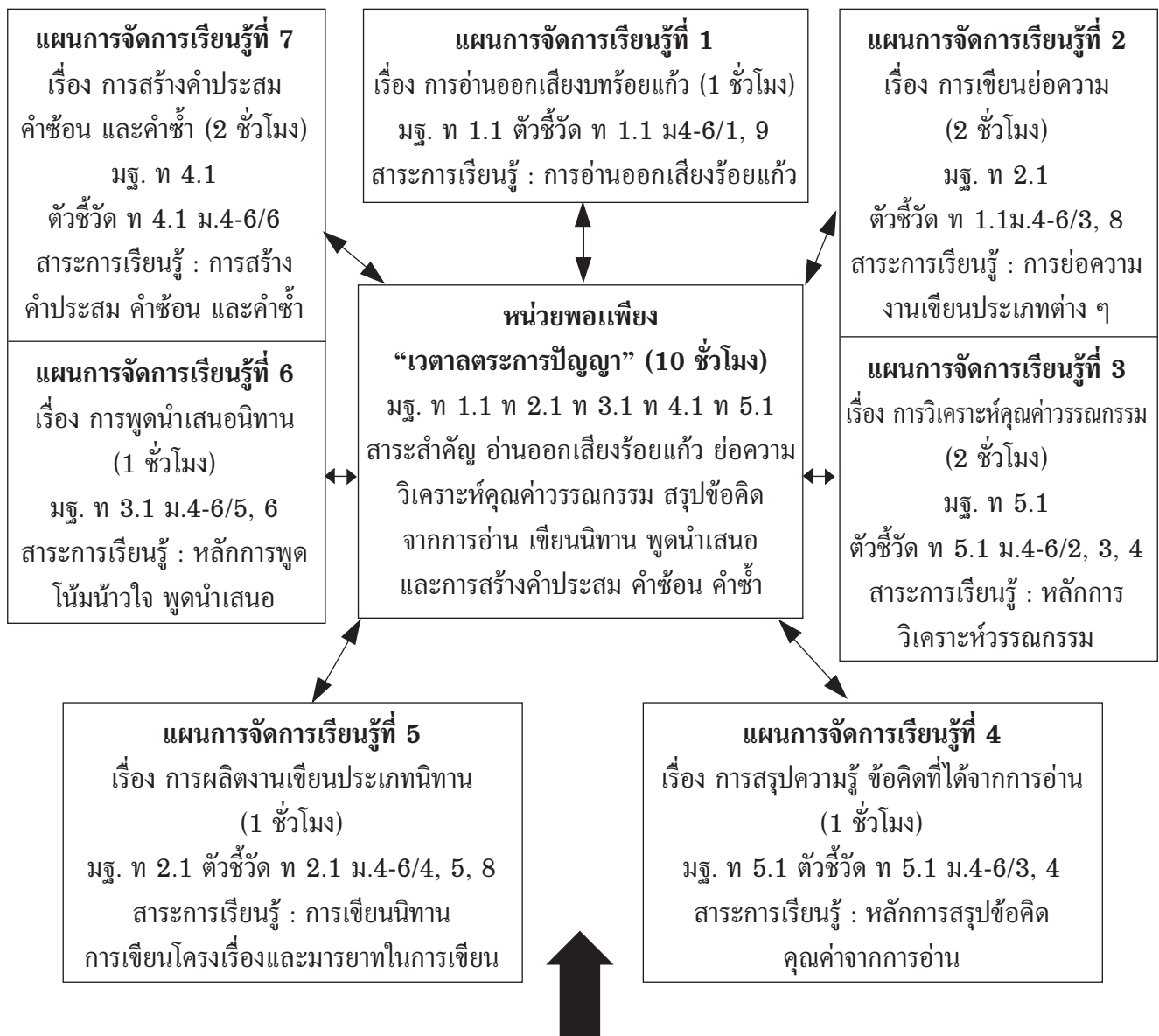
ระดับ 3 หมายถึง ดี

ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไป

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เวตาลตระการปัญญา

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
<ul style="list-style-type: none"> - อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว - ย่อความงานเขียนประเภทต่าง ๆ - ผังมโนทัศน์สรุป ความรู้ ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน - เขียนนิทานสะท้อนข้อคิดจากนิทานเวตาล - พุดนำเสนอนิทาน - ผลิตชิ้นงานจากการนำคำประสมคำซ้อน คำซ้ำ เป็นบทความหรือเรื่องสั้น 1 เรื่อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เวตาลตระการปัญญา

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เวตาลตระการปัญญา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด

ท 1.1 ม.4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 2.1 ม.4-6/3 เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย

ท 2.1 ม.4-6/4 ผลิตงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ

ท 2.1 ม.4-6/5 ประเมินงานเขียนของผู้อื่นแล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ท 2.1 ม.4-6/8 มีมารยาทในการเขียน

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ท 3.1 ม.4-6/5 พูดในโอกาสต่าง ๆ พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าวใจ และเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม

ท 3.1 ม.4-6/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ท 4.1 ม.4-6/6 อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย

ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท 5.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีและวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ท 5.1 ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว ย่อความจากเรื่องที่อ่าน เขียนนิทานเชิงสร้างสรรค์ พูดนำเสนอ เป็นทักษะการสื่อสารที่มีความสำคัญ ควรปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักการของแต่ละทักษะ ใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม มีมารยาท การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด การสร้างคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ เป็นหลักการสร้างคำในภาษาไทย เพื่อให้มีคำใช้ในการสื่อสารมากขึ้น การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน สรุปเนื้อเรื่อง ข้อคิดจากรณกรรมที่อ่านเพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว เป็นการอ่านงานเขียนประเภทความเรียง ต้องอ่านออกเสียงคำ ข้อความ รวมทั้งเครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน

4.2 การตอบคำถามจากบทอ่านได้ เป็นการแสดงถึงความรู้ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ได้ข้อคิดอะไรจากการอ่าน

4.3 มารยาทการอ่าน เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติให้ถูกต้องถือเป็นการบ่งบอกถึงผู้มีมารยาทที่ดี

4.4 การย่อความ เป็นการนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของผู้ย่อ ใจความสั้น กระชับรัดกุมความหมายได้ชัดเจน

4.5 การวิเคราะห์คุณค่า วิถีไทยในวรรณกรรมและวรรณคดีที่อ่าน

4.6 การสังเคราะห์ข้อคิดจากการอ่านวรรณกรรม เป็นการสรุปสิ่งเกิดขึ้นจากพฤติกรรมของตัวละคร หรือเหตุการณ์ของเรื่องที่สะท้อนให้ผู้อ่านได้ข้อคิด คติเตือนใจ หรือคุณธรรมที่แฝงในเรื่องที่อ่าน

4.7 การเขียนนิทาน เป็นงานเขียนบันเทิงคดีที่เน้นความสนุกเพลิดเพลินแทรกข้อคิดคุณธรรม

4.8 การพูดนำเสนอ เป็นการนำเสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยน้ำเสียงที่น่าฟังและผู้ฟังสนใจ

4.9 การสร้างคำในภาษาไทย เป็นการสร้างคำตามหลักไวยากรณ์ไทย ได้แก่ คำประสม คำซ้อน คำซ้ำ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- อ่านออกเสียงคำ ข้อความที่เป็นร้อยแก้ว อ่านจับใจความสำคัญ
- เขียนย่อความ เขียนคำตอบสั้น ๆ เขียนนิทานตามจินตนาการ
- พูดนำเสนอ พูดเล่าเรื่อง พูดแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม
- ฟังจับใจความสำคัญ ฟังอย่างมีวิจารณญาณ

5.2 ความสามารถในการคิด

- คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำกิจกรรมของกลุ่ม

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- การทำงานร่วมกัน การตัดสินใจ การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การสืบค้น ใช้ทักษะทางเทคโนโลยีในการเรียนรู้

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

- แสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์มีความสามัคคีในการทำกิจกรรมของกลุ่ม

6.2 ซื่อสัตย์สุจริต

- ให้ข้อมูลถูกต้องและเป็นจริงในการตอบคำถาม

6.3 มีวินัย

- ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มและสังคม มีมารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6.4 ใฝ่เรียนรู้

- ตั้งใจเรียน มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง

6.5 อยู่อย่างพอเพียง

- รู้จักวางแผนการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายอย่างรอบคอบ มีหลักคิด พุด ทำกิจกรรมหรืองานที่มอบหมายอย่างมีเหตุผล

6.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

- เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ชื่นชมผลงานของตนเอง และผลงานของผู้อื่นด้วยความภาคภูมิใจ

6.7 รักความเป็นไทย

- เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

6.8 มีจิตสาธารณะ

- ช่วยเหลือเพื่อนด้วยความเต็มใจในการทำกิจกรรมกลุ่ม ให้คำแนะนำช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว

7.2 ย่อความงานเขียนประเภทต่าง ๆ

7.3 พังมโนทัศน์สรุปความรู้ ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน

7.4 เขียนนิทานสะท้อนข้อคิดจากนิทานเวตาล

7.5 พุดนำเสนอนิทาน

7.6 ผลิตชิ้นงานจากการนำคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ เป็นบทความหรือเรื่องสั้น 1 เรื่อง

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- ประเมินการอ่านออกเสียง	- แบบประเมินการอ่านออกเสียง	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% หรือผ่านระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินการเขียนย่อความ	- แบบประเมินการเขียน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% หรือผ่านระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินผังมโนทัศน์การวิจารณ์นิทานเวตาล ตอนที่ 10	- แบบประเมิน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% หรือผ่านระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมินพฤติกรรม	
- ประเมินการเขียนนิทานสะท้อนข้อคิด 1 เรื่อง	- แบบประเมินการเขียน	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% หรือผ่านระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินการพุดนำเสนอ (นิทาน)	- แบบประเมินการพุด	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60% หรือผ่านระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินผลงานจากการนำคำประสมคำซ้อน คำซ้ำไปผลิตชิ้นงาน	- แบบประเมินตามสภาพจริง (Rubrics)	ผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไป
- ทดสอบเรื่องหลักการสร้างคำในภาษาไทย	- แบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์การประเมิน 60%

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมต่อไปนี้อ่านคำที่ฉายบนจอโปรเจกเตอร์ (คำที่มีตัว ร ล และคว ก ล) นำสู่บทเรียนอภิปรายเพื่อสรุปหลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว ฝึกการอ่านออกเสียงจากนิทานเวตาล ตอนที่ 10 จากนั้นครูประเมินการตามสภาพจริง จากการสังเกตการอ่าน พฤติกรรมขณะร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเขียนย่อความ (2 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรม อภิปรายกลุ่มย่อยเกี่ยวกับหลักการย่อความ องค์ประกอบของการย่อความ ดูตัวอย่างย่อความที่ถูกต้อง สรุปหลักการย่อความ ฝึกย่อความจากนิทานเวตาล ตอนที่ 10 ประเมินผลงานย่อความ จากนั้นครูประเมินผลตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง มอบหมายงานให้นักเรียนเขียนความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่สนใจ 1 เรื่อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม (2 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้ แบ่งกลุ่ม สืบค้น ศึกษาเกี่ยวกับหลักการการวิเคราะห์วิจารณ์ คุณค่าวรรณกรรมจากใบความรู้ สรุปหลักการ วิธีการ วิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม ครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนฝึกวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินคุณค่านิทานเวตาล ตอนที่ 10 เป็นผังมโนทัศน์ลงในกระดาษฟลิปชาร์ด นำเสนอผลงานกลุ่ม ครูประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง มอบหมายงานให้นักเรียนวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมที่มีในบทเรียนกลุ่มละ 1 เรื่อง เป็นชิ้นงานของกลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การสรุปความรู้ ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้ สืบค้น ศึกษาตัวอย่างการวิเคราะห์เพื่อสรุปความรู้ ข้อคิด จากการอ่านวรรณกรรมจากใบความรู้ จากนั้นอภิปรายกลุ่มเพื่อสรุปหลักการสังเคราะห์ความรู้ ข้อคิด ฝึกสรุปความรู้ ข้อคิด คติเตือนใจจากนิทานเวตาล ตอนที่ 10 เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ครูประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การผลิตงานเขียนประเภทนิทาน (1 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้ ทบทวนข้อคิดที่ได้จากนิทานเวตาล ตอนที่ 10 จากการเรียนชั่วโมงที่ผ่านมา เพื่อนำข้อคิดที่ได้ไปวางแผนเขียนนิทาน ดูตัวอย่างนิทานจากวีดิทัศน์ สืบค้น ศึกษาหลักการเขียนนิทานจากใบความรู้ อินเทอร์เน็ต โดยครูให้คำแนะนำอธิบายหลักการเขียนนิทาน ฝึกเขียนโครงเรื่องของนิทาน นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกเขียนนิทานที่สะท้อนข้อคิดที่ได้จากนิทานเวตาล กลุ่มละ 1 เรื่อง ครูประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง มอบหมายให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่ม โดยวิธีที่น่าสนใจในชั่วโมงต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การพูดนำเสนอนิทาน (1 ชั่วโมง)

ครูให้ทำกิจกรรมดังต่อไปนี้ ร่วมกันกำหนดเกณฑ์การนำเสนอ นิทาน จับสลากลำดับที่ นำเสนอ แต่ละกลุ่มเตรียมนำเสนอผลงานการเขียนนิทานของกลุ่มด้วยบทบาทสมมติ (ใช้น้ำเสียงท่าทาง) นำเสนอ นิทานหน้าชั้นเรียน ครูประเมินตามสภาพจริง โดยการสังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรมกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนแบบประเมินตามสภาพจริง ชื่นชม เสนอแนะ เพื่อพัฒนาผลงานกลุ่มต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การสร้างคำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ (2 ชั่วโมง)

ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมดังนี้ อ่านบัตรคำที่ครูเตรียมมาซึ่งเป็นคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ คละกันไป นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดกลุ่มบัตรคำที่เป็นคำชนิดเดียวกันใส่ตะกร้าตามชนิดของ ครูและนักเรียนเฉลยร่วมกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันบอกลักษณะของคำแต่ละชนิดมีลักษณะอย่างไร จากนั้นให้นำเสนอผลงานกลุ่ม ครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนทำใบงาน และทดสอบเรื่องคำประสม คำซ้อน คำซ้ำ และให้สร้างคำประสม คำซ้อน คำซ้ำด้วยตนเอง และนำคำเหล่านั้นไปเขียนผลิตชิ้นงาน ในลักษณะของบทความหรือเรื่องสั้น 1 เรื่อง เป็นผลงานรายบุคคล

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ เวตาลตระการปัญญา

1. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงก่อนเรียน

- 1) การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วที่ดีมีลักษณะอย่างไร
- 2) งานเขียนประเภทบทร้อยแก้วได้แก่อะไรบ้าง
- 3) ในการอ่านถ้าผู้อ่านอ่านออกเสียงไม่ถูกต้องจะมีผลต่อผู้ฟังอย่างไร
- 4) อาชีพใดที่ต้องใช้การอ่านออกเสียงในการสื่อสารไปยังผู้รับสารหรือผู้ฟัง
- 5) การย่อความคืออะไร และย่อความมีประโยชน์อย่างไรในการสื่อสาร
- 6) วรรณกรรม หมายถึงอะไร ยกตัวอย่างวรรณกรรมของไทยที่นักเรียนรู้จักประกอบ 2-3 เรื่อง
- 7) วิธีการสร้างคำในภาษาไทยมีวิธีใดบ้าง

2. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงระหว่างเรียน

- 1) นักเรียนมีหลักในการฝึกอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วอย่างไร
- 2) รูปแบบของการย่อความประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 3) การย่อความมีขั้นตอนอย่างไร
- 4) การย่อความมีประโยชน์อย่างไร
- 5) หลักการวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมควรวิเคราะห์ในประเด็นใดบ้าง
- 6) กระบวนการเขียนนิทานมีขั้นตอนอย่างไร
- 7) เพราะอะไรจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมก่อนการพูดนำเสนอ
- 8) คำช่อกับคำซ้ำมีวิธีการสร้างคำเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- 9) ในการผลิตชิ้นงานของนักเรียนนักเรียนนำหลักพอเพียงมาใช้ก่อนลงมือปฏิบัติงานอย่างไร

3. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงหลังเรียน

- 1) นิทานเวตาล ตอนที่ 10 ให้ข้อคิดเกี่ยวกับอะไรบ้าง และในปัจจุบันยังใช้ได้หรือไม่
- 2) การสรุปข้อคิดเป็นทักษะการคิดสังเคราะห์ใช่หรือไม่ เพราะอะไร
- 3) การคิดขั้นสังเคราะห์หมายความว่าอย่างไร
- 4) การเขียนนิทานเป็นทักษะการเขียนสร้างสรรค์เพราะอะไร
- 5) โครงเรื่องมีความสำคัญต่อการเขียนนิทานหรือไม่ และการเขียนที่ไม่มีโครงเรื่องจะมีผลต่อการเขียนอย่างไร
- 6) การพูดนำเสนอเพื่อให้การพูดบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ผู้พูดควรเตรียมความพร้อมอย่างไร
- 7) นักเรียนคิดว่ามารยาทที่ดีในการพูดควรปฏิบัติอย่างไร
- 8) การสร้างคำในภาษาไทยมีหลายวิธี เช่น คำประสม คำช่อ คำซ้ำ การสร้างคำแต่ละชนิดมีวิธีที่แตกต่างกัน

หรือเหมือนกันอย่างไร

9) ถ้านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียน ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ เวชศาสตร์การปัญญา

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
1. ความรู้						
1.1 การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว	- แบบทดสอบ - แบบประเมิน	- ทดสอบ - ประเมิน	- ตอบถูก ร้อยละ 60 ขึ้นไป - ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ครู	- ก่อนเรียน - ระหว่างเรียน - นอกเวลาเรียน	- โรงเรียน
1.2 การเขียนย่อความ	- แบบประเมินคุณภาพ (Rubrics)	- ประเมิน	- ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ตนเอง - เพื่อน - ครู	- เวลาเรียน	- โรงเรียน
1.3 การวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม	- แบบประเมินคุณภาพผลงาน (Rubrics)	- ประเมิน	- ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ตนเอง - เพื่อน - ครู	- เวลาเรียน	- โรงเรียน
1.4 การผลิตงานเขียนประเภทนิทาน	- แบบประเมินคุณภาพผลงาน (Rubrics)	- ประเมิน	- ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ตนเอง - เพื่อน - ครู	- เวลาเรียน	- โรงเรียน
1.5 การพูดนำเสนอ นิทาน	- แบบประเมิน	- ประเมิน	- ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ครู - เพื่อน	- เวลาเรียน	- โรงเรียน
1.6 การสร้างคำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ	- แบบทดสอบ	- ทดสอบ	- ตอบถูก ร้อยละ 60 ของแบบทดสอบ	- ครู	- เวลาเรียน	- โรงเรียน
2. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	- แบบสังเกต	- สังเกต	- ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ครู - เพื่อน	- ระหว่างเรียน	- โรงเรียน
- การสื่อสาร - การคิด - การแก้ปัญหา - การใช้ทักษะชีวิต						
3. การใช้เทคโนโลยี	- แบบสอบถาม	- สอบถาม	- ผ่านระดับ ดีขึ้นไป	- ตนเอง	- นอกเวลาเรียน	- โรงเรียน
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินโดยใช้ เกณฑ์คุณภาพ (Rubrics)	- ประเมิน	- ผ่านคุณภาพ ระดับ 2 ขึ้นไป	- ครู - เพื่อน - ตนเอง	- ระหว่างเรียน	- โรงเรียน
- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ - ซื่อสัตย์สุจริต - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย - มีจิตสาธารณะ						

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหน่วยการเรียนรู้ เวตาลตระการปัญญา

1. การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.1 ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา		- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดความสามารถของนักเรียน	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดและเนื้อหาที่ให้นักเรียนทันสมัย นำไปใช้ในชีวิตจริง เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก วางแผนสร้างพื้นฐานการเรียนรู้จากเนื้อหาหนึ่งเชื่อมโยงไปสู่อีกเนื้อหาหนึ่ง ให้ครอบคลุมตามมาตรฐานและตัวชี้วัด
เวลา		- ครูใช้เวลาได้เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	- เพื่อให้บรรลุตามกิจกรรมที่วางไว้และตามตัวชี้วัด	- ครูวางแผนการใช้เวลาได้ดีไม่ทำให้กระทบกับเวลาเรียนของครูท่านอื่น และเตรียมแผนการใช้เวลาออกในบางกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม		- ออกแบบกิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	- เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงจากการทำงานที่จัดไว้ และฝึกซ้ำบ่อย ๆ เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย	- ครูวางแผนลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมเป็นไปตามลำดับทำให้ดำเนินกิจกรรมได้ครบไม่เกิดปัญหาในการเรียนรู้
สื่อการเรียนรู้		- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมายเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เสริมสร้างให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	- เตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียน สอดคล้องตามตัวชี้วัด
แหล่งเรียนรู้		- เลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรมและความสนใจของนักเรียน	- เพื่อเสริมสร้างการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ประสานงานเจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ล่วงหน้า อำนวยความสะดวกในการให้บริการ ระยะเวลาให้คุ้มค่า
การประเมินผล		- ออกแบบการวัดผลให้เหมาะสมกับการวัด สอดคล้องกับตัวชี้วัด	- เพื่อให้ทราบพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนว่าบรรลุตัวชี้วัดหรือไม่	- วางแผน จัดทำเครื่องวัดวิธีวัดพิจารณาให้สอดคล้องตามตัวชี้วัดชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี		- ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะจัดการเรียนรู้ให้นักเรียน คือ หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว หลักการเขียนย่อความ หลักการวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม หลักการเขียนนิทาน การพูดนำเสนอ การสร้างคำประสม คำสอน และคำซ้ำ การวัดผลและประเมินผล ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ที่จะแนะนำให้นักเรียนไปสืบค้น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู		- มีความรักและเมตตาต่อศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความเพียร ความอดทน ใฝ่เรียนรู้		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. นักเรียนใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง และศักยภาพของกลุ่ม 2. เลือกเพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย 3. นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน 4. นักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า	1. ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดได้ครบถ้วนด้วยความรอบคอบ 2. เห็นประโยชน์และคุณค่ากระต่ายยางลบ และอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติอย่างคุ้มค่า	1. มีการศึกษาก่อนการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้ การทำกิจกรรมและการทำงานด้วยตนเอง และร่วมกับเพื่อนสำเร็จตามเป้าหมาย 2. มีคุณภาพทันเวลา
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้หลักการอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว การย่อความ การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรม การเขียนนิทาน การพูดนำเสนอ การสร้างคำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย มีความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักแบ่งปัน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และมีความพอเพียงกับการดำเนินชีวิต		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรม และเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า	- มีความรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม	- มีความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวอย่างคุ้มค่า	- มีความรู้มารยาทไทยในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด	
ทักษะ	- เลือกหนังสือ ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมอย่างคุ้มค่า	- ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข แบ่งปันความรู้และช่วยกันทำงานจนสำเร็จ เคารพสิทธิเพื่อนสมาชิก	- หลังจากทำกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานที่เพื่อความสะอาดสวยงามของสิ่งแวดล้อม	- ปฏิบัติตามมารยาทไทยในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด	
ค่านิยม	- ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- เห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาดของแหล่งเรียนรู้ที่ใช้และหลังทำกิจกรรม	- เห็นคุณค่าของมารยาทไทยในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด	

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
รหัสวิชา ท 31101 วิชาภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย เวตาลตระการปัญญา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การเขียนย่อความ เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 2.1 ม.4-6/3 เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาหลากหลาย

ท 2.1 ม.4-6/8 มีมารยาทในการเขียน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเขียนย่อความหมายถึง การนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ ให้สั้น กระชับรัดได้ใจความสมบูรณ์ เข้าใจง่าย หลักการย่อความที่ดีต้องมีค่านำการย่อความตามประเภทของข้อความที่ย่อ สาระของเรื่องที่ย่อซึ่งเป็นใจความสำคัญที่นำมาเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของผู้ย่อ ประโยชน์ที่ได้จากการย่อความเพื่อฝึกฝนการอ่านและเป็นการฝึกการเขียนสรุปใจความสำคัญ

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถ

3.1 บอกความหมายของการย่อความได้ถูกต้อง

3.2 อธิบายหลักการ ขั้นตอนการย่อความได้ถูกต้อง

3.3 ย่อความ เรื่อง นิทานเวตาล ตอนที่ 10 ได้ถูกต้อง

3.4 วิเคราะห์การย่อความตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกต้อง

3.5 เป็นผู้ที่มีมารยาทในการเขียน

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การเขียนย่อความ หมายถึง การนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ ให้สั้น กระชับรัดได้ใจความสมบูรณ์ เข้าใจง่าย หลักการย่อความที่ดีต้องมีค่านำการย่อความตามประเภทของข้อความที่ย่อ ผู้ย่อต้องอ่านเรื่องที่ย่อให้เข้าใจอย่างละเอียด และนำใจความสำคัญมาเรียบเรียงใหม่ด้วยสำนวนของผู้ย่อ ประโยชน์ที่ได้จากการย่อความเพื่อให้เกิดทักษะการอ่านจับใจความและฝึกการเขียนสรุปใจความสำคัญ

4.2 หลักในการเขียนย่อความ อ่านเนื้อเรื่องที่จะย่อโดยละเอียดอย่างน้อย 2 รอบ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา อะไร ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร มีผลเป็นอย่างไร และสุดท้ายเป็นอย่างไร พิจารณาเนื้อหาที่น่าสนใจเป็นงานเขียนแบบใด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือแสดงอารมณ์ บันทึกเนื้อหาที่สำคัญเป็นถ้อยคำของผู้เขียน ตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก เช่น ตัวอย่าง รายละเอียด การเปรียบเทียบ ถ้ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคำพูด ต้องเปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3 ไม่ควรย่อความเป็นอักษรย่อ ยกเว้นคำที่เข้าใจดี เช่น พ.ศ. ใช้คำสั้นที่สุดและเข้าใจง่าย ใช้คำที่ครอบคลุม เช่น ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ ให้ใช้คำว่า เกษตรกร แทนในกรณีที่เป็นคำราชาศัพท์ก็ต้องเขียนให้ถูกต้อง ห้ามย่อคำบางคำที่ต้องแปลความหมายควรเปลี่ยนเป็นคำที่อ่านง่าย

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- อ่านจับใจความ เขียนย่อความ

- 5.2 ความสามารถในการคิด
- คิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน คิดสังเคราะห์เรื่องที่อ่าน

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

6.1.1 ตั้งใจเรียน มีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

6.2.1 รู้จักวางแผนการทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายอย่างรอบคอบ มีหลักคิด พุด ทำ กิจกรรม หรืองานที่มอบหมายอย่างเหมาะสม มีเหตุผล

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

อ่านและย่อความ เรื่อง นิทานเวตาล ตอนที่ 10

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 นักเรียนดูตัวอย่างย่อความ และต้นฉบับของบทอ่านที่ใช้ย่อความจากงานเขียน ประเภทนิทาน ขำ บทความ ครูใช้คำถามกระตุ้นคิดหลังจากนักเรียนดูตัวอย่างการย่อความ ดังนี้

- 1) เรื่องที่ย่อเป็นงานเขียนประเภทใดบ้าง (นิทาน ขำ บทความ)
- 2) จากตัวอย่างของย่อความ ข้อความที่ย่อแล้วมีลักษณะอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับ
- 3) นักเรียนคิดว่าผู้ที่จะย่อความได้ดีควรมีทักษะอะไรบ้าง

8.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน *(ครูใช้หลักความพอประมาณในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน โดยคำนึงจำนวนสมาชิก ความสามารถของนักเรียน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกลุ่ม)* ดำเนินการอภิปราย ซักถามกันภายในกลุ่มเกี่ยวกับหลักการย่อความในประเด็นต่อไปนี้

- 1) ความหมายของการย่อความ
- 2) หลักการย่อความมีอะไรบ้าง
- 3) การย่อความมีลำดับขั้นตอนอย่างไร
- 4) คำนำที่ใช้ในการย่อความงานเขียนแต่ละประเภทเหมือนกันหรือไม่อย่างไร และคำนำของการย่อความมีความสำคัญอย่างไร
- 5) รูปแบบของย่อความประกอบด้วยอะไรบ้าง

8.3 สุ่มกลุ่มนักเรียนนำเสนอตามประเด็นที่ให้อภิปราย กลุ่มละ 1 ประเด็น *(ครูเสริมสร้างหลักคิด พอเพียงให้แก่นักเรียนก่อนที่แต่ละกลุ่มจะนำเสนอหน้าชั้น ควรเตรียมความพร้อม นำเสนอสั้น กระชับ และ ตรงประเด็น ร่วมกันอภิปรายภายในกลุ่มเกิดมิติด้านสังคม)*

8.4 ให้นักเรียนดู Power Point หลักการย่อความเพื่อทบทวนหลักการย่อความ ครูอธิบายเพิ่มเติมจากที่นักเรียนนำเสนอเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ มีความเข้าใจหลักการย่อความ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามสิ่งที่ยังมีข้อสงสัยก่อนนำไปปฏิบัติจริง

8.5 นักเรียนแต่ละคนสรุปหลักการย่อความลงในสมุดบันทึกของตนเอง *(ครูเสริมสร้างให้นักเรียน มีเงื่อนไขความรู้เกี่ยวกับหลักการเขียนย่อความเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพร้อมที่จะนำหลักการย่อความไปฝึกปฏิบัติการเขียนย่อความต่อไป)*

8.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มสนทนาและสลับกันเล่าเรื่องนิทานเวตาล ตอนที่ 10 ที่อ่านในชั่วโมงที่แล้ว เพื่อทบทวนเนื้อเรื่อง จากนั้นให้ตอบคำถามตามประเด็นคำถามที่กำหนดให้ดังนี้

- 1) เรื่องนิทานเวตาล ตอนที่ 10 ใครเป็นผู้เล่านิทาน
- 2) ลักษณะการเล่านิทานมองเวตาลพอเล่าจบเวตาลจะอย่างไรกับผู้ฟัง
- 3) นักเรียนได้คิดข้อคิดเตือนใจอะไรบ้างจากนิทานเวตาล

(ครูใช้หลักเหตุผลให้นักเรียนพูดสนทนาเกี่ยวกับนิทานเวตาลตอนที่อ่านเพื่อเป็นการทบทวน เนื้อหาก่อนที่จะลงมือปฏิบัติการย่อความ เมื่อนักเรียนมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีคือเข้าใจเนื้อหาที่อ่านและยังเป็นการฝึก ให้นักเรียนรู้จักแบ่งปันความรู้ให้กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เสริมสร้างความสามัคคี และแสดงถึงนักเรียนเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และมีความพร้อมในการนำความรู้ไปใช้ในการย่อความต่อไป)

8.7 มอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกปฏิบัติย่อความนิทานเวตาล ตอนที่ 10 *(ครูให้นักเรียนใช้หลัก พอเพียงในการทำงานกลุ่มมีความพอประมาณ ในการใช้เวลาในการทำกิจกรรมกลุ่ม มีการสร้างภูมิคุ้มกันในการ ทำงานด้วยการวางแผนเพื่อให้งานเสร็จตามเวลาและมีคุณภาพ จากการใช้มีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มเกิดมิติด้านสังคม)*

8.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานการย่อความหน้าชั้นเรียน จากนั้นนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น ผลงานของแต่ละกลุ่ม กลุ่มใดย่อความได้ถูกต้องตามหลักการย่อความ และกลุ่มใดที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้แก้ไขให้ถูกต้อง *(ครูเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม มีความตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ใฝ่เรียนรู้ มีความเพียรพยายาม การทำกิจกรรมให้สำเร็จ มีมารยาทที่ดีในการฟัง การดู และการพูด รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนสมาชิก)*

8.9 มอบหมายให้นักเรียนย่อความจากงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่นักเรียนสนใจ คนละ 1 เรื่อง จาก การอ่านหนังสือพิมพ์ หนังสือที่มีในห้องสมุด หรืออ่านจากสื่อทางอินเทอร์เน็ตทำลงในใบงานที่ 1 การเขียนย่อความ (นักเรียน ทำกิจกรรมนี้นอกเวลาเรียน) *(ครูเสริมสร้างให้นักเรียนใช้เงื่อนไขความรู้ และคุณธรรม ความมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีเกี่ยวกับการย่อความ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนและปฏิบัติไปใช้ในการทำชิ้นงานได้)*

ชั่วโมงที่ 2

8.1 ครูสนทนาติดตามงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนไปเลือกอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ และย่อความ จากที่มอบหมายในชั่วโมงที่ผ่านมา ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำกิจกรรมย่อความที่มอบหมายเพื่อสะท้อนคิดว่าได้ทำงาน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

- 1) นักเรียนมีหลักหรือมีเหตุผลในการเลือกเรื่องที่น่ามาย่อความอย่างไร
- 2) เรื่องที่ย่อให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับอะไร
- 3) นักเรียนใช้คุณธรรมอะไรบ้างมาควบคุมตนเองจึงสามารถทำงานนี้ได้สำเร็จ
- 4) นักเรียนมีความภูมิใจในผลงานย่อความนี้อย่างไร
- 5) ถ้ามีเพื่อนมาขอความช่วยเหลือหรือให้นักเรียนแนะนำวิธีการย่อความ นักเรียนมีวิธีการย่อ

ที่จะบอกคนเหล่านั้นอย่างไร

(ครูเสริมสร้างให้นักเรียนมีหลักคิดพอเพียงโดยการสะท้อนการคิดจากผลงานที่ทำเพื่อให้เกิด คุณลักษณะอย่างพอเพียง คือ มีทักษะคิดอย่างรอบคอบก่อนพูดหรือทำกิจกรรม และฝึกให้มีคุณธรรมและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และอยู่อย่างพอเพียง มีสมรรถนะในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และมีทักษะในการแก้ปัญหา รวมทั้งทักษะในการใช้เทคโนโลยี)

8.2 ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนแล้วให้นักเรียนนำผลงานการย่อความของตนเองแลกเปลี่ยนกับคู่ของตน จากนั้นให้อ่านผลงานการย่อความ และวิพากษ์วิจารณ์ผลงานซึ่งกันและกันตามเกณฑ์ประเมินการย่อความ ครูให้นักเรียน ตกลงร่วมกันว่าจะใช้เวลาเท่าไรในการทำกิจกรรมนี้ (ไม่เกิน 5-7 นาที) โดยครูอธิบายและแจ้งรายการประเมินผลงาน การเขียนย่อความให้นักเรียนรับทราบก่อนการทำกิจกรรมนี้ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมตามเวลาที่กำหนดแล้ว ครูถามนักเรียนว่า นักเรียนนำหลักพอเพียงมาใช้ในสถานการณ์นี้อย่างไรบ้าง *(ครูเสริมสร้างให้นักเรียนคิดอย่างรอบคอบ เป็นเหตุเป็นผล ก่อนลงมือทำงานเพื่อให้นักเรียนเกิดมิติด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม)*

8.3 ให้นักเรียนเสนอผลงานของเพื่อนที่เห็นว่ายอดเยี่ยมได้ดีและถูกต้อง ประมาณ 2-3 คน พร้อมให้เหตุผลประกอบ เช่น การสรุปใจความสำคัญ ถูกต้องตามหลักการย่อความ มีองค์ประกอบครบ การใช้สำนวนภาษาเขียน สละกตถูกต้อง รวมทั้งความมีระเบียบ ความสะอาด ฯลฯ และให้เจ้าของผลงานนำเสนอหน้าชั้นให้เพื่อนดูเป็นตัวอย่าง

8.4 นักเรียนส่งผลงานการย่อความให้ครูตรวจ

8.5 ครูถามนักเรียนในประเด็นคำถามต่อไปนี้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงให้กับนักเรียน

- 1) ทำไมก่อนย่อความต้องอ่านเนื้อเรื่องที่จะย่อให้จบ 2 รอบ และถ้าอ่านไม่จบจะมีผลเป็นอย่างไร
- 2) ทำไมต้องทบทวนหลักการย่อความหลังจากที่ย่อเสร็จแล้ว
- 3) เพราะอะไรการย่อความจึงมีการกำหนดความสั้น ยาวของข้อความเพื่อเหตุผลอะไร
- 4) นักเรียนทำงานที่ครูมอบหมายเสร็จตามกำหนดและผลงานมีคุณภาพ นักเรียนมีคุณธรรม

อะไรบ้างกำกับตนเองในการทำงาน

5) นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและผลงานของเพื่อนอย่างไรบ้างกับการทำกิจกรรมในครั้งนี้

6) นักเรียนจะนำความรู้จากการเรียนรู้นี้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 ตัวอย่างการย่อความ ประเภทนิทาน ชาว พระบรมราโชวาท

9.2 Power Point หลักการย่อความ

9.3 ใบงาน การเขียนย่อความ

9.4 ห้องศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน

9.5 ห้องสมุดโรงเรียน

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- ประเมินกิจกรรมกลุ่ม - ประเมินผลงานการย่อความ นิทานเวตาล ตอนที่ 10	- ประเมินพฤติกรรมกลุ่ม - ตรวจสอบผลงานการย่อความ	- แบบประเมินผลงาน	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60 หรือ ผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินสมรรถนะ - การสื่อสาร - การคิด - การแก้ปัญหา - การใช้เทคโนโลยี	- สังเกต	- แบบสังเกต	ผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไป
- ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง	- สังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินพฤติกรรม	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินผลงาน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
การย่อความ	- เขียนสรุปเนื้อหาที่ย่อสั้น กะทัดรัด สื่อความได้ถูกต้อง ชัดเจน เนื้อความตรงตาม ต้นฉบับ คำนำการย่อความ ได้ถูกต้องตามรูปแบบ ของประเภทงานเขียน	- เขียนสรุปเนื้อหาที่ย่อสั้น กะทัดรัด สื่อความได้ถูกต้อง และเนื้อความตรงตามต้นฉบับ คำนำการย่อความได้ถูกต้อง	- เขียนสรุปเนื้อหาที่ย่อ ไม่ค่อยกะทัดรัด ใช้คำนำ การย่อความถูกต้อง	- เขียนสรุปเนื้อหา ไม่กะทัดรัดและไม่มีคำนำ
การใช้ภาษา	- ใช้คำ สำนวนภาษาถูกต้อง กะทัดรัด และสละสลวย	- ใช้คำ สำนวนถูกต้อง แต่เขียนสะกดผิด 1-3 คำ	- ใช้คำ สำนวนภาษาไม่ค่อย กะทัดรัด มีคำเขียนผิด 3-5 คำ	- ใช้คำ สำนวนภาษา ไม่กะทัดรัดเขียนผิดเป็นส่วนมาก
มารยาทการเขียน	- เขียนด้วยลายมืออ่านง่าย สวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ ดีมาก	- เขียนด้วยลายมืออ่านง่าย สวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ	- เขียนด้วยลายมืออ่านยาก ไม่ค่อยเป็นระเบียบ	- เขียนด้วยลายมืออ่านยาก ขาดความสวยงาม ไม่เป็นระเบียบ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
16-20	ดีมาก
11-15	ดี
6-10	พอใช้
1-5	ปรับปรุง

ระดับคุณภาพ

ดีมาก = 4 คะแนน

ดี = 3 คะแนน

พอใช้ = 2 คะแนน

ปรับปรุง = 1 คะแนน

เกณฑ์การผ่าน คะแนนอยู่ในระดับ พอใช้ หรือระดับ 2 ขึ้นไป

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบสรุปความรู้ เรื่อง หลักการย่อความ

การเขียนย่อความ หมายถึง การนำใจความสำคัญของเรื่องมาเรียบเรียงใหม่ เพื่อให้สั้น กระชับ และเข้าใจง่าย เพื่อให้สะดวกในการอ่าน การเขียนย่อความเป็นการเขียนจากการอ่านเก็บใจความสำคัญของเรื่อง แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่เป็นถ้อยคำสำนวนของผู้เขียนเอง โดยเขียนในรูปแบบของย่อความ หลังจากที่ย่านเนื้อหาที่ย่อความแล้วยังสามารถที่จะเข้าใจเนื้อหาได้ทั้งหมด

จุดหมายในการเขียนย่อความ

1. เพื่อนิยามความหมาย
2. เพื่อสรุปย่อความ
3. เพื่อเล่าเรื่องย่อ

หลักในการเขียนย่อความ

1. อ่านเนื้อเรื่องโดยละเอียดอย่างน้อย 2 รอบ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา อะไร ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร มีผลเป็นอย่างไร และสุดท้ายเป็นแบบใด
2. แยกว่า เนื้อหาที่นำเสนอเป็นงานเขียนแบบใด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น หรือแสดงอารมณ์
3. บันทึกเนื้อหาที่สำคัญเป็นถ้อยคำของผู้เขียน
4. ตัดเนื้อหาที่ไม่จำเป็นออก เช่น การยกตัวอย่าง รายละเอียด ส่วนผสม การเปรียบเทียบ
5. ถ้ามีเนื้อหาเกี่ยวกับคำพูด ต้องเปลี่ยนสรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 กลายเป็นสรรพนามบุรุษที่ 3
6. ไม่ควรย่อความเป็นอักษรย่อ ยกเว้นคำที่เข้าใจดี เช่น พ.ศ.
7. ใช้คำสั้นที่สุดและเข้าใจง่าย
8. ใช้คำที่ครอบคลุม เช่น ชาวสวน ชาวนา ชาวไร่ ให้ใช้คำว่า เกษตรกร แทน
9. ในกรณีที่เป็นการราชาศัพท์ก็ต้องเขียนให้ถูกต้อง ห้ามย่อความ
10. คำบางคำที่ต้องแปลความหมายควรเปลี่ยนเป็นคำที่อ่านง่าย เช่น มวลบุปผชาติสุมาลีส่งกลิ่นจรอบอบวล ในโพรสณฑ์ ควรเขียนใหม่ว่า เหล่าดอกไม้ในป่าส่งกลิ่นหอม

รูปแบบของการเขียนย่อความ

การย่อความที่ดี ควรใช้คำนำการย่อให้ถูกต้องตามประเภทของงานเขียนดังต่อไปนี้

การย่อนิทาน

ย่อนิทานเรื่อง.....ของ.....จากหนังสือ.....หน้า.....
ความว่า.....

การย่อโศกนาฏกรรม

ย่อโศกนาฏกรรมของ.....เนื่องในโอกาส.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....จากหนังสือ.....
ความว่า.....

การย่อประกาศ

ย่อประกาศของ.....เรื่อง.....
แต่.....เนื่องในโอกาส.....
เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....จากหนังสือ.....
ความว่า.....

การย่อบทสัมภาษณ์

ย่อบทสัมภาษณ์เรื่อง.....
ผู้ให้สัมภาษณ์.....มีอาชีพ.....
ความว่า.....

การย่อบทความ

ย่อบทความเรื่อง.....ของ.....
จากหนังสือ.....
ความว่า.....

ใบงาน วิชาภาษาไทย ท 31101 เรื่อง การเขียนย่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและย่อความเรื่องนิทานเวตาล ตอนที่ 10 คะแนนเต็ม 20 คะแนน

เวตาลเล่านิทานเรื่องที่ 10

ดังนั้น พระเจ้าตรีวิกรมเสนาจึงได้เสด็จกลับไปตั้งต้นโศกอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับตัวเวตาล เมื่อจับได้แล้วก็ทรงเหยียงขึ้นบนพระอังกาสเสด็จมุ่งหน้าไปยังที่นัดพบกับโยคีโดยไม่ปริปากใด ๆ เลย เวตาลเห็นพระราชาทรงเงียบอยู่ก็กล่าวขึ้นว่า “ราชะ ตอนนี้พระองค์ก็เหน็ดเหนื่อยมาแล้วมากเต็มที ดังนั้น ข้าจะเล่านิทานสนุก ๆ ให้ฟังสักเรื่องหนึ่งเพื่อจะได้ขับไล่ความเหน็ดเหนื่อยให้ประลาตนาการไป โปรดฟังเถิด” แต่ปางบรรพ์ยังมีพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง ทรงนามว่า วีรพาหุ เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญอย่างยอดเยี่ยมคำสั่งของพระองค์นั้นเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พระราชาทูทุกแคว้นจะต้องรับไว้เหนือเศียรเกล้าทรงครองราชย์ ณ นครอันโอ่อ่า ชื่อนครอนคปุระในนครนี้มีเศรษฐีผู้หนึ่งอาศัยอยู่ชื่อ อรรถทัตต์ ไวศยบดี (หัวหน้าพ่อค้า) ผู้นี้มีบุตรชายผู้หนึ่งชื่อ ธนทัตต์ และมีบุตรหญิงผู้เป็นธิดาแห่งสตรีทั้งหลายมีชื่อว่า มัทนเสนา วันหนึ่งขณะที่นางมัทนเสนากำลังเล่นอยู่กับเพื่อน ๆ ในสวน ชายหนุ่มบุตรชายวาณิชชื่อธรรมทัตต์ ซึ่งเป็นสหายของพี่ชายของนาง ผ่านมาเห็นเข้าก็ตะลึงในความงามอันกอปรด้วยเสน่ห์อันลึกล้ำของนาง ผู้มีอกอันเต็มอิม มีคอเป็นสามปล้องราวกับวีวคลี่นในทะเลสาบ และมีเอวอันบางสลวยรับกับสะโพกอันกลมกลึง ชายหนุ่มมองนางด้วยความรักอันรุนแรงราวกับถูกศรคามเทพพุ่งพุ่งเข้าสู่หัวใจ พลังรำพึงในใจว่า “อนิจจาเอ๋ย หญิงผู้นี้ช่างงามจับใจจริงหนอ ใครเล่าจะรู้ว่านางนั้นคือเหยื่อซึ่งคามเทพส่งมาให้เราต้องหลงไหล เพ้อคลั่งเหมือนคนขาดสติ และครอันคมกล้านี้ลิ้นหนอที่ฝ่าหัวใจของเราจนแยกเป็นเสี่ยง ๆ อย่างไม่เวทนาปรานี” เมื่อรำพึงดังนี้ชายหนุ่มก็หยุดยืนจ้องดูนางสายตาไม่กระพริบจนเวลาอันยาวนานผ่านไป มีอาการดังนกจากพรากนกจักรวาก (บางทีเรียกเปิดแดงหรือเปิดพราหมณ์ ตอนกลางคืนนกชนิดนี้จะแยกกันหาอาหารคนละฝั่งแม่น้ำและร้องเรียกหากันตลอดคืน) ที่โหยหาคู่ของมัน ฉะนั้นในที่สุดนางมัทนเสนาก็กลับเข้าบ้านของนางซึ่งให้ธรรมทัตต์เฝ้าแลตามด้วยความเสน่หาอาลัย เมื่อนางลับสายตาไปแล้วความทุกข์ก็กลับมาสุมอก ทำให้ร้อนรุ่มในใจเหลือที่จะทนทาน ขณะนั้นดวงอาทิตย์ก็ค่อยคล้อยต่ำลงทางทิศตะวันตกเหมือนกับว่าอ้ายอาลัยที่จะมิได้พบเห็นเธออีกส่วนดวงศศิ เมื่อถึงเวลาดอกบัวกมุทเริ่มขยายกลีบเบ่งบานในราตรีแล้วก็ค่อยเคลื่อนขึ้นสู่ขอบฟ้า เปล่งรัศมีสีนวลไยแผ่ซ่านไปทั่ววันกมลเหมือนจะช่วยปลอบใจที่ร้อนรุ่มของชายหนุ่มให้บรรเทาลง ธรรมทัตต์กลับไปบ้าน ใจยังคิดถึงนางอยู่ตลอดเวลา นอนพลิกกระสับกระส่ายอยู่ไปมาบนเตียงถึงแม้ว่ามีทรสหายและญาติพี่น้องจะซักไซ้ไต่ถามสาเหตุเพียงไร เขาก็ไม่ยอมตอบ หัวใจปั่นป่วนเพราะฤทธิ์คามเทพ ตกถึงเวลากลางคืนชายหนุ่มก็เคลิ้มหลับไปด้วยความอ่อนเพลียแต่ใจที่คิดถึงนางอยู่มิวายทำให้ฝันเห็นนางผู้เป็นที่รักอีก ถึงเวลาเช้าเขาตื่นขึ้นรีบแต่งตัวให้งดงามออกไปดูนางที่สวนอีกพยายามแอบแฝงมิให้ใครเห็น พอถึงเวลานางก็เข้ามาในสวนชายหนุ่มแลเห็นก็ดีใจแทบจะวิ่งเข้าไปกอดนาง เขาพร่ำรำพันต่อนางด้วยถ้อยคำอันอ่อนหวาน แสดงความรักที่เขามีต่อนางอย่างเหลือล้นแต่นางตอบด้วยความไม่ยินดียินร้ายว่า “ข้าเป็นหญิงที่มีคนหมั่นหมายแล้ว บิดาของข้าได้ยกข้าให้เป็นคู่หมั้นของหนุ่มพ่อค้าคนหนึ่งชื่อสมุทรรทัตต์และข้ากำลังจะแต่งงานกับเขาภายในเร็ววันนี้ ฉะนั้นท่านจงกลับไปเสียเถิด และอย่าให้ใครเห็น เดี่ยวจะเกิดความเดือดร้อนเปล่า ๆ” แต่ธรรมทัตต์กล่าวแก่เธออย่างหนักแน่นว่า “ช่างมันเถอะ อะไรจะเกิดก็ให้มันเกิด ข้าจะมีชีวิตอยู่โดยปราศจากเจ้าไม่ได้หรอก”

เมื่อบุตรไวศยะได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ กล่าวว่าเขาจะใช้กำลังบังคับนางจึงกล่าวว่า “ข้าขอแต่งงานก่อนและขอให้พ่อของข้าได้ปลื้มใจที่ลูกจะได้เป็นฝั่งเป็นฝาตามความหมายของท่านก่อนเถอะ หลังจากนั้นข้าจะกลับมาหาท่านเพราะความรักของท่านได้ชนะใจของข้าแล้ว” เมื่อธรรมทัตต์ได้ฟังดังนี้ ก็กล่าวว่า

“ข้าไม่อยากจะกอดผู้หญิงที่ถูกชายอื่นกอดเสียแล้วดอก ก็ภรรยาไหนเล่าจะปรารถนาดอกบัวที่ฝั่งตัวอื่นย่ำยี่เสียแล้วเล่า” นางได้ฟังก็ตอบว่า “ถ้าอย่างนั้น ข้าจะรับมาหาท่านในที่ที่แต่งงานเสร็จหลังจากนั้นข้าจึงจะตามสามีไป” แม้นางจะสัญญาดังนี้ชายหนุ่มก็ยังไม่ยอมปล่อยให้นางไปจนกว่านางจะทำให้เขาเชื่อใจด้วยการปฏิญาณสาบานเสียก่อน

จนเมื่อนางยอมกระทำแล้ว เขาจึงปล่อยนางไป และนางก็กลับไปเรือนด้วยความวิตกเมื่อวันที่กำหนดว่าฤกษ์ดีมาถึง และงานพิธีสมรสได้ผ่านไปแล้วนางมันเทศนั้นก็เดินทางไปบ้านสามีใช้เวลารื่นรมย์อยู่ด้วยกันและพักผ่อนกับเขาด้วยเวลาอันสมควร อย่างไรก็ตามนางพยายามปลุกอารมณ์ของเขาให้หลุดพ้น และแสดงอาการเฉยเมย ครั้นเมื่อสามีซักถามสาเหตุ นางก็น้ำตาไหลอาบแก้มนั่งอยู่ เขาจึงคิดในใจว่า “ว่าตามจริงนางคงไม่รักเราหรอก” และกล่าวแก่เธอว่า “แม่จาม ถ้าเจ้าไม่รักข้า ข้าก็ไม่รักเจ้าเหมือนกัน ไปสิที่รัก ไปหาชายคนที่เจ้ารักเถิดไม่ว่าจะเป็นชายใดก็ตามที” เมื่อได้ยินสามีพูดดังนี้ มันเทศนั้นก็กล่าวอ้อมอ้อมด้วยความละอายว่า “ข้ารักท่านยิ่งกว่าชีวิตของข้าเสียอีก อย่าทำหน้าบึ้งตึงอย่างนั้นสิ สัญญาแก่ข้าว่าท่านจะไม่เอาโทษ และสาบานให้ข้าฟังก่อนสิ สวามีของข้า แล้วข้าจะเล่าให้ฟัง” เมื่อนางกล่าวดังนี้ สามีของนางก็จำต้องยอมรับเงื่อนไขอย่างไม่เต็มใจนัก นางจึงกล่าวต่อไปด้วยความละอาย รันทด และหวาดกลัวว่า “มีชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อธรรมทัตต์ เป็นเพื่อนของพี่ชายข้า เขาแลเห็นข้านั่งอยู่แต่ลำพังในสวนจึงเข้ามาหาและระบายความในใจว่าเขาตกหลุมรักข้าอย่างถอนตัวไม่ขึ้น และเมื่อเขาทำท่าจะปลุกปล้ำข้าด้วยกำลัง ข้าก็กลัวว่าการทำเช่นนั้นจะทำให้พ่อต้องได้รับความอับอายและสูญเสียผลบุญในการจัดให้ลูกสาวได้แต่งงานเป็นฝั่งเป็นฝา และเพื่อไม่ให้มีข่าวฉาวว่าร้ายในภายหลัง ข้าจึงตกลงทำสัตย์สาบานแก่ชายผู้นั้นว่า “เมื่อข้าแต่งงานแล้ว ข้าจะมาหาเขาครั้งหนึ่งก่อนที่จะตามสามีไป” เพราะฉะนั้นข้าจึงต้องรักษาสิ่งที่จะให้ไว้แก่เขา ข้าแต่สวามี อนุญาตให้ข้าไปเกิดข้าจะไปหาเขาเพียงครั้งเดียวเท่านั้น แล้วจะกลับมาหาท่านทั้งนี้เพราะข้าไม่อาจจะตรึงมัดสัตย์ต่อใครได้ ตั้งแต่ข้ายังเป็นเด็กแล้ว” สมุทรรทัตต์ได้ฟังก็รู้สึกปวดแปลบในหัวใจเหมือนถูกสายฟ้าฟาดในทันทีทันใด รู้สึกเป็นพันธะผูกพันที่เขาได้ให้นางไว้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เขารำพึงอยู่ในใจว่า “โธ่เอ๋ย นางมีรักต่อชายอื่นเสียแล้ว นางจะต้องไปแน่นอนเราจะทำให้นางต้องเสียคำพูดได้อย่างไร ลูบปล่อยนางไปดีกว่า เราจะกระหึ้นกระหืออยากจะได้นางไว้เป็นภรรยาด้วยประโยชน์อันใด” เมื่อไตร่ตรองดังนี้แล้ว เขาก็ปล่อยให้นางไปตามปรารถนา นางก็ลุกขึ้นและเดินออกจากบ้านสามีไป ในขณะที่ดวงจันทร์อันมีรัศมีเย็นก็โผล่พ้นแนวโคลงขึ้นมา แสงจันทร์จับพุ่มไม้ใบหญ้าแลเห็นตะคุ่ม ๆ ดอกบัวกุ่มก็แย้มกลีบสลับส้างแลสะพรั่งในบึง ขณะที่นางก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างใจลอยก็ได้ยินเสียงฝีเท้าวิ่งไล่มาข้างหลังและมีมือยื่นมาคว้าชายเสื้อของเธอไว้ นางเหลียวกลับไปด้วยความตกใจก็พบโจรผู้หนึ่งมันตะคอกถามว่า “เจ้าเป็นใคร ออกมาเดินกลางคอกกลางคินอย่างนี้จะไปไหน” นางมันเทศก็ได้ฟังโจรตะคอกก็ตัวสั่นด้วยความกลัว แข็งใจตอบว่า “มันเรื่องอะไรของเจ้า ปล่อยข้าไปเถอะ ข้ามีงานสำคัญจะต้องทำที่นี่” โจรได้ฟังก็กล่าวว่า “ข้าเป็นโจร ข้าจะปล่อยเจ้าไปได้อย่างไร” ได้ยินดังนี้ นางก็อ้อนวอนว่า “ปล่อยข้าไปเถอะ ข้ามีเครื่องประดับติดตัวราคาไม่น้อย ข้าจะให้เจ้าทั้งหมด” “นางรูปสวย” โจรพูดพลางจับตาดูนางไม่วางตา “ข้าจะปรารถนาอันใดกับเครื่องประดับนี้เล่าถ้าข้าจะต้องการก็มีแต่ตัวเจ้าเท่านั้นดอกว่าที่จริงข้าก็ไม่เคยเห็นผู้หญิงสวยอย่างนี้มาก่อน ดูหน้าเจ้าลึกลับเปล่งปลั่งเป็นนวลยรรวแก้วมุกดา ผมดำเหมือนนิลมณี เอวเหมือนเพชรรัตน์ (ต้นฉบับใช้คำว่า “วชร” จะแปลว่า เพชร หรือสายฟ้าก็ได้)

แขนขาที่งามดังทองคลุจศี และเท้าแดงามราวแก้วทับทิม (ปีทมราศ) อย่างนี้ ข้าไม่ปล่อยให้หลุดมือไปหรอก” เมื่อโจรกล่าวดังนี้ นางมันเทศก็ต้องเล่าความจริงให้มันฟังโดยตลอด และกล่าววิงวอนว่า “ขอภัยเถอะ ข้ามีพันธะจะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้ต่อเขา แต่เมื่อเสร็จธุระแล้ว ข้าจะรีบกลับมาหาท่าน ถ้าท่านจะรออยู่ที่นี้ก่อน เชื้อข้าเถอะ ข้าไม่เคยผิดสัญญาต่อใครหรอก” เมื่อโจรได้ยินดังนั้นก็ปล่อยตัวนางไป เพราะเชื่อว่านางคงพูดความจริงเมื่อนางไปแล้ว เขาก็นั่งคอยอยู่ ณ ที่นั้น โดยหวังว่านางจะต้องกลับมา ฝ่ายนางเมื่อละจากโจรแล้วก็รีบเดินทางมาหาธรรมทัตต์ ไวศยนุตรเมื่อเขาแลเห็นนางออกมาจากป่าก็ถามนางว่าเกิดอะไรขึ้น เมื่อได้ฟังเรื่องราวแล้วก็ไตร่ตรองอยู่ชั่วขณะหนึ่ง จึงกล่าวว่า “ชาติใจที่เจ้ารักษาคำพูดอย่างแท้จริงแต่ว่าข้าจะทำอะไรกับหญิงผู้เป็นภรรยาของชายอื่น ฉะนั้นจงกลับไปตามทางที่เจ้ามานั้นแหละ ก่อนที่ใครจะมาเห็นเจ้าเข้า”

เมื่อเขาสั่งให้นางกลับ นางก็กล่าวว่า “ก็ได้” และละที่นั่นกลับไปหาโจรซึ่งกำลังคอยนางอยู่ ณ ที่เดิม โจรแลเห็นนางกลับมา ก็กล่าวว่า “เกิดอะไรขึ้นกับเจ้าเมื่อเจ้าไปถึงที่นั่น” นางมีทนเสนาก็เล่าความจริงโดยตลอดว่าเหตุใดพ่อค้าหนุ่มจึงปล่อยให้นางกลับมา โจรได้ฟังก็กล่าวว่า “จงกลับไปหาสามีของเจ้าเถิด ข้าเห็นใจในความสัจซื่อของเจ้าที่มีต่อข้าแล้ว ข้าไม่หวังเจ้าไว้ให้เสียเวลาหรอก เอาเครื่องประดับของเจ้าไปด้วย” ดังนั้น โจรก็ปล่อยนางไปและเป็นเพื่อนตามไปส่งนางจนถึงบ้านของสามี และดีใจที่ตนมิได้กระทำให้นางต้องเสียเกียรติ นางอำลาโจรแล้วแอบเข้าไปในบ้านอย่างเงียบ ๆ และตรงไปหาสามีของนางเล่าเรื่องให้ฟังโดยตลอดมิได้ปิดบัง แม้ความจริงข้อหนึ่งข้อใด ส่วนสมุทรรัตต์ได้เห็นกรรยาของตนเป็นผู้บริสุทธิ์และรักษาวาจาสัจไว้อย่างมั่นคงดังนี้ ก็รับนางไว้ด้วยความยินดี และครองคู่อยู่ด้วยกันด้วยความสุขตั้งแต่นั้นมา

เมื่อเวตาลเล่านิทานจบลงก็ถามพระราชาว่า “โอ ราชะขอได้บอกข้าสิว่าในจำนวนบุรุษสามคนนั้น ใครเป็นคนที่ใจกว้างที่สุด อย่าลืมนะถ้าพระองค์รู้แล้วไม่ตอบ พระเศียรของพระองค์จะต้องแตกเป็นร้อยเสี่ยง” พระเจ้าตรีวิกรมเสนได้ฟังเวตาลพูดดังนั้น ก็ตรัสทำลายความเงียบขึ้นว่า “ในจำนวนบุรุษทั้งสามคนนั้น ข้าเห็นว่าโจรนั้นแล เป็นคนที่ใจกว้างอย่างแท้จริงที่เหลืออีกสองคน คนหนึ่งเป็นสามีของนาง เขาปล่อยนางไปด้วยความจำใจเพื่อให้นางรักษาวาจาสัจไว้ โดยที่เขายังมีจิตประหวัดว่านางจะต้องเสียตัวแก่ชายอื่น ส่วนไวศยบุตรชื่อธรรมทัตต์นั้นเล่าเขาปล่อยให้นางเป็นอิสระเพราะเขารักนางด้วยตัณหาแต่แรก เมื่อตัณหาเบาบางลงแล้วเขาก็ได้จริงจั่งอะไรต่อนางอีก โจรนั้นสิ เป็นคนร้าย ทำมาหากินด้วยความทุจริตหากินอยู่ในความมืด คอยแสวงหาเหยื่อ เขาปล่อยนางไปและไม่เอาเครื่องประดับของนางเลยเพราะเห็นใจว่านางเป็นคนดี”

เมื่อเวตาลได้ฟังดังนั้นก็ส่งเสียงหัวเราะ ไม่กล่าวประการใดละพระอังสาของพระราชา แล้วลอบกลับไปสู่ต้นอโศกตามเดิม ส่วนพระราชาผู้มีความเพียรไม่ทอดอย ก็สู้เสด็จติดตามเวตาลไปโดยไม่ลังเลพระทัย มีความมุ่งมั่นที่จะจับตัวเวตาลมาอีกครั้งหนึ่ง

วิชาภาษาไทย ท 31101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
ใบงาน การเขียนย่อความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกอ่านเรื่องที่สนใจมีประโยชน์จากหนังสือนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ หรือจากสื่ออินเทอร์เน็ต แล้วนำเรื่องนั้นมาเขียนย่อความให้ถูกต้องตามหลักการย่อความลงในใบงานนี้

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
เรื่อง การเขียนย่อความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ-กลุ่ม.....ชั้น.....วันที่.....

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับคุณลักษณะที่นักเรียนแสดงออก โดยจำแนกระดับพฤติกรรมการแสดงออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับพฤติกรรมแสดงออก

- 3 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลามากที่สุด
- 2 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงออกเป็นครั้งคราว
- 1 หมายถึง ผู้เรียนไม่มีพฤติกรรมแสดงออกเลย

สถานภาพของผู้ประเมิน ครูผู้สอน นักเรียน

รายการ	ระดับพฤติกรรมแสดงออก		
	3	2	1
1. ใฝ่เรียนรู้			
1.1 มีความสนใจและพอใจการสืบเสาะแสวงหาความรู้			
1.2 มีความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมและเรื่องอื่น ๆ			
1.3 ชอบสนทนาซักถาม ฟัง อ่านเพื่อให้เกิดความรู้เพิ่มขึ้น			
สรุป (X̄)			
2. อยู่อย่างพอเพียง			
2.1 ใช้เวลาในการปฏิบัติงานเป็นไปตามกำหนด (ครบพอประมาณ)			
2.2 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ความมีเหตุผล)			
2.3 มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ (ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)			
2.4 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ (ความรู้)			
2.5 มีความขยัน รับผิดชอบ แบ่งปัน สามัคคีในหมู่ในการทำงาน (คุณธรรม)			
สรุป (X̄)			

ความคิดเห็น

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เอกสารประกอบ

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ความสามารถของนักเรียน	- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด ความสามารถของนักเรียน	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเนื้อหา ที่ให้เรียนรู้ ทันสมัย นำไปใช้ในชีวิตจริง เสริมสร้าง ให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก วางแผนสร้างพื้นฐานการเรียนรู้จาก เนื้อหาหนึ่งเชื่อมโยงไปสู่อีกเนื้อหาหนึ่ง ให้ครอบคลุมตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด
เวลา	- ครูใช้เวลาได้เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	- ครูใช้เวลาได้เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	- เพื่อให้บรรลุตามกิจกรรมที่วางไว้ และตามตัวชี้วัด	- ครูวางแผนการใช้เวลาได้ดีไม่ทำให้ กระทบกับเวลาเรียนของครูท่านอื่น และเตรียมแผนการใช้เวลาออก ในบางกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	- ออกแบบกิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียน	- ออกแบบกิจกรรมที่จัดเหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียน	- เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงจาก การทำกิจกรรมที่จัดไว้ และฝึกซ้ำบ่อย ๆ เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ การใช้ภาษาไทย	- ครูวางแผนลำดับขั้นตอนของการจัด กิจกรรมเป็นไปตามลำดับทำให้ดำเนิน กิจกรรมได้ครบไม่เกิดปัญหาในการเรียนรู้
สื่อการเรียนรู้	- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน	- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน เสริมสร้างให้นักเรียนได้เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง	- เตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ นักเรียน สอดคล้องตามตัวชี้วัด
แหล่งเรียนรู้	- เลือกแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรม และความสนใจ ของนักเรียน	- เลือกแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรม และความสนใจ ของนักเรียน	- เพื่อเสริมสร้างการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจ บทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ประสานงานเจ้าหน้าที่หรือ ผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ล่วงหน้า อำนวยความสะดวกในการให้บริการ ระยะเวลาให้คุ้มค่า
การประเมินผล	- ออกแบบการวัดผลให้เหมาะสมกับ การวัดสอดคล้องกับตัวชี้วัด	- ออกแบบการวัดผลให้เหมาะสมกับ การวัดสอดคล้องกับตัวชี้วัด	- เพื่อให้ทราบพัฒนาการของ นักเรียนแต่ละคน	- วางแผน จัดทำเครื่องวัดวิธีวัดพิจารณา ให้สอดคล้องตามตัวชี้วัด ซึ่งแจ้งวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ครูมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน คือ หลักการเขียนย่อความ การวัดผลและประเมินผล ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ที่จะแนะนำให้นักเรียนไปสืบค้น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			
คุณธรรมของครู	- มีความรักและเมตตาต่อศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความเพียร ความอดทน ใฝ่เรียนรู้			

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. นักเรียนใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง 2. เลือกเพื่อนสมาชิกในกลุ่มได้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย 3. นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน 4. นักเรียนใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า	1. ตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนด้วยความรอบคอบ 2. เห็นประโยชน์และคุณค่ากระต่ายยางลบ และอุปกรณ์ที่ใช้ฝึกปฏิบัติอย่างคุ้มค่า	1. มีการศึกษาก่อนการเรียนรู้วางแผนการเรียนรู้ การทำกิจกรรมและการทำงานด้วยตนเองและร่วมกับเพื่อนสำเร็จตามเป้าหมาย 2. มีคุณภาพทันเวลา
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้หลักการเขียนย่อความ หลักการอ่านจับใจความ การอ่านในใจ		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย มีความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักแบ่งปัน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน และมีความพอเพียงกับการดำเนินชีวิต		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า	- เรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่ม	- เรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว	- เรียนรู้มารยาทไทยในการอ่านการเขียน การฟัง การดู และการพูด
ทักษะ	- เลือกหนังสือ ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมอย่างคุ้มค่า	- ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข แบ่งปันความรู้และช่วยกันทำงานจนสำเร็จ เคารพสิทธิเพื่อนสมาชิก	- หลังจากทำกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานที่	- ปฏิบัติตามมารยาทไทยในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
ค่านิยม	- ตระหนักถึงคุณค่าของการใช้หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- เห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้เกียรติรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาดของแหล่งเรียนรู้ที่ใช้และหลังทำกิจกรรม	- เห็นคุณค่าของมารยาทไทยในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”
วิชาชีววิทยาพื้นฐาน รหัสวิชา ว 31103
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

รหัสวิชา ว 31103 วิชาชีววิทยาพื้นฐาน

จำนวน 1.5 หน่วยกิต เวลา 60 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. เข้าใจการรักษาคุณภาพของเซลล์และกลไกการรักษาคุณภาพของสิ่งมีชีวิต
2. เข้าใจกระบวนการถ่ายทอดสารพันธุกรรม การแปรผัน มิวเทชัน วิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต และปัจจัยที่มีผลต่อการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
3. เข้าใจกระบวนการ ความสำคัญ และผลของเทคโนโลยีชีวภาพต่อมนุษย์ สิ่งมีชีวิต และสิ่งแวดล้อม
4. เข้าใจความสัมพันธ์ของความรู้วิทยาศาสตร์ที่มีผลต่อการพัฒนาเทคโนโลยีประเภทต่าง ๆ และการพัฒนาเทคโนโลยีที่ส่งผลให้มีการคิดค้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้า ผลของเทคโนโลยีต่อชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม
5. ระบุปัญหา ตั้งคำถามที่จะสำรวจตรวจสอบ โดยมีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ สืบค้นข้อมูลจากหลายแหล่ง ตั้งสมมติฐานที่เป็นไปได้หลายแนวทาง ตัดสินใจเลือกตรวจสอบสมมติฐานที่เป็นไปได้
6. วางแผนการสำรวจตรวจสอบเพื่อแก้ปัญหาหรือตอบคำถาม วิเคราะห์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์หรือสร้างแบบจำลองจากผลหรือความรู้ที่ได้รับจากการสำรวจตรวจสอบ
7. สื่อสารความคิด ความรู้จากผลการสำรวจตรวจสอบโดยการพูด เขียน จัดแสดง หรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
8. ใช้ความรู้และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการดำรงชีวิต การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทำโครงการหรือสร้างชิ้นงานตามความสนใจ
9. แสดงถึงความสนใจ มุ่งมั่น รับผิดชอบ รอบคอบ และซื่อสัตย์ในการสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่ได้ผลถูกต้องเชื่อถือได้
10. ตระหนักในคุณค่าของความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ แสดงถึงความชื่นชม ภูมิใจ ยกย่อง อ่างอิงผลงาน ชิ้นงานที่เป็นผลจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย
11. แสดงความซาบซึ้ง ห่วงใย มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า เสนอตัวเองร่วมมือปฏิบัติกับชุมชนในการป้องกัน ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
12. แสดงถึงความพอใจ และเห็นคุณค่าในการค้นพบความรู้ พบคำตอบ หรือแก้ปัญหาได้
13. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ แสดงความคิดเห็นโดยมีข้อมูลอ้างอิงและเหตุผลประกอบเกี่ยวกับผลของการพัฒนาและการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีคุณธรรมต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ว 31103 วิชาชีววิทยาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 1.5 หน่วยกิต เวลา 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 60 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาโครงสร้างของเยื่อหุ้มเซลล์ การลำเลียงสารผ่านเซลล์ การรักษาดุลยภาพของเซลล์ของสิ่งมีชีวิต การรักษาดุลยภาพของน้ำในพืชกลไก การควบคุมดุลยภาพของน้ำ แร่ธาตุ และอุณหภูมิในร่างกายมนุษย์และสัตว์ ระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายมนุษย์ กระบวนการถ่ายเทสารพันธุกรรม การแปรผันทางพันธุกรรม การเกิดมิวเทชัน การเกิดความหลากหลายทางชีวภาพ ผลของความหลากหลายทางชีวภาพและเทคโนโลยี ชีวภาพที่มีต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม กระบวนการคัดเลือกตามธรรมชาติ และผลของกระบวนการคัดเลือกตามธรรมชาติต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ดุลยภาพของระบบนิเวศการเปลี่ยนแปลงแทนที่ของสิ่งมีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การสืบค้นข้อมูล การสังเกต การวิเคราะห์ การทดลอง การอภิปราย การอธิบายและสรุป

เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ มีความสามารถในการตัดสินใจสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตของตนเอง ดูแลรักษาสิ่งมีชีวิตอื่น เฝ้าระวังและพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มีจิตวิทยาศาสตร์ จริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัด ว 1.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4

ว 1.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4

ว 2.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3

ว 2.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3

ว 8.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4, ม.4-6/5, ม.4-6/6, ม.4-6/7, ม.4-6/8, ม.4-6/9, ม.4-6/10, ม.4-6/11, ม.4-6/12

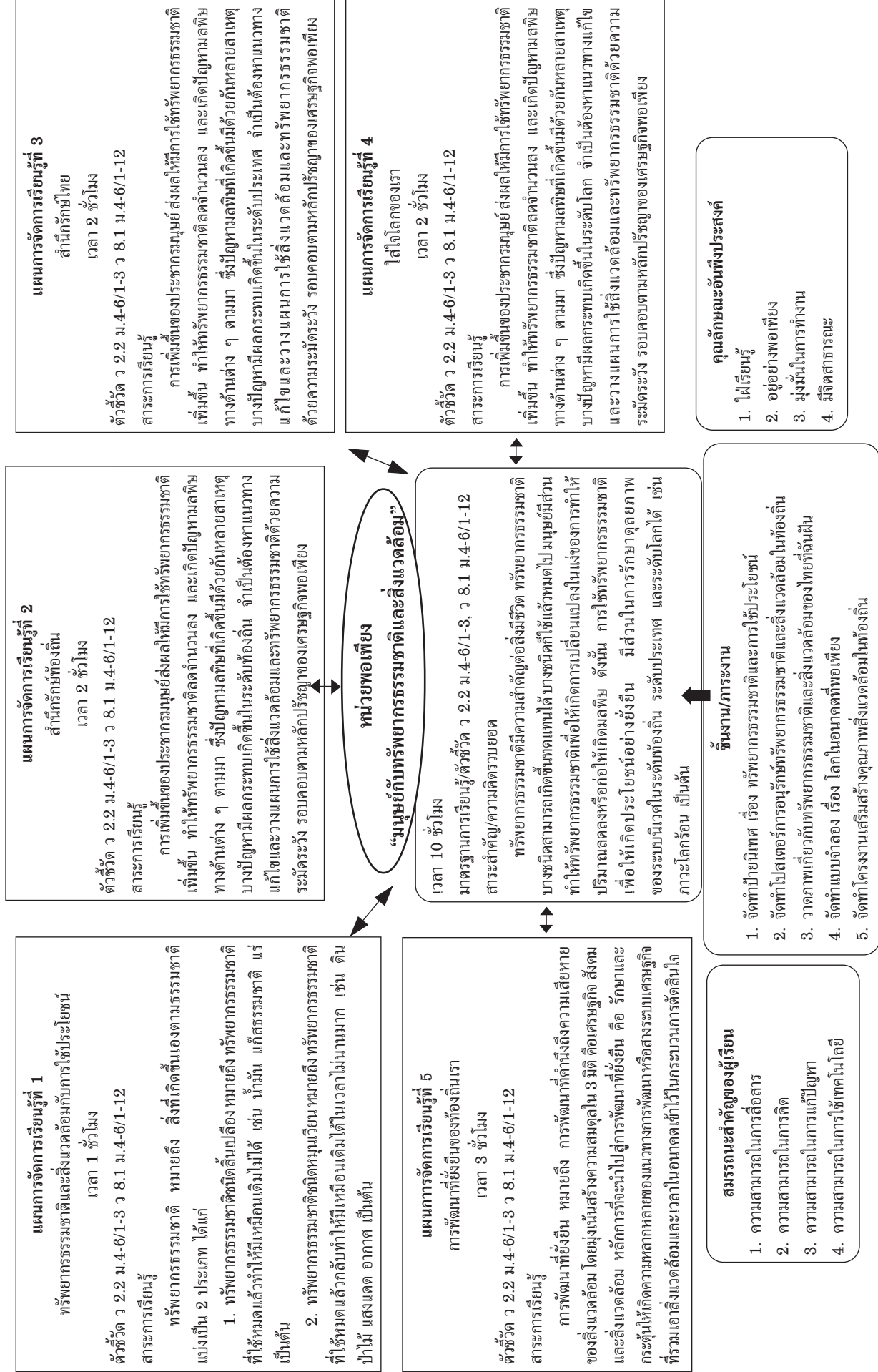
รวมทั้งหมด 26 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

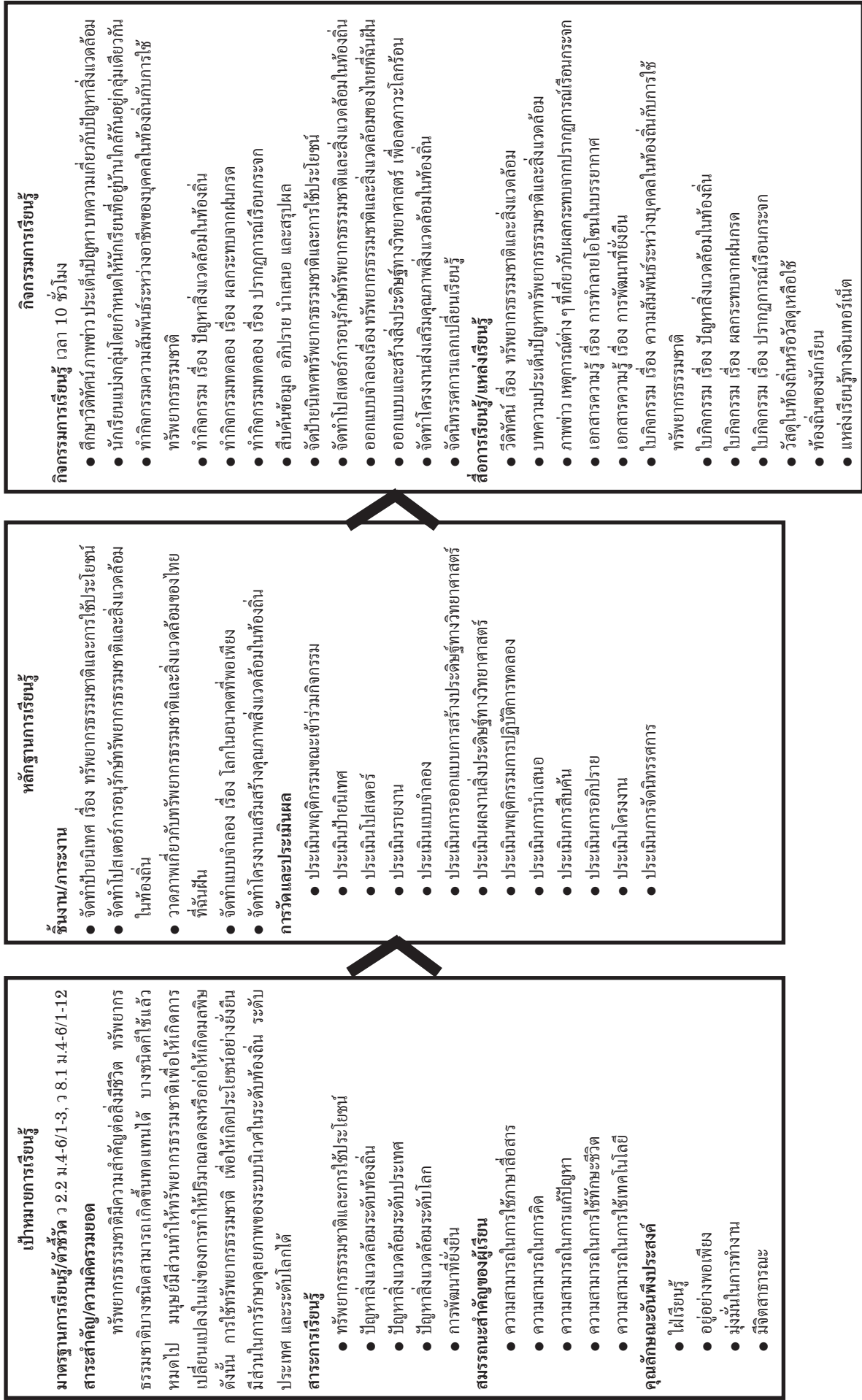
หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
มนุษย์กับทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	ว 2.2 ม.4-6/1 ม.4-6/2 ม.4-6/3 ว 8.1 ม.4-6/1 ม.4-6/2 ม.4-6/3 ม.4-6/4 ม.4-6/5 ม.4-6/6 ม.4-6/7 ม.4-6/8 ม.4-6/9 ม.4-6/10 ม.4-6/11 ม.4-6/12	ทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญ ต่อสิ่งมีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติ บางชนิดสามารถเกิดขึ้นทดแทนได้ บางชนิดก็ใช้แล้วหมดไป มนุษย์มีส่วน ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในแง่ของการทำให้ ปริมาณลดลงหรือก่อให้เกิดมลพิษ ดังนั้น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนมีส่วน ในการรักษาคุณภาพของระบบนิเวศ ในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลกได้ เช่น ภาวะโลกร้อน เป็นต้น	1. จัดทำป้ายนิเทศ เรื่อง ทรัพยากร ธรรมชาติและ การใช้ประโยชน์ 2. จัดทำโปสเตอร์การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในห้อง 3. วาดภาพเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมของไทยที่ฉันฝัน 4. จัดทำแบบจำลอง เรื่อง โลกในอนาคต ที่พอเพียง 5. จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณภาพ สิ่งแวดล้อมในห้อง	10	15

หมายเหตุ ครูจัดทำหน่วยเพิ่มให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มุ่งเน้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD) ที่ช่วยการเรียนรู้ มุ่งเน้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ว 2.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3

ว 2.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก

ว 2.2 ม.4-6/2 อภิปรายแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ว 2.2 ม.4-6/3 วางแผนและดำเนินการเฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้อุปกรณ์เครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ว 8.1 ม.4-6/1 ตั้งคำถามที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ หรือความสนใจ หรือจากประเด็นที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ที่สามารถทำการสำรวจตรวจสอบหรือศึกษาค้นคว้าได้อย่างครอบคลุมและเชื่อถือได้

ว 8.1 ม.4-6/2 สร้างสมมติฐานที่มีทฤษฎีรองรับ หรือคาดการณ์สิ่งที่จะพบ หรือสร้างแบบจำลอง หรือสร้างรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบ

ว 8.1 ม.4-6/3 ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่ต้องพิจารณาปัจจัยหรือตัวแปรสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยอื่น ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ และจำนวนครั้งของการสำรวจตรวจสอบ เพื่อให้ได้ผลที่มีความเชื่อมั่นอย่างเพียงพอ

ว 8.1 ม.4-6/4 เลือกวัสดุ เทคนิควิธี อุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกต การวัด การสำรวจตรวจสอบอย่างถูกต้อง ทั้งทางกว้างและลึกในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ว 8.1 ม.4-6/5 รวบรวมข้อมูลและบันทึกผลการสำรวจตรวจสอบอย่างเป็นระบบถูกต้อง ครอบคลุมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยตรวจสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสม หรือความผิดพลาดของข้อมูล

ว 8.1 ม.4-6/6 จัดกระทำข้อมูล โดยคำนึงถึงการรายงานผลเชิงตัวเลขที่มีระดับความถูกต้อง และนำเสนอข้อมูลด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสม

ว 8.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายข้อมูล และประเมินความสอดคล้องของข้อสรุป หรือสาระสำคัญ เพื่อตรวจสอบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ว 8.1 ม.4-6/8 พิจารณาความน่าเชื่อถือของวิธีการและผลการสำรวจตรวจสอบ โดยใช้หลักความคลาดเคลื่อนของการวัดและการสังเกต เสนอแนะการปรับปรุงวิธีการสำรวจตรวจสอบ

ว 8.1 ม.4-6/9 นำผลของการสำรวจตรวจสอบที่ได้ ทั้งวิธีการและองค์ความรู้ที่ได้ไปสร้างคำถามใหม่ นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และในชีวิตจริง

ว 8.1 ม.4-6/10 ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบการอธิบาย การลงความเห็น และการสรุปผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่นำเสนอต่อสาธารณชนด้วยความถูกต้อง

ว 8.1 ม.4-6/11 บันทึกและอธิบายผลการสำรวจตรวจสอบอย่างมีเหตุผล ใช้พยานหลักฐานอ้างอิงหรือค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อหาหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และยอมรับว่าความรู้เดิมอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีข้อมูลและ

ประจักษ์พยานใหม่เพิ่มเติมหรือโต้แย้งจากเดิม ซึ่งทำทนายให้มีการตรวจสอบอย่างระมัดระวัง อันจะนำมาสู่การยอมรับเป็นความรู้ใหม่

ว 8.1 ม.4-6/12 จัดแสดงผลงาน เขียนรายงาน และ/หรืออธิบายเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ และผลของโครงการหรือชิ้นงานให้ผู้อื่นเข้าใจ

3. สารสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ทรัพยากรธรรมชาติมีความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติบางชนิดสามารถเกิดขึ้นทดแทนได้ บางชนิดก็ใช้แล้วหมดไป มนุษย์มีส่วนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแง่ของการทำให้ปริมาณลดลงหรือก่อให้เกิดมลพิษ ดังนั้น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนมีส่วนในการรักษาคุณภาพของระบบนิเวศในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลกได้

4. สารการเรียนรู้

ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม หรือระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิตด้วยกัน มีความสัมพันธ์กันหลายระดับ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรมนุษย์ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดจำนวนลง และเกิดปัญหามลพิษทางด้านต่าง ๆ ตามมา ปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นมีด้วยกันหลายสาเหตุ บางปัญหามีผลกระทบเกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น บางปัญหาส่งผลกระทบต่อระดับประเทศ และบางปัญหามีความรุนแรงจนเป็นปัญหาระดับโลก การใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดจำเป็นต้องใช้ด้วยความระมัดระวังและไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมหรือเกิดเป็นมลพิษที่เป็นผลเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องหาแนวทางในการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูให้กลับมามีสภาพที่สามารถใช้การได้ ดังนั้น สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติควรต้องมีการเฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนา ซึ่งทุกคนควรร่วมกันปฏิบัติเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การพัฒนาที่คำนึงถึงความเสียหายของสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นสร้างความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยหลักการที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ รักษาและกระตุ้นให้เกิดความหลากหลายของแนวทางการพัฒนา หรือสารระบบเศรษฐกิจที่รวมเอาสิ่งแวดล้อมและเวลาในอนาคตเข้าไว้ในกระบวนการตัดสินใจ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- การเขียน การอธิบาย การอภิปราย การพูดนำเสนอ

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต แยกแยะ จัดกลุ่ม สำรวจค้นหา การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผล

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- แก้ปัญหาในเชิงวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหาในการสร้างสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหา

ในการออกแบบจำลอง

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- การทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน การตัดสินใจเลือกหาแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล นำเสนอข้อมูล

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

- ตั้งใจเรียน แสวงหาความรู้ จากการสำรวจ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ใช้ความรู้ในการคิดวิเคราะห์วางแผนปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม สมเหตุสมผล มีสติรอบคอบ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

- มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลตามความสามารถด้วยความเพียรพยายาม อดทน

6.4 มีจิตสาธารณะ

- มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ที่สนใจด้วยสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ ป้ายนิเทศ ภาพวาด แบบจำลอง และโครงการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 จัดทำป้ายนิเทศ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์

7.2 จัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

7.3 วาดภาพเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทยที่ฉันฝัน

7.4 จัดทำแบบจำลอง เรื่อง โลกในอนาคตที่พอเพียง

7.5 จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

8. การวัดและประเมินการเรียนรู้

8.1 ประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

8.2 ประเมินผลงาน ได้แก่ ป้ายนิเทศ โปสเตอร์แบบจำลองภาพวาด

8.3 ประเมินการนำเสนอ

8.4 ประเมินการสืบค้น

8.5 ประเมินผลงานโครงการ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการใช้ประโยชน์

9.1 นักเรียนศึกษาวิดิทัศน์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันอภิปรายสรุปถึงเกณฑ์ในการจำแนก ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติแต่ละประเภทที่มีต่อสิ่งมีชีวิต รวมทั้งมนุษย์

9.2 นักเรียนร่วมกันอภิปรายเชื่อมโยงความรู้เรื่องการเพิ่มจำนวนประชากรมนุษย์ที่เป็นสาเหตุสำคัญทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดลงหรือถูกทำลายจนทำให้เกิดความเสื่อมโทรม

9.3 แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน โดยให้นักเรียนที่บ้านใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มด้วยกัน ทำกิจกรรมเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบุคคลในท้องถิ่นกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ

9.4 นักเรียนร่วมกันสรุปเป็นแผนผังกราฟฟิกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการใช้ทรัพยากร

9.5 รวบรวมข้อมูลจัดทำป้ายนิเทศ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับการใช้ประโยชน์ นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 สำนักวัชรภัทธรังษี

9.6 นักเรียนศึกษาภาพมลพิษทางน้ำ มลพิษจากขยะมูลฝอย และร่วมกันอภิปราย

9.7 แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน (กลุ่มเดิม) ทำกิจกรรม เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

9.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์จัดกลุ่มปัญหาสิ่งแวดล้อม สาเหตุการเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม แนวทางแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

9.9 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสำรวจด้วยโปรแกรม Power Point และร่วมกันสรุปผลการทำกิจกรรม

9.10 นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนจัดทำโปสเตอร์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นตามศักยภาพของแต่ละกลุ่ม

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 สำนักวัชรภัทธรังษีไทย ชั่วโมงที่ 5-6

9.11 นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม) ศึกษาบทความประเด็นปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ ร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น

9.12 นักเรียนทำกิจกรรม เรื่อง ผลกระทบจากฝนกรด นำเสนอและสรุปผลการทำกิจกรรม

9.13 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกันอภิปรายและสรุปผลการสืบค้นด้วยแผนผังกราฟฟิก

9.14 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบภาพวาด เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของไทย ที่ฉันฝัน ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย

9.15 แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานภาพวาดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ใสใจโลกของเรา ชั่วโมงที่ 7-8

9.16 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาภาพข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการลดลงของโอโซนในชั้นบรรยากาศ และผลกระทบปรากฏการณ์เรือนกระจก จนทำให้เกิดภาวะโลกร้อน ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้อง

9.17 ศึกษาเอกสารความรู้ เรื่อง การทำลายโอโซนในบรรยากาศ ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในห้อง

9.18 แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมทดลองปรากฏการณ์เรือนกระจก นำเสนอผลการทดลองและสรุปผลการทดลอง

9.19 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันออกแบบจำลองโลกของเราในอนาคต โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การพัฒนาที่ยั่งยืนของท้องถิ่นเรา

9.20 นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปความหมาย หลักการ แนวคิด เป็นแผนผังมโนทัศน์

9.21 แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน และส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

9.22 เชื่อมโยงความรู้ที่เรียนมาทั้งหมดมาจัดทำโครงการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (โดยใช้ประเด็นปัญหาร่วมกันที่กลุ่มได้วิเคราะห์มาแล้วว่าเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญและต้องแก้ไขโดยด่วน ในชั่วโมงที่ 2-3 มาจัดทำโครงการ)

9.23 นำเสนอโครงการและจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

9.24 ให้นักเรียนในการจัดทำโครงการเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ หลังจากนั้นอีก 1 สัปดาห์ ให้นักเรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 10.1 วีดิทัศน์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 10.2 บทความประเด็นปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 10.3 ภาพข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลกระทบจากปรากฏการณ์เรือนกระจก
- 10.4 เอกสารความรู้ เรื่อง การทำลายโอโซนในบรรยากาศ
- 10.5 เอกสารความรู้ เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน
- 10.6 ใบกิจกรรม เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในท้องถิ่นกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- 10.7 ใบกิจกรรม เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
- 10.8 ใบกิจกรรม เรื่อง ผลกระทบจากฝนกรด
- 10.9 ใบกิจกรรม เรื่อง ปรากฏการณ์เรือนกระจก
- 10.10 วัสดุในท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้
- 10.11 ท้องถิ่นของนักเรียน
- 10.12 แหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียง ของหน่วยการเรียนรู้ “มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

1. ทรัพยากรธรรมชาติมีอะไรบ้าง
2. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญกับมนุษย์อย่างไร
3. สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติคืออะไร
4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในระดับท้องถิ่นคือปัญหาใด
5. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อคนในประเทศคือปัญหาอะไร
6. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญและเป็นปัญหาระดับโลกคือปัญหาใด
7. ภาวะโลกร้อนคืออะไร
8. ภาวะโลกร้อนมีผลกระทบอย่างไรต่อโลก
9. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร
10. การพัฒนาที่ยั่งยืนคืออะไร สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นให้น้อยลงได้ด้วยวิธีการใด

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง
ของหน่วยการเรียนรู้ “มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ - สภาพปัญหา สาเหตุของ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติในระดับ ท้องถิ่นระดับประเทศ และระดับโลก	แบบบันทึกกิจกรรม	ตรวจแบบบันทึก กิจกรรม	ร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์	ครู	หลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	ห้องเรียน
	แบบฝึกหัด	ตรวจแบบฝึกหัด	ร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์	ครู	หลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	ห้องเรียน
ด้านทักษะกระบวนการ - วิเคราะห์ อภิปรายแนวทาง ในการป้องกัน แก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ธรรมชาติ - วางแผนและดำเนินการ เฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนา สิ่งแวดล้อม	แบบประเมิน ป้ายนิเทศ	ประเมินป้ายนิเทศ	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน/ หอประชุม
	แบบประเมิน โปสเตอร์	ประเมินโปสเตอร์	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน/ หอประชุม
	แบบประเมินแบบ แบบจำลอง	ประเมินแบบ แบบจำลอง	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน/ หอประชุม
	แบบสังเกตพฤติกรรม ขณะทำกิจกรรม	สังเกตพฤติกรรม ขณะทำกิจกรรม	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู	ขณะทำกิจกรรม	ห้องเรียน
	แบบประเมินบันทึก ผลการเรียนรู้	ประเมินบันทึก ผลการเรียนรู้	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู	หลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	ห้องเรียน
	แบบประเมิน ผลงานภาพวาด	ประเมินผลงาน ภาพวาด	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน/ หอประชุม
	แบบประเมิน การนำเสนอ	ประเมินการนำเสนอ	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน/ หอประชุม
	แบบประเมิน การสำรวจสืบค้น	ประเมินการสำรวจ สืบค้น	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน
	แบบประเมินโครงงาน	ประเมินโครงงาน	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2 ขึ้นไป	ครู เพื่อน	หลังสิ้นสุด การเรียนหน่วยนี้	ห้องเรียน/ หอประชุม
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน - มีจิตสาธารณะ	แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ผ่านเกณฑ์ ระดับ 2	ครู เพื่อน	ขณะทำกิจกรรม การเรียนการสอน	ห้องเรียน/ หอประชุม

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ของหน่วยการเรียนรู้ “มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดเนื้อหา เหมาะสมกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด บริบท ของท้องถิ่น เวลา และวัยของผู้เรียน	- นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ และบริบทของท้องถิ่น - นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่า ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ และบริบทของท้องถิ่น - นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่า ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน - ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวันได้
เวลา	กำหนดเวลาเหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา และวัยของผู้เรียน	- จัดการเรียนรู้ได้ตามกระบวนการ ครบถ้วนตามที่วางแผนไว้ - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	- จัดการเรียนรู้ได้ตามกระบวนการ ครบถ้วนตามที่วางแผนไว้ - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม ให้รอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างจัดกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	- แบ่งกลุ่มโดยกำหนดให้นักเรียน ที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงอยู่กลุ่มเดียวกัน - กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับเวลาที่กำหนดและวัยของผู้เรียน	- ต้องการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อย่างทั่วถึงตามความสามารถ - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์	- ต้องการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อย่างทั่วถึงตามความสามารถ - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน จากง่ายไปหายากและใช้สอนแทนได้ - ครูมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน จึงทำให้ การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ
แหล่งเรียนรู้	เลือกแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และความสนใจของนักเรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ง่ายยิ่งขึ้น	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ง่ายยิ่งขึ้น	- จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้พร้อม ก่อนปฏิบัติกิจกรรม - ติดต่อผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ที่ต้องไปศึกษาล่วงหน้า
สื่อ/อุปกรณ์	- จัดสื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้และวัยของผู้เรียน - สื่ออุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน - จัดทำสื่อจากวัสดุที่ประหยัดและคุ้มค่า	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรลุตามตัวชี้วัด	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรลุตามตัวชี้วัด	- เตรียมสื่อการสอนหรือแผนการจัด การเรียนรู้ที่สามารถให้ผู้อื่นสอนแทนได้ ในกรณีที่ไม่เป็นไปตามแผน - จัดเก็บสื่ออย่างเป็นระบบ - มีลำดับการใช้สื่ออย่างชัดเจน
การประเมินผล	- ออกแบบการวัดและประเมินผล ได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และวัยของผู้เรียน	มีการออกแบบเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่ต้องการวัด บรรลุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร	มีการออกแบบเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่ต้องการวัด บรรลุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ใน หลักสูตร	- วางแผนการวัดและประเมินผล เป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมินผล/แบบวัดมีการ ตรวจสอบคุณภาพ วัดและปรับปรุง ก่อนนำไปใช้ - แบบประเมินผล/แบบวัดมีความเชื่อมั่น เที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	วิธีการสอนวิทยาศาสตร์ จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดทำป้ายนิเทศ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ การออกแบบจำลอง การทำโครงการ			
คุณธรรมของครู	มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม ความอดทน ตรงต่อเวลา			

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. นักเรียนกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน 2. นักเรียนจัดเตรียมสไลด์ในการนำเสนอได้พอดีกับเวลาที่กำหนด 3. นักเรียนใช้เวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้พอดีกับเวลาที่กำหนด	- นักเรียนมีเหตุผลในการแบ่งงานทำงานตามลำดับขั้นตอนที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม - นักเรียนมีเหตุผล จัดทำป้ายนิเทศจัดทำโปสเตอร์ ออกแบบจำลองสร้างสิ่งประดิษฐ์ และจัดทำโครงงาน	1. นักเรียนรู้จักการวางแผนการทำงานและมอบหมายงานให้สมาชิกภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล 2. นักเรียนเรียนรู้ที่จะเลือกใช้และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมอย่างรอบคอบ 3. ศึกษาหาความรู้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ 4. ศึกษาลำดับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมจนเข้าใจก่อนการสำรวจและการปฏิบัติกิจกรรม
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	1. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต 2. ประชากร 3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	1. ความสามัคคีในกลุ่ม 2. ความรับผิดชอบ มีวินัยในการทำงานกลุ่ม 3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	มีความรู้เกี่ยวกับความหมายสาเหตุและผลกระทบของมลพิษและแนวทางการลดมลพิษ	
ทักษะ	- ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม - ใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นและนำเสนองานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่มและในห้องเรียน	รู้จักหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษ	
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	ตระหนักถึงผลกระทบของมลพิษที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ว 33101 วิชาชีววิทยาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ “มนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง สำเนาที่ปรึกษาท้องถิ่น เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก นำความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

ว 2.2 ม.4-6/1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น

ว 2.2 ม.4-6/2 อภิปรายแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ว 2.2 ม.4-6/3 วางแผนและดำเนินการเฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบเสาะหาความรู้ การแก้ปัญหา รู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลานั้น ๆ เข้าใจว่า วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ว 8.1 ม.4-6/1 ตั้งคำถามที่อยู่บนพื้นฐานของความรู้และความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ หรือความสนใจหรือจากประเด็นที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ที่สามารถทำการสำรวจตรวจสอบหรือศึกษาค้นคว้าได้อย่างครอบคลุมและเชื่อถือได้

ว 8.1 ม.4-6/2 สร้างสมมติฐานที่มีทฤษฎีรองรับ หรือคาดการณ์สิ่งที่จะพบ หรือสร้างแบบจำลอง หรือสร้างรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การสำรวจตรวจสอบ

ว 8.1 ม.4-6/3 ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลที่ต้องพิจารณาปัจจัยหรือตัวแปรสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อปัจจัยอื่น ปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ และจำนวนครั้งของการสำรวจตรวจสอบ เพื่อให้ได้ผลที่มีความเชื่อมั่นอย่างเพียงพอ

ว 8.1 ม.4-6/4 เลือกวัสดุ เทคนิควิธี อุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกต การวัด การสำรวจตรวจสอบอย่างถูกต้อง ทั้งทางกว้างและลึกในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ว 8.1 ม.4-6/5 รวบรวมข้อมูลและบันทึกผลการสำรวจตรวจสอบอย่างเป็นระบบถูกต้อง ครอบคลุม ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยตรวจสอบความเป็นไปได้ ความเหมาะสม หรือความผิดพลาดของข้อมูล

ว 8.1 ม.4-6/6 จัดกระทำข้อมูล โดยคำนึงถึงการรายงานผลเชิงตัวเลขที่มีระดับความถูกต้องและนำเสนอข้อมูลด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสม

ว 8.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายข้อมูล และประเมินความสอดคล้องของข้อสรุป หรือสาระสำคัญ เพื่อตรวจสอบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ว 8.1 ม.4-6/8 พิจารณาความน่าเชื่อถือของวิธีการและผลการสำรวจตรวจสอบ โดยใช้หลักความคลาดเคลื่อนของการวัดและการสังเกต เสนอแนะการปรับปรุงวิธีการสำรวจตรวจสอบ

ว 8.1 ม.4-6/9 นำผลของการสำรวจตรวจสอบที่ได้ ทั้งวิธีการและองค์ความรู้ที่ได้ไปสร้างคำถามใหม่ นำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่และในชีวิตจริง

ว 8.1 ม.4-6/10 ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบการอธิบาย การลงความเห็น และการสรุปผลการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่นำเสนอต่อสาธารณชนด้วยความถูกต้อง

ว 8.1 ม.4-6/11 บันทึกและอธิบายผลการสำรวจตรวจสอบอย่างมีเหตุผล ใช้พยานหลักฐานอ้างอิงหรือค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อหาหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และยอมรับว่าความรู้เดิมอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีข้อมูลและประจักษ์พยานใหม่เพิ่มเติมหรือโต้แย้งจากเดิม ซึ่งทำทนายให้มีการตรวจสอบอย่างระมัดระวัง อันจะนำมาสู่การยอมรับเป็นความรู้ใหม่

ว 8.1 ม.4-6/12 จัดแสดงผลงาน เขียนรายงาน และ/หรืออธิบายเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ และผลของโครงการหรือชิ้นงานให้ผู้อื่นเข้าใจ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเพิ่มขึ้นของประชากรมนุษย์ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นจากการขาดความรู้ ความตระหนัก และกระบวนการจัดการที่เหมาะสม ทำให้สิ่งแวดล้อมอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมหรือเกิดเป็นมลพิษ มีผลกระทบเกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น ดังนั้น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด จำเป็นต้องวางแผนการใช้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติด้วยความระมัดระวัง รอบคอบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 ระบุปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้

3.2 วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไขของปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้

3.3 วางแผนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้

3.4 เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ มีจิตอาสา ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. สาระการเรียนรู้

การเพิ่มขึ้นของประชากรมนุษย์ ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติลดจำนวนลง และเกิดปัญหามลพิษทางด้านต่าง ๆ ตามมา ซึ่งปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นมีด้วยกันหลายสาเหตุ บางปัญหา มีผลกระทบเกิดขึ้นในระดับท้องถิ่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัดจำเป็นต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น สิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมหรือเกิดเป็นมลพิษที่เป็นผลเนื่องมาจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องหาแนวทางในการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูให้กลับมามีสภาพที่สามารถใช้การได้ ควรต้องมีการเฝ้าระวัง อนุรักษ์ และพัฒนา ซึ่งทุกคนควรร่วมกันปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- การเขียน การอธิบาย การอภิปราย การพูดนำเสนอ

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต แยกแยะ จัดกลุ่ม สำรวจค้นหา การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงเหตุผล

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- แก้ปัญหาในเชิงวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหาในการสร้างสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ การแก้ปัญหา

ในการออกแบบจำลอง

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- การทำงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงาน การตัดสินใจเลือกหาแนวทาง

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล นำเสนอข้อมูล

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

- ตั้งใจเรียน แสวงหาความรู้ จากการสำรวจ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ใช้ความรู้ในการคิดวิเคราะห์วางแผนปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม สมเหตุสมผล มีสติรอบคอบ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

- มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุผลตามความสามารถด้วยความเพียรพยายาม อุตุน

6.4 มีจิตสาธารณะ

- มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้ที่สนใจเทคนิคที่หลากหลายในการทำโปสเตอร์

7. ชิ้นงาน/ ภาระงาน

- จัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเพื่อทบทวนความรู้เดิมในประเด็นต่อไปนี้

- ในท้องถิ่นของนักเรียนมีทรัพยากรธรรมชาติอะไรบ้าง

- ในแต่ละวันตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอน นักเรียนจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์จากธรรมชาติอะไรบ้าง

(ครูต้องการให้นักเรียนใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ง่ายต่อการวิเคราะห์ของนักเรียน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการสอนของครู และนักเรียนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สามารถคิดเชื่อมโยงจากสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ใกล้ตัวนักเรียนสู่ปัญหาสิ่งแวดล้อม)

8.2 ครูนำภาพเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และมลพิษจากขยะมูลฝอยมาให้ให้นักเรียนดู

แล้วร่วมกันอภิปราย นักเรียนร่วมกันอภิปรายหาคำตอบเกี่ยวกับคำถามตามความคิดเห็นของแต่ละคน โดยครูใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนดังนี้

- ในท้องถิ่นของนักเรียนมีปัญหามลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน หรือมลพิษจากขยะมูลฝอยเกิดขึ้นหรือไม่ นักเรียนสังเกตเห็นที่บริเวณใด

- นักเรียนคิดว่าปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น เกิดมาจากสาเหตุใด *(การที่ครูนำภาพเกี่ยวกับมลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และมลพิษจากขยะมูลฝอยมาให้ให้นักเรียนดู เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและใช้หลักความพอประมาณในการสอนของครู เนื่องจากเป็นเรื่องที่พบเห็นในท้องถิ่นและอยู่ใกล้ตัวนักเรียนเอง ซึ่งข่าวปัญหามลพิษที่นำมาทั้งสามเรื่องสามารถพบเห็นได้ง่าย นักเรียนจึงมีโอกาสคิดวิเคราะห์หาคำตอบอย่างมีเหตุมีผลตามบริบทของท้องถิ่นตนเอง)*

8.3 แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 7-8 คน โดยสมาชิกทุกคนในกลุ่มแบ่งหน้าที่ตามความเหมาะสมกับ

ความสามารถในการสำรวจและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น *โดยกำหนดให้นักเรียนที่มีบ้านอยู่ใกล้เคียงกันอยู่กลุ่มเดียวกัน เพื่อความสะดวก ปลอดภัย และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงาน และเกิดความพอประมาณในค่าใช้จ่าย*

- แต่ละกลุ่มศึกษาใบกิจกรรม เรื่อง การสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นและร่วมวางแผนการสำรวจ และสืบค้นข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกันภายในกลุ่ม ในประเด็นต่อไปนี้

- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมีอะไรบ้าง
- สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนั้น ๆ เกิดจากสาเหตุใด
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมีผลกระทบต่อคนในท้องถิ่นอย่างไรบ้าง

แต่ละกลุ่มบันทึกผลการสำรวจและสืบค้นข้อมูลลงในแบบบันทึกผลการสำรวจและสืบค้นข้อมูล เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

(นักเรียนต้องวางแผนในการสืบค้นข้อมูล เช่น การเลือกแหล่งเรียนรู้ในการสืบค้น การเลือกวิธีการสืบค้น เป็นต้น รวมถึงการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม เป็นการฝึกให้วางแผนอย่างรอบคอบ มีสติเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานเพื่อให้งานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำผู้ตามได้ เกิดมิติด้านสังคม และนักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นความพอประมาณกับความสามารถนักเรียนแต่ละคน)

- นักเรียนแต่ละกลุ่มออกไปสำรวจและสืบค้นข้อมูลปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นตามที่วางแผนไว้ โดยใช้เวลานอกเวลาเรียน ครูแนะนำให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากห้องสมุด จากวารสารวิทยาศาสตร์ วารสารสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์ สารานุกรม เป็นต้น บันทึกผลการสำรวจและสืบค้นข้อมูลลงในแบบบันทึกผลการสำรวจและสืบค้นข้อมูล เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นและวิเคราะห์ข้อมูลที่สำรวจได้ตามประเด็นที่กำหนด ซึ่งข้อมูลดังกล่าวควรมีภาพถ่ายประกอบการออกไปสำรวจด้วย พร้อมเตรียมการนำเสนอหน้าชั้นด้วยโปรแกรม Power Point กลุ่มละ 4 นาทีในช่วงต่อไป

(การกำหนดเงื่อนไขในการนำเสนอหน้าชั้นของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้วางแผนการทำงานที่ชัดเจน และรอบคอบ ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานและเป็นภูมิคุ้มกันในการสอนของครูที่มอบหมายงานชัดเจน)

ชั่วโมงที่ 2

8.4 ครูให้นักเรียนจับสลากลำดับที่ในการนำเสนอผลงานหน้าชั้น ด้วยโปรแกรม Power Point **(การให้นักเรียนจับสลาก เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีของครูและนักเรียน เพื่อให้กิจกรรมเสร็จทันเวลา การที่ให้นักเรียนนำเสนอด้วยโปรแกรม Power Point เพราะนักเรียนมีพื้นฐานจากการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์มาแล้ว เป็นการนำทักษะการใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์กับรายวิชาอื่น)** และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะนำเสนอผลงานหน้าชั้น **(การเตรียมความพร้อมก่อนนำเสนอ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการนำเสนอของนักเรียน)**

8.5 นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายและสรุปผลจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ 1 โดยใช้คำถามดังนี้

- การเพิ่มขึ้นของประชากรมนุษย์เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือไม่ อย่างไร

แนวคำตอบ เกี่ยวข้อง คือ เมื่อจำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มมากขึ้น ความต้องการปัจจัยในการดำรงชีวิต และความต้องการเครื่องอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้น ทำให้อัตราการทำลายทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เพราะมนุษย์ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ระมัดระวัง ขาดความรู้ การจัดการ และความตระหนักในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ)

- นักเรียนจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นที่นักเรียนสำรวจพบในชุมชน ได้ตามศักยภาพของนักเรียนได้อย่างไร และแนวทางนั้นสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ อย่างไร

แนวคำตอบ นักเรียนตอบได้อย่างหลากหลายตามความคิดของตนเอง

- นักเรียนคิดว่าปัญหาที่นักเรียนสำรวจพบถ้าไม่มีการแก้ไขในอนาคต สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นจะมีสภาพอย่างไร และมีผลกระทบต่อคนในท้องถิ่นอย่างไร

แนวคำตอบ นักเรียนตอบได้อย่างหลากหลายตามความคิดของตนเอง

(เป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนในเรื่องที่เรียน นักเรียนต้องใช้เหตุผลในการตอบคำถาม และครู)

8.6 ครูให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาว่าจากหัวข้อที่เรียนมาและการปฏิบัติกิจกรรม มีจุดใดบ้างที่ยังไม่เข้าใจ หรือยังมีข้อสงสัย ถ้ามี ครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจ

8.7 ครูตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ 1 เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

8.8 ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปไปความรู้ เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ในท้องถิ่นให้ได้ประเด็นตามจุดประสงค์การเรียนรู้และจัดทำแบบบันทึกการสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมให้เรียบร้อย **(เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและความพอประมาณ และความมีเหตุผลของครู เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บรรลุตามจุดประสงค์)**

8.9 สมาชิกภายในกลุ่มวิเคราะห์และวางแผนจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยเทคนิคที่หลากหลายตามศักยภาพของแต่ละกลุ่ม โดยใช้เวลานอกเวลาเรียน กำหนดระยะเวลาในการจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ เป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อส่งให้ครูตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามที่วางแผนไว้ **(การที่ครูกำหนดให้นักเรียนทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ด้วยเทคนิคที่หลากหลายตามศักยภาพของนักเรียนนั้น เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เหตุผลพิจารณาความเหมาะสมกับบริบทของสมาชิกในกลุ่ม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามหลักความพอเพียง)**

8.10 สมาชิกภายในกลุ่มใช้โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ที่จัดทำขึ้นออกไปรณรงค์อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนตามปฏิทินที่ได้วางแผนไว้อย่างเหมาะสม (ตามปฏิทินที่กำหนดในการทำโครงการเสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น) โดยใช้เวลานอกเวลาเรียน **(นักเรียนได้ใช้หลักคิดความพอเพียงในการวางแผนออกไปปฏิบัติกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของกลุ่มและชุมชน)**

8.11 ครูให้นักเรียนประเมินตนเองด้วยการเขียนบันทึกการเรียนรู้ในประเด็นต่อไปนี้

8.11.1 นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง

8.11.2 นักเรียนสามารถนำความรู้/ประสบการณ์ไปใช้ได้อย่างไรบ้าง

8.11.3 นักเรียนมีความรู้สึก/ความประทับใจอย่างไรเมื่อเรียนเรื่องนี้

8.11.4 ปัญหา/อุปสรรคจากการปฏิบัติกิจกรรม

8.11.5 นักเรียนยังมีความสงสัยในเรื่องใดอีกบ้าง

8.11.6 ข้อเสนอแนะ

8.12 ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงานโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่ม

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

9.1.1 ภาพมลพิษทางน้ำ มลพิษทางดิน และมลพิษจากขยะมูลฝอย

9.1.2 ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

9.1.3 แบบฝึกหัดที่ 1 เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

9.2 แหล่งเรียนรู้

9.2.1 ห้องเรียนชีววิทยา

9.2.2 ท้องถิ่นของนักเรียน

9.2.3 อินเทอร์เน็ต

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ - ระบุปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้	- ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติกิจกรรม	- รายงานการปฏิบัติกิจกรรม	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
	- ตรวจสอบคำตอบแบบฝึกหัด	- แบบฝึกหัด	ได้คะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะกระบวนการ - วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไขของปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้ - วางแผนประชาสัมพันธ์อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้	- สังเกตจากการปฏิบัติกิจกรรมในชั้นเรียน	- แบบสังเกตพฤติกรรมขณะปฏิบัติกิจกรรม	ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
	- ประเมินการสำรวจ สืบค้น	- แบบประเมินการสำรวจ สืบค้น	ได้คะแนนระดับ 3 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
	- ประเมินการนำเสนอด้วยโปรแกรม Power Point	- แบบประเมินการนำเสนอด้วยโปรแกรม Power Point	ได้คะแนนระดับ 3 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
	- ประเมินการจัดทำโปสเตอร์	- แบบประเมินการจัดทำโปสเตอร์	ได้คะแนนระดับ 3 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
	- ประเมินบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียน	- แบบประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน	ได้คะแนนระดับ 2 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
	- ประเมินสมรรถนะ	- แบบประเมินสมรรถนะ	ได้คะแนนระดับ 3 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ - เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ มีจิตอาสา ใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	- ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ได้คะแนนระดับ 3 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์

เกณฑ์การให้คะแนนพฤติกรรมกาปฏิบัติการทำกิจกรรมของนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน		
	3 (8-10 คะแนน)	2 (5-7 คะแนน)	1 (ต่ำกว่า 5 คะแนน)
1. การทำกิจกรรมตามแผนที่กำหนด	ทำกิจกรรมตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ถูกต้อง มีการปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ	ทำกิจกรรมตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยครูเป็นผู้แนะนำ ในบางส่วนมีการปรับปรุงแก้ไขบ้าง	ทำกิจกรรมไม่ถูกต้องตามวิธีการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ หรือ ดำเนินการข้ามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ไม่มีปรับปรุงแก้ไข
2. การใช้อุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือ	ใช้อุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือในการทำกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว และถูกต้องตามหลักการปฏิบัติ	ใช้อุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือในการทำกิจกรรมอย่างถูกต้องตามหลักการปฏิบัติ แต่ไม่คล่องแคล่ว	ใช้อุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือไม่ถูกต้อง
3. การบันทึกผลการทำกิจกรรม	บันทึกผลเป็นระยะอย่างถูกต้อง มีระเบียบ และเป็นไปตามการทำกิจกรรม	บันทึกผลเป็นระยะ ไม่เป็นระเบียบ และเป็นไปตามการทำกิจกรรม	บันทึกผลไม่ครบ และไม่ปฏิบัติตามการทำกิจกรรม
4. การจัดกระทำข้อมูลและการนำเสนอ	จัดกระทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำเสนอด้วยแบบต่าง ๆ อย่างชัดเจนถูกต้อง	จัดกระทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ นำเสนอด้วยแบบต่าง ๆ แต่ยังไม่ถูกต้อง	จัดกระทำข้อมูลอย่างไม่เป็นระบบ และมีการนำเสนอ ไม่สื่อความหมาย และไม่ชัดเจน
5. การสรุปผลการทำกิจกรรม	สรุปผลการทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง กระชับ ชัดเจน และครอบคลุม ข้อมูลจากการวิเคราะห์ทั้งหมด	สรุปผลการทำกิจกรรมได้ถูกต้อง แต่ยังไม่ครอบคลุมข้อมูลจากการวิเคราะห์ทั้งหมด	สรุปผลการทำกิจกรรมได้ตามความคิดเห็น โดยไม่ใช่ข้อมูลจากการทำกิจกรรม
6. การดูแลและการเก็บอุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือ	ดูแลอุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือในการทำกิจกรรมและมีการทำความสะอาด และเก็บอย่างถูกต้องตามหลักการ	ดูแลอุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือในการทำกิจกรรมและมีการทำความสะอาด แต่เก็บไม่ถูกต้อง	ไม่ดูแลอุปกรณ์และ/หรือเครื่องมือในการทำกิจกรรมและไม่สนใจทำความสะอาด รวมทั้งเก็บไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของนักเรียน

ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน	คะแนนเต็ม	การพิจารณาคะแนน
1.	การวางแผนการทำงาน	5	5 : มีการวางแผน กำหนดหน้าที่ มอบหมายงาน ปฏิบัติตามแผนงาน สมาชิกให้ความร่วมมือ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ผลงานสำเร็จเรียบร้อย
			4 : มีการวางแผน กำหนดหน้าที่ มอบหมายงาน สมาชิกบางคนขาดความร่วมมือ ผลงานสำเร็จ
			3 : มีการวางแผน กำหนดหน้าที่ มอบหมายงาน สมาชิกบางคนขาดความร่วมมือ ผลงานออกมาพอใช้
			2 : ขาดการวางแผน สมาชิกขาดความร่วมมือ ผลงานต้องปรับปรุง
			1 : ขาดการวางแผนและทำงานไม่แล้วเสร็จ
2.	การบันทึกข้อมูลการสำรวจ	5	5 : บันทึกได้ถูกต้องตามขั้นตอน ได้ใจความครบถ้วนเรียบร้อย มีการสรุปผลการปฏิบัติงาน
			4 : บันทึกได้ถูกต้องตามขั้นตอน ได้ใจความครบถ้วน บันทึกขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการสรุปผลการปฏิบัติงาน
			3 : ในแต่ละขั้นตอนบันทึกได้ไม่สมบูรณ์ บันทึกเป็นระเบียบเรียบร้อย
			2 : ในแต่ละขั้นตอนบันทึกได้ไม่สมบูรณ์ บันทึกไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
			1 : บันทึกไม่ได้ใจความและไม่มีการสรุป

ข้อที่	เกณฑ์การประเมิน	คะแนน เต็ม	การพิจารณาคะแนน
3.	การสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อม ในท้องถิ่น ผลการอภิปราย ในกลุ่ม	5	5 : มีข้อมูลการสำรวจของสมาชิกในกลุ่มครบ ข้อมูลที่ได้จากสมาชิกครบ ประเด็นแหล่งข้อมูล ในกลุ่มที่สืบค้นได้มีหลากหลาย มีการอภิปรายในกลุ่ม มีการสรุปชัดเจนตรงประเด็น
			4 : มีข้อมูลการสำรวจของสมาชิกในกลุ่มครบ ข้อมูลที่ได้จากสมาชิกครบ ประเด็นแหล่งข้อมูล ที่ได้หลากหลาย มีการอภิปรายในกลุ่ม มีการสรุปแต่ไม่ชัดเจน
			3 : มีข้อมูลการสำรวจของสมาชิกในกลุ่มครบ ข้อมูลที่ได้จากสมาชิกครบ ประเด็นแหล่งข้อมูล ที่ได้หลากหลาย ไม่มีการอภิปรายในกลุ่ม มีการสรุปแต่ไม่ชัดเจน
			2 : มีข้อมูลการสำรวจของสมาชิกในกลุ่มครบ ข้อมูลที่ได้จากสมาชิกครบ ประเด็นแหล่งข้อมูล ที่สืบค้นได้มีหลากหลาย ไม่มีการอภิปรายในกลุ่ม มีการสรุปแต่ไม่ชัดเจน
			1 : มีข้อมูลการสำรวจของสมาชิกในกลุ่มครบ ข้อมูลที่ได้จากสมาชิกไม่ครบ ประเด็นแหล่งข้อมูล ที่สืบค้นได้มีหลากหลาย ไม่มีการอภิปรายในกลุ่ม มีการสรุปแต่ไม่ชัดเจน
4.	การอภิปรายรายกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน	5	5 : รายงานได้ตรงเวลา มีลำดับขั้นตอนชัดเจน มีความเชื่อมั่นในการรายงาน มีการสรุปประเด็น ตอบข้อซักถามได้ถูกต้อง
			4 : รายงานได้ตรงเวลา มีลำดับขั้นตอนชัดเจน มีความเชื่อมั่นในการรายงาน มีการสรุปประเด็น ตอบข้อซักถามได้แต่ไม่ชัดเจน
			3 : รายงานได้ตรงเวลา มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ขาดความเชื่อมั่นในการรายงาน ไม่มีการสรุปประเด็น ตอบข้อซักถามได้แต่ไม่ชัดเจน
			2 : รายงานได้ตรงเวลา มีลำดับขั้นตอนชัดเจน ขาดความเชื่อมั่นในการรายงาน ไม่มีการสรุปประเด็น ตอบข้อซักถามได้แต่ไม่ชัดเจน
			1 : รายงานได้แต่ไม่ตรงเวลา ไม่มีลำดับขั้นตอน ขาดความเชื่อมั่นในการรายงาน ไม่มีการสรุปประเด็น ตอบข้อซักถามได้ไม่ชัดเจน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
คะแนน	4	3	2	1

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม			
17-20	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
13-16	คะแนน	หมายถึง	ดี
9-12	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
5-8	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดี (3) ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอผลงานด้วยโปรแกรม Power Point

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	4 (10-9 คะแนน)	3 (8-6 คะแนน)	2 (5-3 คะแนน)	1 (2-1 คะแนน)
เนื้อหา	แสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้ามาอย่างดี มีขั้นตอนครบถ้วน มีการสรุปความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล	แสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้ามาอย่างดี มีขั้นตอนครบถ้วน มีการสรุปความคิดเห็นโดยใช้เหตุผลได้อย่างสมเหตุสมผล	แสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้าปานกลาง ขาดขั้นตอนและรายละเอียด มีการสรุปความคิดเห็น	แสดงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ค้นคว้าปานกลาง ขาดขั้นตอนและรายละเอียด ไม่มีการสรุปความคิดเห็น
การนำเสนอผลงาน	มีความพร้อมในการนำเสนอผลงาน โดยมีการเตรียมสื่อมาอย่างดี มีการจัดลำดับการนำเสนอชัดเจน มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่ตรงกับวัตถุประสงค์	มีการเตรียมสื่อการนำเสนอผลงานดี แต่ลำดับการนำเสนองานติดขัดบางครั้ง การนำเสนอ ยังมุ่งเน้นเนื้อหาที่ตรงกับวัตถุประสงค์	มีการเตรียมสื่อการนำเสนอผลงาน แต่ลำดับการนำเสนอ มีข้อผิดพลาดบ่อยครั้ง เนื้อหาที่นำเสนอตรงกับวัตถุประสงค์บางส่วน	มีการเตรียมสื่อการนำเสนอผลงาน แต่ขาดลำดับขั้นตอนในการนำเสนอ
การออกแบบ	มีการใช้เสียง รูปภาพ ตัวอักษร และสี สั้น เร้าความสนใจ มีการปรับข้อความและกราฟิกก่อนนำมาใช้ มีการอ้างแหล่งที่มาครบถ้วนถูกต้องตามแบบ ผู้ศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	มีการใช้เสียง รูปภาพ ตัวอักษร และสี สั้น เร้าความสนใจ คัดลอกภาพหรือข้อความ โดยมีการอ้างอิงถูกต้อง แต่ผู้ศึกษายังไม่สามารถนำไปปฏิบัติตามได้ครบถ้วน	มีการใช้เสียง รูปภาพ ตัวอักษร และสี สั้นมากเกินไป ทำให้เกิดความรำคาญ แต่คัดลอกภาพหรือข้อความ โดยมีการอ้างอิง	มีการใช้เสียง รูปภาพ ตัวอักษร และสี สั้นมากเกินไป ทำให้เกิดความรำคาญ ไม่มีการอ้างแหล่งข้อมูลใด
เวลาในการนำเสนอ	ใช้เวลาในการนำเสนอเหมาะสม ตรงเวลา	ใช้เวลาในการนำเสนอได้ดีพอควร เกินเวลาที่กำหนดเล็กน้อย	ไม่รักษาเวลาในการนำเสนอ น้อยเกินไปหรือมากเกินไป	ไม่มีรูปแบบการนำเสนอ

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
คะแนน	4	3	2	1

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม			
40-36 คะแนน	หมายถึง	ดีมาก	
35-30 คะแนน	หมายถึง	ดี	
29-21 คะแนน	หมายถึง	พอใช้	
20-0 คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง	

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดี (3) ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

แบบประเมินโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ เรื่อง สำนักวิจัยท้องถิ่น

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความสอดคล้องระหว่างลักษณะที่สังเกตได้กับรายการประเมินโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก 3 หมายถึง ดี
2 หมายถึง ปานกลาง 1 หมายถึง พอใช้

สถานะของผู้ประเมิน ครูผู้สอน นักเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	ผลการประเมิน			
		4	3	2	1
1.	ประกอบด้วยเนื้อหาและสาระที่เหมาะสม				
2.	มีความประณีต สะอาด และจัดสรรอย่างเป็นระบบ				
3.	เป็นภาพโปสเตอร์ที่มีสีสัน และประกอบด้วยความคิดสร้างสรรค์				
4.	การสะกดคำ เครื่องหมาย และการใช้ภาษาของข้อความในภาพโปสเตอร์มีความถูกต้อง				
5.	การออกแบบงานศิลปะในภาพโปสเตอร์มีความเหมาะสมและละเอียด				
6.	สาระที่เสนอสอดคล้องกับหัวข้อ				
7.	หัวข้อพร้อมรายละเอียดสื่อสารได้เข้าใจ				
8.	ภาพโปสเตอร์ประกอบด้วยสาระครบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด				
9.	การนำเสนอภาพโปสเตอร์โดยผู้เรียนทำได้เหมาะสม				
10.	ผลงานภาพโปสเตอร์นี้ได้แสดงศักยภาพของผู้เรียนหรือกลุ่ม				

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
คะแนน	4	3	2	1

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม				
40-36	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก	
35-30	คะแนน	หมายถึง	ดี	
29-21	คะแนน	หมายถึง	พอใช้	
20-0	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง	

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดี (3) ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

แบบประเมินสมรรถนะ
เรื่อง สำนักวิจัยท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับคุณลักษณะที่นักเรียนแสดงออก โดยจำแนกระดับพฤติกรรมการแสดงออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับพฤติกรรมการแสดงออก

- 4 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลามากที่สุด
- 3 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างมาก
- 2 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกเป็นครั้งคราว
- 1 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกน้อยครั้ง

สถานะของผู้ประเมิน ครูผู้สอน นักเรียน

รายการ	พฤติกรรมการแสดงออก			
	4	3	2	1
1. ความสามารถในการสื่อสาร				
1.1 วางแผนในการนำเสนออย่างรอบคอบ				
1.2 สื่อสารได้ชัดเจนมีระบบ ครบถ้วน ถูกต้องในเวลาที่กำหนด				
1.3 ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสม				
1.4 มีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้สื่อประกอบการสื่อสารได้ถูกต้องและเหมาะสม				
1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลและความถูกต้อง				
สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถในการคิด				
2.1 วิเคราะห์ แยกแยะ จัดกลุ่ม หัวข้อหลัก หัวข้อรอง ได้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์				
2.2 แสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างสร้างสรรค์				
2.3 ใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจอย่างรอบคอบ				
2.4 ตัดสินใจ วางแผน แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม				
2.5 วิเคราะห์และเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ชีวิตประจำวัน				
สรุปผลการประเมิน				
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา				
3.1 เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งมีชีวิตในสังคม				
3.2 แสวงหาความรู้ นำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหา				
3.3 วิเคราะห์ วางแผน และหาแนวทางแก้ปัญหาได้				
3.4 ใช้เหตุผล คุณธรรม ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหา				
3.5 สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ				
สรุปผลการประเมิน				

รายการประเมิน	พฤติกรรมแสดงออก			
	4	3	2	1
4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี				
4.1 วางแผนในการเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสืบค้นข้อมูล				
4.2 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสืบค้นข้อมูล				
4.3 มีทักษะในการรวบรวม จัดเก็บได้อย่างเหมาะสม				
4.4 มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอข้อมูล				
4.5 มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอข้อมูล				
สรุปผลการประเมิน				

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
คะแนน	4	3	2	1

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม			
20-17	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
16-13	คะแนน	หมายถึง	ดี
12-9	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
8-0	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดี (3) ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
เรื่อง สำนักวิจัยท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับคุณลักษณะที่นักเรียนแสดงออก โดยจำแนกระดับพฤติกรรมการแสดงออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับพฤติกรรมการแสดงออก

- 4 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลามากที่สุด
- 3 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างมาก
- 2 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกเป็นครั้งคราว
- 1 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกน้อยครั้ง

สถานะของผู้ประเมิน ครูผู้สอน นักเรียน

รายการ	พฤติกรรมการแสดงออก			
	4	3	2	1
1. ความสนใจใฝ่รู้				
1.1 มีความเอาใจใส่ ในการสืบเสาะแสวงหาความรู้				
1.2 มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม				
1.3 มีความสนใจในการสืบค้นและศึกษาค้นคว้า				
1.4 สนทนา ซักถาม แลกเปลี่ยนในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม				
1.5 บันทึกความรู้วิเคราะห์ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้				
1.6 สรุปองค์ความรู้ที่ได้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
สรุปผลการประเมิน				
2. อยู่อย่างพอเพียง				
2.1 ปฏิบัติกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด (พอประมาณ)				
2.2 ใช้สื่ออุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ประหยัด และคุ้มค่า (พอประมาณ)				
2.3 อภิปราย และวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (มีเหตุผล)				
2.4 ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ข้อโต้แย้งหรือข้อคิดเห็นของผู้อื่น (มีเหตุผล)				
2.5 มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ (ภูมิคุ้มกัน)				
2.6 มีความพร้อมในการเตรียมอุปกรณ์ และดำเนินกิจกรรมด้วยความระมัดระวัง (ภูมิคุ้มกัน)				
สรุปผลการประเมิน				
3. มุ่งมั่นในการทำงาน				
3.1 เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย				
3.2 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ				
3.3 ปรับปรุงและพัฒนาการทำงานด้วยตนเอง				
3.4 ทุ่มเท่าทัน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน				
3.5 พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ				
3.6 ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ				
สรุปผลการประเมิน				

รายการ	พฤติกรรมแสดงออก			
	4	3	2	1
4. มีจิตสาธารณะ				
4.1 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และเพื่อนทำงานด้วยความเต็มใจ				
4.2 อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน				
4.3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น				
4.4 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ				
4.5 เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม				
4.6 เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น				
สรุปผลการประเมิน				

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
คะแนน	4	3	2	1

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม			
20-17	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก
16-13	คะแนน	หมายถึง	ดี
12-9	คะแนน	หมายถึง	พอใช้
8-0	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับคุณภาพดี (3) ขึ้นไป

สรุป ผ่าน ไม่ผ่าน

แบบบันทึกการเรียนรู้หลังเรียน (Learning Logs)

เรื่อง.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ระดับชั้น.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

1. นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง

.....

2. นักเรียนสามารถนำความรู้/ประสบการณ์ไปใช้ได้อย่างไรบ้าง

.....

3. นักเรียนมีความรู้สึก/ความประทับใจอย่างไรเมื่อเรียนเรื่องนี้

.....

4. ปัญหา/อุปสรรคจากการเรียนเรื่องนี้

.....
.....

5. นักเรียนยังมีความสงสัยในเรื่องใดอีกบ้าง

.....
.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....
.....

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

13. เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สำนึกรักษ์ท้องถิ่น
ภาพมลพิษจากขยะมูลฝอย

ที่มา : http://www.prathomsatit.msu.ac.th/home/images/stories/Thai_holidays/June/world_environment_day_02.jpg

ภาพมลพิษทางน้ำ

ที่มา : http://www.prathomsatit.msu.ac.th/home/images/stories/Thai_holidays/June/world_environment_day_02.jpg

ภาพมลพิษทางดิน

ที่มา : <https://www.google.co.th/search?q=%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B8%9B%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=gaKDUZ2mK4nprAechYGICg&ved=0CC0QsAQ&biw=1366&bih=667>

ใบกิจกรรม

เรื่อง การสำรวจ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

วันที่...../...../.....

ชื่อ.....ชั้น.....วันที่.....

จุดประสงค์ของกิจกรรม

1. ระบุปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้
2. วิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไขของปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. อ่านวิธีทำกิจกรรมการทดลองให้เข้าใจ
2. ทำกิจกรรมและบันทึกผล

ขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มกำหนดหน้าที่สมาชิก บทบาทภาระงานให้เรียบร้อย
2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการสำรวจและสืบค้นปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเอง
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ถ่ายภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นมาด้วย เพื่อใช้ประกอบการนำเสนอ
4. นำปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่สำรวจได้มาจัดประเภทของปัญหา
5. นำข้อมูลมาวิเคราะห์ อภิปราย และรวบรวมแนวทางแก้ไขปัญหา
6. บันทึกผลลงในแบบบันทึกกิจกรรม
7. วางแผนจัดทำ Power Point และนำเสนอ

แบบบันทึกผลการสำรวจ

เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

รายวิชาชีววิทยาพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกข้อมูลการสำรวจและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาอภิปรายร่วมกันตามประเด็น

ชื่อกลุ่ม.....ชั้น.....

ชื่อสมาชิก	เลขที่	ภาระงานที่ได้รับมอบหมาย
.....
.....
.....

บันทึกผลการสำรวจ

รายการบันทึกผลการสำรวจ	
วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____	
1. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่พบในท้องถิ่น ได้แก่.....	
2. เมื่อนำมาวิเคราะห์จัดประเภท สามารถจัดประเภทของปัญหาได้ดังนี้.....	
3. ภาพประกอบปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในท้องถิ่น	
	
	
4. ประเด็นคำถามการอภิปราย	
ประเด็นที่ 1 ปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นมีอะไรบ้าง	
.....	
.....	
ประเด็นที่ 2 สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นนั้น ๆ ว่าเกิดจากสาเหตุใด.....	
.....	
.....	
ประเด็นที่ 3 ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นมีผลกระทบต่อคนในท้องถิ่นอย่างไรบ้าง.....	
.....	
.....	
.....	
5. แนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของนักเรียน	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

สรุปผลการสำรวจ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบฝึกหัด
เรื่อง สำนักักรักษ์ท้องถิ่น
รายวิชาชีววิทยาพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้ตามความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

1. ทรัพยากรธรรมชาติ มีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างไร

.....
.....

2. สาเหตุสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายอย่างรวดเร็วคืออะไร

.....
.....

3. เพราะเหตุใดในปัจจุบันความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์จึงมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

.....
.....

4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติระดับท้องถิ่นที่เกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร

.....
.....

5. ยกตัวอย่างปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติระดับท้องถิ่นของนักเรียน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในท้องถิ่นโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

.....
.....
.....
.....

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง สำนักirkษ์ท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดเนื้อหา เหมาะสมกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด บริบท ของท้องถิ่น เวลา และวัยของผู้เรียน	- นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ และบริบทของท้องถิ่น - นักเรียนตระหนักและเห็นคุณค่า ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	- เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัวผู้เรียน - ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ ในชีวิตประจำวันได้
เวลา	กำหนดเวลาเหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา และวัยของผู้เรียน	- จัดการเรียนรู้ได้ตามกระบวนการ ครบถ้วนตามที่วางแผนไว้ - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม ให้รอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างจัดกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม	- แบ่งกลุ่มโดยกำหนดให้นักเรียน ที่อยู่หมู่บ้านใกล้เคียงอยู่กลุ่มเดียวกัน - กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับเวลาที่กำหนดและวัยของผู้เรียน	- ต้องการให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม อย่างทั่วถึงตามความสามารถ - ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจน จากง่ายไปหายากและใช้สอนแทนได้ - ครอบคลุมรอบรู้ในเรื่องที่สอน จึงทำให้ การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ
แหล่งเรียนรู้	เลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และความสนใจของนักเรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ได้ง่ายยิ่งขึ้น	- จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้พร้อม ก่อนปฏิบัติกิจกรรม - ติดต่อผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ที่ต้องไปศึกษาล่วงหน้า
สื่อ/อุปกรณ์	- จัดสื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้และวัยของผู้เรียน - สื่ออุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน - จัดทำสื่อจากวัสดุที่ประหยัดและคุ้มค่า	เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บรรลุตามตัวชี้วัด	- เตรียมสื่อการสอนหรือแผนการจัด การเรียนรู้ที่สามารถให้ผู้อื่นสอนแทนได้ ในกรณีที่ไม่มีเป็นไปตามแผน - จัดเก็บสื่ออย่างเป็นระบบ - มีลำดับการใช้สื่ออย่างชัดเจน
การประเมินผล	ออกแบบการวัดและประเมินผล ได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และวัย ของผู้เรียน	มีการออกแบบเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่ต้องการวัด บรรลุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ในหลักสูตร	- วางแผนการวัดและประเมินผล เป็นขั้นตอนชัดเจน - แบบประเมินผล/แบบวัดมีการ ตรวจสอบคุณภาพ วัดและปรับปรุง ก่อนนำไปใช้ - แบบประเมินผล/แบบวัดมีความเชื่อมั่น เที่ยงตรงในการวัดตามตัวชี้วัด
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	วิธีการสอนวิทยาศาสตร์ จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความรู้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์		
คุณธรรมของครู	มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม ความอดทน ตรงต่อเวลา		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	ความพอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน 2. นักเรียนจัดเตรียม Power Point ในการนำเสนอได้พอดีกับเวลาที่กำหนด 3. นักเรียนใช้เวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้พอดีกับเวลาที่กำหนด 	<p>นักเรียนมีเหตุผลในการแบ่งงานทำงานตามลำดับขั้นตอนที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนรู้จักการวางแผนการทำงานและมอบหมายงานให้สมาชิกภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล 2. นักเรียนเรียนรู้ที่จะเลือกใช้และจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสำรวจได้พร้อมถูกต้องและตรงตามกิจกรรมการสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อม 3. ศึกษาหาความรู้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ 4. ศึกษาลำดับขั้นตอนการทดลองจนเข้าใจก่อนการสำรวจ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งไม่มีชีวิต 2. ประชากร 3. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 		
คุณธรรมของผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคีในกลุ่ม 2. ความรับผิดชอบ มีวินัยในการทำงานกลุ่ม 3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย 4. ความอดทน มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ 		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	มีความรู้เกี่ยวกับความหมายสาเหตุและผลกระทบของมลพิษทางอากาศและแนวทางการลดมลพิษทางอากาศ	
ทักษะ		<ul style="list-style-type: none"> - ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม - ใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นและทำแผ่นพับได้อย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่มและในห้องเรียน 	รู้จักหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษ	
ค่านิยม		เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	<ul style="list-style-type: none"> - ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม 	ตระหนักถึงผลกระทบของมลพิษทางอากาศที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

ชื่อหน่วย “ใส่ใจสุขภาพ”

วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา รหัสวิชา พ 31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “ใส่ใจสุขภาพ” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

รหัสวิชา พ 31102 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา

จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 20 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. สามารถดูแลสุขภาพ สร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค หลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยง ต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้จ่าย สารเสพติด และความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการวางแผนอย่างเป็นระบบ
2. แสดงออกถึงความรัก ความเอื้ออาทร ความเข้าใจในอิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และ วัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ การดำเนินชีวิต และวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี
3. วิเคราะห์และประเมินสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อกำหนดกลวิธีลดความเสี่ยง สร้างเสริมสุขภาพ ดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้ถูกต้องและเหมาะสม
4. ใช้กระบวนการทางประชาสังคมสร้างเสริมให้ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัย และมีวิถีชีวิตที่ดี

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา พ 31102 วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสร้างเสริมและประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ วางแผนดูแลสุขภาพตามภาวะการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของตนเองและบุคคลในครอบครัว อิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม วัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศและการดำเนินชีวิต ค่านิยมเรื่องเพศ การป้องกันลดความขัดแย้งของนักเรียนเยาวชนในชุมชน บทบาทและความรับผิดชอบ การป้องกันโรคในชุมชน อิทธิพลของสื่อ โฆษณาเพื่อเลือกการบริโภค การปฏิบัติตนตามสิทธิของผู้บริโภค สาเหตุ แนวทางป้องกันการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย การวางแผนพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัว วางแผนพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ป้องกันความเสี่ยงในการใช้ยา การใช้สารเสพติดและความรุนแรง ผลกระทบจากการครอบครอง การใช้และการเสพสารเสพติด ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพหรือความรุนแรง การลดอุบัติเหตุ ความปลอดภัยในชุมชน แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อสุขภาพและความรุนแรง การช่วยฟื้นคืนชีพอย่างถูกวิธี การเคลื่อนไหวเพิ่มศักยภาพ การเล่นกีฬาไทยและกีฬาสากลทั้งบุคคลและทีม ร่วมกิจกรรมนันทนาการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิต และปฏิบัติเกี่ยวกับสิทธิ กฎ กติกา มีมารยาทในการดู การเล่น ออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างมีความสุข ชื่นชมในคุณค่าและความงามของกีฬา

โดยใช้กระบวนการทางสุขศึกษาและพลศึกษา หรือกระบวนการ 5 ขั้นตอน โดยเน้นการสืบเสาะหาความรู้ การสืบค้นข้อมูล การอภิปราย มีความสามารถในการใช้เหตุผล มีการนำเสนอผลงานด้วยวาจาให้กับผู้อื่นเข้าใจ พร้อมกับบูรณาการอาเซียน และอยู่อย่างพอเพียง

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ด้วยความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีจิตสาธารณะ มีค่านิยมที่เหมาะสม เป็นผู้มีความรับผิดชอบ อยู่อย่างพอเพียง มีเจตคติที่ดีต่อประชาคมอาเซียน ตลอดจนเชื่อมโยงความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

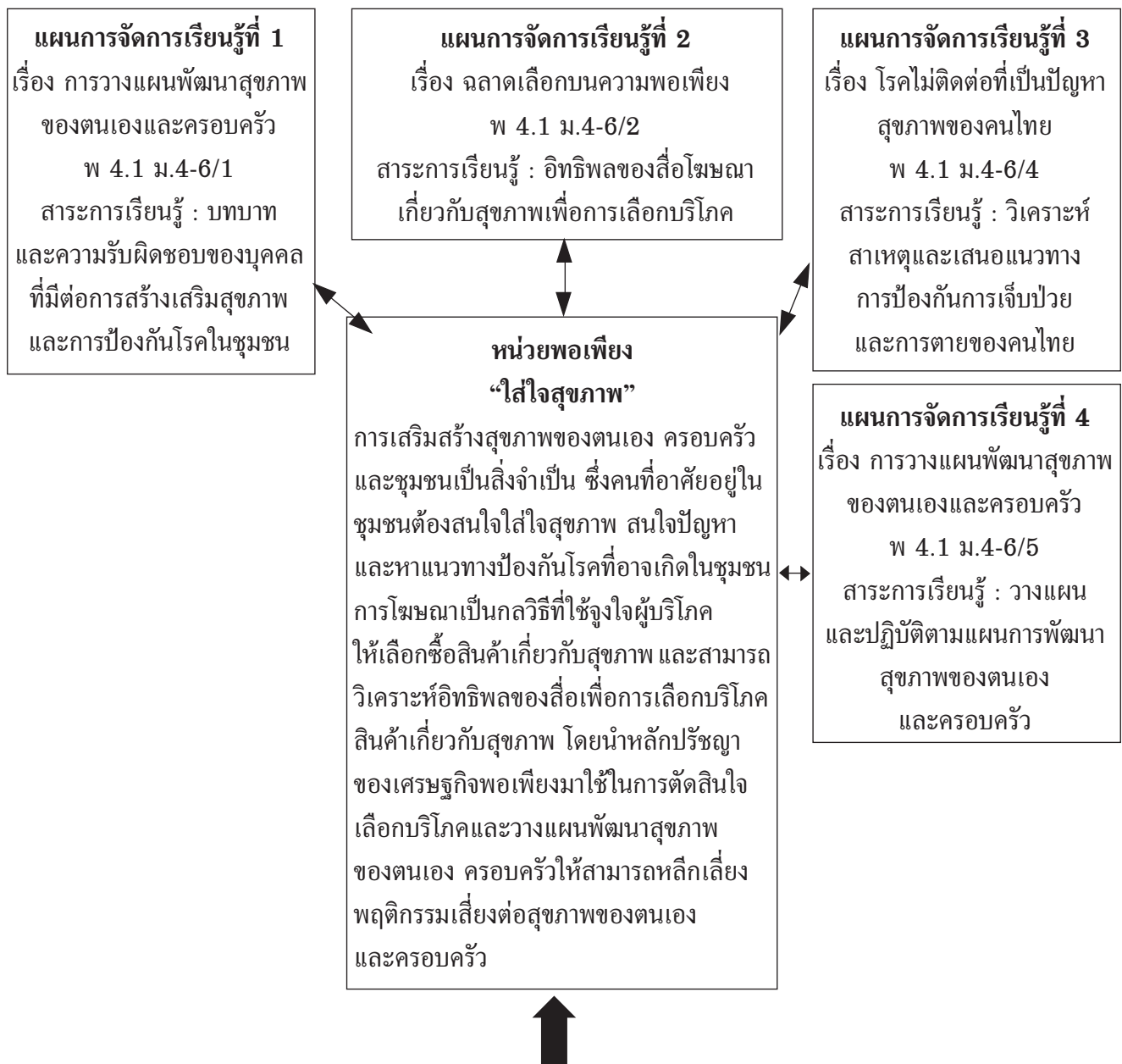
ตัวชี้วัด พ 1.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2
พ 2.1 ม.4-6/1, ม.4-6/4
พ 3.1 ม.4-6/1, ม.4-6/5
พ 3.2 ม.4-6/1, ม.4-6/4
พ 4.1 ม.4-6/1, ม.4-6/7
พ 5.1 ม.4-6/1, ม.4-6/7
รวมทั้งหมด 29 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
ใส่ใจสุขภาพ	พ 4.1 ม.4-6/1 พ 4.1 ม.4-6/2 พ 4.1 ม.4-6/4 พ 4.1 ม.4-6/5	การเสริมสร้างสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องสนใจ ใส่ใจสุขภาพ สนใจปัญหา และ หาแนวทางป้องกันโรคที่อาจเกิด ในชุมชน การโฆษณาเป็นกลวิธี ที่ใช้อย่างใจ ผู้บริโภคให้เลือกซื้อสินค้า เกี่ยวกับสุขภาพ และสามารถวิเคราะห์ อิทธิพลของสื่อ เพื่อการเลือกบริโภค สินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ โดยนำหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการตัดสินใจเลือกบริโภคและ วางแผนพัฒนาสุขภาพของตนเอง ครอบครัวให้สามารถหลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของตนเอง และครอบครัว	- จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวก เพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ - เขียนแผนผังความคิดแนวทางการพัฒนา สุขภาพของตนเองและครอบครัว ตามหลักความพอเพียง	10	25

หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยอื่นเพิ่มจนครอบคลุมตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ใส่ใจสุขภาพ

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวก เพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ - เขียนแผนผังความคิดแนวทางพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัว ตามหลักความพอเพียง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีวินัย 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. อยู่อย่างพอเพียง

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ใส่ใจสุขภาพ

กิจกรรมการเรียนรู้

- กิจกรรมการเรียนรู้ : ศึกษา สืบค้น วิเคราะห์/อภิปราย แสดงความคิดเห็นและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อโฆษณาต่อการบริโภค การป้องกันโรคติดต่อในชุมชนและแนวทางการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชน
- สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ : วิดีทัศน์ รูปภาพ ใบสรุปความรู้ ใบกิจกรรม ข่าวโฆษณา ห้องสมุดโรงเรียนและชุมชน อินเทอร์เน็ต
- เวลา 10 ชั่วโมง

เป้าหมายการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด : พ 4.1 ม.4-6/1 พ 4.1 ม.4-6/2 พ 4.1 ม.4-6/4 พ 4.1 ม.4-6/5

สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด : การเสริมสร้างสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องสนใจใส่ใจสุขภาพ สนใจปัญหาและหาแนวทางป้องกันโรคที่อาจเกิดในชุมชน การโฆษณาเป็นกลวิธีที่ดึงดูดใจผู้บริโภคให้เลือกซื้อสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ และสามารถ วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อเพื่อการเลือกบริโภคสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการตัดสินใจเลือกบริโภคและวางแผนพัฒนา สุขภาพของตนเอง ครอบครัวให้สามารถหลีกเลี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว

สาระการเรียนรู้ : บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในชุมชน อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อการเลือกบริโภค แนวทางการป้องกันการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย แผนการพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัว

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน : ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ : มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง

หลักฐานการเรียนรู้

ชิ้นงาน/ภาระงาน

- จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวกเพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ
- เขียนแผนผังความคิดแนวทางพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัวตามหลักความพอเพียง

การวัดและประเมินผล

- 1) สังเกตและประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้
- 2) สังเกตและประเมินการนำเสนองาน
- 3) ประเมินชิ้นงาน

เกณฑ์การผ่าน ร้อยละ 60/คุณภาพระดับผ่าน/ดีขึ้นไป

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ใสใจสุขภาพ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

พ 4.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคในชุมชน

พ 4.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อการเลือกบริโภค

พ 4.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางการป้องกันการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย

พ 4.1 ม.4-6/5 วางแผนและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัว

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องสนใจใสใจสุขภาพ สนใจปัญหาและหาแนวทางป้องกันโรคที่อาจเกิดในชุมชน การโฆษณาเป็นกลวิธีที่ดึงดูดใจผู้บริโภคให้เลือกซื้อสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ และสามารถวิเคราะห์อิทธิพลของสื่อเพื่อการเลือกบริโภคสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการตัดสินใจเลือกบริโภคและวางแผนพัฒนาสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ให้สามารถหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว

4. สาระการเรียนรู้

4.1 บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในชุมชน

4.2 ความหมายและประเภทของสื่อโฆษณา อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ และแนวทางการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย

4.3 สาเหตุและแนวทางการป้องกันการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย

4.4 แนวทางการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัว

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- อธิบาย เขียนแผนผังความคิด นำเสนอหน้าห้อง เผยแพร่สื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพทาง Internet

5.2 ความสามารถในการคิด

- สังเกต อภิปราย คิดวิเคราะห์วิธีการผลิตสื่อโฆษณาและลำดับการนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์
คิดเชื่อมโยงทำแผนผังความคิด

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- ใช้กระบวนการกลุ่ม มีทักษะการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- ใช้ทักษะในการผลิตสื่อโฆษณาและนำเสนอผลงานทางเทคโนโลยีด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย

- ประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลงของห้อง ของกลุ่ม

6.2 ใฝ่เรียนรู้

- มีนิสัยรักการอ่าน
- แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอด้วยตนเอง

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- ตัดสินวางแผนการทำงานที่มอบหมายด้วยความรอบคอบเหมาะสม สำเร็จทันเวลาที่กำหนด

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน

- มีความมุ่งมั่นในการผลิตสื่อโฆษณาให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง/กลุ่ม
- มีความเพียรพยายามในการผลิตสื่อโฆษณาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอด้วยความอดทน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวกเพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ

7.2 เขียนแผนผังความคิดแนวทางพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัวตามหลักความพอเพียง

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบและใบกิจกรรม

8.2 ประเมินทักษะด้วยแบบวัด แบบประเมิน และแบบสังเกต

8.3 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติด้วยแบบประเมินโดยใช้เกณฑ์แบบมิติคคุณภาพ

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 (2 ชั่วโมง)

1. นักเรียนดูภาพความเป็นอยู่ของชุมชนต่าง ๆ เพื่ออภิปรายร่วมกันถึงความหมายของชุมชน การอยู่ร่วมกันของชุมชน สุขภาพของคนในชุมชน

2. ใช้กระบวนการกลุ่มระดมสมองด้วยวิธีการอภิปรายด้วยกันจากคำถามกระตุ้นคิดเกี่ยวกับการเสริมสร้างสุขภาพและการป้องกันโรคในชุมชน โรคที่เป็นปัญหาในชุมชนและหลักการป้องกันโรค

3. ร่วมกันวิเคราะห์บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในชุมชนตามหลักความพอเพียงสรุปเป็นแผนผังความคิด

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 (2 ชั่วโมง)

1. นักเรียนชมสื่อโฆษณาสินค้าแล้วครูใช้คำถามกระตุ้นคิดจากการดูสื่อโฆษณา

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายเพื่อหาคำตอบตามใบงาน คือ วิเคราะห์หลักการพิจารณาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพตามภาพโปสเตอร์โฆษณาสินค้าหรือบริการจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

3. วิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของสื่อในทางบวกและลบ

4. ศึกษาใบสรุปความรู้ สรุปความรู้และร่วมกันวางแผนจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวกเพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 (3 ชั่วโมง)

1. ครูนำตารางสถิติการเจ็บป่วยแล้วเสียชีวิตของคนไทยจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขมาให้แก่นักเรียนดู แล้วใช้คำถามกระตุ้นคิด เช่น คนไทยตายด้วยโรคใดมากที่สุด นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดโรค และโรคที่เป็นนั้นติดต่อกันได้หรือไม่

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนไปสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของโรคที่เคยเกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง แล้วนำข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของโรค สาเหตุของโรค อาการสำคัญที่พบ และการติดต่อมาแนะนำชั้นเรียน

3. นักเรียนและครูสรุปร่วมกันถึงสาเหตุของโรคติดต่อและแนวทางการป้องกันการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย เพื่อหาแนวทางการป้องกันการติดต่อโรคของคนในชุมชน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 (3 ชั่วโมง)

1. ครูให้นักเรียนเขียนเล่าถึงสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวอย่างสั้น ๆ แล้วใช้คำถามกระตุ้นคิดว่าทำไมสุขภาพของคนในครอบครัวจึงมีสุขภาพตามที่นักเรียนเล่ามา
2. นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้เกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของสุขภาพแล้วร่วมกันสรุปเชื่อมโยงความรู้เป็นแผนผังความคิดลงในกระดาษปรีฟนำไปติดที่ป้ายนิเทศแลกเปลี่ยนกันศึกษาให้ได้รับความรู้ในประเด็นที่ตรงกัน
3. นักเรียนทำใบงานประเมินภาวะสุขภาพของตนเองและครอบครัว
4. นักเรียนแต่ละคนวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อสุขภาพของตนเองและครอบครัวโดยเขียนเป็นแผนผังความคิดลงในกระดาษ A4 ครูสุ่มตัวอย่างนำเสนอหน้าห้องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
5. นักเรียนแต่ละคนเขียนแผนผังความคิดแนวทางพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัวตามหลักความพอเพียง ส่งในชั่วโมงต่อไป

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ ใฝ่ใจสุขภาพ

1. ในชุมชนของนักเรียนคนในชุมชนส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่อย่างไร ถูกสุขลักษณะหรือไม่
2. การเสริมสร้างสุขภาพและการป้องกันโรคในชุมชนของนักเรียนทำได้อย่างไร
3. โรคที่เป็นปัญหาในชุมชนและหลักการป้องกันโรคทำได้อย่างไร
4. สื่อโฆษณาที่เกี่ยวกับสุขภาพมีลักษณะอย่างไร เป็นสื่อจากแหล่งใดบ้าง
5. สื่อโฆษณาที่นักเรียนพบเชื่อถือได้หรือไม่ มีวิธีสังเกตอย่างไร
6. ในฐานะเป็นผู้บริโภคนักเรียนได้รับอะไรจากสื่อโฆษณากับสุขภาพ
7. นักเรียนเข้าใจวิธีการแยกแยะสื่อทางบวกและทางลบอย่างไร
8. นักเรียนได้รับผลของการรับสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพจิตอย่างไร
9. สื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเราอย่างไร
10. คนไทยตายด้วยโรคใดมากที่สุด
11. นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดโรค และโรคที่เป็นนั้นติดต่อกันได้หรือไม่
12. สาเหตุของโรคติดต่อและแนวทางการป้องกันจากโรคติดต่อทำได้อย่างไร
13. แนวทางพัฒนาสุขภาพของตนเองและครอบครัวตามหลักความพอเพียงทำได้อย่างไร

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ ใส่ใจสุภาพ

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้	- แบบทดสอบ - แบบประเมินผลงาน	- ทดสอบ - ประเมินผลงาน	- ร้อยละ 60 ขึ้นไป ผ่านเกณฑ์	- ครู	- หลังเรียน - ระหว่างเรียน	- ห้องเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ	- แบบสังเกต พฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม	- ระดับคุณภาพดี ผ่านเกณฑ์	- ครู	- ระหว่างเรียน	- ห้องเรียน
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- แบบสังเกต พฤติกรรม	- สังเกตพฤติกรรม	- ระดับคุณภาพดี ผ่านเกณฑ์	- ครู - เพื่อน	- ระหว่างเรียน	- ห้องเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ ใส่ใจสุภาพ

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับวัยผู้เรียน เวลา และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตาม มาตรฐาน ตัวชี้วัด และนำเนื้อหา มาใช้ในชีวิตประจำวันได้	- กำหนดเนื้อหาและจัดเรียงเนื้อหา จากง่ายไปหายาก - เป็นเนื้อหาที่ทันสมัย น่าสนใจ
เวลา	- กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา/ กิจกรรมการเรียนรู้/วัยผู้เรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้ตาม กระบวนการครบถ้วนตามแผน ที่วางไว้	- กำหนดเวลาในแต่ละกิจกรรม ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกัน - มีเวลาสำรองไว้กรณีมีการเปลี่ยนแปลง แผนการสอน
วิธีการจัดกิจกรรม	- ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนได้เหมาะสมกับ จำนวนนักเรียนและภาระงาน - ใช้คำถามกระตุ้นคิดที่เหมาะสมกับ เนื้อหา/วัยผู้เรียน - จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา และเนื้อหา	- เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้ทั่วถึง อย่างมีประสิทธิภาพ - เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมาย ของตัวชี้วัด - นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมและ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	- กำหนดกิจกรรมให้เชื่อมโยงชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ - ครูจัดเตรียมสื่อต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม ก่อนสอน - ครูมีความรอบรู้ในเรื่องที่สอน
สื่อ/อุปกรณ์	- ครูจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์เหมาะสมกับ เนื้อหา ความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้และเวลาที่กำหนดไว้ - ใช้สื่ออุปกรณ์ที่หาง่ายมีอยู่ในท้องถิ่น	- เพื่อให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น - ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง - นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและสนใจ การเรียนมากขึ้น	- ครูเตรียมสื่อสำรอง เพื่อรองรับ กรณีที่มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง - มีความรอบรู้ในการใช้สื่ออุปกรณ์ - จัดเรียงลำดับการใช้สื่อชัดเจน
แหล่งเรียนรู้	- กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับจุดประสงค์และวัยผู้เรียน	- เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนใฝ่เรียนรู้และ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญา ท้องถิ่นให้ได้รับประสบการณ์ตรง	- มีการเตรียมวิธีป้องกันและแก้ปัญหา จากการปฏิบัติกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้
การประเมินผล	- มีการออกแบบการวัดและประเมินผล ได้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และเหมาะสม กับเวลา/วัยผู้เรียน/กิจกรรมการเรียนรู้	- ต้องการประเมินให้ตรงตัวชี้วัด - ต้องการนำผลการประเมินไปพัฒนา ผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น	- มีวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่าง มีคุณภาพและตรงตามเป้าหมาย ที่ต้องการวัด - แบบประเมินมีค่าชี้แจงชัดเจน ปฏิบัติตามได้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ครูผู้สอนมีความรู้การบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคในชุมชน ความหมายและประเภทของสื่อโฆษณา อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพและแนวทางการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย สาเหตุและแนวทางการป้องกันการเจ็บป่วยและการตายของคนไทย	- มีความรู้เรื่องการจัดทำสื่อโฆษณา	- มีความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
คุณธรรมของครู	- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความอดทน		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. กำหนดเวลาในการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้เหมาะสมตามศักยภาพ 2. มีความรู้ในการเลือกบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ และเลือกบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพได้อย่างฉลาด ปลอดภัย และเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง และครอบครัว 3. เลือกวิธีการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพได้อย่างประหยัด มีคุณภาพ	1. เลือกบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพได้ตรงตามความต้องการอย่างมีเหตุผล 2. วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาที่ตนเลือกได้ 3. ใช้เหตุผลในการตัดสินใจแบ่งหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มตามความสามารถ 4. ใช้หลักเหตุผลอภิปรายร่วมกันจนหาข้อสรุปได้	1. นักเรียนวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ 2. รู้เท่าทันสถานการณ์ของสื่อโฆษณาสินค้าในปัจจุบันจนนำมาปรับใช้ได้ 3. ศึกษาเอกสารให้เข้าใจก่อนทำงานที่มอบหมาย
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้สินค้าเพื่อสุขภาพ หลักการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพอย่างฉลาดและปลอดภัย หลักการทำสื่อโฆษณาโรคติดต่อในชุมชนและแนวทางการป้องกันเบื้องต้น		
คุณธรรมของผู้เรียน	- มีความรับผิดชอบ เสียสละ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย มีจิตสาธารณะ และมีความพอเพียง		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการเลือกใช้ชีวิตและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	- มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	- มีความรู้ในการเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	
ทักษะ	- ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- เลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	- ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
รหัสวิชา พ 31102 วิชาสุขศึกษาฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย ใส่ใจสุขภาพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ฉลาดเลือกบนความพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

พ 4.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพเพื่อการเลือกบริโภค

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

สื่อโฆษณา หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์เสนอขายสินค้าหรือให้บริการต่อผู้บริโภค และเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้ในการแข่งขันทางการค้า สื่อโฆษณามีอิทธิพลต่อผู้บริโภค โดยสร้างความเข้าใจในคุณสมบัติของสินค้าและบริการ สร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการทดลองใช้ และสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสนใจที่จะซื้อสินค้าและบริการ ผู้บริโภคจะต้องรู้หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการบริโภค โดยข้อความโฆษณาจะต้องมีลักษณะสอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคด้านการโฆษณา พ.ศ. 2522 มาตรา 22 ผู้บริโภคจึงควรจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ และสามารถวิเคราะห์อิทธิพลของสื่อเพื่อการเลือกบริโภคสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการตัดสินใจเลือกบริโภค

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพได้

3.2 วิเคราะห์สื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพที่ดี/เหมาะสมกับไม่ดี/ไม่เหมาะสมได้

3.3 เห็นประโยชน์และความสำคัญในการเลือกบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความหมายและประเภทของสื่อโฆษณา

4.2 อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ

4.3 แนวทางการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- อธิบายคำตอบ นำเสนอสื่อโฆษณาหน้าห้อง

5.2 ความสามารถในการคิด

- คิดวิธีการผลิตสื่อโฆษณาและลำดับการนำเสนอผลงานอย่างสร้างสรรค์

5.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- ใช้ทักษะในการผลิตสื่อโฆษณาและนำเสนอผลงานทางเทคโนโลยีด้วยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย

- ประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลงของห้อง ของกลุ่ม

6.2 ใฝ่เรียนรู้

- มีนิสัยรักการอ่าน

- แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- ตัดสินใจวางแผนการผลิตสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวกเพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน

- มีความมุ่งมั่นในการผลิตสื่อโฆษณาให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง/กลุ่ม
- มีความเพียรพยายามในการผลิตสื่อโฆษณาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอด้วยความอดทน

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าสุขภาพทางบวกเพื่อเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

ครูนำตัวอย่างภาพโปสเตอร์โฆษณาสินค้าหรือบริการจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้พิจารณาและร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถามดังนี้

- สื่อโฆษณาที่นักเรียนได้ชม มีจุดเด่นอะไรบ้าง
- สื่อโฆษณาที่นักเรียนได้ชม สื่อใดบ้างที่นักเรียนชอบและไม่ชอบ
- อะไรของสื่อโฆษณาที่ความน่าสนใจและสร้างความสนใจในการตัดสินใจซื้อ (ครูอาจตั้งประเด็นการแสดงความ

ความคิดเห็นอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสม) นักเรียนตอบตามความรู้และความเข้าใจเดิมของนักเรียน (**เงื่อนไขความรู้ : ซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีอยู่ ใช้หลักความมีเหตุผล : ในการตอบคำถาม และมีหลักมีภูมิคุ้มกัน : เมื่อนักเรียนตอบได้ถูกต้อง หากนักเรียนตอบไม่ถูกต้องครูต้องให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม**)

ขั้นที่ 2 สืบค้นและค้นหา (20 นาที)

1. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 4-5 คน (Brain Storming) แต่ละกลุ่มมีสมาชิกเท่า ๆ กัน (**นักเรียนเกิดกระบวนการคิดโดยใช้หลักความพอประมาณ**) แต่ละกลุ่มควรคละระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน (**เพื่อเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน**ในขณะปฏิบัติงานกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิด **เงื่อนไขด้านคุณธรรม : ความเอื้ออาทรต่อกัน** และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการสอนของครูให้บรรลุตามจุดประสงค์)

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำงานตามกิจกรรมที่กำหนด คือ วิเคราะห์หลักการพิจารณาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพตามภาพโปสเตอร์โฆษณาสินค้าหรือบริการจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยมีประเด็นวิเคราะห์ดังนี้ (**เป็นการฝึกให้นักเรียนมีเหตุผลในการเลือกบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพ และฝึกให้นักเรียนมีการหลักสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง**) และบันทึกข้อมูลลงในใบกิจกรรมที่ 1

1) ฝึกแยกแยะสื่อโฆษณาที่มีแนวโน้มไปในทางที่เป็นจริง เหมาะสม (สื่อทางบวก) และสื่อโฆษณาที่มีแนวโน้มไปในทางที่ไม่เป็นจริง ไม่เหมาะสม (สื่อทางลบ)

2) ความน่าเชื่อถือ ให้ระบุว่า เชื่อถือได้ เชื่อถือไม่ได้ หรือไม่แน่ใจ

3) การตัดสินใจว่า เมื่อชมโฆษณานั้นแล้วจะเลือกซื้อหรือไม่

ตารางฝึกวิเคราะห์หลักการพิจารณาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ

ชื่อสื่อโฆษณา	สื่อโฆษณา		ความน่าเชื่อถือ			การตัดสินใจเลือกซื้อ	
	ทางบวก	ทางลบ	เชื่อถือได้	เชื่อถือไม่ได้	ไม่แน่ใจ	เลือก	ไม่เลือก
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถามหลังการศึกษา ดังนี้
 - 1) สื่อทางบวก มีกี่คลิป อะไรบ้าง
 - 2) สื่อทางลบ มีกี่คลิป อะไรบ้าง
 - 3) สื่อที่น่าเชื่อถือ มีกี่คลิป อะไรบ้าง เพราะอะไร
 - 4) สื่อที่ไม่น่าเชื่อถือ มีกี่คลิป อะไรบ้าง เพราะอะไร
 - 5) สื่อที่นักเรียนตัดสินใจเลือกซื้อ มีกี่คลิป อะไรบ้าง เพราะอะไร
 - 6) สื่อที่นักเรียนไม่ตัดสินใจเลือกซื้อ มีกี่คลิป อะไรบ้าง เพราะอะไร

ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้เรื่องความหมายและประเภทของสื่อโฆษณาและอิทธิพลของสื่อโฆษณาต่อผู้บริโภค
2. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ครูและนักเรียนร่วมสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและประเภทของสื่อโฆษณา

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (15 นาที)

1. ให้ส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการทำกิจกรรมที่หน้าชั้นเรียน (**หลักความมีเหตุผล : เลือกตัวแทนตามระดับความสามารถ**) และครูให้ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเพิ่มเติม
2. มอบหมายให้นักเรียนสำรวจและรวบรวมข้อความจากสื่อโฆษณาสินค้าและบริการจากสื่อต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวันเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมในคาบเรียนต่อไป

ขั้นที่ 5 ประเมิน (5 นาที)

ครูให้นักเรียนประเมินใน 4 ขั้นตอนข้างต้นของการเรียนรู้ เพื่อหาจุดเด่น ข้อบกพร่อง ข้อสงสัย และปรับแก้ไขพร้อมสืบสอบความรู้ต่อไปด้วยความสนใจใฝ่รู้

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (10 นาที)

1. นักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ความเข้าใจจากการเรียนในคาบที่ผ่านมา โดยครูใช้คำถามต่อไปนี้
 - สื่อโฆษณาหมายถึงอะไร และแบ่งออกได้เป็นกี่ประเภท
 - สื่อโฆษณามีอิทธิพลต่อผู้บริโภคอย่างไร

นักเรียนตอบตามความรู้และความเข้าใจเดิมของนักเรียน (**เงื่อนไขความรู้ : ซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีอยู่ ใช้หลักความมีเหตุผล : ในการตอบคำถาม และมีหลักมีภูมิคุ้มกัน : เมื่อนักเรียนตอบได้ถูกต้อง หากนักเรียนตอบไม่ถูกต้องครูต้องให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติม**)

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าตามสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ และให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จากนั้นชี้แจงเพื่อเป็นข้อตกลงของชั้นเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงนี้ร่วมกับนักเรียนว่านักเรียนจะได้ชมคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ จำนวน 4 คลิป โดยให้นักเรียนตั้งใจชม และรักษามารยาทในการเป็นผู้ชมที่ดี หลังจากนั้นจะมีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิดีโอที่รับชมไป (เงื่อนไขความรู้ : ซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียนที่มีอยู่) โดยครูใช้คำถามดังนี้

ครู : วิดีโอที่นักเรียนได้ชมเป็นโฆษณาเกี่ยวกับอะไร

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความเข้าใจ เช่น โฆษณาสินค้า นำเสนอสินค้าเชิญชวนให้ปฏิบัติตาม ฯลฯ

ครู : เมื่อเห็นการโฆษณาสินค้าที่ครูให้ชมแล้ว นักเรียนเกิดความรู้สึกอย่างไร

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น อยากใช้ผลิตภัณฑ์ในโฆษณา มีอารมณ์ร่วมกับโฆษณานั้น ๆ ฯลฯ

ครู : ทำไมนักเรียนจึงเกิดความรู้สึกเช่นนั้น

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น โฆษณานั้นเกิดความเข้าใจได้ง่าย ได้รับความรู้จากโฆษณานั้น โฆษณามีรูปแบบที่แปลก น่าสนใจ ฯลฯ

ครู : นอกจากโฆษณาที่นักเรียนชมแล้ว นักเรียนเคยเห็นโฆษณาทางสื่อใดอีก

นักเรียน : ตอบตามประสบการณ์ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ วารสาร แผ่นป้ายโฆษณา ฯลฯ

ครู : นักเรียนคิดว่าโฆษณาเกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด

นักเรียน : ตอบตามความเข้าใจ เช่น แสดงผลงาน แนะนำสินค้า โหมมนำให้ชักชวนคนซื้อสินค้าและบริการ ฯลฯ

ครู : นักเรียนชอบการโฆษณาสินค้าชนิดใดจากคลิปวิดีโอ

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ ขนมขบเคี้ยว ฯลฯ

ครู : เพราะเหตุใดนักเรียนจึงชอบโฆษณาสินค้าชนิดนั้น

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น ชอบนักแสดงในโฆษณา ชอบรูปแบบ วิธีการนำเสนอ

ครู : นักเรียนคิดว่าโฆษณาสินค้าที่นักเรียนชอบนั้นน่าเชื่อถือหรือไม่ เพราะอะไร

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น เชื่อถือได้/เชื่อถือไม่ได้ เพราะ.....(ตอบตามความรู้สึกและประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน) ฯลฯ

ครู : นักเรียนเคยบริโภคสินค้าเพราะเชื่อตามสื่อโฆษณาหรือไม่

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น เคย/ไม่เคย

ครู : ถ้าเคยบริโภคแล้ว นักเรียนคิดว่าสินค้านั้นโฆษณาสมจริง หรือเกินความเป็นจริงหรือไม่ อย่างไร

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึก เช่น สมจริง/เกินความจริง เพราะ....(ตอบตามความรู้สึกและประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน) ฯลฯ

ครู : สื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพมีความสำคัญอย่างไร

นักเรียน : ตอบได้อย่างอิสระตามความเข้าใจ เช่น มีอิทธิพลต่อทัศนคติจิตใจและพฤติกรรมที่ผู้บริโภคจะนำไปเลือกซื้อสินค้า

3. สุ่มตัวแทนนักเรียน 2-3 คน ออกมานำเสนอตัวอย่างการสำรวจ และรวบรวมข้อความจากสื่อโฆษณาสินค้าและบริการจากสื่อต่าง ๆ จากที่ได้มอบหมายในกิจกรรมเสนอแนะของคาบเรียนที่ผ่านมา

ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (10 นาที)

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อโฆษณาสินค้าที่มีต่อสุขภาพ

1.1 การโฆษณาเป็นสื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสินค้านั้น ๆ (หลักความมีเหตุผล : นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในการทำสื่อโฆษณาที่มีความหลากหลาย เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการจัดทำสื่อโฆษณาที่ตนเลือกได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวุฒิภาวะของตน และมีมิติด้านวัตถุในการเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำสื่อโฆษณา)

1.2 ปัจจุบันมีการผลิตสินค้าเพื่อบริโภคมากมายโดยไม่คำนึงถึงผลเสียหรืออันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้บริโภคได้ ก่อนที่เราจะซื้อสินค้าใด ๆ บริโภคควรระมัดระวังในการเลือกซื้ออย่างฉลาด เช่น การดูเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่แสดงการรับรองคุณภาพสินค้า เครื่องหมายเลขทะเบียนอาหารและยา (เงื่อนไขความรู้ : เลือกบริโภคสินค้าอย่างฉลาดและปลอดภัย มีหลักมีภูมิคุ้มกันที่ดี : รู้เท่าทันสถานการณ์ ทันโลก ทันเหตุการณ์)

1.3 เลือกซื้ออาหารและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ จะช่วยทำให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงและปลอดภัยจากโรคภัยได้ (เกิดมิติด้านวัตถุ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกซื้ออาหารเพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างฉลาด ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดมิติด้านสิ่งแวดล้อม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดมิติวัฒนธรรม)

ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (20 นาที)

1. นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้ เรื่อง อิทธิพลของสื่อโฆษณาสินค้า
2. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. แบ่งนักเรียนกลุ่มละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มมีสมาชิกเท่า ๆ กัน Brain Storming
4. นักเรียนทำงานกลุ่มแบบ Think-Pair-Share ระดมสมองอภิปรายเรื่อง หลักการพิจารณาสื่อโฆษณาเพื่อการเลือกบริโภคและการออกแบบการจัดทำสื่อโฆษณาเพื่อการเลือกบริโภคลงในใบกิจกรรมที่ 3

ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (15 นาที)

1. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกนำเสนอรูปแบบผลงานสื่อโฆษณาตามหัวข้อที่กำหนดให้หน้าชั้นเรียน
 - 1.1 ชื่อของสื่อโฆษณา
 - 1.2 ประเภทของสินค้าที่ต้องการโฆษณา (ประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร สินค้า นำเสนอ ฯลฯ)
 - 1.3 รูปแบบของการนำเสนอสื่อโฆษณา (ป้ายนิเทศ Internet ฯลฯ)
 - 1.4 วัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้น ๆ (วัตถุประสงค์หลัก คือ ต้องการสร้างการรับรู้ในผลิตภัณฑ์นำไปสู่การเลือกซื้อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ครั้งละมาก ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ในรายการที่มีกลุ่มเป้าหมายรับชมหรืออ่านอยู่จำนวนมาก เป็นต้น

1.5 กำหนดความต้องการหรือปัจจัยในการเลือกสื่อ (1. การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 2. การกำหนดช่วงระยะเวลาที่ต้องการเผยแพร่ 3. การกำหนดข้อความที่ต้องการสื่อ รวมถึงภาพหรือองค์ประกอบต่าง ๆ 4. กำหนดความถี่ที่ต้องการเผยแพร่)

1.6 กำหนดวิธีในการใช้สื่อ (มีการระบุสื่อโฆษณาที่เลือกจำนวนครั้งที่ลง ขนาดและตำแหน่งที่ลงโดยละเอียด เช่น กำหนดว่าจะลงโฆษณาใน Internet จัดทำป้ายนิเทศ)

1.7 การดำเนินงานเผยแพร่สื่อโฆษณา (กำหนดวัน เวลา ที่ต้องการเผยแพร่สื่อโฆษณา เมื่อไร) พร้อมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำ ผู้ตาม เกิดมิติด้านสังคม นักเรียนแบ่งหน้าที่กันเองตามศักยภาพของแต่ละคนเป็น หลักความพอประมาทกับความสามารถของนักเรียน โดยครูต้องคอยชี้แนะให้นักเรียนเข้าใจในหลักการดังกล่าว อีกทั้งยังเกิดการคิดที่เป็นเหตุผล และคอยฟังความคิดของนักเรียน เพื่อให้เกิดข้อสรุปในกลุ่ม เกิดการใช้ทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นสมาชิกที่ดีในกลุ่ม)

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันจัดทำคลิปโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ โดยมีเนื้อหาตามที่กำหนดและทำใบกิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูเป็นผู้ตั้งคำถามตามกรอบที่กำหนด ในเวลาว่างที่นักเรียนมี พร้อมคลิปโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพและใบกิจกรรมที่ 3 ส่งครูในคาบเรียนครั้งต่อไป

ขั้นที่ 5 ประเมิน (5 นาที)

ครูให้นักเรียนประเมินใน 4 ขั้นตอนข้างต้นของการเรียนรู้ เพื่อหาจุดเด่น ข้อบกพร่อง ข้อสงสัย และปรับแก้ไขพร้อมสืบสอบความรู้ต่อไปด้วยความสนใจใฝ่รู้

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- วัตถุประสงค์เกี่ยวกับการโฆษณาสินค้าที่หลากหลาย อย่างน้อย 10 รายการ
- ใบสรุปความรู้ เรื่อง การจัดทำสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ
- ใบกิจกรรมที่ 1 วิเคราะห์หลักการพิจารณาเพื่อรู้เท่าทันสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ
- ใบกิจกรรมที่ 2 การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ
- ใบกิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมระบบอินเทอร์เน็ต
- ใบประเมินผลงาน
- ใบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านต่าง ๆ
- ใบประเมินสมรรถนะของผู้เรียนด้านต่าง ๆ

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

1. ประเมินความรู้เรื่องอิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ
2. ประเมินการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ ด้วยแบบประเมินผลงาน
3. ประเมินความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากใบกิจกรรมที่ 3 วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ประเมินความรับผิดชอบด้วยแบบประเมิน
5. ประเมินความมุ่งมั่นในการทำงานด้วยแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. ข้อใดเกี่ยวข้องกับการโฆษณาน้อยที่สุด

ก. การเผยแพร่ข้อมูลสินค้า	ข. ชักจูงใจผู้บริโภค
ค. เพิ่มยอดในการจำหน่าย	ง. ความเป็นธรรมกับผู้บริโภค
2. ฉลากสินค้ามีประโยชน์อย่างไร

ก. ผู้บริโภคได้ใช้ฉลากส่งชิงโชครางวัล	ข. ทำให้บรรจุภัณฑ์ของสินค้าดึงดูดใจผู้บริโภค
ค. ผู้บริโภคทราบข้อมูลของสินค้า	ง. ช่วยป้องกันแสงแดดทำลายคุณภาพของสินค้า
3. ผู้บริโภคไม่ควรปฏิบัติตามข้อใด

ก. ซื้อสินค้าตามคำชวนเชื่อของโฆษณา	ข. ศึกษาข้อมูลของสินค้าหลายยี่ห้อก่อนซื้อ
ค. พิจารณาฉลากสินค้าอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจซื้อ	ง. ร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
4. ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า นักเรียนควรตระหนักถึงสิ่งใดมากที่สุด

ก. ปริมาณสิทธิของสินค้า	ข. คำนึงถึงความจำเป็น
ค. การลดราคาสินค้า	ง. มีของสมนาคุณ
5. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลการโฆษณาให้เกิดประโยชน์และความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ก. องค์การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข (คปส.)	ข. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
ค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)	ง. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)
6. ถ้านักเรียนถูกหลอกหลวงให้เสียเงินโดยยังไม่ได้สินค้า นักเรียนต้องไปร้องเรียนที่หน่วยงานใด

ก. คปส.	ข. อย.
ค. สคบ.	ง. สมอ.
7. การโฆษณาสินค้าในข้อใดมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

ก. ขนาดและรูปทรงของบรรจุภัณฑ์สวยงาม	ข. มีสรรพคุณหลากหลาย
ค. สินค้ามียอดจำหน่ายสูง	ง. มีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าละเอียดและชัดเจน
8. สินค้าในข้อใดไม่จัดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ก. รถจักรยานไฟฟ้า	ข. เครื่องมือแพทย์
ค. ยารักษาโรค	ง. เครื่องสำอาง
9. ข้อใดเป็นหมายเลขโทรศัพท์สายด่วนผู้บริโภคกับ อย.

ก. 1555	ข. 1556
ค. 1145	ง. 1188
10. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ห้ามจำหน่ายสินค้าในข้อใด

ก. อาหารสุขภาพ	ข. อาหารเสริม
ค. ยาชุด	ง. ผลิตภัณฑ์เสริมสวย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. ง	2. ค	3. ก	4. ข	5. ข
6. ค	7. ง	8. ก	9. ข	10. ค

แบบทดสอบหลังเรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. การโฆษณาสินค้าในสื่อใดมีความน่าเชื่อถือได้มากที่สุด

ก. ขนาดและรูปทรงของบรรจุภัณฑ์	ข. มีสรรพคุณหลากหลาย
ค. สินค้ามียอดจำหน่ายสูง	ง. มีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าละเอียดและชัดเจน
2. ในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า นักเรียนควรตระหนักถึงสิ่งใดมากที่สุด

ก. ปริมาณสุทธิของสินค้า	ข. คำนึงถึงความจำเป็น
ค. การลดราคาสินค้า	ง. มีของสมนาคุณ
3. ถ้านักเรียนถูกหลอกหลวงให้เสียเงินโดยยังไม่ได้สินค้า นักเรียนต้องไปร้องเรียนที่หน่วยงานใด

ก. คบส.	ข. อย.
ค. สคบ.	ง. สมอ.
4. หน่วยงานใดที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลการโฆษณาให้เกิดประโยชน์และความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค

ก. องค์การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข (คบส.)	ข. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
ค. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)	ง. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)
5. ฉลากสินค้ามีประโยชน์อย่างไร

ก. ช่วยป้องกันแสงแดดทำลายคุณภาพของสินค้า	ข. ทำให้บรรจุภัณฑ์ของสินค้าดึงดูดใจผู้บริโภค
ค. ผู้บริโภคทราบข้อมูลของสินค้า	ง. ผู้บริโภคได้ใช้ฉลากส่งชิงโชครางวัล
6. ข้อใดเกี่ยวข้องกับการโฆษณาน้อยที่สุด

ก. การเผยแพร่ข้อมูลสินค้า	ข. ชักจูงใจผู้บริโภค
ค. เพิ่มยอดในการจำหน่าย	ง. มีความเป็นธรรมกับผู้บริโภค
7. ผู้บริโภคไม่ควรปฏิบัติตามข้อใด

ก. ซื้อสินค้าตามคำชวนเชื่อของโฆษณา	ข. ศึกษาข้อมูลของสินค้าหลายยี่ห้อก่อนซื้อ
ค. พิจารณาฉลากอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจซื้อ	ง. ร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิของผู้บริโภค
8. สินค้าในข้อใดไม่จัดอยู่ในกลุ่มผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ก. รถจักรยานไฟฟ้า	ข. เครื่องมือแพทย์
ค. ยารักษาโรค	ง. เครื่องสำอาง
9. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ห้ามจำหน่ายสินค้าในข้อใด

ก. อาหารสุขภาพ	ข. อาหารเสริม
ค. ยาชุด	ง. ผลิตภัณฑ์เสริมสวย
10. ข้อใดเป็นหมายเลขโทรศัพท์สายด่วนผู้บริโภคกับ อย.

ก. 1555	ข. 1556
ค. 1145	ง. 1188

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. ง	2. ข	3. ค	4. ข	5. ค
6. ง	7. ก	8. ก	9. ค	10. ข

ใบสรุปความรู้ เรื่อง การจัดทำสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ

สื่อโฆษณา (Advertising Media) หมายถึง พาหนะที่นำเอาข่าวสารทางการตลาดเกี่ยวกับสินค้าและบริการไปยังกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด สื่อโฆษณาสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. สื่อมวลชน (Mass Media)

สื่อประเภทนี้มุ่งสู่กลุ่มเป้าหมายที่ไม่สามารถจำเพาะเจาะจงได้มากนัก เนื่องจากโดยธรรมชาติของสื่อประเภทนี้จะเป็นกลุ่มคนขนาดใหญ่และมีความหลากหลาย โดยทั่วไปประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อกระจายเสียง ซึ่งมักเรียกว่าสื่อหลัก (Major Media) หรือสื่อตามธรรมเนียมนิยม (Conventional Media) เพราะคนที่คิดจะลงโฆษณาส่วนใหญ่ มักคิดถึงสื่อประเภทนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และนิตยสาร ซึ่งในปัจจุบันอาจรวมถึงสื่ออินเทอร์เน็ตด้วย

2. สื่ออื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสื่อมวลชน

โดยสื่อเหล่านี้สามารถสร้างกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะได้มากขึ้นและใช้เป็นที่เสริมในอีกทางหนึ่ง ซึ่งเราอาจเรียกว่าสื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) เช่น แผ่นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (cut-out) ใบปิด (poster) ใบปลิว (leaflet) แผ่นพับ (folder/hand bill) หนังสือเล่มเล็ก (brochure) แผ่นติด (sticker) ของขวัญติดข้อความโฆษณา (merchandise) ป้ายแขวน (mobile) รวมถึงป้ายโฆษณาเคลื่อนที่ (traveling display) เช่น ข้อความข้างรถ (transit) ป้ายหลังรถเมล์ (bus side) หรือแม้กระทั่งโฆษณาบนตัวถังรถเมล์หรือรถตู้ (bus body)

สื่ออินเทอร์เน็ต

ข้อดีของสื่ออินเทอร์เน็ต มีดังนี้

1. เป็นสื่อที่สามารถสื่อสารได้กว้าง ครอบคลุมการสื่อสารไปทั่วโลกและใช้ระยะเวลาสั้น จึงเหมาะสมกับการโฆษณาสินค้าในระดับนานาชาติ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการทำโฆษณา และส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าให้ดูมีความทันสมัย
2. เป็นการสื่อสารแบบโต้ตอบ (Interactive Communication) ทำให้ผู้รับสารสามารถมีปฏิกริยาโต้ตอบได้ทันที (Feedback) ซึ่งช่วยให้กระบวนการทางธุรกิจใช้เวลาสั้นลง
3. สามารถดึงดูดใจได้ทั้งภาพ เสียง และกราฟิกต่าง ๆ
4. สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนได้ เนื่องจากผู้ที่เข้ามาเปิดโฮมเพจหนึ่ง ๆ นั้น จะต้องเป็นผู้ที่สนใจสินค้าหรือบริการนั้น และอาจอยู่ในช่วงกำลังหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการนั้น ๆ อยู่
5. การแก้ไขหรือการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาโฆษณา สามารถทำได้ง่ายและรวดเร็วกว่าสื่ออื่น ๆ
6. เป็นสื่อที่คงทนและเผยแพร่ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่สูญหายไปเหมือนสื่อโทรทัศน์และวิทยุ โดยทั่วไปกลุ่มเป้าหมายของสื่ออินเทอร์เน็ตจะเป็นผู้ที่กำลังซื้อสูง

ข้อเสียของสื่ออินเทอร์เน็ต มีดังนี้

1. มีกลุ่มเป้าหมายในวงแคบ เช่น นักเรียน นักศึกษา พนักงานบริษัท และนักวิชาการ เป็นต้น เพราะการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง และเป็นการสื่อสารที่ต้องอาศัยภาษาอังกฤษ
2. เหมาะสำหรับการโฆษณาสินค้าหรือบริการบางประเภท เช่น สินค้าที่สามารถตัดสินใจซื้อได้จากรูปลักษณะภายนอก หรือเป็นเจ้าของสินค้าหรือบริการที่มีความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว

สื่อภาพยนตร์

ข้อดีของสื่อภาพยนตร์ มีดังนี้

1. สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มาก โดยเฉพาะกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มคนที่เพิ่งเริ่มทำงานใหม่ ๆ
2. เป็นสื่อที่มีราคาถูกเมื่อเทียบกับผลกระทบ (Impact) ที่ได้ เพราะการโฆษณาผ่านสื่อโรงภาพยนตร์นี้สามารถสร้างอรรถรสได้ทั้งภาพและเสียงที่ค่อนข้างสมบูรณ์แบบ

3. เป็นสื่อที่สามารถบังคับให้ผู้ชมเปิดรับได้เนื่องจากผู้ชมเมื่อเข้าไปดูโรงภาพยนตร์แล้วจำเป็นต้องดูโฆษณา เพราะไม่สามารถหลีกเลี่ยงไปทำกิจกรรมอื่น ๆ หรือการเปลี่ยนช่องการรับชมเหมือนการชมโทรทัศน์หรือการฟังวิทยุที่บ้าน

4. เมื่อคนไปชมภาพยนตร์จะมีความรู้สึกอยากพักผ่อนจึงมีอารมณ์ที่จะรับข่าวสารและข้อมูลได้อย่างเต็มที่
ข้อเสียของสื่อภาพยนตร์ มีดังนี้

1. ไม่สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งหมด ไม่ทั่วทุกพื้นที่
2. ความคุ้มค่าทางราคาต่ำ
3. ความถี่ในการเห็นโฆษณาได้ยากนอกจากผู้ชมที่ดูภาพยนตร์เป็นประจำ

สื่อแผ่นพับ (folder/hand bill) หรือใบปลิว (leaflet)

ข้อดีของสื่อแผ่นพับหรือใบปลิว มีดังนี้

1. มีความยืดหยุ่นในการใช้รูปแบบ และองค์ประกอบต่าง ๆ สำหรับดึงดูดใจ เช่น การใช้สีสัน ภาพประกอบ และรวมถึงความยืดหยุ่นในด้านค่าใช้จ่ายในการผลิต กล่าวคือ สามารถกำหนดความถี่ยาวของเนื้อหาการโฆษณา จำนวนมากน้อยของภาพตัวอย่างได้ตามต้องการ โดยไม่ต้องคิดถึงเงื่อนไขด้านเวลาที่จำกัด หรือข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายในการผลิตสื่อที่สูง ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อเทียบกับสื่อชนิดอื่น ฉะนั้น จึงสามารถให้ข้อมูลที่อาจจะเป็จุดดึงดูดใจแก่ผู้รับสารที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้น

ข้อเสียของสื่อแผ่นพับหรือใบปลิว มีดังนี้

1. การส่งสารที่ไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย และก่อให้เกิดการสูญเปล่าสูง เนื่องจากการโฆษณาโดยใช้ใบปลิวหรือแผ่นพับ มีโอกาสที่ผู้รับสารไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายอยู่มาก

สื่อโปสเตอร์

ป้ายโฆษณาที่พิมพ์ติดบนกระดาษแล้วนำไปติดในบริเวณที่ต้องการหรือในโครงที่เตรียมไว้

ข้อดีของสื่อโปสเตอร์ มีดังนี้

1. สามารถทำการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้รวดเร็วและบ่อยครั้ง
2. สามารถครอบคลุมตลาดได้อย่างกว้างขวาง
3. สามารถเน้นตลาดที่ต้องการโฆษณาได้ โดยติดตั้งตามพื้นที่ที่ต้องการจะเน้น
4. สามารถจัดทำให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมได้
5. เสียค่าใช้จ่ายเมื่อคิดต่อหัวต่ำ
6. เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทุกเพศ ทุกวัย และทุกระดับการศึกษา

ข้อเสียของสื่อโปสเตอร์ มีดังนี้

1. การใช้ข้อความต้องใช้อย่างสั้น ๆ ไม่สามารถลงรายละเอียดมากนัก
2. ไม่สามารถใช้เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงได้
3. อยู่กับที่เป็นเวลานานทำให้คนไม่สนใจ

สื่อโฆษณาเคลื่อนที่

ป้ายโฆษณาที่ติดไว้หรือระบายสีไว้ด้านนอกของพาหนะที่ใช้ขนส่งสาธารณะป้ายนี้จะเคลื่อนที่ไปตามเส้นทางของพาหนะนั้น

ข้อดีของโฆษณาเคลื่อนที่ มีดังนี้

1. สามารถสร้างความถี่ และการเข้าถึงได้มากเพราะคนมักใช้เส้นทางเดิมซ้ำ ๆ จึงสามารถพบเห็นได้อย่างสม่ำเสมอ และเป็นการย้ำเตือนชื่อสินค้าได้อย่างต่อเนื่องโดยจากรถโดยสารประจำทางที่มีเส้นทางเดินรถที่แน่นอน

2. เป็นสื่อที่ครอบคลุมพื้นที่ในกรุงเทพฯ ได้มาก ทั้งจากรถโดยสารประจำทาง รถตู้ รถสามล้อ

3. เสียค่าใช้จ่ายต่ำ

4. สามารถจัดทำให้มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจได้

5. ผู้อาศัยรถยนต์สามารถอ่านโฆษณาได้ง่ายกว่าการอ่านโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ในขณะที่เดินทาง โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในรถยนต์

ข้อเสียของสื่อโฆษณาเคลื่อนที่ มีดังนี้

1. ให้ข่าวสารได้จำกัดจึงเหมาะที่จะนำมาใช้เพื่อให้รายละเอียด
2. ไม่สามารถเลือกการเข้าถึงเป้าหมายเฉพาะกลุ่มได้
3. ใช้เวลานานในการติดตั้ง

สื่อแผ่นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ (cut-out)

ป้ายโฆษณาที่มีขนาดใหญ่ซึ่งอาจเป็นการนำเอาที่ละส่วนของป้ายมาประกอบรวมกันภายหลัง ป้ายประเภทนี้สามารถติดตั้งได้ทั้งกลางแจ้ง บริเวณเส้นทางสัญจรริมถนนจนถึงภายในอาคารที่เฉพาะเจาะจง เช่น ป้ายโฆษณาภาพยนตร์ภายในโรงภาพยนตร์ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีขนาดเล็กกว่าป้ายประเภทที่อยู่กลางแจ้ง

ข้อดีของสื่อแผ่นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่

1. เนื่องจากป้ายโฆษณามีขนาดใหญ่จึงสามารถสร้างผลสัมฤทธิ์ (Impact) ได้ดีกว่า
2. สร้างความถี่ได้ดีเพราะคนมักใช้เส้นทางเดิม (ในกรณีที่เป็นสื่อที่อยู่กลางแจ้ง)
3. สามารถเน้นตลาดที่ต้องการได้ โดยการติดตั้งตามพื้นที่ที่ต้องการจะเน้น

ข้อเสียของสื่อแผ่นป้ายโฆษณาขนาดใหญ่

1. ข้อความที่อยู่บนป้ายโฆษณาไม่สามารถมีรายละเอียดได้มาก ส่วนมากใช้ข้อความสั้น ๆ และกระชับ

2. คุณภาพของภาพและสีสันทด้อยกว่าสื่อที่ให้ภาพชนิดอื่น ๆ เช่น นิตยสาร โปสเตอร์ และแผ่นพับ ยกเว้นหนังสือพิมพ์

3. ไม่สามารถเลือกการเข้าถึงเป้าหมายเฉพาะกลุ่มได้
4. ดูแย่มากโดยเฉพาะหากเป็นสื่อที่อยู่กลางแจ้ง
5. ได้รับการวิจารณ์ว่าทำลายทัศนียภาพ

โครงสร้างสื่อและการวางแผนสื่อ

การโฆษณาโดยเป้าหมายหลักของสื่อโฆษณาผ่านเสียงตามสาย คือ การให้ข้อมูลความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าผ่านการโฆษณาไปยังผู้รับสาร ดังนั้น จึงต้องทำการศึกษาลักษณะเฉพาะของสื่อเพื่อให้สื่อมีประสิทธิภาพต่อผู้รับสาร โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

สื่อประเภทที่ใช้บุคคล (Personal Media) หรือ (Nontraditional Media) หมายถึง สื่อที่ใช้บุคคลเป็นตัวกลางในการติดต่อ คือ การใช้บุคคลติดต่อแบบเผชิญหน้ากันกับบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปโดยอาศัยการติดต่อสื่อสารแบบตัวต่อตัวหรือมากกว่าสองคนขึ้นไป สื่อทางสังคมเหล่านี้ใช้วิธีการถ่ายทอดข่าวสารแบบปากต่อปาก (word-of-mouth communications) ซึ่งบางครั้งเป็นแหล่งข่าวที่มีอำนาจและมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคเป็นอย่างยิ่ง สื่อประเภทนี้ ได้แก่ พนักงานขายของบริษัทหรือตัวแทนขาย รวมทั้งผู้นำความคิด (Opinion Leader) เป็นต้น

สื่อประเภทที่ไม่ใช้บุคคล (Nonpersonal Media) หรือ (Mass Media) เป็นสื่อที่ใช้เมื่อต้องการสื่อสารกับคนจำนวนมาก สื่อประเภทนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ จดหมายตรง ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ นิตยสาร ป้ายโฆษณาเคลื่อนที่ เป็นต้น

สื่อเสียงตามสาย จัดอยู่ในประเภทสื่อที่ไม่ใช้บุคคล (Nonpersonal Media) หรือ (Mass Media) เนื่องจากสื่อเสียงตามสายนี้เป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดข่าวสารไปยังบุคคลหรือกลุ่มคนจำนวนมาก มีลักษณะเป็นสื่อที่สร้างการจูงใจ โน้มน้าวใจ ให้บุคคลมีความคิดเห็นต่อการฟังคล้ายสื่อวิทยุ ซึ่งนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่ สื่อมวลชนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคลในด้านการให้ข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สื่อเสียงตามสายในทุกวันนี้จึงไม่มีหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว แต่สื่อเสียงตามสายมีการพัฒนาในรูปแบบของธุรกิจเพื่อการโฆษณาทำหน้าที่โน้มน้าวใจ ชักจูงใจ ให้เกิดความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าที่ลงโฆษณา

องค์ประกอบโครงสร้างสื่อโฆษณาผ่านเสียงตามสาย ประกอบไปด้วยเป้าหมายที่สำคัญในการสื่อสารสามารถอธิบายได้ดังนี้ ผู้ส่งสารต้องการจะเสนอสารข้อความโฆษณาผ่านไปยังสื่อเสียงตามสาย และส่งผ่านไปถึงผู้รับสาร กระตุ้นให้เกิดความสนใจและเกิดทัศนคติต่อการฟังโฆษณาเกิดผลตอบสนองเป็นความพึงพอใจการใช้ประโยชน์ จากการฟังสื่อเสียงตามสาย ทำให้ผู้รับสารเกิดการจดจำและซื้อสินค้า ท้ายสุดเกิดประสิทธิผลจากการฟังสื่อโฆษณาผ่านเสียงตามสาย องค์ประกอบโครงสร้างสื่อโฆษณาผ่านเสียงตามสายและกระบวนการสื่อสารเป็นรูปแบบที่ทำให้มองเห็นและเข้าใจสื่อโฆษณาผ่านเสียงตามสายเพิ่มมากขึ้น การศึกษาการวางแผนสื่อจะทำให้ทราบถึงสื่อโฆษณาผ่านเสียงตามสาย มีจุดเด่นอย่างไรที่เหมาะสมต่อการเป็นสื่อที่ได้รับการยอมรับจากผู้รับสาร เจ้าของสินค้า และผู้เลือกใช้สื่อโฆษณา จาก : www.ranong2.dusit.ac.th/KM&R/ca5.doc

รูปแบบสื่อโฆษณาสรางความสนใจ

การตลาดในปัจจุบันได้มีอัตราการแข่งขันสูง ทำให้นักการตลาดทั้งหลายต้องคิดหาวิธีการที่จะทำให้ธุรกิจของตัวเองนั้นสามารถชนะคู่แข่งที่มีอยู่มากให้ได้ ซึ่งหนึ่งในวิธีการทำการตลาดที่น่าสนใจอีกวิธีหนึ่ง นั่นก็คือ การนำเสนอโฆษณาบนจอทีวี ณ จุดขาย ซึ่งการนำเสนอโฆษณาบนจอทีวี ณ จุดขายนี้ ต้องคำนึงว่า ลูกค้าจะเดินผ่านไปราว ๆ 7 ก้าว หรือประมาณ 7 วินาทีเท่านั้น ดังนั้น การนำเสนอข้อมูลที่สุดสมบูรณ์ที่สุด น่าสนใจที่สุด และภายในเวลาสั้นที่สุด คือสิ่งที่นักการตลาดทั้งหลายต้องตอบใจพียงและคิดออกมาให้ได้

ในประเทศของเรา หากเราเดินช้อปปิ้งในห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าต่าง ๆ ย่านธุรกิจหลักของกรุงเทพฯ หรือตามเมืองใหญ่ ๆ จะเห็นจอโทรทัศน์นำเสนอสินค้าโฆษณา ที่มีทั้งภาพและเสียง แต่ถ้าเป็นจอที่ตั้งอยู่ไกลจากทางเดินหรือตั้งอยู่ในที่สูง มักจะเห็นได้แค่ภาพแต่ไม่ได้ยินเสียง เป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมที่จะค่อย ๆ คืบคลานเข้ามาแทนที่การโฆษณาหน้าร้านแบบเดิม ๆ ทั้งการใช้แผ่นพับ ใบปลิว กระทั่งป้ายผ้า หรือตัวหนังสือบนฟิวเจอร์บอร์ด

ดังนั้น การผลิตสื่อโฆษณาในรูปแบบวิดีโอ โดยซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผ่านโทรทัศน์ ณ จุดขาย และจุดให้บริการลูกค้า ซึ่งโทรทัศน์ที่วางนี้ก็ต้องเป็นจอแบนในรูปแบบจอแอลซีดี หรือจอพลาสมา ที่คาดว่า จะค่อย ๆ เข้ามาแทนที่โทรทัศน์อ้วนใหญ่ด้วย ถือว่าเป็นรูปแบบการทำโฆษณาที่น่าสนใจมิใช่น้อย ทั้งความมีประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหาและซื้อสินค้า เพื่อให้ลูกค้าจดจำและสนใจที่จะเลือกซื้อสินค้านั้น ๆ ประกอบด้วยคลิปวิดีโอ ข้อความตัวอักษร หรือรูปภาพ ซึ่งยังสามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้เพื่อช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ซึ่งใช้ได้ทั้งการค้าปลีกและธุรกิจอื่น ๆ

เทคโนโลยีสามารถทำงานโฆษณาให้สะดวกมากขึ้น นั่นเองที่ทำให้การทำโฆษณารูปแบบนี้ที่น่าสนใจ แทนที่จะมานั่งเขียนป้ายผ้า หรือตัดสติ๊กเกอร์โฆษณาสินค้าที่หน้าร้าน แต่สามารถใช้คอมพิวเตอร์สร้างสรรคผลงานโฆษณาออกมาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต แล้วส่งต่อไปยังจอร์รับภาพที่จุดขาย ซึ่งไม่ว่าจะมีร้านค้าที่สาขา สามารถควบคุมได้จากคอมพิวเตอร์ที่ได้ก็ได้ที่สามารถต่อเชื่อมกับระบบอินเทอร์เน็ตได้ จากนั้นสั่งงานไปได้ว่า ต้องการให้รูปแบบโฆษณาไปสู่ ณ จุดขายได้

นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่ใช้งานระบบนี้ยังสามารถขายเวลาโฆษณาสินค้าให้แก่บริษัท หรือเจ้าของสินค้าที่ต้องการโฆษณาสินค้าในบริเวณพื้นที่การชาย หรือจุดให้บริการของผู้ประกอบการผู้เป็นเจ้าของ อันเป็นการเพิ่มรายได้ อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งการทำตลาดผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถอัปเดตแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลสื่อโฆษณาได้ทันที โดยใช้ระบบเชื่อมต่อการออกแบบและทำงานแบบกราฟิก ซึ่งใช้ง่ายและมีประสิทธิภาพช่วยในการทำงานด้านการตลาด การโปรโมทสินค้า และยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเจาะตลาดเฉพาะกลุ่มในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ ยิ่งไปกว่านั้นยังสามารถใช้ระบบช่วยในการวางแผนล่วงหน้าได้อีกด้วย

ที่มา : raidaidd

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว มีการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปจนกระทั่งถึงการทำการธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ e-Commerce มีการซื้อขายสินค้าและบริการชนิดต่าง ๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์สุขภาพ เช่น ยา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร เครื่องมือแพทย์ และเครื่องสำอาง เป็นต้น ผลิตภัณฑ์สุขภาพเป็นสินค้าที่มีลักษณะต่างจากสินค้าทั่ว ๆ ไป เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีทั้งคุณและโทษผู้บริโภคจำเป็นต้อง

มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าอื่น ๆ และจากลักษณะเช่นนี้ รัฐจำเป็นต้องเข้ามาบีบบังคับเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านี้ โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือหลัก เช่น พระราชบัญญัติยา พระราชบัญญัติอาหาร พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น อย่างไรก็ตาม มาตรการทางกฎหมายไม่สามารถครอบคลุมหรือคุ้มครองการควบคุมการโฆษณาและการขายผลิตภัณฑ์สุขภาพผ่านอินเทอร์เน็ต มีข้อจำกัดหลายประการเนื่องจากการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตไม่มีขอบเขต ไร้พรมแดน และข้ามประเทศ สามารถสร้างและติดตั้งเว็บไซต์ได้ง่าย ยกเลิกง่าย การควบคุมการเผยแพร่ทางเว็บไซต์มีต้นทุนสูง ต้องใช้เวลา กำลังคน และเทคนิค ลำพังแต่เพียงภาครัฐไม่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพได้

นอกจากนี้ยังมีปัญหาการตีความกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และบทลงโทษอาจจะไม่รุนแรงพอ เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องมีการศึกษาแนวทางการคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และยังเป็น การช่วยส่งเสริมและสนับสนุน e-Commerce ด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพให้ มีการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย ควบคู่ไปกับการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านี้

ความหมายของผลิตภัณฑ์สุขภาพ ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผลิตภัณฑ์สุขภาพไว้ในหลายทัศนะ ดังนี้ ปรานี ศรีสมบุญ (2540) ได้ให้ความหมายของคำว่าผลิตภัณฑ์สาธารณสุข หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัย สุนัญญา หุตังคบดี (2540) ได้ให้ความหมายว่า ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และผลิตภัณฑ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสุขภาพอนามัย รวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนผลิตภัณฑ์ที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องมือแพทย์ เครื่องสำอาง วัตถุออกฤทธิ์และสารเสพติด และวัตถุอันตราย ประสิทธิ์ ลิละพันธ์ (2543) กล่าวว่า ผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีความหมายชัดเจนในตัวเองหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคและมีผลต่อสุขภาพของผู้ใช้ได้แก่ อาหาร ยา เครื่องสำอาง วัตถุอันตราย เป็นต้น จากความคิดเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ ดังกล่าว จึงพอสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค เป็นผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและมีวัตถุประสงค์เพื่อสุขภาพอนามัย ตลอดจนผลิตภัณฑ์ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค ประเภทของผลิตภัณฑ์สุขภาพสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข (2540) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบดำเนินงานคุ้มครองผู้บริโภค และส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ คือ ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค เป็นผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีวัตถุประสงค์เพื่อสุขภาพอนามัย ตลอดจนผลิตภัณฑ์ที่อาจมีผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค

ผลิตภัณฑ์สุขภาพ หมายถึง อาหาร ยา วัตถุเสพติด เครื่องสำอาง วัตถุมีพิษ เครื่องมือแพทย์ผลิตภัณฑ์สุขภาพทุกชนิดต้องประกอบด้วยข้อมูล ดังนี้

- ฉลากภาษาไทยที่แสดงชื่อผลิตภัณฑ์
- ชื่อและที่ตั้งของผู้ผลิต หรือผู้แทนจำหน่าย
- วันเดือนปีที่ผลิตหรือหมดอายุ
- ผลิตภัณฑ์บางประเภทจะมีการแสดงส่วนประกอบหรือสูตรตำรับ
- วิธีการบริโภค
- ข้อควรระวังในการใช้
- ข้อความจำเพาะอื่น ๆ ของแต่ละผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม

ดังนั้น ก่อนเลือกซื้อและก่อนบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ จึงควรศึกษาฉลากให้เข้าใจก่อนทุกครั้ง การอ่านฉลากจะช่วยให้ทราบรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ทำให้สามารถเปรียบเทียบคุณภาพกับราคาซึ่งช่วยให้ประหยัดเงิน สามารถเก็บรักษา/บริโภคผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง สามารถหลีกเลี่ยงสารบางชนิดที่ทำให้เกิดการแพ้ หรือเกิดปัญหาในการบริโภค เลือกผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติให้ตรงตามความต้องการ นอกจากนั้นในกรณีที่เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องจากตัวผลิตภัณฑ์ก็สามารถร้องเรียนให้มีการดำเนินการต่อผู้ผลิต/ผู้แทนจำหน่ายได้ตามชื่อและที่อยู่ปรากฏในฉลากด้วย

ที่มา : ฝ่ายวิชาการ อจท.

เว็บลิงค์ : <http://www.healthnet.md.chula.ac.th/text/forum2/protect/pp1.htm>,

ใบกิจกรรมที่ 1

อิทธิพลของสื่อโฆษณา

กลุ่มที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/.....

ประธาน.....

รองประธาน.....

กรรมการ 1.

2.

3.

เลขานุการ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติ ดังนี้

1. ชมคลิปสื่อโฆษณาสินค้าแล้วพิจารณาตอบคำถามตามตารางฝึกวิเคราะห์ฯ

2. ตอบคำถามหลังการศึกษา

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. ฝึกแยกแยะสื่อโฆษณาที่มีแนวโน้มไปในทางที่เป็นจริง เหมาะสม (สื่อทางบวก) และสื่อโฆษณาที่มีแนวโน้มไปในทางที่ไม่เป็นจริง ไม่เหมาะสม (สื่อทางลบ)

2. ความน่าเชื่อถือ ใ้ระบุว่า เชื่อถือได้ เชื่อถือไม่ได้ หรือไม่แน่ใจ

3. การตัดสินใจว่า เมื่อชมโฆษณานั้นแล้วจะเลือกซื้อหรือไม่

ตารางฝึกวิเคราะห์หลักการพิจารณาเพื่อการรู้เท่าทันสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพ

ชื่อสื่อโฆษณา	สื่อโฆษณา		ความน่าเชื่อถือ			การตัดสินใจเลือกซื้อ	
	ทางบวก	ทางลบ	เชื่อถือได้	เชื่อถือไม่ได้	ไม่แน่ใจ	เลือก	ไม่เลือก
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

ให้แต่ละกลุ่มตอบคำถามหลังการศึกษา ดังนี้

1. คลิปสื่อโฆษณาทางบวก มี.....ชิ้นงาน ได้แก่.....

2. คลิปสื่อโฆษณาทางลบ มี.....ชิ้นงาน ได้แก่.....

3. คลิปสื่อโฆษณาที่น่าเชื่อถือ มี.....ชิ้นงาน ได้แก่.....

สาเหตุเชื่อถือได้ เพราะ.....

4. คลิปสื่อโฆษณาที่ไม่น่าเชื่อถือ มี.....ชิ้นงาน ได้แก่.....

สาเหตุไม่น่าเชื่อถือ เพราะ.....

5. คลิปสื่อโฆษณาที่นักเรียนตัดสินใจเลือกซื้อ มี.....ชิ้นงาน ได้แก่.....

สาเหตุที่นักเรียนตัดสินใจเลือกซื้อ เพราะ.....

6. คลิปสื่อโฆษณาที่นักเรียนตัดสินใจไม่เลือกซื้อ มี.....ชิ้นงาน ได้แก่.....

สาเหตุที่นักเรียนตัดสินใจไม่เลือกซื้อ เพราะ.....

ใบกิจกรรมที่ 2
การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ
กลุ่มที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/.....

ประธาน.....
รองประธาน.....
กรรมการ 1.
 2.
 3.
เลขานุการ.....
ชื่อชิ้นงาน.....
ประเภทของสินค้าที่โฆษณา.....
.....
.....

ใบกิจกรรมที่ 3
วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพตามหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่านักเรียนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้อย่างไรบ้าง

1. หลักความพอประมาณ

.....
.....

2. หลักความมีเหตุผล

.....
.....

3. หลักความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

.....
.....

4. เงื่อนไขความรู้

.....
.....

5. เงื่อนไขคุณธรรม

.....
.....

6. การทำชิ้นงานในครั้งนี้เกิดความผิดพลาดอะไรบ้าง นักเรียนจะนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาแก้ไขอย่างไร

.....
.....

แนวคำตอบการวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ

1.1 กำหนดเวลาในการจัดทำสื่อโฆษณาที่ได้รับมอบหมายได้เหมาะสมตามศักยภาพ

1.2 สรุปลองค์ความรู้ การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ และการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย ได้เหมาะสม

1.3 เลือกวิธีการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพ

2. มีเหตุผล

2.1 จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพจากสื่อที่หลากหลาย

2.2 วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาที่ตนเลือกได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวุฒิภาวะของตน

2.3 จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพได้ มีหลักการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย

3. ภูมิคุ้มกัน

3.1 นักเรียนวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

3.2 รู้เท่าทันสถานการณ์ ทันโลก ทันเหตุการณ์

3.3 ดูแล รักษาสุขภาพอย่างถูกต้องลักษณะ ทำให้สุขภาพดี มีความสุข

4. ความรู้

มีความรู้ความเข้าใจการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ บริโภคสินค้าอย่างฉลาดและปลอดภัย ดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

5. คุณธรรม

มีความรับผิดชอบ เสียสละ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย มีจิตสาธารณะ และมีความพอเพียง

6. การทดสอบครั้งนี้เกิดความผิดพลาดอะไรบ้าง นักเรียนจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาแก้ไขอย่างไร (อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน).....

.....
.....

.....
.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม
รหัสวิชา พ 31102 วิชาสุขศึกษา เรื่อง การจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ

กลุ่มที่	รายการ	การวางแผนปฏิบัติงาน	ทักษะการทำงาน	ความคิดสร้างสรรค์	ความประหยัด	การนำเสนอผลงาน	รวมคะแนน
		4	4	4	4	4	20
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

ผู้ประเมิน ครูผู้สอน ตนเอง เพื่อน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
/...../.....

เกณฑ์การประเมิน

- 17-20 คะแนน ดีมาก ได้คุณภาพ ระดับ 4
- 14-16 คะแนน ดี ได้คุณภาพ ระดับ 3
- 11-13 คะแนน พอใช้ ได้คุณภาพ ระดับ 2
- ต่ำกว่า 10 คะแนน ปรับปรุง ได้คุณภาพ ระดับ 1

เกณฑ์การให้คะแนนสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

1. การวางแผนปฏิบัติงาน

รายการประเมิน	คะแนน
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	4
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบบางคน	3
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกไม่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	2
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกทุกคนไม่ทราบบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	1

2. ทักษะการทำงาน

รายการประเมิน	คะแนน
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีผลงานครบถ้วน	4
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีผลงานไม่ครบถ้วน	3
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานได้ถูกต้องน้อย แต่ไม่มีผลงาน	2
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง และไม่มีผลงาน	1

3. ความคิดสร้างสรรค์

รายการประเมิน	คะแนน
ผลงานแปลกใหม่เกิดจากความคิดของตนเอง นำไปเผยแพร่ได้	4
ผลงานแปลกใหม่เกิดจากการประยุกต์ความคิดของผู้อื่น	3
ผลงานมีรูปแบบเหมือนผลงานทั่ว ๆ ไป	2
ผลงานไม่สามารถประเมินได้	1

4. ความประหยัด

รายการประเมิน	คะแนน
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า และมีผลงานสมบูรณ์	4
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า และมีผลงานไม่สมบูรณ์	3
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างไม่คุ้มค่า แต่มีผลงานสมบูรณ์	2
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างไม่คุ้มค่า และมีผลงานปรากฏบางส่วน	1

5. การนำเสนอผลงาน

รายการประเมิน	คะแนน
นำเสนอได้ตามขั้นตอนโดยการบอกวัสดุอุปกรณ์ครบ บอกวิธีทำได้ถูกต้องทั้งหมด	4
นำเสนอได้ตามขั้นตอนโดยการบอกวัสดุอุปกรณ์ครบ บอกวิธีทำได้ถูกต้องบางขั้นตอน	3
นำเสนอได้ตามขั้นตอนโดยการบอกวัสดุอุปกรณ์ไม่ครบ บอกวิธีทำได้ถูกต้องบางขั้นตอน	2
นำเสนอไม่เป็นตามขั้นตอน ไม่บอกวัสดุอุปกรณ์ครบ และวิธีทำ	1

แบบประเมินชิ้นงาน

คลิป์โฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ

เรื่อง.....

กลุ่มที่.....ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/.....

ประธาน.....

รองประธาน.....

กรรมการ 1.

2.

3.

เลขานุการ.....

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน					รวม (20)
		5	4	3	2	1	
1.	รูปแบบชิ้นงาน						
2.	ภาษา						
3.	เนื้อหา						
4.	เวลา						

ระดับคุณภาพ

คะแนน 16-20 คะแนน หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11-15 คะแนน หมายถึง ดี

คะแนน 6-10 คะแนน หมายถึง พอใช้

คะแนน 1-5 คะแนน หมายถึง ปรับปรุง

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินผลชิ้นงาน

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบชิ้นงาน	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบชิ้นงานถูกต้องตามที่กำหนด - รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - มีขนาดเหมาะสม - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบแปลกใหม่ น่าสนใจ - มีขนาดเหมาะสม - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - มีขนาดเหมาะสม - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปภาพมีสีสันสวยงาม - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - รูปภาพสัมพันธ์กับเนื้อหา
2. ภาษา	<ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง - ประโยคสอดคล้องกับเนื้อหา - สะกดคำถูกต้อง - มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยคสอดคล้องกับเนื้อหา - สะกดคำถูกต้อง - มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - สะกดคำถูกต้อง - มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการเว้นวรรคโดยไม่ฉีกคำ - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์
3. เนื้อหา	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาถูกต้อง - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาตรงตามหัวข้อเรื่อง - เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาเป็นไปตามที่กำหนด - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - รายละเอียดครอบคลุม - เนื้อหาสอดคล้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อหาสอดคล้อง
4. เวลา	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งชิ้นงานภายในเวลาที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด 1 วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด 2 วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนด 3 วัน 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งชิ้นงานช้ากว่ากำหนดเกิน 3 วันขึ้นไป

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

กลุ่มที่	รายการ	การวางแผนปฏิบัติงาน	ทักษะการทำงาน	ความคิดสร้างสรรค์	ความประหยัด	การนำเสนอผลงาน	รวมคะแนน
		3	3	3	3	3	15
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							

ผู้ประเมิน ครูผู้สอน ตนเอง เพื่อน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

- 13-15 คะแนน ดีมาก ได้คุณภาพ ระดับ 3
- 9-12 คะแนน ดี ได้คุณภาพ ระดับ 2
- 1-8 คะแนน พอใช้ ได้คุณภาพ ระดับ 1
- 0 คะแนน ปรับปรุง ได้คุณภาพ ระดับ 0

เกณฑ์การให้คะแนนสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

1. การวางแผนปฏิบัติงาน

รายการประเมิน	คะแนน
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบบางคน	2
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกไม่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	1
วางแผนการทำงานกลุ่มตามกระบวนการประชาธิปไตย สมาชิกทุกคนไม่ทราบบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	0

2. ทักษะการทำงาน

รายการประเมิน	คะแนน
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีผลงานครบถ้วน	3
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีผลงานไม่ครบถ้วน	2
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานได้ถูกต้องน้อย แต่ไม่มีผลงาน	1
เลือกใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ และปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง และไม่มีผลงาน	0

3. ความคิดสร้างสรรค์

รายการประเมิน	คะแนน
ผลงานแปลกใหม่เกิดจากความคิดของตนเอง นำไปเผยแพร่ได้	3
ผลงานแปลกใหม่เกิดจากการประยุกต์ความคิดของผู้อื่น	2
ผลงานมีรูปแบบเหมือนผลงานทั่ว ๆ ไป	1
ผลงานไม่สามารถประเมินได้	0

4. ความประหยัด

รายการประเมิน	คะแนน
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า และมีผลงานสมบูรณ์	3
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า และมีผลงานไม่สมบูรณ์	2
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างไม่คุ้มค่า แต่มีผลงานสมบูรณ์	1
ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างไม่คุ้มค่า และมีผลงานปรากฏบางส่วน	0

5. การนำเสนอผลงาน

รายการประเมิน	คะแนน
มีการนำเสนอได้ตามขั้นตอน บอกวัสดุอุปกรณ์ครบถ้วน และบอกวิธีทำได้อย่างถูกต้องทั้งหมด	3
มีการนำเสนอได้ตามขั้นตอน บอกวัสดุอุปกรณ์ครบ แต่บอกวิธีทำได้อย่างถูกต้องเพียงบางขั้นตอน	2
มีการนำเสนอได้ตามขั้นตอน แต่บอกวัสดุอุปกรณ์ไม่ครบ และบอกวิธีทำได้อย่างถูกต้องเพียงบางขั้นตอน	1
การนำเสนอไม่เป็นตามขั้นตอน ไม่บอกวัสดุอุปกรณ์ครบ และมีวิธีทำไม่ถูกต้อง	0

แบบประเมินสมรรถนะ

กลุ่มที่	รายการประเมิน			รวม 3 (หาค่าเฉลี่ย)
	ความสามารถในการสื่อสาร (3)	ความสามารถในการคิด (3)	ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (3)	
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

เกณฑ์การประเมิน

- ได้คุณภาพ ระดับ 3 หมายถึง ดีมาก
- ได้คุณภาพ ระดับ 2 หมายถึง ดี
- ได้คุณภาพ ระดับ 1 หมายถึง พอใช้
- ได้คุณภาพ ระดับ 0 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะ

สมรรถนะด้าน	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
		ดีมาก (3)	ดี (2)	พอใช้ (1)	ปรับปรุง (0)
1. ความสามารถในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ				
	1.4 เจจ่าต่อรอง เพื่อจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				
2. ความสามารถในการคิด	2.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์				
	2.2 มีทักษะในการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์				
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ				
	2.4 มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้				
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้เหมาะสม				
	สรุปผลการประเมิน				
3. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	3.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมตามวัย				
	3.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี				
	3.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง				
	3.4 ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์				
	3.5 มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี				
	สรุปผลการประเมิน				

เกณฑ์การให้คะแนนระดับคุณภาพ

ดีมาก	- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและสม่ำเสมอ	ให้ 3 คะแนน
ดี	- พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
พอใช้	- พฤติกรรมที่ปฏิบัติบางครั้ง	ให้ 1 คะแนน
ต้องปรับปรุง	- ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม	ให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การสรุปผล

ดีมาก	13-15 คะแนน	ดี	9-12 คะแนน
พอใช้	1-8 คะแนน	ต้องปรับปรุง	0 คะแนน

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

พอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับวัยผู้เรียนและเวลา	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และนำเนื้อหา มาสร้างภาระงานได้	- กำหนดเนื้อหาและจัดเรียงเนื้อหา จากง่ายไปหายาก - เป็นเนื้อหาที่ทันสมัย น่าสนใจ
เวลา	- กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา/ กิจกรรมการเรียนรู้/วัยผู้เรียน	- เพื่อให้การจัดกิจกรรมครบตาม ที่วางแผนไว้	- กำหนดเวลาในแต่ละกิจกรรม ให้สอดคล้องกัน - มีเวลาสำรองไว้กรณีมีการ เปลี่ยนแปลงแผนการสอน
วิธีการจัดกิจกรรม	- ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนได้เหมาะสม กับจำนวนนักเรียนและภาระงาน - จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา และเนื้อหา	- เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้ทั่วถึง อย่างมีประสิทธิภาพ - เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมาย ของตัวชี้วัด	- กำหนดกิจกรรมให้เชื่อมโยงชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ - ครูจัดเตรียมสื่อต่าง ๆ ไว้ให้พร้อม ก่อนสอน
สื่อ/อุปกรณ์	- ครูจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์เหมาะสม กับเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และเวลาที่กำหนดไว้ - ใช้สื่ออุปกรณ์ที่หาง่ายมีอยู่ในท้องถิ่น	- ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง - นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและสนใจ การเรียนมากขึ้น	- ครูเตรียมสื่อสำรองเพื่อรองรับ กรณีที่มีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลง - จัดเรียงลำดับการใช้สื่อชัดเจน
แหล่งเรียนรู้	- กำหนดแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับเวลาและวัยผู้เรียน	- เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ตรง	- เตรียมแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนใช้ - กำหนดภาระงานเมื่อเข้าศึกษา แหล่งเรียนรู้ชัดเจน
การประเมินผล	- ออกแบบการวัดและประเมินผล เหมาะสมกับเวลา/วัยผู้เรียน/ กิจกรรมการเรียนรู้	- ต้องการนำผลการประเมินไปพัฒนา ผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ตรงตัวชี้วัด	- แบบประเมินมีค่าชี้แจงชัดเจน ปฏิบัติตามได้ - แบบประเมินมีหลายแบบ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ครูผู้สอนมีความรู้ ความหมายและประเภทของสื่อโฆษณา อิทธิพลของสื่อโฆษณาเกี่ยวกับสุขภาพและแนวทางการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย - มีความรู้เรื่องการจัดทำสื่อโฆษณา - มีความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความอดทน		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	ความพอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. กำหนดเวลาในการจัดทำสื่อโฆษณาที่ได้รับมอบหมายได้เหมาะสมตามศักยภาพ 2. สรุปลงความรู้อการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ และการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัยได้เหมาะสม 3. เลือกวิธีการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพ	1. จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพจากสื่อที่หลากหลาย 2. วิเคราะห์การจัดทำสื่อโฆษณาที่ตนเลือกได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวุฒิภาวะของตน 3. จัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพได้มีหลักการเลือกบริโภคอย่างฉลาดและปลอดภัย	1. นักเรียนวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ 2. รู้เท่าทันสถานการณ์ ทันโลกทันเหตุการณ์ 3. ดูแล รักษาสุขภาพอย่างถูกสุขลักษณะ ทำให้สุขภาพดีมีความสุข
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้ ความเข้าใจการจัดทำสื่อโฆษณาสินค้าเพื่อสุขภาพ บริโภคสินค้าอย่างฉลาดและปลอดภัยดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข		
คุณธรรมของผู้เรียน	- มีความรับผิดชอบ เสียสละ ใฝ่เรียนรู้ มีวินัย มีจิตสาธารณะ และมีความพอเพียง		

- 2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		- มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จัดทำสื่อโฆษณาถูกต้องเหมาะสมกับศักยภาพ - ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำสื่อโฆษณาได้อย่างประหยัด	- มีความรู้ในการวางแผนการทำงานเป็นกระบวนการกลุ่ม - มีความรู้ที่จะปฏิบัติตนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	- มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - รู้สาเหตุและปัญหาที่เกิดจากการเลือกบริโภคสินค้าที่ไม่เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม	- มีความรู้ในการสืบค้นข้อมูลของวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
ทักษะ		- ใช้วัสดุ อุปกรณ์ อย่างประหยัดและคุ้มค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข - มีความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อหาข้อสรุปได้	- ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติวังและคุ้มค่า	- สืบค้นข้อมูลของวิถีชีวิตคนในชุมชนท้องถิ่นได้
ค่านิยม		- เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	- ตระหนักถึงความสำคัญ ของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างคุณภาพชีวิต	- เห็นคุณค่าของวิถีชีวิตของท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง”
วิชาศิลปะ รหัสวิชา ศ 31101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

รหัสวิชา ศ 31101 วิชาศิลปะ

จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 20 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ บรรยายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ โดยใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ วิเคราะห์และเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและตะวันตก สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยจินตนาการอย่างอิสระ
2. มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภทและจำแนกรูปแบบของดนตรีไทยและสากล วิเคราะห์รูปแบบของดนตรีไทยและสากลในยุคสมัยต่าง ๆ
3. มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์หลากหลายรูปแบบ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ
4. มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถนะความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามต้องการ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ศ 31101 วิชาศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 0.5 หน่วยกิต เวลา 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาและฝึกปฏิบัติสาระเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ บรรยายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ โดยใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ วิเคราะห์และเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและตะวันตก

โดยใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้การสืบเสาะ อภิปราย บรรยาย การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ในการปฏิบัติงานวิพากษ์วิจารณ์งานทัศนศิลป์ด้วยอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการอย่างอิสระ

ศึกษาและฝึกปฏิบัติสาระเกี่ยวกับดนตรี การเปรียบเทียบรูปแบบของบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท จำแนกประเภทและรูปแบบของวงดนตรีไทยและสากล วิเคราะห์รูปแบบของดนตรีไทยและสากลในยุคสมัยต่าง ๆ

โดยใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้การสืบเสาะ อภิปราย บรรยาย ฝึกปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ในการแสดงดนตรีและขับร้องวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงดนตรีและขับร้องด้วยอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการอย่างอิสระ

ศึกษาและฝึกปฏิบัติสาระเกี่ยวกับการแสดงนาฏศิลป์หลากหลายรูปแบบ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ โดยใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้การสืบเสาะ อภิปราย บรรยาย คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ในการแสดงนาฏศิลป์วิพากษ์วิจารณ์ การแสดงนาฏศิลป์ด้วยอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการอย่างอิสระ

เพื่อพัฒนาอารมณ์และจิตใจให้อ่อนโยน มีระเบียบวินัย มีสุนทรียภาพ ชื่นชมในคุณค่าทางความงามและความไพเราะ และนำศิลปะมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมีคุณลักษณะ มีความรับผิดชอบ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด ศ 1.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2

ศ 1.2 ม.4-6/1

ศ 2.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2

ศ 2.2 ม.4-6/1

ศ 3.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2

รวมทั้งหมด 8 ตัวชี้วัด

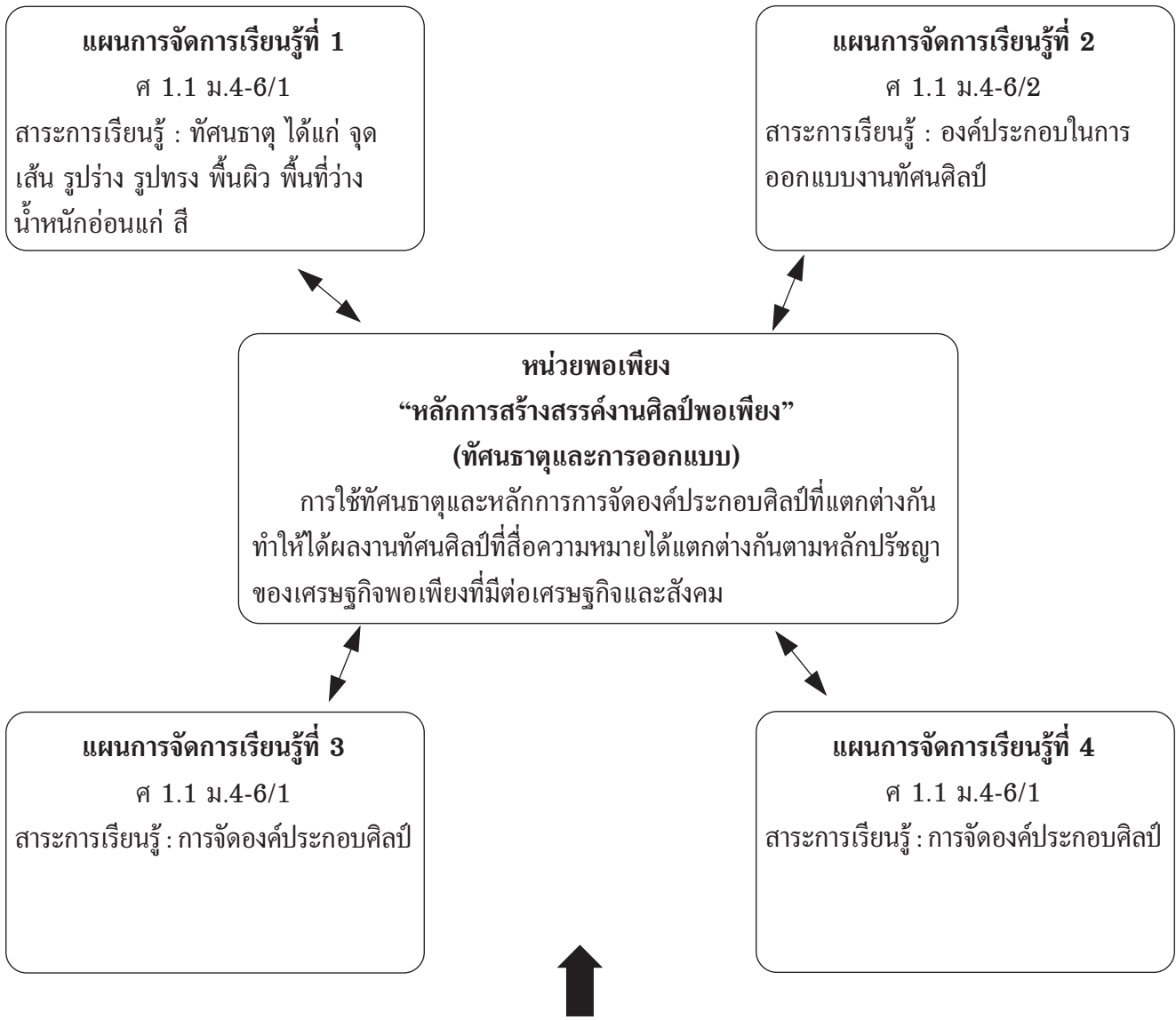
กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
หลักการสร้างสรรค์งานศิลป์พอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)	ศ 1.1 ม.4-6/1	ทัศนธาตุและหลักการออกแบบเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ และการใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ในการบรรยายผลงานนั้น จะทำให้เข้าใจจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ได้ง่ายขึ้น	- ออกแบบงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักการทางด้านทัศนธาตุ - ออกแบบจัดทำสมุดเล่มเล็ก	4	10

หมายเหตุ ผู้สอนพิจารณาจัดทำหน่วยการเรียนรู้เพิ่มจนครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

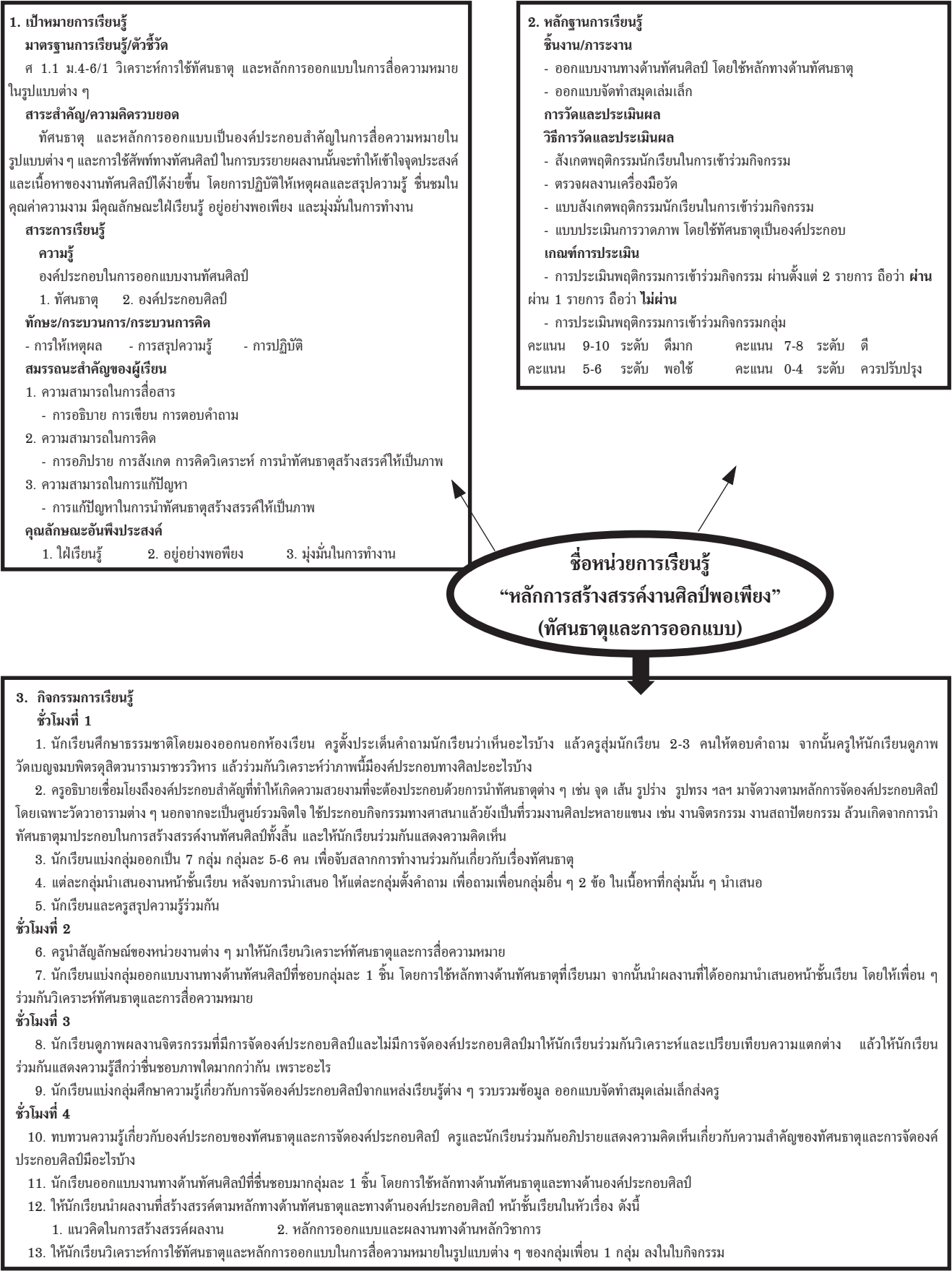
ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หลักการสร้างสรรค์งานศิลป์พอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ออกแบบงานทางด้านทัศนศิลป์โดยใช้หลักทางด้านทัศนธาตุ - ออกแบบจัดทำสมุดเล่มเล็ก	1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	1. ใฝ่เรียนรู้ 2. อยู่อย่างพอเพียง 3. มุ่งมั่นในการทำงาน

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง
(ทัศนธาตุและการออกแบบ)

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 4 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์การใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

ทัศนธาตุและหลักการออกแบบเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสื่อความหมายในรูปแบบต่างๆ และการใช้ศัพท์ทางทัศนศิลป์ ในการบรรยายผลงานนั้นจะทำให้เข้าใจจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ได้ง่ายขึ้น โดยการปฏิบัติให้เหตุผล และสรุปความรู้ ชื่นชมในคุณค่าความงาม มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมุ่งมั่นในการทำงาน

4. สาระการเรียนรู้

องค์ประกอบในการออกแบบงานทัศนศิลป์ ประกอบด้วย ทัศนธาตุ และองค์ประกอบศิลป์ ซึ่งต้องใช้ทักษะกระบวนการคิดในการให้เหตุผล การสรุปความรู้ และการปฏิบัติ

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- การอธิบาย การเขียน การตอบคำถาม

5.2 ความสามารถในการคิด

- การอธิบาย การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การนำทัศนธาตุสร้างสรรค์ให้เป็นภาพ

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- การแก้ปัญหาในการนำทัศนธาตุสร้างสรรค์ให้เป็นภาพ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

- มีความตั้งใจเรียนและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ตัดสินใจวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด คุ่มค่า ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทำงานด้วยความมุ่งมั่น เพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จ

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 ออกแบบงานทางด้านทัศนศิลป์โดยใช้หลักทางด้านทัศนธาตุ

7.2 ออกแบบจัดทำสมุดเล่มเล็ก

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 ประเมินพฤติกรรมกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

8.2 ตรวจสอบผลงาน การออกแบบด้านทัศนศิลป์โดยใช้หลักการทางด้านทัศนธาตุ และการจัดทำสมุดเล่มเล็ก

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

9.1 ให้นักเรียนดูภาพวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร ร่วมกันวิเคราะห์องค์ประกอบทางศิลปะ ครูเชื่อมโยงความรู้เรื่องทัศนธาตุ นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น แบ่งกลุ่มทำกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องทัศนธาตุ นำเสนอผลงานและร่วมกันสรุปความรู้

9.2 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อจับสลากการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องทัศนธาตุ ตามหัวข้อดังนี้

- กลุ่มที่ 1 จุด
- กลุ่มที่ 2 เส้น
- กลุ่มที่ 3 รูปร่างและรูปทรง
- กลุ่มที่ 4 พื้นผิว
- กลุ่มที่ 5 พื้นที่ว่าง
- กลุ่มที่ 6 น้ำหนักอ่อนแก่
- กลุ่มที่ 7 สี

9.3 แต่ละกลุ่มนำเสนองานหน้าชั้นเรียน หลังจบการนำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ 2 ข้อ ในเนื้อหาที่กลุ่มนั้น ๆ นำเสนอ (ตัวอย่างคำถาม เช่น การที่นำจุดมาเรียงต่อกันจะเป็นความยาวของจุดหรือไม่ รูปร่างกับรูปทรงมีความแตกต่างกันอย่างไร) โดยครูคอยช่วยตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อมูลเพิ่มเติม

9.4 นักเรียนและครูสรุปความรู้ร่วมกัน ดังนี้ การออกแบบงานทัศนศิลป์ต้องใช้ทัศนธาตุ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาประกอบกันเข้าเป็นรูปทรง เพื่อให้สื่อความหมายตามแนวเรื่องหรือแนวความคิดที่เป็นจุดมุ่งหมาย และศึกษาจากใบสรุปความรู้เพิ่มเติมเพื่อเติมเต็มและความเข้าใจที่ถูกต้อง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

9.5 ครูและนักเรียนวิเคราะห์ทัศนธาตุ และการสื่อความหมายทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์จากสัญลักษณ์ต่าง ๆ แบ่งกลุ่มออกแบบงานด้านทัศนศิลป์/ทัศนธาตุ โดยใช้หลักการนำเสนอผลงาน ร่วมกันวิเคราะห์และสรุปความรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

9.6 ครูให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เปรียบเทียบ แสดงความคิดเห็นขององค์ประกอบของภาพจิตรกรรม

9.7 แบ่งกลุ่มสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จากนั้นรวบรวมข้อมูลออกแบบจัดทำสมุดเล่มเล็กเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

9.8 ทบทวนความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบศิลป์ ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของทัศนธาตุและการจัดองค์ประกอบศิลป์มีอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร

9.9 นักเรียนออกแบบงานทางด้านทัศนศิลป์ที่ชื่นชอบมากที่สุดกลุ่มละ 1 ชิ้น โดยการใช้หลักทางด้านทัศนธาตุและทางด้านองค์ประกอบศิลป์

9.10 ให้นักเรียนนำผลงานที่สร้างสรรค์ตามหลักทางด้านทัศนธาตุและทางด้านองค์ประกอบศิลป์หน้าชั้นเรียนในหัวเรื่อง ดังนี้

1. แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน
2. หลักการออกแบบและผลงานทางด้านหลักวิชาการ

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)

1. เห็นอะไรบ้างจากการมองออกนอกห้องเรียน
2. ภาพนี้เป็นภาพอะไร (วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร)
3. ใครเป็นผู้ออกแบบ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์)
4. เป็นงานทัศนศิลป์ประเภทใด (สถาปัตยกรรม)
5. เห็นอะไรจากภาพบ้าง
6. เห็นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร แล้วทำไมถึงรู้สึกแบบนั้น
7. มีจุดเด่นและจุดเน้นอยู่ที่ไหน อย่างไร
8. ถ้านักเรียนเป็นผู้ออกแบบวัดนี้จะทำอย่างไร
9. ทำไมต้องออกแบบงานทัศนศิลป์
10. การทำงานอื่น ๆ ต้องมีการออกแบบหรือไม่ อย่างไร
11. ผลงานจิตรกรรมจะสมบูรณ์และสวยงามนั้น จะต้องมีลักษณะอย่างไร
12. ถ้าได้รับมอบหมายให้ออกแบบตราสัญลักษณ์น้ำดื่มบริสุทธิ์ของโรงเรียน นักเรียนจะมีหลักในการเลือกใช้ทัศนธาตุอย่างไร เพราะเหตุใด
13. ถ้าต้องการออกแบบตัวหนังสือบนป้ายร้านขนมไทยให้ดูอ่อนหวาน นุ่มนวลควรเลือกใช้ตัวหนังสือที่มีเส้นอย่างไร ทำไมถึงเลือกแบบนี้

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ - ความรู้ - ความเข้าใจ - มโนทัศน์	- ชุดคำถาม แบบสังเกต	- สังเกต	- 2 รายการ	- ครู	- ระหว่างเรียน	- ห้องเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ - ทักษะการคิด (วิเคราะห์ สื่อสาร) - ทักษะการทำงานกลุ่ม - ทักษะการปฏิบัติ	- แบบประเมิน - แบบสังเกต Rubrics	- ประเมิน - สังเกตประเมิน	- 2 รายการ - 2 รายการ	- ครู - เพื่อน - ผู้ปกครอง	- ระหว่างเรียน - หลังเรียน	- แหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
ด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- แบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์แบบมิตี (Rubrics Scoring)	- ประเมิน	- คุณภาพ ระดับ 2	- ครู - เพื่อน - ผู้ปกครอง	- นอกเวลาเรียน ที่เกี่ยวข้อง	- แหล่งต่าง ๆ

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้
หลักการสร้างสรรค์งานศิลป์พอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา		- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลา วัย ความสามารถของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ	- ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก - มีการวางแผนกำหนดให้นักเรียนศึกษาตามเนื้อหาเรื่องของทัศนศิลป์ และทัศนธาตุ
เวลา		- การเรียนรู้แก่นกลาง และศักยภาพของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีเวลาสำหรับการทำกิจกรรมของนักเรียน	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	- วางแผนกำหนดเวลาการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด - มีการจัดสรรเวลาเพิ่มสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ตามขั้นตอน
วิธีการจัดกิจกรรม		- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมสำหรับการนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และเหมาะสมกับสภาพนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด	- วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาและศักยภาพของนักเรียน
แหล่งเรียนรู้		- เลือกแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา และความสนใจของนักเรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้ประสบการณ์ตรง - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ให้นักเรียนเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว และมีอยู่ในโรงเรียนหรือชุมชนใกล้เคียง เพื่อให้นักเรียนได้รู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนใกล้เคียง
สื่อ/อุปกรณ์		- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับตัวชี้วัด เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	- มีความเหมาะสมกับเนื้อหา จัดหาง่าย และเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน สามารถบรรลุตัวชี้วัดและมาตรฐานที่กำหนด	- เตรียมสื่อ/อุปกรณ์สำรอง - ศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อน จะช่วยให้ครูเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ - จัดทำลำดับการใช้สื่อชัดเจน
การประเมินผล		- ออกแบบการวัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และวัยผู้เรียน	- การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร - เพื่อต้องการประเมินการเรียนรู้ผู้เรียน	- ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงตามตัวชี้วัดและผ่านการตรวจสอบคุณภาพ - ชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี		- เทคนิคการสอน การวัดประเมินผล เนื้อหาหลักการสร้างสรรค์งานศิลป์ (ทัศนธาตุและการออกแบบ) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู		- ใช้หลักความยุติธรรม มีความรักเมตตาศิษย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความอดทนในการจัดการเรียนรู้		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด และจำนวนสมาชิกในกลุ่ม 2. ใช้วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า 3. ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นสร้างสรรค์ ผลงาน	1. นักเรียนวิเคราะห์ความสามารถ และความต้องการของตนเอง และสมาชิกในกลุ่ม 2. ผู้เรียนตัดสินใจเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับเนื้อหา - การปฏิบัติกิจกรรมอย่าง เป็นระบบ รอบคอบ - นำหลักคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ กิจกรรม	1. มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ กำหนดตามแผนของสมาชิกในกลุ่ม ให้ประสบผลสำเร็จ 2. ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อน 3. ศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหา ก่อนการปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- เกี่ยวกับเนื้อหาสาระตามหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนธาตุ ทัศนศิลป์ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	- มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคีในหมู่คณะ ความซื่อสัตย์ ความอดทน มีวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด และตรงต่อเวลา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ เลือกใช้สื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสม ในการสร้างสรรค์งาน - มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบ งานศิลปะของไทยและท้องถิ่น	- มีความรู้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์	- มีความรู้ในวิธีการเลือก วัสดุอุปกรณ์มาประยุกต์ใช้ ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า โดยไม่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม	- มีความรอบรู้รูปแบบ งานศิลปะของไทยและท้องถิ่น
ทักษะ	- เลือกใช้สื่ออุปกรณ์ ที่เหมาะสม - ปฏิบัติออกแบบผลงาน ทัศนศิลป์โดยใช้ทัศนธาตุ	- ทำงานกลุ่ม แบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบได้เหมาะสม กับความสามารถของ สมาชิกในกลุ่ม - ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานเสร็จตามเวลา	- รู้จักเลือกวัสดุอุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับงาน และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	- นำรูปแบบงานศิลปะของไทย และท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ ในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ได้อย่างเหมาะสม - ปฏิบัติตนในการช่วยเหลือ เกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปัน
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของสื่ออุปกรณ์ ที่ใช้ในการทำงาน	- เห็นคุณค่าของความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลในการทำงาน - เกิดความตระหนักในการ ทำงานให้เกิดความสำเร็จ	- เห็นคุณค่าของการดูแล สิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงาม	- เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ ศิลปะไทยและโบราณสถาน ในท้องถิ่น

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

รหัสวิชา ศ 31101 วิชาศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะพอเพียง (ทัศนธาตุและการออกแบบ)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ทัศนธาตุ เวลา 1 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ศ 1.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์การใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วิเคราะห์การใช้ทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายความสำคัญของทัศนธาตุที่มีต่อการออกแบบงานทัศนศิลป์

3.2 วิเคราะห์การใช้ทัศนธาตุในรูปแบบต่าง ๆ ในการออกแบบสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

3.3 เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน สนใจใฝ่เรียนรู้ ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นความสำคัญของทัศนธาตุ

4. สาระการเรียนรู้

ทัศนธาตุ ได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว พื้นที่ว่าง น้ำหนักอ่อนแก่ สี สามารถนำมาออกแบบเพื่อสื่อความหมายในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ ให้เหตุผล และสรุปความรู้

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- การอธิบาย การเขียน การตอบคำถาม

5.2 ความสามารถในการคิด

- การอธิบาย การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การนำทัศนธาตุสร้างสรรค์ให้เป็นภาพ

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- การแก้ปัญหาในการนำทัศนธาตุสร้างสรรค์ให้เป็นภาพ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ใฝ่เรียนรู้

- มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและร่วมทำกิจกรรม

- มีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเองอย่างถูกต้องชัดเจน

6.2 อยู่อย่างพอเพียง

- ตัดสินใจวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด คุ่มค่า ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

6.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ตั้งใจทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย

- ทำงานด้วยความมุ่งมั่น เพียรพยายามและอดทนเพื่อให้งานสำเร็จ

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- สมุดเล่มเล็ก

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 นักเรียนศึกษาธรรมชาติโดยมองออกนอกห้องเรียน ครูตั้งประเด็นคำถามนักเรียนว่า เห็นอะไรบ้าง แล้วครูสุ่มนักเรียน 2-3 คนให้ตอบคำถาม (นักเรียนตอบอย่างอิสระ) จากนั้นครูให้นักเรียนดูภาพวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร แล้วร่วมกันวิเคราะห์ว่าภาพที่เห็นนั้นมียุคประกอบทางศิลปะอะไรบ้าง (ความมีเหตุผล)

*** ใช้กิจกรรมนี้เพราะเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อม เป็นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ นักเรียนจะต้องใช้ความรู้ที่มีวิเคราะห์ว่าเห็นอะไรทั้งจากธรรมชาติและรูปภาพ ตอบถูกหรือไม่ถูกนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ที่ฝังลึก ครูได้ใช้เหตุผลในการเตรียมความพร้อมและสร้างความสนใจของนักเรียน เพื่อให้จัดการเรียนการสอนดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

8.2 เมื่อนักเรียนดูภาพแล้ว ครูอธิบายเชื่อมโยงถึงองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความสวยงามที่จะต้องประกอบด้วยการนำทัศนธาตุต่าง ๆ เช่น จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง ฯลฯ มาจัดวางตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยเฉพาะวัดวาอารามต่าง ๆ นอกจากจะเป็นศูนย์รวมจิตใจ ใช้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาแล้ว ยังเป็นที่รวมงานศิลปะหลายแขนง เช่น งานจิตรกรรม งานสถาปัตยกรรม ล้วนเกิดจากการนำทัศนธาตุมาประกอบในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ทั้งสิ้น และให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูกระตุ้นความคิดด้วยคำถาม ดังนี้ (ความรู้/ความมีเหตุผล)

- ภาพนี้เป็นภาพอะไร (วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร)
- ใครเป็นผู้ออกแบบ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์)
- เป็นงานทัศนศิลป์ประเภทใด (สถาปัตยกรรม)
- เห็นอะไรจากภาพบ้าง
- เห็นแล้วมีความรู้สึกอย่างไร แล้วทำไมถึงรู้สึกแบบนั้น
- มีจุดเด่นและจุดเน้นอยู่ที่ไหน อย่างไร
- ถ้านักเรียนเป็นผู้ออกแบบวัดนี้จะทำอย่างไร (ออกแบบ วาดภาพโครงสร้าง ทำให้มองเห็นการทำงาน

และสร้างสรรค์งานอย่างเป็นขั้นตอนจากการเริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์)

*** การที่ครูอธิบายเชื่อมโยงเนื้อหาและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ ใช้เทคนิคเชื่อมโยงเรื่องราวเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ซึ่งกว่านักเรียนจะตอบจะต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล (ความมีเหตุผล) การที่ครูตั้งคำถามนั้นครูมีคำตอบไว้ (การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว) เพื่อเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดความสมบูรณ์**

8.3 ครูสุ่มองค์ความรู้จากชุดคำถามและเพิ่มองค์ความรู้เดิมเชื่อมโยงองค์ความรู้ใหม่เป็นการต่อยอดเพิ่มเติมให้นักเรียนฟัง ดังนี้ การออกแบบงานทัศนศิลป์ จำเป็นต้องใช้กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะ 2 ส่วน คือ ส่วนรูปแบบที่เรามองเห็นได้ และส่วนเนื้อหาที่เราไม่เห็นไม่ได้ ซึ่งส่วนรูปแบบหรือเรียกอีกอย่างว่าส่วนกายภาพที่เรามองเห็น จะต้องใช้องค์ประกอบศิลป์ 2 ส่วน คือ ทัศนธาตุ และองค์ประกอบศิลป์ โดยในชั่วโมงนี้จะเรียนเรื่องทัศนธาตุก่อน (ความรู้)

*** จากกิจกรรมการเรียนรู้นี้ ใช้เทคนิคเชื่อมโยง ครูกำหนดประเด็นและแนวทางเตรียมไว้เพื่อใช้เพิ่มเติมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การกำหนดประเด็นหรือแนวทางไว้ล่วงหน้าเป็นการทำงานเพื่อป้องกันมิให้การจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)**

8.4 นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 7 กลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อจับสลากการทำงานร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องทัศนธาตุ ตามหัวข้อดังนี้ (ความมีเหตุผล/ความรู้)

- กลุ่มที่ 1 จุด
- กลุ่มที่ 2 เส้น
- กลุ่มที่ 3 รูปร่างและรูปทรง

- กลุ่มที่ 4 พื้นผิว
- กลุ่มที่ 5 พื้นที่ว่าง
- กลุ่มที่ 6 น้ำหนักอ่อนแก่
- กลุ่มที่ 7 สี

จากนั้นตัวแทนกลุ่มจับสลาก รับใบกิจกรรมตามหัวข้อที่จับได้ แต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนการทำงาน และออกแบบสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้ทัศนธาตุตามหัวข้อที่จับสลากได้ พร้อมเตรียมตัวแทนนำเสนองานหน้าชั้นเรียน (ใช้เทคนิค Show and Share) ในขณะที่นักเรียนทำงาน ครูคอยตรวจสอบความถูกต้อง เสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุด และเสริมแรงยกย่องชมเชยให้กำลังใจในการทำงาน (ความรู้/คุณธรรม) (20 นาที)

* การที่ครูให้นักเรียนแบ่งเป็น 7 กลุ่ม เพราะมีเนื้อหา 7 เรื่อง (ความมีเหตุผล) แต่ละกลุ่มต้องวางแผนในการทำงาน จำนวนสมาชิกมีกี่คน (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) เลือกประธานและเลขานุการกลุ่ม จะต้องมีความสามารถในการเลือก กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก เพื่อความสำเร็จของการทำงานกลุ่ม (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) กำหนดเวลาในการศึกษาข้อมูล และการนำเสนอผลงาน (ความพอประมาณ) ประธาน หรือเลขานุการกลุ่ม ชี้แจงกติกาและขอบเขตของการทำงาน เพื่อสร้างระบบการทำงาน (ความรู้) และป้องกันความผิดพลาด จะทำให้งานล่าช้า ครูกำหนดแนวทางไว้ส่วนหนึ่งล่วงหน้าสำหรับการเพิ่มเติม เพื่อป้องกันการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

* การทำงานกลุ่มนักเรียนได้ใช้กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ และกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนจะต้องอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจและวางแผนในการทำงานเพื่อป้องกันความผิดพลาดหรือหลงทาง จะทำให้งานล่าช้า (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) ในกลุ่มเสนอแนวคิด (ความรู้) แต่ละคนต้องยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แล้วหลอมรวมความเห็นคิดอย่างพอเหมาะพอดี (ความพอประมาณ) สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม การที่ครูคอยตรวจสอบผลงานและให้ขวัญกำลังใจในการทำงานนั้น เป็นแนวทางที่จะทำให้การจัดการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

8.5 แต่ละกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน หลังจบการนำเสนอ ให้แต่ละกลุ่มตั้งคำถามเพื่อถามเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ 2 ข้อ ในเนื้อหาที่กลุ่มนั้น ๆ นำเสนอ (ตัวอย่างคำถาม เช่น การที่น้ำจุดมาเรียงต่อกันจะเป็นความยาวของจุดหรือไม่ รูปร่างกับรูปทรงมีความแตกต่างกันอย่างไร) โดยครูคอยช่วยตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อมูลเพิ่มเติม (2 นาที)

* แต่ละกลุ่มจะต้องวางแผนบริหารจัดการเวลาให้เป็นไปตามกำหนดในการนำเสนอ (ความพอประมาณ) สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดวิเคราะห์ในการตั้งคำถามเป็นการช่วยเกื้อกูลกันทำให้เกิดความสามัคคี ครูช่วยเหลือเพิ่มเติมให้กับนักเรียน (ความรู้/คุณธรรม) และครูกำหนดแนวทางไว้ส่วนหนึ่งล่วงหน้าสำหรับการเพิ่มเติม เพื่อป้องกันการจัดการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

8.6 นักเรียนและครูสรุปความรู้ร่วมกัน ดังนี้ การออกแบบงานทัศนศิลป์ต้องใช้ทัศนธาตุ คือ สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาประกอบกันเข้าเป็นรูปทรง เพื่อให้สื่อความหมายตามแนวเรื่องหรือแนวความคิดที่เป็นจุดมุ่งหมาย และศึกษาจากใบสรุปความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มเติมและความเข้าใจที่ถูกต้อง (ความรู้)

* กิจกรรมการเรียนรู้เป็นการทบทวนตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเป็นมิติสังคมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจะนำไปปรับใช้กับตนเองและผู้อื่น ครูได้ตรวจสอบผลการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คุณภาพของการสอนผ่านหรือไม่ (ความมีเหตุผล) ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดการจัดการเรียนรู้ต่อไป (การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี)

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 สื่อการเรียนรู้

- ภาพวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร/ในภูมิภาค
- ภาพอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญ/เหตุการณ์สำคัญ
- หนังสือเรียนทัศนศิลป์ในห้องเรียน (มุมค้นคว้า)
- ใบสรุปความรู้ เรื่อง ทัศนธาตุ

9.2 แหล่งเรียนรู้

- ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (เช่น สวนป่าของโรงเรียน สวนหย่อม ฯลฯ)

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
- อภิปรายความสำคัญของทัศนธาตุที่มีต่อการออกแบบงานทัศนศิลป์	- สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม - ตรวจใบกิจกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม - แบบประเมินผลใบกิจกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์ 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน - การประเมินพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คะแนน 9-10 ระดับ ดีมาก คะแนน 7-8 ระดับ ดี คะแนน 5-6 ระดับ พอใช้ คะแนน 0-4 ระดับ ควรปรับปรุง
- วิเคราะห์การใช้ทัศนธาตุในรูปแบบต่าง ๆ ในการออกแบบสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์	- ตรวจผลงาน	- แบบประเมินผลใบกิจกรรม	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์ 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน - การประเมินพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม คะแนน 9-10 ระดับ ดีมาก คะแนน 7-8 ระดับ ดี คะแนน 5-6 ระดับ พอใช้ คะแนน 0-4 ระดับ ควรปรับปรุง
- ตระหนักและเห็นความสำคัญของทัศนธาตุในการออกแบบสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินพฤติกรรม	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่า ผ่าน
- ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินพฤติกรรม	ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

การประเมินใบงานนี้ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

เรื่อง การออกแบบงานทัศนศิลป์

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7-8 คะแนน)	1 (5-6 คะแนน)
ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม สวยงาม บรรยายรายละเอียดได้ถูกต้อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับผลงานอย่างเป็นระบบ	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม สวยงาม บรรยายรายละเอียดได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับผลงานแต่ไม่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม บรรยายรายละเอียดได้ถูกต้องสัมพันธ์กับผลงานแต่ไม่สมบูรณ์	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม บรรยายรายละเอียดยังไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับผลงานเท่าที่ควร

เกณฑ์การประเมิน

10	คะแนน	ดีมาก	ได้คุณภาพ	ระดับ 4
8-9	คะแนน	ดี	ได้คุณภาพ	ระดับ 3
6-7	คะแนน	พอใช้	ได้คุณภาพ	ระดับ 2
ต่ำกว่า 5	คะแนน	ปรับปรุง	ได้คุณภาพ	ระดับ 1

การประเมินใบงานนี้ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)

เรื่อง การนำเสนองานออกแบบงานทัศนศิลป์

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7-8 คะแนน)	1 (5-6 คะแนน)
วิธีการนำเสนอการใช้ภาษา และบุคลิกท่าทางที่แสดงออก	- การนำเสนอมีลำดับขั้นตอน น่าสนใจ ใช้สื่อประกอบได้เหมาะสม - การใช้ภาษาสื่อความหมายเข้าใจชัดเจน ไม่วกวน และออกเสียงอักขระถูกต้องทุกแห่ง - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น	- การนำเสนอมีลำดับขั้นตอน น่าสนใจ แต่ใช้สื่อประกอบไม่เหมาะสม - การใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ออกเสียงอักขระไม่ถูกต้อง - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น	- การนำเสนอมีลำดับขั้นตอน แต่ไม่น่าสนใจ - การใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ออกเสียงอักขระไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น	- การนำเสนอไม่เป็นลำดับขั้นตอน - การใช้ภาษาสื่อความหมายไม่เข้าใจ - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น

เกณฑ์การประเมิน

10	คะแนน	ดีมาก	ได้คุณภาพ	ระดับ 4
8-9	คะแนน	ดี	ได้คุณภาพ	ระดับ 3
6-7	คะแนน	พอใช้	ได้คุณภาพ	ระดับ 2
ต่ำกว่า 5	คะแนน	ปรับปรุง	ได้คุณภาพ	ระดับ 1

เกณฑ์การให้คะแนนสมรรถนะ

1. ความสามารถในการสื่อสาร

รายการประเมิน	คะแนน
นักเรียนสื่อสารโดยใช้หลากหลายวิธี ส่งผลให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน	4
นักเรียนสื่อสารโดยใช้หลากหลายวิธี ส่งผลให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจบางส่วน	3
นักเรียนสื่อสารโดยใช้หลากหลายวิธี แต่บุคคลอื่นไม่เกิดความเข้าใจ	2
นักเรียนไม่สามารถสื่อสารให้บุคคลอื่นเกิดความเข้าใจได้	1

2. ความสามารถในการคิด

รายการประเมิน	คะแนน
นักเรียนคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการจัดองค์ประกอบอย่างสวยงาม เป็นแบบอย่างได้	4
นักเรียนคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการจัดองค์ประกอบอย่างสวยงาม	3
นักเรียนคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการจัดองค์ประกอบ	2
นักเรียนคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะตามหลักการจัดองค์ประกอบได้บ้าง	1

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา

รายการประเมิน	คะแนน
นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ ด้วยหลากหลายวิธี ไม่ส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น	4
นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ แต่ไม่หลากหลายวิธี ไม่ส่งผลกระทบต่อบุคคลอื่น	3
นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ โดยต้องมีบุคคลอื่นคอยช่วยเหลือเป็นบางครั้ง	2
นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้ โดยต้องมีบุคคลอื่นคอยช่วยตลอดเวลา	1

แบบประเมินสมรรถนะ

กลุ่มที่	รายการประเมิน			รวม 12
	การสื่อสาร (4)	การคิด (4)	การแก้ปัญหา (4)	

เกณฑ์การให้คะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

รายการประเมิน	คะแนน
นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจต่อการเรียนและร่วมปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มด้วยดี	4
นักเรียนมีความกระตือรือร้นให้ความสนใจต่อการเรียนและให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มบ้างในบางครั้ง	3
นักเรียนสนใจเรียนและให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มบ้างในบางครั้ง	2
นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการเรียนและไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	1

2. อยู่อย่างพอเพียง

รายการประเมิน	คะแนน
นักเรียนมีพฤติกรรมในการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนอย่างมีประโยชน์ ประหยัด คุ่มค่า	4
นักเรียนมีพฤติกรรมในการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนอย่างมีประโยชน์ ประหยัด แต่ขาดความคุ้มค่า	3
นักเรียนมีพฤติกรรมในการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนอย่างมีประโยชน์ ขาดความประหยัด และไม่คุ้มค่า	2
นักเรียนมีพฤติกรรมในการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียนอย่างไม่มีประโยชน์ ขาดความประหยัด และไม่คุ้มค่า	1

3. มุ่งมั่นในการทำงาน

รายการประเมิน	คะแนน
นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชิ้นงานสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด และมีคุณภาพ	4
นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชิ้นงานสำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด และขาดคุณภาพ	3
นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชิ้นงานสำเร็จไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด และขาดคุณภาพ	2
นักเรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ชิ้นงานไม่สำเร็จตรงตามเวลาที่กำหนด และขาดคุณภาพ	1

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กลุ่มที่	รายการประเมิน			รวม 12
	ใฝ่เรียนรู้ (4)	อยู่อย่างพอเพียง (4)	มุ่งมั่นในการทำงาน (4)	

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความร่วมมือกันทำกิจกรรม	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน และสมาชิกส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจน และสมาชิกบางคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานไม่ชัดเจน และสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ความมีระเบียบวินัย	- ตั้งใจฟัง สนใจ มีการวางแผนจดบันทึก สรุปรายงาน การปฏิบัติงานถูกต้องได้ใจความ	- ตั้งใจฟัง สนใจ มีการวางแผนจดบันทึก สรุปรายงาน การปฏิบัติงานเกือบครบถ้วน	- ตั้งใจฟังบางขณะ ไม่สนใจเท่าที่ควร มีการจดบันทึกสรุปรายงาน การปฏิบัติงานยังมีข้อบกพร่องบ้าง	- ตั้งใจฟังบางขณะ ไม่สนใจเท่าที่ควร ไม่มีการจดบันทึก ไม่สรุปรายงานการปฏิบัติงาน
3. ความตั้งใจปฏิบัติงาน	- มีความกระตือรือร้นสนใจซักถามข้อสงสัย ตั้งใจปฏิบัติงาน	- มีความกระตือรือร้นสนใจซักถามข้อสงสัย ตั้งใจปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่	- มีความกระตือรือร้นน้อย ไม่ซักถาม ตั้งใจปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง	- ไม่กระตือรือร้น มีความสนใจเป็นบางครั้ง ไม่ตั้งใจปฏิบัติงาน
4. ความตรงต่อเวลา	- ปฏิบัติงานตรงตามเวลาที่กำหนด	- ปฏิบัติงานเสร็จช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	- ปฏิบัติงานเสร็จช้ากว่ากำหนดค่อนข้างมาก	- ปฏิบัติงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด
5. ความสามัคคี	- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่ม	- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่มเป็นบางครั้ง	- ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่มน้อย

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
เรื่อง ทักษะการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ-สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับคุณลักษณะที่นักเรียนแสดงออก โดยจำแนกระดับพฤติกรรมการแสดงออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับพฤติกรรมการแสดงออก

- 4 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลามากที่สุด
- 3 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกอย่างมาก
- 2 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกเป็นครั้งคราว
- 1 หมายถึง ผู้เรียนมีพฤติกรรมการแสดงออกน้อยครั้ง

สถานภาพของผู้ประเมิน ครูผู้สอน นักเรียน

รายการ	ระดับพฤติกรรมการแสดงออก			
	4	3	2	1
1. ใฝ่เรียนรู้				
1.1 มีความเอาใจใส่ในการสืบเสาะแสวงหาความรู้				
1.2 มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม				
1.3 มีความสนใจในการสืบค้นและศึกษาค้นคว้า				
1.4 สนทนา ซักถาม แลกเปลี่ยนในการร่วมกิจกรรมกลุ่ม				
1.5 บันทึกความรู้ วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้				
1.6 สรุปองค์ความรู้ที่ได้ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน				
สรุป (\bar{x})				
2. อยู่อย่างพอเพียง				
2.1 ปฏิบัติกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด (พอประมาณ)				
2.2 ใช้สื่ออุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม ประหยัด และคุ้มค่า (พอประมาณ)				
2.3 อภิปรายและวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล (มีเหตุผล)				
2.4 ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ ข้อโต้แย้งหรือข้อคิดเห็นของผู้อื่น (มีเหตุผล)				
2.5 มีการวางแผนการทำงานอย่างรอบคอบ (มีภูมิคุ้มกัน)				
2.6 มีความพร้อมในการเตรียมอุปกรณ์ และดำเนินกิจกรรมด้วยความระมัดระวัง (มีภูมิคุ้มกัน)				
สรุป (\bar{x})				
3. มุ่งมั่นในการทำงาน				
3.1 ตั้งใจทำงานด้วยความขยัน อดทน งานสำเร็จตามเป้าหมาย และเป็นแบบอย่างได้				
3.2 ตั้งใจรับผิดชอบในการทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย				
3.3 รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย (มีเหตุผล)				
3.4 ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย				
สรุป (\bar{x})				

แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....

เกณฑ์การประเมิน

ผ่านเกณฑ์ ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไป

ผ่าน ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

13. เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทักษะ

ใบสรุปความรู้ เรื่อง ทักษะ

ทัศนธาตุ ทัศนะ หมายถึง การเห็น สิ่งที่มองเห็น ธาตุ หมายถึง สิ่งที่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่รวมกันเป็นรูปร่างของสิ่งทั้งหลาย

ทัศนธาตุ หมายถึง ส่วนสำคัญที่รวมกันเป็นรูปร่างของสิ่งทั้งหลายตามที่ตามองเห็น อันได้แก่

1. จุด (Dot)
2. เส้น (Line)
3. สี (Color)
4. รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)
5. น้ำหนัก (Value)
6. บริเวณว่าง (Space)
7. ลักษณะผิว (Texture)

จุด (Dot) หมายถึง รอยหรือแต้มที่มีลักษณะกลม ๆ ปรากฏที่ผิวพื้น ไม่มีขนาด ความกว้าง ความยาว ความหนา เป็นสิ่งที่เล็กที่สุด และเป็นธาตุเริ่มแรกที่ทำให้เกิดธาตุอื่น ๆ ขึ้น

เส้น (Line) คือ จุดหลาย ๆ จุดต่อกันเป็นสาย เป็นแถวแนวไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นทางยาวหรือจุดที่เคลื่อนที่ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งด้วยแรงผลักดันหรือรอยขีดเขียนของวัตถุเป็นรอยยาว เส้นแบ่งเป็นลักษณะใหญ่ ๆ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. เส้นตรง
2. เส้นโค้ง

ซึ่งเส้นแต่ละลักษณะจะมีความหมายในตัว เช่น

เส้นตรง

1. เส้นตั้ง คือ เส้นตรงที่ตั้งฉากกับพื้นระดับ ให้ความรู้สึกมั่นคง แข็งแรง สง่า รุ่งเรือง สมดุล พุ่งขึ้น
2. เส้นนอน คือ เส้นตรงที่นอนราบไปกับพื้นระดับ ให้ความรู้สึกกว้างขวาง สงบเงียบ เยือกเย็น ผ่อนคลาย
3. เส้นเฉียง คือ เส้นตรงเอนไม่ตั้งฉากกับพื้นระดับ ให้ความรู้สึกไม่มั่นคง เคลื่อนไหว แปรปรวน ไม่สมบูรณ์
4. เส้นฟันปลา คือ เส้นตรงหลายเส้นต่อกันสลับขึ้นลงระยะเท่ากัน ให้ความรู้สึกรุนแรง กระแทก ตื่นเต้น

อันตราย ชัดแจ้ง

5. เส้นประ คือ เส้นตรงที่ขาดเป็นช่วง ๆ มีระยะเท่ากัน ให้ความรู้สึกต่อเนื่องขาดระยะใจหาย ไม่แน่นอน

เส้นโค้ง

1. เส้นโค้งลง คือ เส้นที่เป็นท้องกระทะคล้ายเชือกหย่อน ให้ความรู้สึกอ่อนโยน เคลื่อนไหวไม่แข็งแรง
2. เส้นโค้งขึ้น คือ เส้นที่โค้งเป็นหลังเต่าคล้ายคันธนู ให้ความรู้สึกแข็งแรง เชื้อมั่น เคลื่อนไหว
3. เส้นคด คือ เส้นโค้งขึ้นโค้งลงต่อเนื่องกันคล้ายคลื่นในทะเล ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ต่อเนื่อง อ่อนช้อย นุ่มนวล
4. เส้นก้นหอย คือ เส้นโค้งต่อเนื่องกันวนเข้าเล็กลงเป็นจุดคล้ายก้นหอย ให้ความรู้สึกยึดอัด เคลื่อนไหว

คลี่คลาย

5. เส้นโค้งอิสระ คือ เส้นโค้งต่อเนื่องกันไปไม่มีทิศทาง คล้ายเชือกพันกัน ให้ความรู้สึกวุ่นวาย ยุ่งเหยิง

ไม่เป็นระเบียบ

สี (Colour) หมายถึง ลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็นสีดำ แดง เขียว น้ำเงิน เหลือง เป็นต้น ถ้าไม่มีแสงจะมองไม่เห็นสี ซึ่งสีมี 2 ชนิด ดังนี้

1. สีที่เป็นวัตถุ (Pigment) สีที่เป็นรงควัตถุสีผงหรือธาตุในร่างกายที่ทำให้คนมีสีต่าง ๆ สีที่เกิดจากวัตถุธาตุ เช่น จากพืช สัตว์ แร่ธาตุ เป็นต้น ซึ่งเป็นสีที่ใช้ในงานศิลปะ

2. สีที่เป็นแสง (Spectrum) สีที่เกิดจากการหักเหของแสง แสงส่องผ่านแท่งแก้ว แสงแดดส่องผ่านละอองน้ำในอากาศจะเกิดการหักเหของแสงเป็นสีรุ้ง 7 สี ได้แก่ สีแดง ส้ม เหลือง เขียว น้ำเงิน คราม ม่วง

วงจรรีธีธรรมชาติ

วงจรรีธี เกิดจากการนำเอาแม่สีที่เป็นวัตถุมหาผสมกันเป็นสีขั้นที่ 2 มี 12 สี คือ สีเหลือง เหลืองเขียว เขียว เขียวน้ำเงิน น้ำเงิน น้ำเงินม่วง ม่วง ม่วงแดง แดง แดงส้ม ส้ม เหลืองส้ม หรือเรียกว่า วงล้อของสี

สีอุ่น-สีเย็น คือ การแบ่งวงจรรีธีออกเป็นสองซีก ซีกซ้ายกับซีกขวา

1. สีอุ่น ซีกซ้ายเริ่มจากสีเหลืองย้อนวนซ้ายไปทางสีเหลืองส้ม แดง ม่วง
2. สีเย็น ซีกขวาเริ่มจากสีเหลือง เหลืองเขียว เขียว น้ำเงิน ม่วงน้ำเงิน ม่วง
3. สีกลาง คือ สีเหลืองกับสีม่วงซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งสีอุ่นและสีเย็น

หลักการใช้สี

สีในวงจรรีธีธรรมชาติ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ สีตัดกันและสีกลมกลืนกัน และแบ่งเป็น 2 ซีก คือ สีอุ่น สีเย็น การใช้สีตัดกันจะทำให้เกิดความขัดแย้งวุ่นวาย แต่ถ้าใช้สีกลมกลืนกันจะเกิดความน่าเบื่อ จืดชืดไป ถ้าใช้สีอุ่นมากไปทำให้บรรยากาศร้อน อบอ้าว ถ้าใช้สีวรรณะเย็นมากไปก็จะทำให้บรรยากาศเยือกเย็น จืดชืดว่างเปล่า เราจึงควรเลือกใช้สีให้พอเหมาะกับงานแต่ละอย่างตามจุดหมายที่วางไว้ การใช้สีสื่อความหมายต่าง ๆ ทำได้ดังนี้

ความหมายของสี

สีแดง = ตื่นเต้น รั้าใจ อันตราย พลัง อำนาจ รัก

สีเหลือง = สดใส รั้าใจ ฉลาด เบรียว

สีเขียวแก่ = สะอาด ปลอดภัย สดชื่น ธรรมชาติ ชรา

สีฟ้า = ราบรื่น สว่าง ้วยรุ่น ทนสมัย

สีชมพู = ความรัก ผู้หญิง อ่อนหวาน นุ่มนวล หอม

สีดำ = ทุกข์ ลึกลับ สืบสวน หนักแน่น

สีน้ำตาล = อนุรักษ์ โบราณ ธรรมชาติ

สีส้ม = ตื่นตัว ตื่นเต้น รั้าใจ สนุกสนาน

สีเขียวอ่อน = สดชื่น รั้าใจ เบิกบาน

สีน้ำเงิน = สุภาพ เชื้อม่น หนักแน่น ถ่อมตัว ผู้ชาย

สีม่วง = พุ่มเพื่อย ลึกลับ ชี้เหงา

สีขาว = ความบริสุทธิ์ สะอาด ปลอดภัย เด็กทารก

สีเทา = สุภาพ ชริม

รูปร่างและรูปทรง (Shape and Form)

รูปร่าง (Shape) หมายถึง เส้นรอบนอกของวัตถุ คน สัตว์ สิ่งของ มีลักษณะเป็น 2 มิติ (กว้าง ยาว)

รูปทรง (Form) หมายถึง โครงสร้างของรูปวัตถุ คน สัตว์ สิ่งของ มีลักษณะเป็น 3 มิติ (กว้าง ยาว ลึก)

รูปร่างและรูปทรง รูปร่างและรูปทรงมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. รูปร่างรูปทรงเรขาคณิต หมายถึง รูปร่าง รูปทรงที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมีโครงสร้างที่แน่นอน เช่น วงกลม รูปสามเหลี่ยม สีเหลี่ยม หรือรูปหลายเหลี่ยม เป็นต้น รูปเรขาคณิตเป็นพื้นฐานในการสร้างงานศิลปะได้หลายรูปแบบ

2. รูปร่างรูปทรงอิสระ หมายถึง รูปร่างที่ถูกดัดแปลงจากธรรมชาติหรือมนุษย์คิดสร้างขึ้น ไม่มีโครงสร้างที่แน่นอน และยากที่จะคำนวณหาพื้นที่ ดังภาพตัวอย่าง

น้ำหนัก (Value)

น้ำหนัก หมายถึง ความอ่อนแก่ของสี หรือแสงเงาที่นำมาใช้ในการเขียนภาพ น้ำหนักทำให้รูปทรงมีปริมาตร และให้ระยะแก่ภาพ ตัวอย่างการให้น้ำหนักทำให้รูปทรงมีปริมาตร

แสงและเงา (Light & Shade)

แสงและเงา เป็นองค์ประกอบที่อยู่คู่กัน แสง เมื่อส่องกระทบกับวัตถุ จะทำให้เกิดเงา แสงและเงาเป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก ความเข้มของเงาจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง ในที่ที่มีแสงสว่างมาก เงาจะเข้มขึ้น และในที่ที่มีแสงสว่างน้อย เงาจะไม่ชัดเจน ในที่ที่ไม่มีแสงสว่างจะไม่มีเงา และเงาจะอยู่ในทางตรงข้ามกับแสงเสมอ ค่าน้ำหนักของแสงและเงาที่เกิดบนวัตถุสามารถจำแนกเป็นลักษณะที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. บริเวณแสงสว่างจัด (Hi-light) เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด จะมีความสว่างมากที่สุดในวัตถุที่มีผิวมันวาวจะสะท้อนแหล่งกำเนิดแสงออกมาให้เห็นได้ชัด

2. บริเวณแสงสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่ได้รับแสงสว่าง ร่องลงมาจากบริเวณแสงสว่างจัด เนื่องจากอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงออกมา และเริ่มมีค่าน้ำหนักอ่อน ๆ

3. บริเวณเงา (Shade) เป็นบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่าง เป็นบริเวณที่ถูกบดบังจากแสงสว่าง ซึ่งจะมีค่าน้ำหนักเข้มมากขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง

4. บริเวณเงาเข้มจัด (Hi-shade) เป็นบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด หรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมากที่สุด ๆ ขึ้น จะมีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด

5. บริเวณเงาตกทอด เป็นบริเวณของพื้นหลังที่เงาของวัตถุทาบลงไป เป็นบริเวณเงาที่อยู่ภายนอกวัตถุ และจะมีความเข้มของค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับความเข้มของเงา น้ำหนักของพื้นหลัง ทิศทางและระยะของเงา

บริเวณว่าง (Space)

บริเวณว่าง หรือช่องไฟ คือ

1. อากาศที่โอบล้อมรูปทรง
2. ระยะห่างระหว่างรูปทรง
3. บริเวณภายในรูปทรงที่มีลักษณะกลวงหรือทะลุเป็นช่องที่มีอากาศผ่านเข้าไปได้
4. บริเวณว่างของภาพเขียนหรือภาพวาด ที่มองดูเป็นช่องลึกเข้าไปในภาพ เรียกว่า บริเวณว่างลวงตา

ลักษณะผิว (Texture)

ลักษณะผิว หมายถึง ลักษณะภายนอกของวัตถุที่มองเห็นและสัมผัสพื้นผิวได้ แสดงความรู้สึกหยาบ ละเอียด ขรุขระ มัน ด้าน เป็นเส้น เป็นจุด จับดูแล้วสะดุดมือหรือสัมผัสได้ จากความรู้สึกผิว เป็นทัศนธาตุที่นำมาประกอบในการสร้างงานศิลปะ ลักษณะผิวที่แตกต่างกัน จะทำให้เกิดความรู้สึกแตกต่างกัน เช่น สุกสกนนาน ตื่นเต้น ไร่ใจ ราบเรียบ นุ่มนวล สวยงาม มีชีวิตชีวา

ลักษณะผิว แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. มองเห็นด้วยตา (Visual Texture) สามารถมองเห็นได้ด้วยความรู้สึก เป็นผิวละเอียด ผิวหยาบ ผิวขรุขระ เมื่อสัมผัสดูแล้วจะไม่มีความรู้สึกตอบสนองแต่อย่างใด เพราะพื้นผิวจะเรียบเป็นธรรมดา
2. สัมผัสได้ด้วยมือ (Tactile Texture) สามารถมองเห็นได้ด้วยตาหรือสัมผัสได้ด้วยมือ เช่น เปลือกไม้ ก้อนหินผิวกระจก หนังสือตัว เป็นต้น

วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรวิหาร (วัดหินอ่อน)

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง จุด

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง จุด แล้วตอบคำถาม

1. ให้นำจุดมาสร้างสรรค์ให้เป็นภาพลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพ)

2. จุด มีความสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างไร

.....
.....

1.เลขที่.....ประธาน
2.เลขที่.....กรรมการ
3.เลขที่.....กรรมการ
4.เลขที่.....กรรมการ
5.เลขที่.....กรรมการ
6.เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง เส้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง เส้น แล้วตอบคำถาม

1. ให้นำเส้นแต่ละชนิดมาสร้างสรรค์ให้เป็นภาพลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพ)

2. เส้น มีความสำคัญในการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างไร

.....
.....

1.เลขที่.....ประธาน
2.เลขที่.....กรรมการ
3.เลขที่.....กรรมการ
4.เลขที่.....กรรมการ
5.เลขที่.....กรรมการ
6.เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง รูปร่าง-รูปทรง

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง รูปร่าง-รูปทรง แล้วตอบคำถาม

1. ให้นำรูปร่างและรูปทรงมาสร้างสรรค์ให้เป็นภาพลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพรูปร่าง)

(วาดภาพรูปทรง)

2. ให้อธิบายลักษณะของรูปร่างและรูปทรง

.....
.....

- 1.เลขที่.....ประธาน
- 2.เลขที่.....กรรมการ
- 3.เลขที่.....กรรมการ
- 4.เลขที่.....กรรมการ
- 5.เลขที่.....กรรมการ
- 6.เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง พื้นผิว

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง พื้นผิว แล้วตอบคำถาม

1. ให้แสดงลักษณะของพื้นผิวลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพ)

2. ถ้าต้องการบอกลักษณะของพื้นผิว ควรบอกในเรื่องอะไร

.....
.....

1.เลขที่.....ประธาน
2.เลขที่.....กรรมการ
3.เลขที่.....กรรมการ
4.เลขที่.....กรรมการ
5.เลขที่.....กรรมการ
6.เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง พื้นที่ว่าง

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง พื้นที่ว่าง แล้วตอบคำถาม

1. ให้แสดงลักษณะของพื้นที่ว่างลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพ)

2. ลักษณะของพื้นที่ว่าง คือ

.....
.....

1.เลขที่.....ประธาน
1.เลขที่.....ประธาน
2.เลขที่.....กรรมการ
3.เลขที่.....กรรมการ
4.เลขที่.....กรรมการ
5.เลขที่.....กรรมการ
6.เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง น้าหนักอ่อนแก่

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง น้าหนักอ่อนแก่ แล้วตอบคำถาม

1. ให้อวดภาพแสดงน้าหนักอ่อนแก่ด้วยดินสอหรือปากกาลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพ)

2. ลักษณะของน้าหนักอ่อนแก่ สื่อความหมายในเรื่องใด

.....
.....

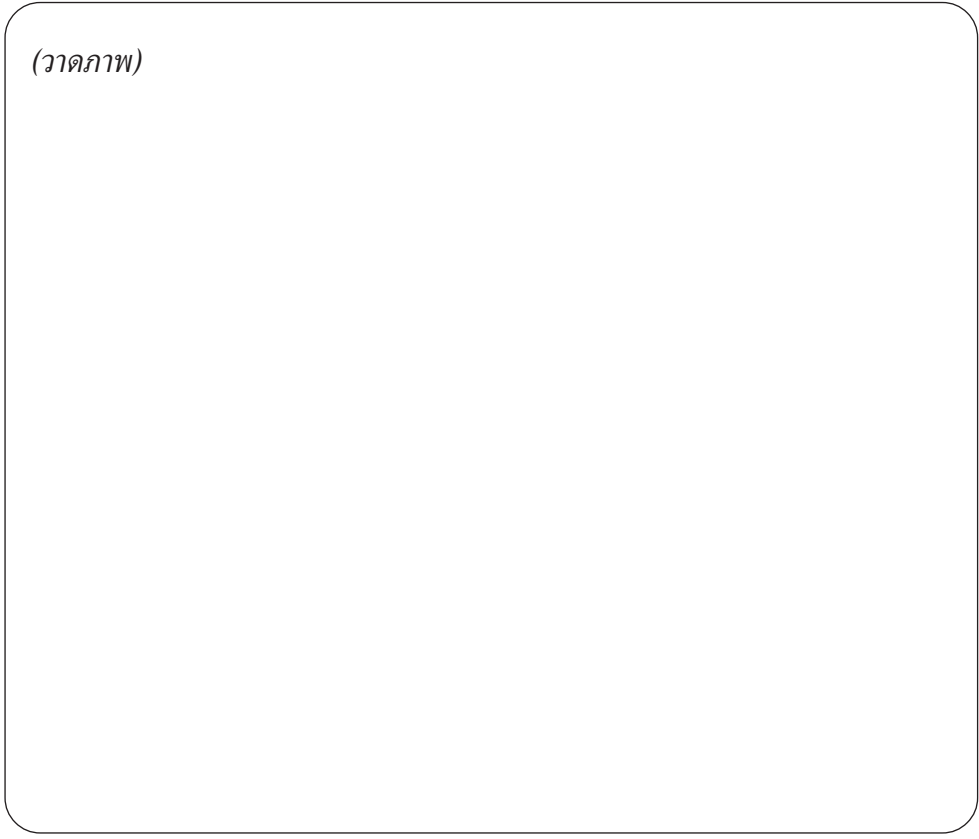
1. เลขที่.....ประธาน
2. เลขที่.....กรรมการ
3. เลขที่.....กรรมการ
4. เลขที่.....กรรมการ
5. เลขที่.....กรรมการ
6. เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

ใบกิจกรรมทัศนธาตุ เรื่อง สี

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์เรื่อง สี แล้วตอบคำถาม

1. เขียนวงจรสีลงในกรอบที่กำหนด

(วาดภาพ)

2. ความสำคัญและคุณลักษณะของสีคืออะไร

.....
.....

1.เลขที่.....ประธาน
2.เลขที่.....กรรมการ
3.เลขที่.....กรรมการ
4.เลขที่.....กรรมการ
5.เลขที่.....กรรมการ
6.เลขที่.....กรรมการและเลขานุการ

การประเมินใบงานนี้ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)
เรื่อง การออกแบบงานทัศนศิลป์

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7-8 คะแนน)	1 (5-6 คะแนน)
ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม สวยงาม บรรยายรายละเอียดได้ถูกต้อง เชื่อมโยงสัมพันธ์กับผลงานอย่างเป็นระบบ	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม สวยงาม บรรยายรายละเอียดได้ถูกต้องและสัมพันธ์กับผลงานแต่ไม่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม บรรยายรายละเอียดได้ถูกต้องสัมพันธ์กับผลงานแต่ไม่สมบูรณ์	- ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างเหมาะสม บรรยายรายละเอียดยังไม่ถูกต้องและไม่สัมพันธ์กับผลงานเท่าที่ควร

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คะแนน 9-10 ระดับ ดีมาก

คะแนน 7-8 ระดับ ดี

คะแนน 5-6 ระดับ พอใช้

คะแนน 0-4 ระดับ ควรปรับปรุง

การประเมินใบงานนี้ให้ผู้สอนพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินผลตามสภาพจริง (Rubrics)
เรื่อง การนำเสนองานออกแบบงานทัศนศิลป์

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4 (10 คะแนน)	3 (9 คะแนน)	2 (7-8 คะแนน)	1 (5-6 คะแนน)
วิธีการนำเสนอการใช้ภาษา และบุคลิกท่าทางที่แสดงออก	- การนำเสนอมีลำดับขั้นตอน น่าสนใจ ใช้สื่อประกอบได้เหมาะสม - การใช้ภาษาสื่อความหมายเข้าใจชัดเจน ไม่วกวน และออกเสียงอักขระถูกต้องทุกแห่ง - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น	- การนำเสนอมีลำดับขั้นตอน น่าสนใจ แต่ใช้สื่อประกอบไม่เหมาะสม - การใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ออกเสียงอักขระไม่ถูกต้อง - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น	- การนำเสนอมีลำดับขั้นตอน แต่ไม่น่าสนใจ - การใช้ภาษาสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ออกเสียงอักขระไม่ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ - บุคลิกท่าทางมีความเชื่อมั่น	- การนำเสนอไม่เป็นลำดับขั้นตอน - การใช้ภาษาสื่อความหมายไม่เข้าใจ - บุคลิกท่าทางขาดความเชื่อมั่น

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

การประเมินพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

คะแนน 9-10 ระดับ ดีมาก

คะแนน 7-8 ระดับ ดี

คะแนน 5-6 ระดับ พอใช้

คะแนน 0-4 ระดับ ควรปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม (ในชั้นเรียน)

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ						สรุปผลการประเมิน	
		ร่วมมือในการทำกิจกรรม		กล้าออกมาแสดงความสามารถ		เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน			
		ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน

ผ่านตั้งแต่ 2 รายการ ถือว่า ผ่าน

ผ่าน 1 รายการ ถือว่า ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	รายการ				ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด (2 คะแนน)
		รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย (2 คะแนน)	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (2 คะแนน)	นำเสนอผลงานได้น่าสนใจ (2 คะแนน)	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (2 คะแนน)	

เกณฑ์การประเมิน คะแนน 9-10 ระดับ ดีมาก
คะแนน 5-6 ระดับ พอใช้

คะแนน 7-8 ระดับ ดี
คะแนน 0-4 ระดับ ควรปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
...../...../.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	คำอธิบายคุณภาพ/ระดับคะแนน			
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ปรับปรุง (1)
1. ความร่วมมือกันทำกิจกรรม	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจนทุกคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจนและสมาชิกส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างชัดเจนและสมาชิกบางคนปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย	- มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานไม่ชัดเจน และสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ความมีระเบียบวินัย	- ตั้งใจฟัง สนใจ มีการวางแผนจดบันทึก สรุปรายงาน การปฏิบัติงานถูกต้องได้ใจความ	- ตั้งใจฟัง สนใจ มีการวางแผนจดบันทึก สรุปรายงาน การปฏิบัติงานเกือบครบถ้วน	- ตั้งใจฟังบางขณะ ไม่สนใจเท่าที่ควร มีการจดบันทึกสรุปรายงาน การปฏิบัติงานยังมีข้อบกพร่องบ้าง	- ตั้งใจฟังบางขณะ ไม่สนใจเท่าที่ควร ไม่มีการจดบันทึก ไม่สรุปรายงานการปฏิบัติงาน
3. ความตั้งใจปฏิบัติงาน	- มีความกระตือรือร้นสนใจซักถามข้อสงสัย ตั้งใจปฏิบัติงาน	- มีความกระตือรือร้นสนใจซักถามข้อสงสัย ตั้งใจปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่	- มีความกระตือรือร้นน้อย ไม่ซักถาม ตั้งใจปฏิบัติงานเป็นบางครั้ง	- ไม่กระตือรือร้น มีความสนใจเป็นบางครั้ง ไม่ตั้งใจปฏิบัติงาน
4. ความตรงต่อเวลา	- ปฏิบัติงานตรงตามเวลาที่กำหนด	- ปฏิบัติงานเสร็จช้ากว่ากำหนดเล็กน้อย	- ปฏิบัติงานเสร็จช้ากว่ากำหนดค่อนข้างมาก	- ปฏิบัติงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด
5. ความสามัคคี	- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่ม	- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่มเป็นส่วนใหญ่	- สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่มเป็นบางครั้ง	- ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือในกลุ่มน้อย

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

- ช่วงคะแนน 17-20 ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก
- ช่วงคะแนน 13-16 ระดับ 3 หมายถึง ดี
- ช่วงคะแนน 9-12 ระดับ 2 หมายถึง พอใช้
- ช่วงคะแนน 5-8 ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

**ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องทัศนธาตุ
แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้**

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา		- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลา วิทยุความสามารถของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ	- ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย อยากรู้ - เตรียมเนื้อหาในการเรียนรู้ให้ครอบคลุมตามมาตรฐานและตัวชี้วัด
เวลา		- กำหนดเวลาได้เหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้	- เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	- มีการจัดสรรเวลาเพิ่มสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ตามขั้นตอน
วิธีการจัดกิจกรรม		ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมสำหรับการนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด	- เตรียมตัดทอนกิจกรรมในกรณีที่ใช้เวลานานเกินไปและนักเรียนเบื่อหน่าย
แหล่งเรียนรู้		เลือกแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรม เนื้อหา และความสนใจของนักเรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- เตรียมพื้นที่ไว้ล่วงหน้า
การวัดและประเมินผล		- กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับภาระงานและตัวชี้วัด	- การวัดและประเมินผลเพื่อต้องการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร	- วางแผนติดตาม ประเมินผลการทำงานของนักเรียน
สื่อ/อุปกรณ์		- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- เตรียมสื่อ/อุปกรณ์สำรอง - การศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อนจะช่วยให้ครูเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ได้เหมาะสมกับนักเรียน - ลดภาระการอธิบายของครู
การประเมินผล		- ออกแบบการวัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และผู้เรียน	- เพื่อประเมินผู้เรียนให้ได้รู้ผลตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือเป้าหมายที่ต้องการรู้	- ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงตามตัวชี้วัดและผ่านการตรวจสอบคุณภาพ - ชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี		- เทคนิคการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เนื้อหาทัศนธาตุ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู		- ใช้หลักความยุติธรรม มีความรักเมตตาศิษย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความอดทน ในการจัดการเรียนรู้		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. วางแผนการทำงานได้เหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด และจำนวนสมาชิกในกลุ่ม 2. ใช้วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. นักเรียนวิเคราะห์ความสามารถและความต้องการของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม 2. ผู้เรียนประหยัดในการเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ที่มีอยู่ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา - การปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน - นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	1. มีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดตามแผนของสมาชิกในกลุ่ม 2. ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- เนื้อหาสาระตามหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระทัศนธาตุ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	- มีความรับผิดชอบ มีความสามัคคีในหมู่คณะ ความขยัน ความอดทน มีวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด และตรงต่อเวลา		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- หลักการเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสม - รูปแบบงานศิลปะของไทยและท้องถิ่น	- การทำงานร่วมกับผู้อื่น - การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานเสร็จตามเวลา	- วิธีการเลือกวัสดุอุปกรณ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่า	- รูปแบบงานศิลปะของไทยและท้องถิ่น - รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันช่วยเหลือกันในสังคมไทย
ทักษะ	- มีวิธีการเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ที่เหมาะสม - ปฏิบัติออกแบบผลงานทัศนศิลป์โดยใช้ทัศนธาตุ	- การปรับตัว อดทน อดกลั้นเพื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและเกิดความสำเร็จ	- รู้จักเลือกวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับงานและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	- นำรูปแบบงานศิลปะของไทยและท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์งานศิลปะได้อย่างเหมาะสม - ปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของสื่ออุปกรณ์ที่ใช้	- เห็นคุณค่าของความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลในการทำงาน - เกิดความตระหนักในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ	-	- เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ศิลปะไทยและท้องถิ่น

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “ตรีโกณมิติที่พอเพียง”
วิชาคณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค 32101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “ตรีโกณมิติที่พอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

รหัสวิชา ค 32101 วิชาคณิตศาสตร์

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. นำความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติไปใช้คาดคะเนระยะทาง ความสูง และแก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัดได้
2. ใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา ใช้ความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผล ได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ในการสื่อสาร การสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ค 32101 วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาความรู้พื้นฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนตรรกยะ รากที่ n ของจำนวนจริง เลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็นจำนวนตรรกยะ อัตราส่วนตรีโกณมิติที่พอเพียง อัตราส่วนตรีโกณมิติของจำนวนจริงหรือมุม อัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมที่กำหนดให้ในการคาดคะเนระยะทางและความสูง และการนำไปใช้

โดยใช้วิธีการที่หลากหลายแก้ปัญหา สร้างสถานการณ์ที่ใกล้ตัวให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าโดยปฏิบัติจริง ทดลอง สรุป รายงาน เพื่อให้มีความรู้ ความคิด ความเข้าใจในเนื้อหา ใช้กิจกรรมเสริมทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมายและนำเสนอได้อย่างถูกต้องชัดเจน เชื่อมโยง ความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ ในชีวิตประจำวันได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด ค 1.2 ม.4-6/1

ค 2.1 ม.4-6/1

ค 2.2 ม.4-6/1

ค 6.1 ม.4-6/1-6

รวมทั้งรวม 9 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
1. เลขยกกำลัง	ค 1.2 ม.4-6/1 ค 6.1 ม.4-6/1 ค 6.1 ม.4-6/2 ค 6.1 ม.4-6/3 ค 6.1 ม.4-6/4 ค 6.1 ม.4-6/5 ค 6.1 ม.4-6/6	การนำรากที่ n ของจำนวนจริง และเลขยกกำลังที่มีเลขชี้กำลังเป็น จำนวนตรรกยะไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและศึกษาต่อ นั้น จะต้องเข้าใจถึงความหลากหลาย ของการแสดงจำนวน และผลที่เกิดขึ้น โดยจะต้องอาศัยทักษะกระบวนการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ อย่างเป็นระบบ	ฯลฯ	18	20
2. อัตราส่วน ตรีโกณมิติ ที่พอเพียง	ค 2.1 ม.4-6/3 ค 2.2 ม.4-6/1 ค 6.1 ม.4-6/1 ค 6.1 ม.4-6/2 ค 6.1 ม.4-6/3 ค 6.1 ม.4-6/4 ค 6.1 ม.4-6/5 ค 6.1 ม.4-6/6	การนำความรู้เรื่องอัตราส่วน ตรีโกณมิติของมุมไปใช้คาดคะเน หาระยะทางและความสูงของสิ่งต่าง ๆ จะต้องอาศัยความรู้ รอบคอบ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด	- หาระยะทางและความสูงจาก แหล่งเรียนรู้ที่สนใจในโรงเรียน - จัดทำรายงานการหาระยะทาง และความสูงเป็นรูปเล่ม - นำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้	22	30
สอบระหว่างภาค				20	
สอบปลายภาค				30	
รวม				100	

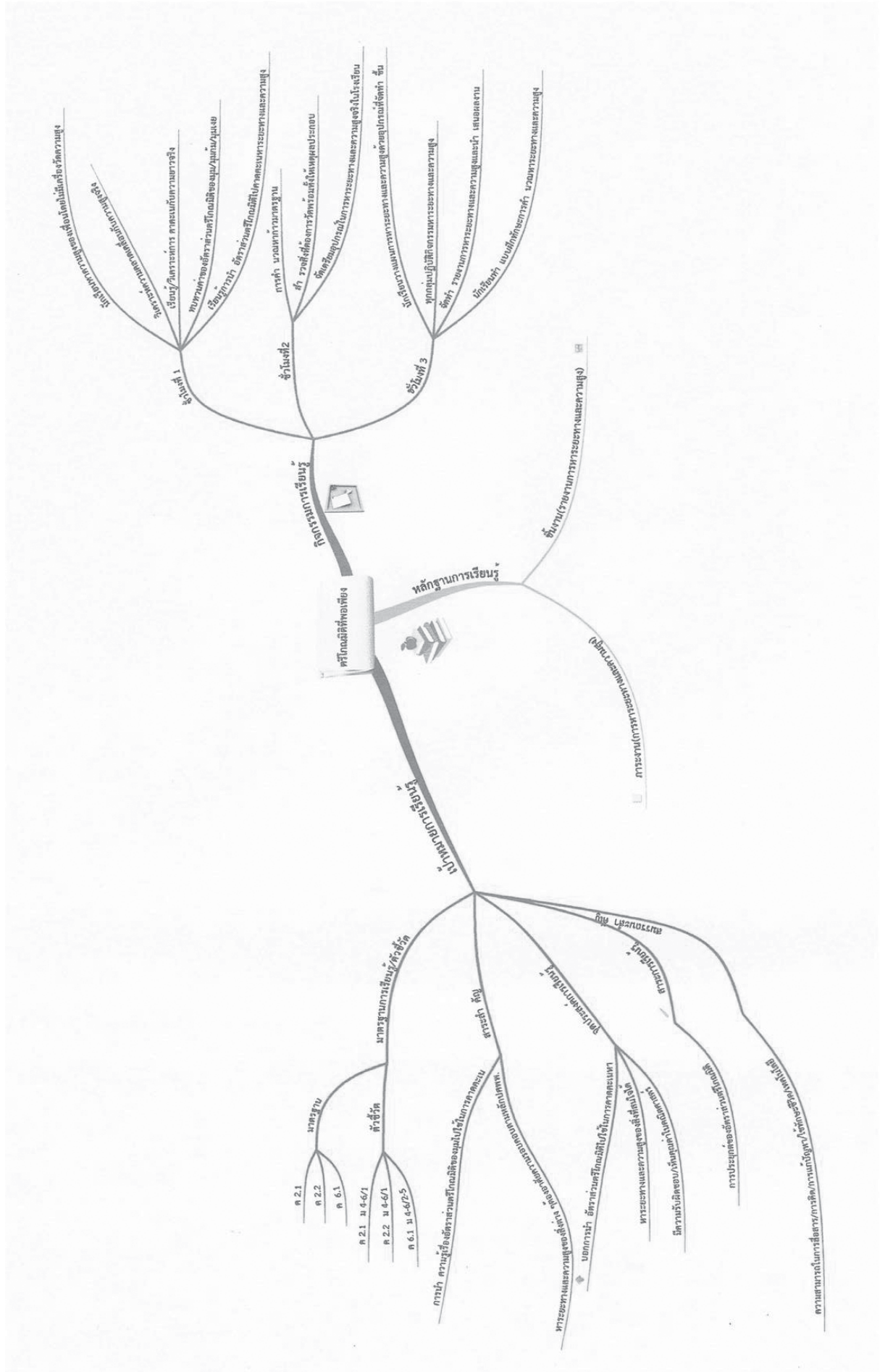
ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ตรีโกณมิติที่พอเพียง

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- หาระยะทางและความสูง - รายงานการหาระยะทาง/ความสูง	1. ความสามารถในการคิด 2. ความสามารถในการแก้ปัญหา 3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 4. ความสามารถในการสื่อสาร 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. อยู่อย่างพอเพียง 5. มุ่งมั่นในการทำงาน 6. รักความเป็นไทย

ผังภาพที่ 2 ฝั่งแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ตรีโกณมิติที่พอเพียง

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ตรีโกณมิติที่พอเพียง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 เวลา 22 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด และคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

ค 2.2 ม.4-6/1 ใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมในการคาดคะเนระยะทางและความสูง

ค 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

ค 2.2 ม.4-6/1 แก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับระยะทางและความสูงโดยใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติ

ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ค 6.1 ม.4-6/2 ใช้ความรู้ ทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ค 6.1 ม.4-6/3 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ค 6.1 ม.4-6/4 ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมาย และการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

ค 6.1 ม.4-6/5 เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

อัตราส่วนตรีโกณมิติของมุม และการอ่านค่าตรีโกณมิติจากตาราง มีประโยชน์ในการคาดคะเนหาความยาว ความสูง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของความพอเพียง

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถ

4.1 บอกการนำอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมไปใช้ในการคาดคะเนระยะทางและความสูงได้

4.2 หาความยาว ความสูง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติได้

4.3 มีความรับผิดชอบ

4.4 เห็นคุณค่าในคณิตศาสตร์

5. สาระการเรียนรู้

5.1 อัตราส่วนตรีโกณมิติ

5.2 การประยุกต์ใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติ

6. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

6.1 ความสามารถในการสื่อสาร (นักเรียนนำเสนอการสรุปความรู้จากการสร้างองค์ความรู้และการนำเสนอผลงาน)

6.2 ความสามารถในการคิด (นักเรียนคิดหาเหตุผลในการนำอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมต่าง ๆ ไปใช้ในการหาระยะทางหรือความสูง)

6.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา (นักเรียนร่วมกันหาระยะทางและความสูงในภาคสนาม)

- 6.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (นักเรียนมีการเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริง)
- 6.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (นักเรียนจัดทำรูปเล่มของรายงาน)
- 7. คุณลักษณะอันพึงประสงค์**
- 7.1 ซื่อสัตย์สุจริต (ทำงานด้วยตนเอง ไม่เอาเพื่อน)
- 7.2 มีวินัย (เคารพข้อตกลงของกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน)
- 7.3 ใฝ่เรียนรู้ (นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการหาระยะทางและความสูงด้วยความอดทน วิริยะอุตสาหะ)
- 7.4 อยู่อย่างพอเพียง (นักเรียนมีการวางแผนการทำงานร่วมกันด้วยหลักคิด และมีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยใช้หลักของความพอเพียง)
- 7.5 มุ่งมั่นในการทำงาน (นักเรียนทำงานได้สำเร็จและตรงตามเวลาที่กำหนด)
- 7.6 รักความเป็นไทย (นักเรียนมีความรักในหมู่คณะ)
- 8. ชิ้นงาน/ภาระงาน**
- 8.1 หาระยะทางและความสูงของวัตถุสิ่งต่าง ๆ ที่กลุ่มสนใจ
- 8.2 เอกสารรายงานการหาระยะทางและความสูง
- 9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้**
- 9.1 การประเมินด้านความรู้**
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ
- เกณฑ์การประเมิน**
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้องร้อยละ 80-100 ดีมาก
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้องร้อยละ 70-79 ดี
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้องร้อยละ 50-69 พอใช้
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด/แบบฝึกทักษะ ถูกต้องร้อยละ 0-49 ปรับปรุง
- เกณฑ์การตัดสิน**
- นักเรียนทำแบบทดสอบ/แบบฝึกทักษะ ถูกต้องร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์
- 9.2 การประเมินด้านทักษะ/กระบวนการ**
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม การหาระยะทางและความสูง
- เกณฑ์การประเมิน**
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง 16-20 ดีมาก
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง 10-15 ดี
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้อง 0-9 พอใช้
- เกณฑ์การตัดสิน**
- นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ถูกต้องตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์
- 9.3 การประเมินด้านค่านิยม**
- เกณฑ์การประเมิน**
- นักเรียนคุณลักษณะที่ต้องการ 16-20 ดีมาก
- นักเรียนคุณลักษณะที่ต้องการ 10-15 ดี
- นักเรียนคุณลักษณะที่ต้องการ 0-9 พอใช้
- เกณฑ์การตัดสิน**
- นักเรียนคุณลักษณะที่ต้องการ ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

10. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6 กิจกรรมการเรียนรู้อัตราส่วนตรีโกณมิติอยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนที่จะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 กิจกรรมการเรียนรู้การหาระยะทางและความสูง

ชั่วโมงที่ 1

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (แบ่งความสามารถ เก่ง อ่อน ปานกลาง) ให้นักเรียนหาความสูงของเพื่อนในกลุ่มเพียงคนเดียว ด้วยวิธีการต่าง ๆ

2. ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสูงที่ได้จากการใช้เครื่องวัดที่มาตรฐานกับความสูงที่วัดด้วยวิธีการของนักเรียนว่าอะไรน่าจะเรียกว่า “ความยาวจริง” และอะไรน่าจะเป็น “การคาดคะเน”

3. ครูให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ผลดีและผลเสียของการคาดคะเน

4. ครูทบทวนความสัมพันธ์ของด้านของ \sin \cos , \tan มุมก้ม มุมเงย)

5. ครูให้ความรู้เรื่องการหาระยะทางและความสูง

6. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเรื่องการหาระยะทางและความสูง

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (แบ่งความสามารถ เก่ง อ่อน ปานกลาง) หาระยะทางและความสูงจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2. นักเรียนจัดทำรายงานการหาระยะทางและความสูง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8-9 กิจกรรมการเรียนรู้อัตราส่วนตรีโกณมิติอยู่ในดุลยพินิจของผู้สอนที่จะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ ตรีโกณมิติที่พอเพียง

1. ถ้าไม่มีเครื่องวัดความสูงนักเรียนจะอย่างไรจึงจะทราบความสูงของตนเอง
2. การวัดจากการคาดคะเนกับความสูงจริงต่างกันมากน้อยเพียงใด อะไรทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน
3. นักเรียนคิดว่าอัตราส่วนตรีโกณมิติที่ครูกล่าวถึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง
4. นักเรียนคิดว่าในชีวิตประจำวันที่เราพบเห็นบ่อย ๆ ในการวัดหาขนาดหรือวัดความยาวของสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ได้ใช้เครื่องมือวัด มีอะไรบ้าง
5. นักเรียนคิดว่าส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเรา ยังมีส่วนไหนที่เราสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวัดหาความยาวได้อีกบ้าง
6. นักเรียนที่ทำงานได้สำเร็จเรียบร้อยตรงเวลา เป็นเพราะอะไร มีวิธีการอย่างไร หรือวางแผนการทำงานกันอย่างไร
7. นักเรียนกลุ่มที่ทำงานไม่เสร็จ หรืองานเสร็จล่าช้า เป็นเพราะอะไร ทำไม กลุ่มของนักเรียนจึงล่าช้า และจะแก้ไขอย่างไรงานจึงจะเสร็จเรียบร้อยเร็วขึ้นและทันเวลาที่กำหนด
8. จากอุปกรณ์ที่นักเรียนมีและจากความรู้เรื่องตรีโกณมิติ นักเรียนคิดว่านักเรียนหาความสูงอย่างไร
9. สิ่งที่เป็นปัจจัยทำให้งานสำเร็จได้ด้วยดีและปัญหาอุปสรรคที่พบและมีวิธีแก้ไขปัญหอย่างไร

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ ตรีโกณมิติที่พอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ 1. รู้ค่าของอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมต่าง ๆ ได้ 2. นำอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมไปใช้ในการคาดคะเนระยะทางและความสูง	- แบบสังเกต - ใบกิจกรรม - แบบฝึกทักษะ	- ผลการตอบคำถาม - ผลการตรวจใบกิจกรรมและแบบฝึกทักษะ	- ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50	- ครู - นักเรียน ประเมินผลงานในกลุ่ม	- ระหว่างเรียน	- โรงเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ 1. ทักษะการคิด (การวิเคราะห์ การสื่อสาร) 2. ทักษะการทำงานกลุ่ม 3. ทักษะทางสังคม 4. ทักษะการแก้ปัญหา	- แบบสังเกต	- ผลการสรุปความรู้ พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	- สรุปแบบสังเกต พฤติกรรม ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 10	- ครู	- ขณะปฏิบัติกิจกรรม	- โรงเรียน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 1. มีความซื่อสัตย์ 2. มีวินัย 3. มุ่งมั่นในการทำงาน	- แบบสังเกต	- ผลการสรุปความรู้ พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม	- สรุปแบบสังเกต พฤติกรรม ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า 10	- ครู	- ระหว่างเรียน ขณะปฏิบัติกิจกรรม	- โรงเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ ตรีโกณมิติที่พอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	<ul style="list-style-type: none"> - ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา ออกแบบ และจัดกิจกรรม ได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด วิทยุเรียน และบริบทของท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเลือกเนื้อหาที่สอนเพื่อให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนสามารถ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูมีการทบทวนความรู้พื้นฐานของ นักเรียนให้เพียงพอพร้อมรับเนื้อหาใหม่ ทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นไป ตามเป้าหมาย - ตัวอย่างเนื้อหาเป็นเรื่องใกล้ตัว ผู้เรียนเข้าใจง่าย
เวลา	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอ ที่จะจัดกิจกรรม - กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับวิทยุเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูมีเหตุผลในการบริหารเวลา ที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และให้แล้วเสร็จในเวลาที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดสรรเวลาให้สัมพันธ์กับเนื้อหา และกิจกรรมทุกขั้นของการสอนไม่รีบเร่ง ต่อการสอนมากเกินไป ทำให้นักเรียน มีเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมหรือทบทวน ผลงาน ทำให้ครูได้ผลงานที่ถูกต้อง ครบถ้วนตามต้องการ
วิธีการจัดกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเลือกรูปแบบของการจัดกิจกรรม ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และศักยภาพของผู้เรียน - กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด - ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้ จากเรื่องใกล้ตัว ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียน ได้วางแผนการทำงาน ทุกคนมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยอมรับฟัง ความคิดเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง - กิจกรรมที่ครูกำหนดเน้น การคิดวิเคราะห์ หาเหตุผลผล เพื่อให้ได้ข้อสรุป 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูเชื่อมโยงความรู้สู่ทักษะชีวิต นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตจริงได้ - กิจกรรมที่ดำเนินการทุกขั้นตอน ครูคำนึงถึงผลที่จะได้รับมากกว่า ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น - ทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม มีความเชื่อมโยงชัดเจนจากกิจกรรม ที่ง่ายไปหายาก
แหล่งเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน (ในสถานศึกษา) จากการใช้ปฏิบัติจริง อย่างคุ้มค่า - เลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ เนื้อหา วิทยุเรียน เวลาที่กำหนด และกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เห็น ว่า ความรู้ที่มีอยู่ในตำรานั้นสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง - ต้องการให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ตรงจากแหล่งเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ก่อนให้นักเรียนได้เรียนรู้จาก แหล่งเรียนรู้ครูได้มีการซักถามความเข้าใจ ก่อนการปฏิบัติจริงในภาคสนาม เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเปล่าในการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ - เตรียม/วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ ให้พร้อมก่อนที่นักเรียนจะเข้าไปศึกษา
สื่อ/อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการหา ระยะทางและความสูง เป็นสิ่งที่หาง่าย ราคาไม่แพง และเพียงพอกับจำนวน นักเรียน นำมาให้นักเรียนได้ใช้เป็น เครื่องมือในการหาระยะทางได้อย่างคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูมีเหตุผลในการนำสื่อซึ่งผลิต จากเศษวัสดุเหลือใช้ มาใช้ในการจัด การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ให้นักเรียนรู้จักนำสิ่งของที่เหลือใช้แล้ว กลับมาใช้ใหม่ให้เกิดความคุ้มค่า - ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเร็ว และชัดเจนขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูจัดเตรียมสื่อ/อุปกรณ์ให้นักเรียน ได้เรียนรู้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่มและทุกคน - ครูได้ทดลองใช้สื่ออุปกรณ์จนเข้าใจ ก่อนให้นักเรียนได้ใช้ - จัดวางลำดับการใช้สื่ออย่างเป็นระบบ ขณะใช้สื่อ

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
การประเมินผล	- มีการออกแบบการวัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด/เวลา และวัยของนักเรียน	- ต้องการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ - มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพและตรงตามเป้าหมายที่ต้องการวัด	- ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา/ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด - เครื่องมือวัดและประเมินผลมีคุณภาพเที่ยงตรงและหลากหลายรูปแบบ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ครูมีความรู้ในเนื้อหาสาระที่สอน เรื่อง การประยุกต์ของอัตราส่วนตรีโกณมิติ - ครูรู้จักเชื่อมโยงการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ในการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริงและกระบวนการกลุ่ม		
คุณธรรมของครู	- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม - มีความอดทนและเพียรพยายาม		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ตรีโกณมิติ การวัดค่าของมุมก้ม มุมเงยอย่างเพียงพอแก่การนำไปใช้แก้ปัญหาการหาระยะทางและความสูง 2. นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและท้องถิ่น (ในโรงเรียน) 3. นักเรียนเห็นความสำคัญของการก้าวเท้า แต่ละก้าวอย่างมีความหมายสามารถนำมาใช้ในการคาดคะเนระยะทางได้อย่างเหมาะสมใกล้เคียงความยาวจริง 4. นักเรียนมีการวางแผนการทำงานและรู้จัก กำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มได้อย่างเหมาะสมทำให้แต่ละคนทำงานอย่างเต็มตามศักยภาพ	1. นักเรียนตัดสินใจใช้ค่าของมุมก้มหรือมุมเงย และมีเหตุผลในการเลือกใช้ค่าของอัตราส่วนของตรีโกณมิติได้อย่างเหมาะสม 2. นักเรียนมีเหตุผลในการเลือกสิ่งที่ต้องการหาระยะทางและความสูงตามที่กลุ่มสนใจ 3. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ความสมเหตุสมผลของคำตอบที่ได้และโจทย์ปัญหาที่สร้างขึ้น 4. นักเรียนได้วิเคราะห์ผลการทำงานของกลุ่มสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา	1. นักเรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบทำให้ผลงานมีความถูกต้อง และงานเสร็จทันเวลากำหนดการหาระยะทางและความสูง 2. นักเรียนรู้จักนำข้อมูลข้อผิดพลาดที่ได้จากการปฏิบัติหาระยะทางและความสูงของสิ่งต่าง ๆ ไปเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหา 3. นักเรียนได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มทำให้นำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการวางตัวอยู่ในชีวิตจริงได้อย่างปลอดภัยและเป็นสุข
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- อัตราส่วนตรีโกณมิติของด้านของรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก - การวัดค่าของมุมก้ม มุมเงย - ค่าของอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุม 30 องศา, 45 องศาและ 60 องศา		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความซื่อสัตย์ อดทน สามัคคี - นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้ร่วมกัน มุ่งมั่นในการทำงาน - ความรับผิดชอบ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้		<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการนำวัตถุดิบของต่าง ๆ รอบตัวที่เป็นสิ่งก่อสร้างหรือจากธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรอบรู้ในการปรับตัวเข้าหากันได้ เรียนรู้นิสัยซึ่งกันจากการทำงานร่วมกันทำให้รู้จักปรับตัวในการทำงานร่วมกันได้อย่างสำเร็จด้วยดี - นักเรียนได้เรียนรู้ถึงการสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบการวางแผนการทำงานร่วมกันของแต่ละคนที่ได้รับ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - มีความรู้ในการประยุกต์ใช้โดยนำสิ่งแวดล้อมไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้ต้นไม้ที่เหมาะสมแทนสะพาน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับการนำมารยาทไทยในการทำงานร่วมกันให้สำเร็จได้อย่างมีความสุข
ทักษะ		<ul style="list-style-type: none"> 1. มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการวัดมุมได้อย่างเหมาะสม - มีทักษะในการคาดคะเนระยะทางและความสูงต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการทำงานร่วมกัน - สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปได้อย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมด้วยความระมัดระวังและคุ้มค่า - รู้จักหลีกเลี่ยงสภาพแวดล้อมที่เกิดความเสี่ยงและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมอันดีงามของไทยในการยอมรับ การเคารพข้อตกลงร่วมกัน และการแสดงความคิดเห็นของกันและกัน
ค่านิยม		<ul style="list-style-type: none"> - ตระหนักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นมาเป็นสื่ออุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม 2. เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมแห่งความพอเพียงที่มีการวางแผนการทำงานมีการทำงานอย่างเป็นระบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นคุณค่า ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม มีการเคารพกฎ กติกา และข้อตกลงของกลุ่ม ของห้องและของสถานศึกษา

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

รหัสวิชา ค 32101 วิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย ตรีโกณมิติที่พอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ตรีโกณมิติที่พอเพียงกับการหาระยะทางและความสูง เวลา 3 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ค 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและคาดคะเนขนาดของสิ่งที่ต้องการวัด

ค 2.1 ม.4-6/1 ใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมในการคาดคะเนระยะทางและความสูง

ค 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

ค 2.2 ม.4-6/1 แก้โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับระยะทางและความสูงโดยใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติ

ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ค 6.1 ม.4-6/2 ใช้ความรู้ ทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

ค 6.1 ม.4-6/3 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและสรุปผลได้อย่างเหมาะสม

ค 6.1 ม.4-6/4 ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร สื่อความหมาย และการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

ค 6.1 ม.4-6/5 เชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ในคณิตศาสตร์ และนำความรู้ หลักการ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่น ๆ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การประยุกต์ของอัตราส่วนตรีโกณมิติมีประโยชน์ในการหาความยาว ความสูง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุม ซึ่งต้องอาศัยมุมก้นและมุมเงย สำหรับค่าที่ได้จากการคำนวณหาระยะทางและความสูงนั้น ถือเป็นค่าที่ได้จากการคาดคะเนที่ใกล้เคียงกับค่าจริงมากที่สุด ในการคำนวณหาระยะทางจำเป็นต้องมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีระเบียบ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเห็นคุณค่าในวิชาคณิตศาสตร์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 บอกการนำอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมไปใช้ในการคาดคะเนระยะทางและความสูงได้

3.2 หาความยาว ความสูง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติได้

3.3 มีความรับผิดชอบ

3.4 เห็นคุณค่าในคณิตศาสตร์

4. สาระการเรียนรู้

4.1 มุมก้น มุมเงย

4.2 อัตราส่วนตรีโกณมิติของมุม 30° , 45° และ 60°

4.3 การหาอัตราส่วนตรีโกณมิติจากความสัมพันธ์ของด้านและมุม

4.4 การหาระยะทางและความสูงโดยใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติในการคาดคะเน

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร (นักเรียนแสดงความเห็นเรื่องความยาวจริงและการคาดคะเน)

5.2 ความสามารถในการคิด (คิดวิเคราะห์สิ่งเกี่ยวกับอัตราส่วนว่ามีอะไรบ้าง และคิดวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ไม่สามารถใช้ในการคาดคะเนได้)

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา (การวางแผนทำกิจกรรมการหาระยะทางและความสูง)

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (มีการเชื่อมโยงความรู้สู่วิถีชีวิตของนักเรียน)

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (นักเรียนจัดทำรายงานรูปเล่มสวยงามด้วยนวัตกรรมคอมพิวเตอร์)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

นักเรียนเป็นผู้มีความ

6.1 ซื่อสัตย์ (ทำงานด้วยตนเอง ไม่เอาเปรียบเพื่อน)

6.2 มีวินัย (เคารพข้อตกลงของกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน)

6.3 ใฝ่เรียนรู้ (นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการหาระยะทางและความสูงด้วยความอดทน วิริยะอุตสาหะ)

6.4 อยู่อย่างพอเพียง (นักเรียนมีการวางแผนการทำงานร่วมกันด้วยหลักคิด และมีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้โดยใช้หลักของความพอเพียง)

6.5 มุ่งมั่นในการทำงาน (นักเรียนทำงานได้สำเร็จและตรงตามเวลาที่กำหนด)

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 การหาระยะทางและความสูงของวัตถุสิ่งต่าง ๆ ที่กลุ่มสนใจ

7.2 เอกสารรายงานการหาระยะทางและความสูง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

(ชั่วโมงที่ 1)

1. ครูสนทนากับนักเรียนโดยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักเรียน

ครู : นักเรียนทราบความสูงของตัวเองหรือไม่ (ครูอาจถามนักเรียนแต่ละคนว่าสูงคนละเท่าไร)

นักเรียน : ตอบความสูงของตนเอง

ครู : แล้วนักเรียนรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนสูงเท่าไร

นักเรียน : วัดด้วยเครื่องวัดความสูง

ครู : ถ้าไม่มีเครื่องวัดความสูงนักเรียนจะอย่างไรจึงจะทราบความสูงของตนเอง **(เพื่อให้เกิดทักษะการสื่อสารและสื่อความหมาย ครูต้องวางแผนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูด เพื่อให้ได้ข้อมูลจากนักเรียนในการเชื่อมสู่การสอน)**

2. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน (แบ่งคะแนนความสามารถ เก่ง อ่อน ปานกลาง) ให้นักเรียนหาความสูงของเพื่อนในกลุ่มเพียงคนเดียว ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามที่กลุ่มตกลงและบันทึกผลลงในตารางข้างล่าง

ชื่อนักเรียนเจ้าของความสูง	วิธีที่ใช้ในการคำนวณหาความสูง	ความสูงที่คำนวณได้	ความสูงจริง
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ครูนำเครื่องวัดความสูงให้นักเรียนเจ้าของความสูงวัดความสูงจริงของตนเอง และบันทึกความสูงจริงในช่วงความสูงจริง เมื่อทุกกลุ่มบันทึกผลความสูงของตัวเองแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอว่าใช้วิธีการใดหาความสูงของเพื่อน แล้วผลเป็นอย่างไร “การวัดความสูงกับการคาดคะเนความสูงจริงต่างกันมากน้อยเพียงใด แล้วอะไรทำให้เกิดความคลาดเคลื่อน” (นักเรียนอาจตอบที่เกิดความคลาดเคลื่อนเพราะไม้บรรทัดที่วัด และเพื่อนยืนไม่ตั้งฉากกับแนวระนาบของพื้น) **(เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการให้เหตุผล และทักษะการวิเคราะห์เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวัดเพื่อหาแนวทางในการวัดว่านักเรียนจะมีการวางแผนและมีสติในการทำงานอย่างรอบคอบ)**

4. ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสูงที่ได้จากการใช้เครื่องวัดที่มาตรฐานกับความสูงที่วัดด้วยวิธีการของนักเรียนว่าอะไรน่าจะเรียกว่า “ความยาวจริง” และอะไรน่าจะเป็น “การคาดคะเน”

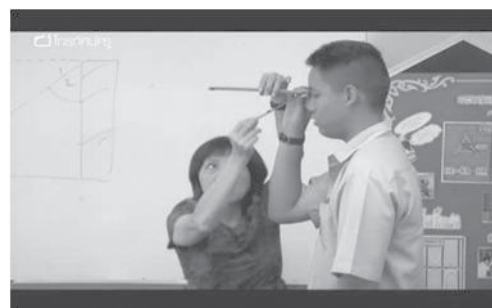
5. ครูให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องผลดีและผลเสียของการคาดคะเน **(เพื่อเชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิต)** ตามตาราง (ผู้เขียนแผนให้ไว้เป็นแนวการตอบเท่านั้น ส่วนจะถูกหรือผิดนั้นขึ้นอยู่กับเหตุผลของผู้เรียนและดุลยพินิจของผู้สอนเอง)

สิ่งที่คาดคะเนได้	สิ่งที่ไม่ควรใช้การคาดคะเน	เหตุผลที่ใช้การคาดคะเนไม่ได้
1. ความสูงของต้นไม้	1. หมายเลขโทรศัพท์
2. ความสูงของเสาธง	2. บ้านเลขที่
3. คะแนน GPA	3. หาคำตอบจากโจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์
4.	4.

6. ครูสนทนาถึงการคาดคะเนเพื่อหาระยะทางที่เป็นความยาวจริงนั้นเราสามารถหาได้ โดยใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติ **(ครูเชื่อมโยงสู่เรื่องที่สอน)**

7. ครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ “คำว่า อัตราส่วนตรีโกณมิติที่ครูกล่าวถึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง” (เมื่อได้คำตอบของนักเรียน ครูเชื่อมโยงสู่เรื่องความสัมพันธ์ของด้านของ sin Cos, tan มุมก้ม มุมเงย)

8. ครูสนทนาการหาค่าของมุมก้ม มุมเงย (ต้องนำไปใช้ในการหาความสูง) โดยการสาธิตการมองเห็นจากระดับสายตาของนักเรียนคนที่สูงที่สุดในห้องและนักเรียนคนที่เตี้ยที่สุดในห้อง พร้อมทั้งอธิบายการหาความสูงของนักเรียนคนที่สูงที่สุด ดังรูปพร้อมทั้งสร้างสถานการณ์

(ครูเน้นการอ่านค่าของมุมก้ม มุมเงย ถือเป็นภูมิคุ้มกันของนักเรียนเพื่อไม่ให้มีการอ่านค่ามุมผิดพลาด)

9. ครูให้ความรู้เรื่องการหาความสูง โดยกำหนดตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่าง การ์ตูนเป็นคนที่สูงที่สุดในห้อง ส่วนทิพย์เป็นคนที่สูงน้อย (เตี้ย) ที่สุดในห้อง ทิพย์ยืนอยู่ห่างจากการ์ตูนเป็นระยะทาง 400 เซนติเมตร จากระดับสายตาทิพย์มองเห็นศีรษะของการ์ตูนเป็นมุมเงย 60 องศา จงหาความสูงของการ์ตูน ซึ่งความสูงของทิพย์จากพื้นถึงระดับสายตาเป็น 140 เซนติเมตร

และ

ตัวอย่าง การ์ตูนอยู่ห่างจากทิพย์เป็นระยะทาง 400 เซนติเมตร มองไปที่ศีรษะของทิพย์เป็นมุมก้ม 30 องศา ทิพย์จะสูงเท่าไร ถ้าความสูงของการ์ตูนถึงระดับสายตาเป็นระยะทาง 160 เซนติเมตร

10. แจกใบสรุปความรู้ ให้นักเรียนศึกษาการหาระยะทางและความสูงเพื่อเน้นย้ำความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง นักเรียนอภิปรายซักถามปัญหา

11. ครูให้นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อนำความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติไปใช้ในการคาดคะเนเพื่อหาระยะทางและความสูงในสถานการณ์จริง (อุปกรณ์สำหรับวัดมุมกลุ่มละ 1 ชุด มีดังนี้ แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก 2 ชิ้น ขนาดของมุม 45 องศา และขนาดของมุม 30 องศา และเชือกฟาง 1 ม้วน)

12. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะเป็นการทบทวนบทเรียนที่บ้าน และนำส่งครูในวันรุ่งขึ้น (นักเรียนมีทักษะการคำนวณหาระยะทาง เกิดทักษะถือเป็นภูมิคุ้มกัน)

(ชั่วโมงที่ 2)

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดและนำเสนอวิธีที่จะใช้ในการหาระยะทางและความสูงด้วยอุปกรณ์ดังกล่าว ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปวิธีที่ถูกต้อง (ก่อนการทำงานนักเรียนต้องเรียนรู้การใช้งานของอุปกรณ์ที่นำมาอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นความพอประมาณ)

2. นักเรียนทุกกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมเพื่อหาระยะทางและความสูง ของวัตถุต่าง ๆ ตามที่กลุ่มสนใจ (นักเรียนมีการวางแผนการทำงานให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่เหลือในหนึ่งชั่วโมง นักเรียนจะต้องวางแผนการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จเป็นภูมิคุ้มกัน นักเรียนจัดแบ่งหน้าที่การทำงานตามความถนัดของแต่ละคนเป็นความพอประมาณ นักเรียนเลือกสิ่งของที่ต้องการวัดและเลือกใช้ขนาดของมุมที่จะใช้วัดนักเรียนได้ใช้เหตุผลในการเลือกและวิเคราะห์การทำงาน)

3. ให้จัดทำรายงานการหาระยะทางและความสูงตามหัวข้อในใบกิจกรรมเป็นรูปเล่มให้สวยงามด้วยคอมพิวเตอร์ และให้นำเสนอผลงานในชั่วโมงต่อไป

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 ใบกิจกรรม การหาระยะทางและความสูง

9.2 แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก เชือกฟาง

9.3 ใบสรุปความรู้เรื่อง การประยุกต์ของอัตราส่วนตรีโกณมิติ

9.4 แหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ได้แก่ เสาธง อาคารเรียน ต้นไม้ แม่น้ำลำคลอง เป็นต้น

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
ด้านความรู้ - การนำอัตราส่วนตรีโกณมิติของมุมไปใช้ในการคาดคะเนระยะทางและความสูงได้	- ตรวจรายงานการหาระยะทาง ความสูง และแบบฝึกทักษะ	- แบบตรวจรายงานการหาระยะทาง ความสูง และเฉลยแบบฝึกทักษะ	ผลงานมีความถูกต้องมากกว่าร้อยละ 80 ดีมาก ร้อยละ 70-79 ดี ร้อยละ 50-69 พอใช้ ต่ำกว่าร้อยละ 50 ปรับปรุง
ด้านทักษะ/กระบวนการ - หาระยะทางและความสูงโดยใช้อัตราส่วนตรีโกณมิติ	- การสังเกตพฤติกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม	สรุปแบบสังเกตพฤติกรรม ได้คะแนนตั้งแต่ 16-20 ดี ได้คะแนนตั้งแต่ 10-15 พอใช้ ได้คะแนนต่ำกว่า 10 ปรับปรุง
ค่านิยม 1. มีความรับผิดชอบ 2. ทำงานอย่างเป็นระบบ 3. เห็นคุณค่าในคณิตศาสตร์	- การบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์	สรุปแบบบันทึกการสังเกต ได้คะแนนตั้งแต่ 16-20 ดี ได้คะแนนตั้งแต่ 10-15 พอใช้ ได้คะแนนต่ำกว่า 10 ปรับปรุง

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

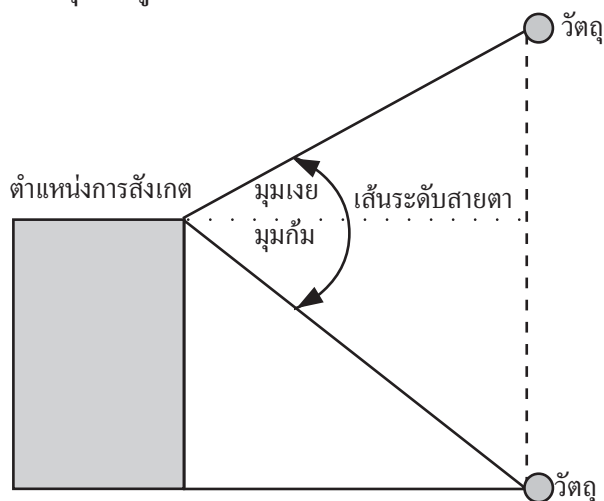
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบความรู้ เรื่อง การประยุกต์ของอัตราส่วนตรีโกณมิติ

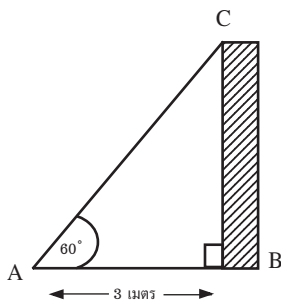
การนำความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติไปใช้ในการหาระยะทางและความสูงของสิ่งต่าง ๆ ควรมีความรู้เรื่องเส้นระดับสายตา มุมก้ม และมุมเงย

1. เส้นระดับสายตา คือ เส้นตรงที่ขนานกับผิวน้ำทะเล หรือขนานกับพื้นราบ
2. มุมก้ม (Angle of Depression) คือ มุมที่เกิดจากเส้นการมองต่ำกว่าระดับสายตา โดยมีตำแหน่งของการสังเกตเป็นจุดยอดมุม
3. มุมเงย (Angle of Elevation) คือ มุมที่เกิดจากเส้นของการมองเห็นระดับสายตา โดยมีตำแหน่งของการสังเกตเป็นจุดยอดมุม ดังรูป

ตัวอย่างที่ 1 สุทธิมองเห็นลูกนกกล่อนอยู่ที่โคนต้นไม้ เมื่อมองขึ้นไปเห็นรังนกจึงคิดว่าลูกนกคงซุกซนหล่นลงขณะที่แม่ निकออกไปหาอาหารนั่นเอง จึงคิดจะช่วยนำลูกนกไปไว้ในรังของมัน เขาอยากรู้ว่ารังนกนั้นอยู่สูงจากโคนต้นไม้เท่าไร เพื่อจะหาบันไดให้ยาวพอที่จะปีนขึ้นไป เมื่อเขาอยู่ห่างจากต้นไม้ 3 เมตร และเมื่อเขามองไปยังรังนกเป็นมุมเงยเท่ากับ 60°

วิธีทำ ให้ BC แทนความสูงของรังนกจากโคนต้นไม้

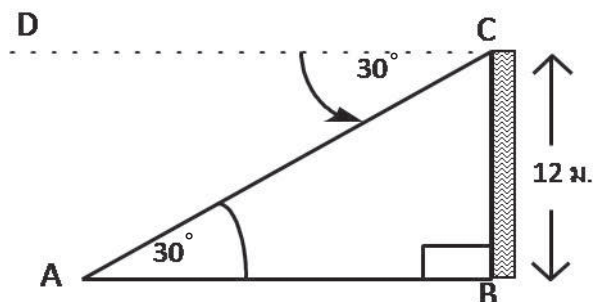

$$\begin{aligned} \text{จากรูป } \frac{BC}{AB} &= \tan 60^\circ \\ BC &= AB \tan 60^\circ \\ &= 3 \times \sqrt{3} \\ &\approx 3 \times 1.732 \approx 5.196 \end{aligned}$$

\therefore รังนกอยู่สูงจากโคนต้นไม้ประมาณ 5 เมตร **ตอบ**

ตัวอย่างที่ 2 ชายคนหนึ่งมาพักตากอากาศบนหน้าผาริมทะเลซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 12 เมตร เขาพบว่าเขาสามารถมองเห็นรถของเขาเป็นมุมก้ม 30° จงหาชายคนนี้จอดรถห่างจากหน้าผาประมาณกี่เมตร

วิธีทำ ให้ AB แทนระยะทางที่รถอยู่ห่างจากหน้าผา
BC แทนความสูงของหน้าผาที่ชายผู้นั้นอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 12 เมตร

เนื่องจาก $\overline{CD} \parallel \overline{AB}$
 $\therefore \widehat{DAC} = \widehat{CAB} = 30^\circ$ มุมที่มองเห็นรถ
 จากรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ABC จะได้

$$\begin{aligned} \frac{BC}{AB} &= \tan 30^\circ \\ AB &= \frac{BC}{\tan 30^\circ} \\ &= 12 \times \sqrt{3} \\ &\approx 12 \times 1.732 \\ &\approx 20.78 \\ &\approx 21 \end{aligned}$$

ดังนั้น รถของชายผู้นี้จอดอยู่ห่างจากหน้าผาประมาณ 21 เมตร ตอบ

แบบฝึกทักษะ
การประยุกต์ของอัตราส่วนตรีโกณมิติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดรูปประกอบและแสดงวิธีทำในการหาคำตอบให้ถูกต้อง

1. ขณะที่ยืนอยู่บนอาคารซึ่งสูง 100 เมตร มองเห็นลูกสุนัขตะเกียกตะกายว่ายน้ำเพื่อเข้าฝั่งเป็นมุม 30 องศา แสดงควรจะหาพื้ผูกเชือกยาวเท่าไรเพื่อโยนให้ลูกสุนัขเกาะแล้วดึงเข้าฝั่ง

.....

.....

.....

.....

.....

2. นายสุภาพพบแมตัวหนึ่งติดอยู่บนตึกแห่งหนึ่ง ซึ่งเขายืนอยู่ห่างจากตึก 150 เซนติเมตร และมองเห็นแมตัวนั้นเป็นมุม 60 องศา สุภาพจะต้องหาไม้ยาวเท่าไรจึงจะพาดเพื่อไปช่วยแมตัวนั้นได้

.....

.....

.....

.....

.....

3. แสดงวิธีการคำนวณหาระยะทาง/ความสูงของ.....
(วาดรูปประกอบ พร้อมทั้งสร้างสถานการณ์ประกอบการหาระยะทาง/ความสูง)

.....

.....

.....

.....

.....

4. ให้สมาชิกแต่ละคนเล่าการทำงานที่แต่ละคนได้รับมอบหมายว่าทำอะไร อย่างไร ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เกิดปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และได้แก้ไขอย่างไร (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

ใบกิจกรรม

การหาระยะทางและความสูง

ชื่อสมาชิก

1.
2.
3.
4.

ให้นักเรียนจัดทำรายงานกลุ่มลับ ซึ่งประกอบด้วย

1. สิ่งทีกลุ่มสนใจวัดคือสิ่งใด เพราะเหตุใดจึงเลือกวัดสิ่งนั้น

(ตัวอย่างในการนำเสนอ เพื่อให้ครูทราบแนวการตอบของนักเรียน นักเรียนที่ต้องการทราบความสูงของเสาธง อาจตอบว่า เขาจะรู้ว่าเมื่อต้องเปลี่ยนเชือกเสาธงควรเตรียมเชือกยาวเท่าไร หรือหากรู้ความสูงของแท่นบาทเก้ตบอล จะได้ประมาณการกระโดดเพื่อโยนลูกบาสให้เข้าห่วง หรือต้องการทราบความกว้างของลำคลอง เพื่อหาไม้หรือต้นไม้ที่มีความยาวพอที่จะพาดเพื่อข้ามคลอง เป็นต้น)

2. แสดงวิธีการคำนวณหาระยะทาง/ความสูงของสิ่งทีกลุ่มต้องการวัด (วาดรูปประกอบ พร้อมทั้งสร้างสถานการณ์ประกอบการหาระยะทาง/ความสูง)

3. ให้สมาชิกแต่ละคนเล่าการทำงานที่แต่ละคนได้รับมอบหมายว่า ทำอะไร อย่างไร ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เกิดปัญหาและอุปสรรคอย่างไร และได้แก้ไขอย่างไร (ถ้ามี)

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา ออกแบบ และจัดกิจกรรมได้สอดคล้อง กับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และบริบท ของท้องถิ่น	- ครูเลือกเนื้อหาที่สอนเพื่อให้นักเรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนสามารถ นำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้	- ครูมีการทบทวนความรู้พื้นฐานของ นักเรียนให้เพียงพอพร้อมรับเนื้อหาใหม่ ทำให้การจัดการเรียนรู้ของครูเป็นไป ตามเป้าหมาย
เวลา	- ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม เพียงพอกับเวลาที่กำหนดไว้และทุกช่วง ของเวลาที่กำหนดเหมาะสมกับวัยผู้เรียน	- ครูมีเหตุผลในการบริหารเวลา ที่เหมาะสมเพื่อให้การจัดกิจกรรม การเรียนรู้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน และให้แล้วเสร็จในเวลาที่กำหนด	- ครูจัดสรรเวลาให้สัมพันธ์กับเนื้อหา และกิจกรรมทุกขั้นของการสอน ไม่รีบเร่งต่อการสอนมากเกินไป ทำให้นักเรียนมีเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม หรือทบทวนผลงาน ทำให้ครูได้ผลงาน ที่ถูกต้องครบถ้วนตามต้องการ
วิธีการจัดกิจกรรม	- ครูแบ่งกลุ่มผู้เรียนได้พอดีกับจำนวน นักเรียนและภาระงานที่มอบหมาย - นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมจากง่าย ไปหายากทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตนเองได้อย่างครบถ้วน - ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นรูปธรรม ใช้มาตรฐานการวัดที่อยู่ในตัวของนักเรียน เป็นการสร้างนิสัยความพอเพียง	- ครูจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักเรียน ได้วางแผนการทำงาน ทุกคนมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ยอมรับฟัง ความคิดเพื่อหาข้อสรุปที่ถูกต้อง - กิจกรรมที่ครูกำหนดเน้น การคิดวิเคราะห์ หาเหตุผล เพื่อให้ได้ข้อสรุป	- นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้ครูเชื่อมโยงสู่ทักษะชีวิต ของนักเรียนได้ง่ายขึ้น - กิจกรรมที่ดำเนินการทุกขั้นตอน ครูคำนึงถึงผลที่จะได้รับมากกว่า ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
แหล่งเรียนรู้	- ให้นักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน (ในสถานศึกษา) จากการปฏิบัติจริงอย่างคุ้มค่า	- ครูให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เห็น ว่า ความรู้ที่มีอยู่ในตำรานั้นสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง	- ก่อนให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ครูได้มีการซักถามความเข้าใจก่อน การปฏิบัติจริงภาคสนาม เพื่อไม่ให้เกิด การสูญเปล่าในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้
สื่อ/อุปกรณ์	ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการหา ระยะเวลาและความสูง เป็นสิ่งที่หาง่าย ราคาไม่แพง และเพียงพอกับจำนวน นักเรียนนำมาให้นักเรียนได้ใช้เป็น เครื่องมือในการหาระยะเวลาได้อย่างคุ้มค่า	- ครูมีเหตุผลในการนำสื่อซึ่งผลิต- จากเศษวัสดุเหลือใช้ มาใช้ในการจัด การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ให้นักเรียนรู้จักนำสิ่งของที่เหลือใช้แล้ว กลับมาใช้ใหม่ให้เกิดความคุ้มค่า - สื่ออุปกรณ์ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา ได้ง่ายและเร็วขึ้น - นักเรียนได้ปฏิบัติจริง	- เพื่อให้การคาดคะเนมีค่าใกล้เคียง ความยาวจริงมากที่สุด ครูจึงจัดเตรียม สื่อ/อุปกรณ์เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างทั่วถึงทุกกลุ่มและทุกคน - เตรียมสื่อให้พร้อม วางแผนการใช้ อย่างเป็นระบบ
การประเมินผล	- มีการออกแบบการวัดและประเมินผล ได้เพียงพอกับตัวชี้วัด เหมาะสมกับ เวลาและวัยผู้เรียน	- มีการออกแบบเครื่องมือวัดและ ประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา ที่ต้องการวัดตามตัวชี้วัด	- มีวัดและประเมินผลผู้เรียนได้อย่างมี คุณภาพและตรงตามเป้าหมายที่ต้องการวัด - เครื่องมือวัดผลมีความเที่ยงตรง มีคุณภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- ครูมีความรู้ในเนื้อหาสาระที่สอน เรื่อง การประยุกต์ของอัตราส่วนตรีโกณมิติ - ครูรู้จักเชื่อมโยงการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้ในการจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริงและกระบวนการกลุ่ม		
คุณธรรมของครู	- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม - มีความอดทนและเพียรพยายาม		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีพื้นฐานความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติ การวัดค่าของมุมก้ม มุมเงยอย่างเพียงพอแก่การนำไปใช้แก้ปัญหาการหาระยะทางและความสูง - นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวในห้องเรียนและท้องถิ่น (ในโรงเรียน) ทำให้ลดรายจ่ายรวดเร็วไม่ต้องเดินทาง - นักเรียนเห็นความสำคัญของการก้าวเท้าแต่ละก้าวอย่างมีความหมายสามารถนำมาใช้ในการคาดคะเนระยะทางได้อย่างเหมาะสมใกล้เคียงความยาวจริง - นักเรียนมีการวางแผนการทำงานและรู้จักกำหนดหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่มได้อย่างเหมาะสมทำให้แต่ละคนทำงานอย่างเต็มตามศักยภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนตัดสินใจใช้ค่าของมุมก้มหรือมุมเงยและมีเหตุผลในการเลือกใช้ค่าของอัตราส่วนของตรีโกณมิติได้อย่างเหมาะสม - นักเรียนมีเหตุผลในการเลือกลักษณะที่ต้องการหาระยะทางและความสูง เช่น หาค่าความสูงของเสาธงเพื่อคำนวณความยาวของเชือกที่ต้องร้อยธงชาติเมื่อจำเป็นหรือจะหาความสูงของต้นไม้เมื่อจำเป็นต้องใช้ความยาวของต้นไม้แทนสะพานพาดข้ามคลอง 3. นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์คำตอบที่ได้และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนสามารถคำนวณหาระยะทางและความสูงได้ถูกต้องโดยไม่ทำให้เสียเวลาต้องตรวจสอบใหม่ - นักเรียนรู้จักนำข้อมูลข้อผิดพลาดที่ได้จากการปฏิบัติการหาระยะทางและความสูงของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องเรียนก่อนที่จะนำไปหาระยะทางและความสูงจากแหล่งเรียนรู้จริงในโรงเรียนโดยไม่ก่อให้เกิดความผิดพลาด - นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญในการนำอัตราส่วนตรีโกณมิติไปใช้ในการหาระยะทางและความสูง - นักเรียนเกิดการรอบรู้เมื่อใช้ค่าของหาระยะทางทำให้ไม่เสียเวลาในการคิดคำนวณ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	นักเรียนมีความรอบรู้ในการนำอัตราส่วนตรีโกณมิติไปประยุกต์ใช้หาระยะทางและความสูงได้		
คุณธรรมของผู้เรียน	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีความซื่อสัตย์ อดทน สามัคคี - นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้ร่วมกัน มุ่งมั่นในการทำงาน - อยู่อย่างพอเพียงโดยเรียนรู้ร่วมกันในการคิดแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน			
	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม
ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เรื่องการหากระยะทางและความสูงไปใช้คาดคะเนวัตถุสิ่งของในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องแม่นยำ - มีความรู้จากการประยุกต์วัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาอย่างสูงสุดและคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเข้าหากันได้ เรียนรู้นิสัยซึ่งกันและกันจากการทำงานร่วมกัน ทำให้รู้จักปรับตัวในการทำงานร่วมกันได้อย่างสำเร็จด้วยดี - มีความรู้ในการวางตนในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - มีความรู้ในการประยุกต์ใช้โดยนำสิ่งแวดล้อมไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีประสิทธิภาพ เช่น ใช้ต้นไม้ที่เหมาะสมแทนสะพาน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการใช้มารยาทไทยในการทำงานร่วมกันให้สำเร็จได้อย่างมีความสุข
ทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างประหยัด คุ้มค่า และเหมาะสม - มีทักษะในการหาระยะทางและความสูงจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยใช้ความรู้เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติในการคาดคะเนได้อย่างแม่นยำ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการทำงานร่วมกัน - มีทักษะในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปได้อย่างมีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมด้วยความระมัดระวังและคุ้มค่า - รู้จักหลีกเลี่ยงสภาพแวดล้อมที่เกิดความเสี่ยงและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยอันดีงามจนสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข
ค่านิยม	<ul style="list-style-type: none"> - ความตระหนักและเห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรับผิดชอบต่อการทำงานของกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความเสียสละและอดทน 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นคุณค่าของแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - เห็นคุณค่าของมารยาทไทยในการนำมาใช้ในการทำงานกับผู้อื่น

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์”
วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี รหัสวิชา ง 32101
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง “การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

รหัสวิชา ง 32101 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน
2. เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่น ๆ วิเคราะห์ระบบเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ สร้างและพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการออกแบบหรือนำเสนอผลงาน วิเคราะห์และเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยวิธีการของเทคโนโลยีสะอาด
3. เข้าใจองค์ประกอบของระบบสารสนเทศ องค์ประกอบและหลักการทำงานของคอมพิวเตอร์ ระบบสื่อสารข้อมูลสำหรับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ คุณลักษณะของคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง และมีทักษะการใช้คอมพิวเตอร์แก้ปัญหา เขียนโปรแกรมภาษา พัฒนาโครงการคอมพิวเตอร์ ใช้ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ติดต่อสื่อสาร และค้นหาข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูลให้เป็นสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำเสนองาน และใช้คอมพิวเตอร์สร้างชิ้นงานหรือโครงการ
4. เข้าใจแนวทางสู่อาชีพ การเลือก และใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ และมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ง 32101 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาวิธีการทำงานกระบวนการเทคโนโลยี การออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ ที่จำเป็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น การจัดการในการทำงานอย่างมีแบบแผน การใช้ทักษะในการปฏิบัติงาน การวางแผนการแก้ปัญหาในการทำงาน การปฏิบัติงานตามแผน การปรับปรุงและพัฒนางานทักษะการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิตการใช้พลังงานในการทำงานอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหาการทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการและเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการทำงานอย่างคุ้มค่าถูกวิธี

ตัวชี้วัด ง 1.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2

ง 2.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2

ง 3.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4

ง 4.1 ม.4-6/1

รวมทั้งหมด 9 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
การสร้างผลงาน อย่างสร้างสรรค์	ง 2.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3	การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น คือการออกแบบเพื่อสร้างหรือ ผลิตผลงานเพื่อแก้ปัญหาหรือสนอง ความต้องการของมนุษย์ได้	- ร่างแบบหรือสเก็ตภาพเป็นภาพประเภท 3 มิติอย่างง่าย ๆ 1 ชิ้น - ออกแบบ/ร่างแบบ 3 มิติ ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ 1 ชิ้น - ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ตามแบบด้วยวัสดุ ในห้องเรียน 1 ชิ้น	6	15

ตัวอย่าง กำหนดการจัดการเรียนรู้ 1 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ กำหนดการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องวางแผนตลอดภาคเรียนให้ครอบคลุมตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

เกณฑ์การประเมินคุณภาพชิ้นงานทุกประเภท

ระดับ 4 หมายถึง ดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง ดี

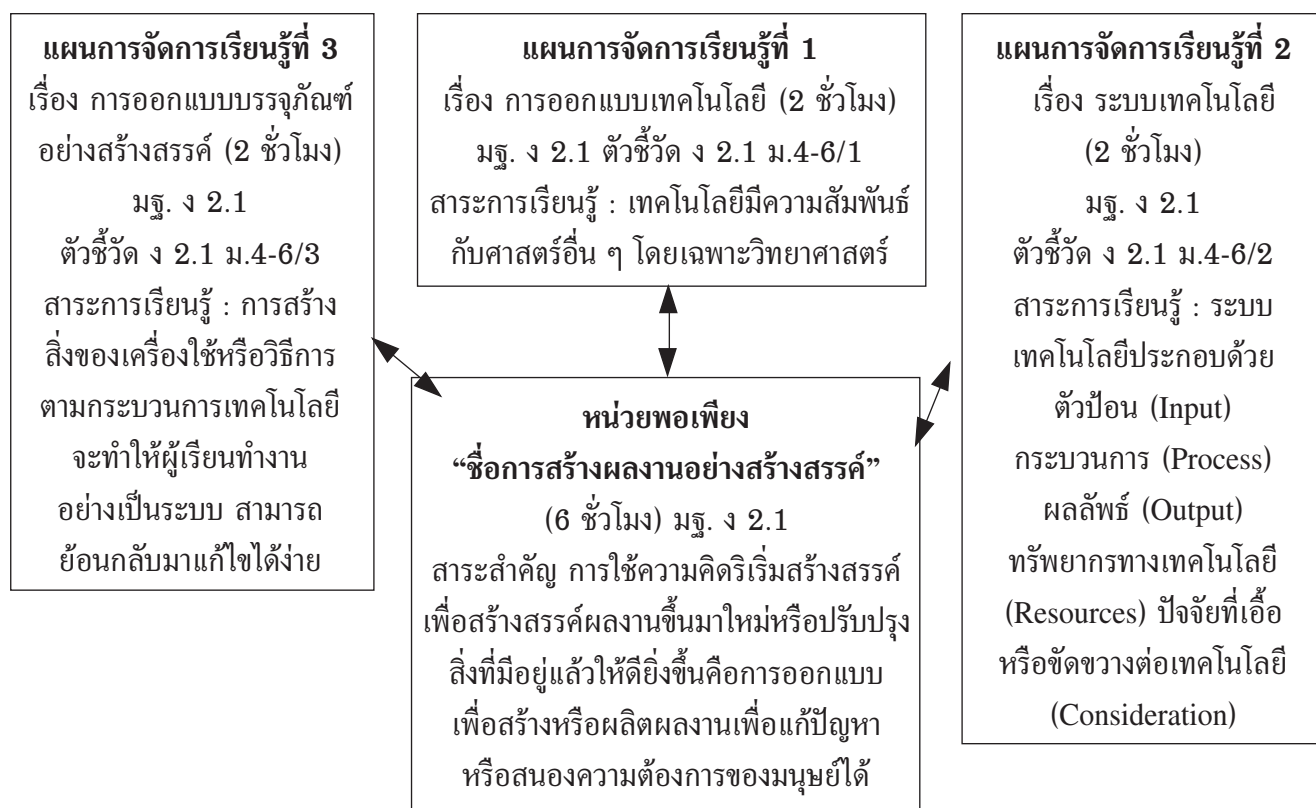
ระดับ 2 หมายถึง พอใช้

ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ผ่านเกณฑ์ระดับ 2 ขึ้นไป

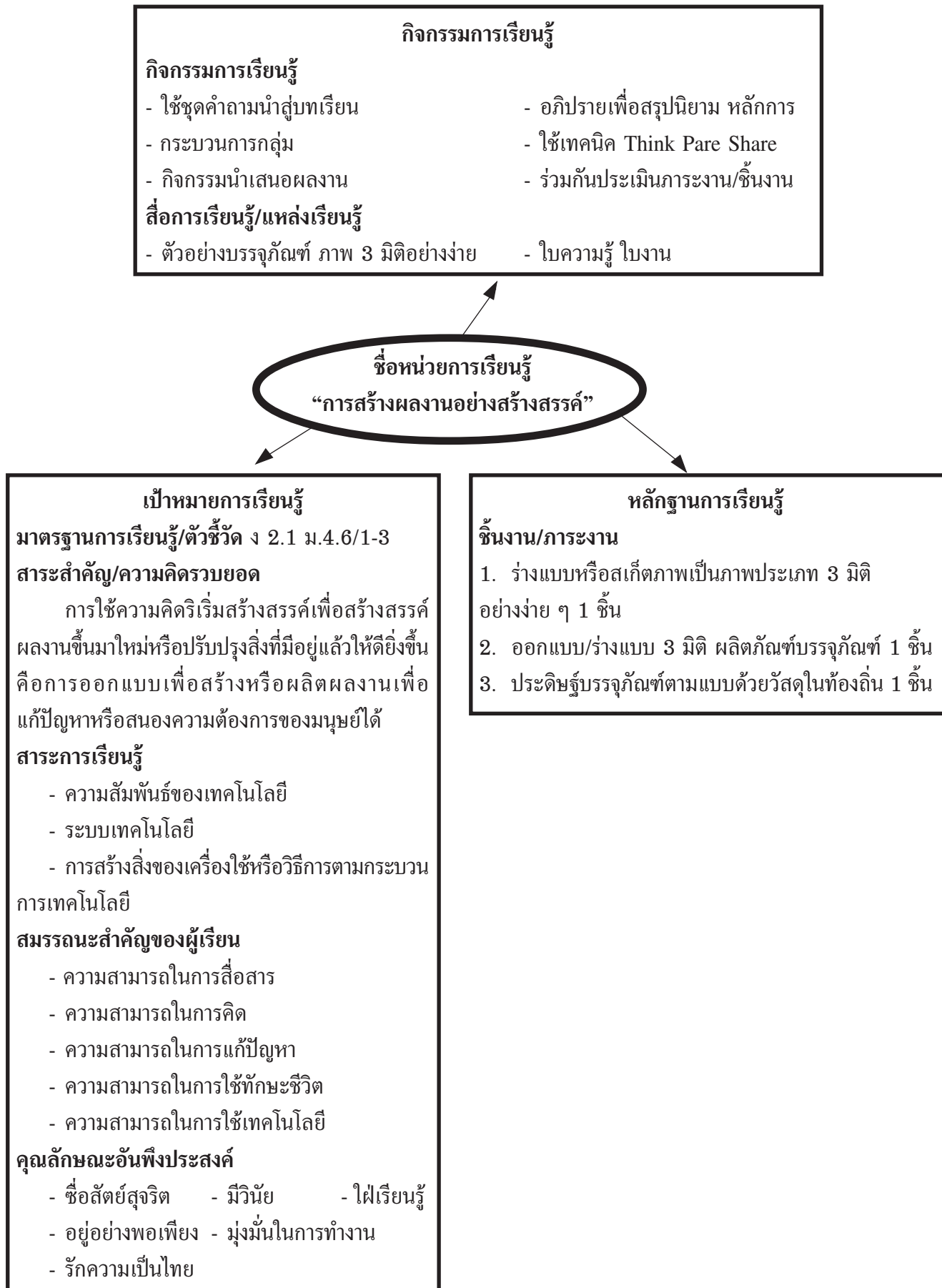
ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
- ร่างแบบหรือสเก็ตภาพเป็นภาพประเภท 3 มิติอย่างง่าย ๆ 1 ชิ้น - ออกแบบ/ร่างแบบ 3 มิติผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ 1 ชิ้น - ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ตามแบบด้วยวัสดุท้องถิ่น 1 ชิ้น	1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. ซื่อสัตย์สุจริต 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. อยู่อย่างพอเพียง 5. มุ่งมั่นในการทำงาน 6. รักความเป็นไทย

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 6 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

ง 2.1 ม.4-6/1 อธิบายและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่น ๆ

ง 2.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ระบบเทคโนโลยี

ง 2.1 ม.4-6/3 สร้างและพัฒนาสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย โดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉายและแบบจำลองเพื่อนำไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและการรายงานผลโดยใช้ซอฟต์แวร์ช่วยในการออกแบบหรือนำเสนอผลงาน

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่หรือปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นคือการออกแบบเพื่อสร้างหรือผลิตผลงานเพื่อแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการของมนุษย์ได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความสัมพันธ์ของเทคโนโลยี

4.2 ระบบเทคโนโลยี ประกอบด้วย ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Output) ทรัพยากรทางเทคโนโลยี (Resources) ปัจจัยที่เอื้อหรือขัดขวางต่อเทคโนโลยี (Consideration)

4.3 การวิเคราะห์ระบบเทคโนโลยีทำให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ

4.4 การสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการตามกระบวนการเทคโนโลยี จะทำให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบสามารถย้อนกลับมาแก้ไขได้ง่าย

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- สื่อสารด้วยการเขียนแบบ/ร่างแบบ 3 มิติ

5.2 ความสามารถในการคิด

- มีทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- ทักษะในการแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานตามกระบวนการเทคโนโลยี

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- คิดวางแผนในการเรียนและการทำกิจกรรมทั้งของตนเองและของกลุ่ม

- ให้ความร่วมมือในฐานะสมาชิกของกลุ่ม ในการแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ

- การทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ยอมรับการตัดสินใจของสมาชิกกลุ่ม การหลีกเลี่ยงพฤติกรรม

อันไม่พึงประสงค์

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- เลือกใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การสืบค้นข้อมูลอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ซื่อสัตย์สุจริต

- มีความซื่อสัตย์โดยไม่นำเอาผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบ

6.2 มีวินัย

- ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด และเคารพกติกาและข้อตกลงของห้องเรียน

6.3 ใฝ่เรียนรู้

- ตั้งใจเรียน กระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้

6.4 อยู่อย่างพอเพียง

- รู้จักวางแผนการเรียน การทำกิจกรรมอย่างรอบคอบเหมาะสมกับศักยภาพของตน/กลุ่ม โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดอย่างรอบด้าน

6.5 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ชยัน รับผิดชอบ ทำงานให้สำเร็จและมุ่งมั่น

6.6 รักความเป็นไทย

- นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้กับการสร้างชิ้นงานได้อย่างเหมาะสม

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 ร่างแบบหรือสเก็ตภาพเป็นภาพประเภท 3 มิติอย่างง่าย ๆ 1 ชิ้น

7.2 ออกแบบ/ร่างแบบ 3 มิติ ผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ 1 ชิ้น

7.3 ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ตามแบบด้วยวัสดุในท้องถิ่น 1 ชิ้น

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. ประเมินผลงาน (ชิ้นงาน)

2. ประเมินในงาน

3. ประเมินการนำเสนอ

4. ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การออกแบบเทคโนโลยี

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ศึกษาใบสรุปความรู้ เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการออกแบบ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปเป็นแผนที่ความคิด

2. นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับนิยามและความหมายของการออกแบบและเทคโนโลยีจากเอกสารประกอบการเรียนรู้ ร่วมกันอภิปรายกลุ่มเพื่อสรุปความหมาย ความสำคัญของการออกแบบเทคโนโลยี

3. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีกับการออกแบบ

4. นักเรียนศึกษาความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ ร่วมกันวิเคราะห์บรรจุภัณฑ์ที่พบเห็นตามท้องตลาดทั่วไป ถึงความเหมาะสม และผลดีผลเสีย สรุปเป็นผังความคิด นำเสนอหน้าห้องเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ระบบเทคโนโลยี

5. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยี สรุปผลสร้างแผนภาพความคิดเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยี และส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. นักเรียนศึกษาเรื่องการสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามกระบวนการเทคโนโลยี จากสื่อเอกสารประกอบการเรียน เรื่อง การสร้างสิ่งของเครื่องใช้ตามกระบวนการเทคโนโลยี

7. นักเรียนออกแบบชิ้นงาน บรรจุภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่น ตามกระบวนการเทคโนโลยีเป็นรายบุคคล

8. นักเรียนนำผลงานตนเองมานำเสนอกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำมาสังเคราะห์ให้ได้ชิ้นงานใหม่ เพื่อเป็นผลงานกลุ่มที่สามารถนำไปประดิษฐ์เป็นผลงานได้

9. นักเรียนวางแผนและแบ่งหน้าที่สำหรับการสร้างชิ้นงานตามแบบในการเรียนครั้งต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์

10. นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มเดิม เตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่น ชุมชน เครื่องมือในการจัดทำบรรจุภัณฑ์ตามแบบที่กลุ่มออกแบบ

11. สมาชิกกลุ่มแต่ละคนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและร่วมกันประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ตามแบบที่ กลุ่มคัดเลือกไว้ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยี

12. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอเสร็จเรียบร้อย เพื่อน ๆ กลุ่มอื่นร่วมแสดงความคิดเห็น

13. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เสนอแนวทางในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และแนวทางนำไปใช้ในชุมชน

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

1. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงก่อนเรียน

1.1 ทำไมผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างจึงต้องมีบรรจุภัณฑ์

1.2 ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ที่ดี มีความเหมาะสมควรเป็นอย่างไร

1.3 บุคคลที่สามารถผลิตบรรจุภัณฑ์ได้จะต้องมีความรู้อะไรบ้าง

1.4 บุคคลที่จะผลิตบรรจุภัณฑ์ได้จะต้องมีคุณธรรมอะไรบ้างมากำกับจึงจะทำให้งานสำเร็จได้

2. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงระหว่างเรียน

2.1 นักเรียนจะวางแผนการเรียนรู้อย่างไรให้สำเร็จตามเป้าหมาย

2.2 นักเรียนจะแบ่งหน้าที่การทำงานกลุ่มอย่างไรเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

2.3 นักเรียนจะแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมอย่างไรเพื่อให้สำเร็จ

2.4 นักเรียนจะเลือกใช้วัสดุ/อุปกรณ์อย่างไรให้ประหยัดและคุ้มค่า

2.5 ในระหว่างเรียนนักเรียนจำเป็นต้องสังเกตและพิจารณาผลการเรียนรู้/การทำกิจกรรมการเรียนรู้ ของนักเรียน/ของกลุ่มหรือไม่ อย่างไร และทำเพื่ออะไร

3. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงหลังเรียน

3.1 นักเรียนได้เรียนรู้/ฝึกทักษะอะไรบ้าง

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ตอนใดที่นักเรียนชอบ/ไม่ชอบมากที่สุดเพราะอะไร

3.3 นักเรียนต้องการทำอะไรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนางานของนักเรียนบ้าง

3.4 นักเรียนแบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้/ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละขั้นตอน ได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

3.5 นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกแต่ละคนหรือไม่ อย่างไร

3.6 นักเรียนใช้วัสดุประกอบการเรียนรู้อย่างประหยัดและคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร

3.7 นักเรียนวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรให้สำเร็จ

3.8 จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนใช้คุณธรรมอะไรบ้าง

3.9 การทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมีข้อดีหรือไม่สมบูรณ์หรือไม่ อย่างไร แล้วนักเรียนจะวางแผนใช้หลักพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไปได้อย่างไร

3.10 หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องการผลิตชิ้นงานจากการออกแบบและการเขียนแบบไปแล้วนักเรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

- ทำไมถึงสร้างผลงานในลักษณะเช่นนี้
- บรรจุภัณฑ์นี้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับประโยชน์อย่างไร
- ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากการทำบรรจุภัณฑ์คืออะไร
- ความรู้ที่ใช้และความรู้ที่ได้จากการทำบรรจุภัณฑ์คืออะไรบ้าง
- คุณธรรมที่นำมาใช้กับการทำงานให้สำเร็จมีอะไรบ้าง

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้ - ความหมาย ความสำคัญ และบทบาทของเทคโนโลยี - ความหมายและความสำคัญของการออกแบบ - ความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีและการออกแบบ - ความหมาย ความสำคัญ รูปแบบ องค์ประกอบ ของบรรจุภัณฑ์	- แบบทดสอบ	- ทดสอบ	- ตอบถูก ร้อยละ 60 ขึ้นไป	- ครู	- หลังสิ้นสุด การเรียนในหน่วยนี้	- ห้องเรียน
	- แบบประเมิน ผลงาน	- ประเมินผลงาน	- ได้เกณฑ์คุณภาพ ระดับ ดี ขึ้นไป	- ครูและเพื่อน	- หลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	- ห้องเรียน
	- แบบประเมินผล การนำเสนอ	- ประเมินผล การนำเสนอ	- ได้เกณฑ์คุณภาพ ระดับ ดี ขึ้นไป	- ครูและเพื่อน และหลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	- ขณะทำ กิจกรรม	- ห้องเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ - การออกแบบบรรจุภัณฑ์ จากวัสดุในท้องถิ่น - การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ จากวัสดุในท้องถิ่น - ทักษะกระบวนการเทคโนโลยี - ทักษะการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมิน ผลงานการออกแบบฯ	- ประเมินผลงาน การออกแบบฯ	- ได้เกณฑ์คุณภาพ ระดับ ดี ขึ้นไป	- ครูและเพื่อน	- หลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	- ห้องเรียน
	- แบบประเมินชิ้นงาน การออกแบบฯ	- ประเมินชิ้นงาน การออกแบบฯ	- ได้เกณฑ์คุณภาพ ระดับ ดี ขึ้นไป	- ครูและเพื่อน	- หลังสิ้นสุด การเรียน ในแต่ละแผน	- ห้องเรียน
	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- ระดับ ดี ขึ้นไป	- ครู	- ขณะทำ กิจกรรม	- ห้องเรียน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ - ซื่อสัตย์สุจริต - มีวินัย - ใฝ่เรียนรู้ - อยู่อย่างพอเพียง - มุ่งมั่นในการทำงาน - รักความเป็นไทย	- แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- ประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- ระดับ ดี ขึ้นไป	- ครูและเพื่อน	- ขณะทำกิจกรรม การเรียนการสอน	- ห้องเรียน

ภาคผนวก ค
ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
หน่วยการเรียนรู้ การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- เหมาะกับตัวชี้วัดและบริบท ของโรงเรียน เหมาะกับวัยผู้เรียน	- สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร - ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	- วิเคราะห์เนื้อหาเรียงจากง่ายไปยาก - เนื้อหาใกล้ตัวผู้เรียนน่าสนใจ
เวลา	ใช้เวลา 6 ชั่วโมงจัดกิจกรรม ให้เหมาะสมกับวัยและสอดคล้องกับ กิจกรรมการเรียนรู้	- เพื่อให้การจัดกิจกรรมครบถ้วนสมบูรณ์ - เพื่อให้ผู้เรียนสร้างผลงานได้ทันเวลา ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ	- วางแผนใช้เวลารอบคอบ - กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรม ตามลำดับชัดเจน - จัดเวลาสำรองไว้เผื่อกรณีเวลา ที่กำหนดไว้ไม่เป็นไปตามแผน
วิธีการจัดกิจกรรม	- เลือกกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสม กับธรรมชาติวิชา สอดคล้องกับตัวชี้วัด วัยผู้เรียน และเวลาที่กำหนด	- เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ตามตัวชี้วัดของหลักสูตร - เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักความพอเพียง	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ กระบวนการที่ได้วางแผนไว้ - เตรียมความพร้อม ลดทอนกิจกรรม ในบางขั้นตอนที่ใช้เวลามากเกินไป ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย
สื่อ/อุปกรณ์	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้อย่างประหยัด คุ่มค่า เหมาะสมกับ กิจกรรม/เวลา/เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	- เพิ่มมูลค่าของวัสดุ/ผลผลิตต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อได้ - ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เข้าใจเร็วขึ้น	- จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ ให้พร้อมก่อนสอน - จัดระบบการใช้สื่ออย่างชัดเจน - วางแผนการทำงานให้นักเรียน ใช้เครื่องมืออย่างปลอดภัย
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- การออกแบบ การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการวัดและประเมินผล		
คุณธรรมของครู	- ใช้หลักความยุติธรรม ความรับผิดชอบ - มีความซื่อสัตย์ - มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีเมตตา		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. วางแผนและแบ่งหน้าที่การทำงานได้ตรงกับความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มภายใต้เวลาที่กำหนด 2. เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงทรัพยากรของสมาชิกในกลุ่มไม่เดือดร้อนและไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3. เลือกวัสดุอุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมตามความจำเป็นในการใช้งานไม่ฟุ่มเฟือยเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น	1. ตัดสินใจปฏิบัติตามกิจกรรมตามความสามารถของตนเอง และให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้การทำงานบรรลุผลตามที่วางแผนไว้ 2. ตัดสินใจเลือกวัสดุเหลือใช้เพื่อใช้ในการออกแบบและรูปแบบของประดับตกแต่งบ้านตามหลักการเพื่อให้ได้ผลงานที่ตรงตามความต้องการใช้งาน 3. ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม	1. มีการวางแผนในการเรียนการทำงานกลุ่มอย่างรอบคอบและเป็นระบบ 2. ศึกษาหลักความรู้และวิธีการทำงานจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานและการสร้างชิ้นงานของกลุ่ม
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	กระบวนการออกแบบ ประโยชน์ ความสำคัญของชิ้นงานที่ประดิษฐ์ การเลือกวัสดุอุปกรณ์ ขั้นตอนการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุท้องถิ่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	มีความขยัน อดทน รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความสามัคคี มีความประณีต ละเอียดรอบคอบ		

- 2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นมาออกแบบบรรจุภัณฑ์ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า	- มีความรู้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนและครู	- มีความรู้เกี่ยวกับการนำวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- มีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่น
ทักษะ	- มีทักษะในการวางแผนการทำงานและการใช้วัสดุอุปกรณ์เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า - มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีในการออกแบบและสร้างงานอย่างสร้างสรรค์	- ปฏิบัติงานร่วมกันตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มอย่างมีความสุข - มีทักษะในการทำงานร่วมกันแบ่งปัน เผื่อแผ่ - ทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการวางแผนในการทำงาน	- มีทักษะในการเลือกใช้วัสดุและสร้างงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น - มีทักษะในการเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นบรรจุภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์โดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- ถ่ายทอดวัฒนธรรมในการแบ่งปันการใช้วัสดุอุปกรณ์ - ใช้มารยาทไทยในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น - ออกแบบและประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของวัสดุในท้องถิ่นที่จะนำมาประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ - มีเจตคติที่ดีในการประดิษฐ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับวัสดุในท้องถิ่น	- เห็นคุณค่าในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ - มีเจตคติที่ดีในการช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปัน เผื่อแผ่ในการทำงาน - เห็นคุณค่าของการทำงานอย่างเป็นระบบ	- มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม - ตระหนักและเห็นคุณค่าของการใช้วัสดุและทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและประหยัด	- เห็นคุณค่าของการสร้างบรรจุภัณฑ์เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น - รักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ง 32101 วิชาการงานอาชีพฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย การสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ง 1.1 ม.4-6/2 สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน

ง 1.1 ม.4-6/3 มีทักษะการจัดการในการทำงาน

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์เป็นทักษะพื้นฐานในการคิดสร้างสรรค์ผลงานเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทุกประเภท การปฏิบัติเพื่อให้เกิดชิ้นงานเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันซึ่งมีความสำคัญต่อการผลิตให้เกิดผลงานที่เหมาะสมกับความต้องการการใช้งาน

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายวิธีการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่นได้

3.2 ออกแบบและประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่นตามกระบวนการได้

3.3 ตระหนักและเห็นคุณค่าของการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุที่มีในท้องถิ่น

3.4 สรุปแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการออกแบบผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่นตามกระบวนการเทคโนโลยี

4.2 ตัวอย่างการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่นตามกระบวนการเทคโนโลยี

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

- ถ่ายทอดความคิดด้วยการเขียนแบบ/ร่างแบบ 3 มิติ

5.2 ความสามารถในการคิด

- มีทักษะในการคิดอย่างสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- ทักษะในการแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงและพัฒนางานตามกระบวนการเทคโนโลยี

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- คิดวางแผนในการเรียนและการทำกิจกรรมทั้งของตนเองและของกลุ่ม

- ให้ความร่วมมือในฐานะสมาชิกของกลุ่ม ในการแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็น

ของสมาชิกในกลุ่มอย่างมีจิตสำนึกและรับผิดชอบ

- การทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ยอมรับการตัดสินใจของสมาชิกกลุ่ม การหลีกเลี่ยงพฤติกรรม

อันไม่พึงประสงค์

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- เลือกใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การสืบค้นข้อมูลอย่างสร้างสรรค์และมีคุณธรรม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 ซื่อสัตย์สุจริต

- มีความซื่อสัตย์โดยไม่นำเอาผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนเอง ปฏิบัติตนด้วยความรับผิดชอบ

6.2 มีวินัย

- ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามเวลาที่กำหนด และเคารพกติกาและข้อตกลงของห้องเรียน

6.3 ใฝ่เรียนรู้

- ตั้งใจเรียน กระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้

6.4 อยู่อย่างพอเพียง

- รู้จักวางแผนการเรียน การทำกิจกรรมอย่างรอบคอบ คำนึงถึงผลที่จะเกิดอย่างรอบด้าน

6.5 มุ่งมั่นในการทำงาน

- ชยัน รับผิดชอบ ทำงานให้สำเร็จและมุ่งมั่น

6.6 รักความเป็นไทย

- นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้กับการสร้างชิ้นงานได้อย่างเหมาะสม

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ด้วยวัสดุในท้องถิ่น

8. กิจกรรมการเรียนรู้

8.1 นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำเสนอตัวอย่างบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุอาหารของจริง ที่มีรูปร่างลักษณะแตกต่างกัน 5 ลักษณะ ดังนี้

- ลักษณะซองบรรจุ
- ลักษณะกล่องรูปทรงสี่เหลี่ยม
- ลักษณะรูปทรงกลม
- ลักษณะถุงบรรจุ
- ลักษณะรูปทรงสามเหลี่ยม

ให้นักเรียนดูและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ ประโยชน์ใช้สอย และตั้งคำถามเพื่อสร้างพลังคิด โดยให้นักเรียนตอบคำถามละ 2-3 คน

- ทำไมผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างจึงต้องมีบรรจุภัณฑ์ (*ฝึกทักษะการคิดเชิงเหตุผล*)
- ลักษณะของบรรจุภัณฑ์ที่ดี มีความเหมาะสมควรเป็นอย่างไร (*ฝึกทักษะการคิดความพอประมาณ*)
- บุคคลที่สามารถผลิตบรรจุภัณฑ์ได้จะต้องมีความรู้อะไรบ้าง (*ฝึกทักษะการคิดถึงมิติด้านความรู้*)
- บุคคลที่จะผลิตบรรจุภัณฑ์ได้จะต้องมีคุณธรรมอะไรบ้างมากำกับจึงจะทำให้งานสำเร็จได้

(*ฝึกทักษะการคิดถึงมิติด้านคุณธรรม*)

การตั้งคำถามต่าง ๆ เพื่อเปิดอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน จากนั้นบันทึกคำตอบของนักเรียนไว้เพื่อเปรียบเทียบเมื่อสิ้นสุดแผนการจัดการเรียนรู้นี้ ใช้เวลา 10 นาที

8.2 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-8 คน โดยคละตามความสามารถและแต่ละกลุ่มดำเนินการคัดเลือกประธานและเลขานุการกลุ่มเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด (เป็นกลุ่มเดิมในชั่วโมงที่แล้ว)

8.3 สมาชิกในกลุ่มนำวัสดุอุปกรณ์ที่ได้รับมอบหมายให้เตรียมมาจากชั่วโมงที่แล้ว ตรวจสอบความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ (*นักเรียนมีความมีวินัย รับผิดชอบต่อสมาชิกแต่ละคนที่จะต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ตามที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม การตรวจเช็คอุปกรณ์เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการที่จะทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์*)

8.4 สมาชิกในกลุ่มร่วมกันวางแผนการทำงาน ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มตามแบบที่กลุ่มได้คัดเลือกไว้ แบ่งหน้าที่สมาชิกแต่ละคนตามความสามารถ (**นักเรียนสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานเพื่อให้งานเสร็จทันตามเวลาที่กำหนด ตามหลักความพอประมาณ**)

8.5 แต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ตามแบบให้แล้วเสร็จตามข้อกำหนดของกลุ่มตามกระบวนการเทคโนโลยี (**การใช้กระบวนการเทคโนโลยีในการสร้างชิ้นงาน จะทำให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถย้อนกลับไปแก้ไขได้ง่าย เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียน ผู้เรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น เอื้อเพื่อวัสดุอุปกรณ์กับเพื่อนกลุ่มอื่น เกิดมิติด้านสังคม คุณธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคม**)

8.6 ครูตรวจสอบการใช้วัสดุอุปกรณ์ การจัดเก็บและผลงานเบื้องต้นของแต่ละกลุ่ม พร้อมเสนอแนะให้แต่ละกลุ่มสามารถนำไปตกแต่งเพิ่มเติมให้สวยงามเพื่อเตรียมความพร้อมนำเสนอและประเมินคุณภาพชิ้นงาน ใช้เวลา 5 นาที

8.7 ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน โดยนำเสนอในหัวข้อ

- แนวความคิดในการออกแบบ
- วัสดุที่ใช้ และคุณสมบัติของวัสดุที่นำมาใช้
- การใช้ประโยชน์
- ลักษณะความโดดเด่นของบรรจุภัณฑ์

ขั้นสรุป

8.8 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำผลงานที่พร้อมรับการประเมินคุณภาพโดยจัดตกแต่งพื้นที่วางผลงานให้น่าสนใจ และร่วมกันประเมินคุณภาพโดยประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และครูประเมิน เพื่อจัดลำดับคุณภาพผลงาน ตลอดจนนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาวิเคราะห์ผลงานตามประเด็นคำถามดังนี้

- ทำไมถึงสร้างผลงานในลักษณะเช่นนี้ (**ประเมินหลักเหตุผล**)
- บรรจุภัณฑ์นี้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับประโยชน์อย่างไร (**ประเมินหลักความพอประมาณ**)
- ประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับจากการทำบรรจุภัณฑ์นี้คืออะไร (**ประเมินหลักการสร้างภูมิคุ้มกัน**)
- ความรู้ที่ใช้และความรู้ที่ได้จากการทำบรรจุภัณฑ์คืออะไรบ้าง (**ประเมินความรู้**)
- คุณธรรมที่นำมาใช้ในการทำงานให้สำเร็จมีอะไรบ้าง (**ประเมินด้านคุณธรรม**)
- แต่ละกลุ่มจะมีวิธีการที่จะปรับปรุงผลงานให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร

8.9 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและถอดบทเรียนการทำงานสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์ร่วมกัน และยกย่องชมเชยผลงานที่ดีที่สุดของระดับชั้น

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

9.1 ตัวอย่างของจริงกล่องบรรจุภัณฑ์ที่มีรูปร่างลักษณะที่แตกต่างกัน 5 รูปแบบ

9.2 ใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการสร้างชิ้นงานตามกระบวนการเทคโนโลยี

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. แบบหรือภาพสเก็ตประเภท 3 มิติ อย่างง่าย ๆ 1 ชิ้น	- ตรวจสอบงาน - ตรวจสอบผลงาน	- แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน	ตรวจใบงาน ผ่านเกณฑ์ ในระดับ พอใช้
2. ออกแบบ/ร่างแบบ 3 มิติ ผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ 1 ชิ้น	- สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	- แบบประเมินพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	ตรวจผลงาน ผ่านเกณฑ์ ในระดับ พอใช้
3. ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ตามแบบ ด้วยวัสดุในท้องถิ่น 1 ชิ้น			สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์ในระดับ พอใช้

เกณฑ์การประเมินผลงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. ความคิดสร้างสรรค์	1. เป็นผลงานใหม่ 2. ไม่เลียนแบบผู้อื่น 3. รูปทรงน่าสนใจ 4. นำไปใช้ประโยชน์ได้	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
2. ประโยชน์การนำไปใช้	1. มีประโยชน์ต่อประเทศชาติ 2. มีประโยชน์ต่อโรงเรียน 3. มีประโยชน์ต่อครอบครัว 4. มีประโยชน์ต่อตนเอง	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
3. ความแข็งแรงทนทาน	1. เคลื่อนย้ายได้สะดวก 2. ไม่ชำรุดเสียหาย 3. เลือกวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับงาน 4. ชิ้นงานมีความปลอดภัย	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
4. การใช้วัสดุในท้องถิ่น	1. ชิ้นงานส่วนมากใช้วัสดุในท้องถิ่น 2. วัสดุไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 3. วัสดุมีความแข็งแรงทนทาน 4. วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
5. ความคุ้มค่า	1. งบประมาณไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน 2. ใช้เวลาพอเหมาะตามกำหนด 3. ใช้วัสดุอุปกรณ์ทรัพยากรไม่ฟุ่มเฟือย 4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างสรรค์งาน	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ

เกณฑ์สรุปผลการประเมินผลงานกลุ่ม

16-20 คะแนน ระดับ ดีมาก

11-15 คะแนน ระดับ ดี

6-10 คะแนน ระดับ พอใช้

1-5 คะแนน ระดับ ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

ผ่าน

ไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินการทำงานกลุ่ม

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
1. การทำงานเป็นกลุ่ม	1. ระบุบทบาทหน้าที่สมาชิกในกลุ่ม 2. สมาชิกปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย 3. มีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น 4. สมาชิกมีความอดทนเสียสละทำงานอย่างมีความสุข	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
2. ทำงานตามขั้นตอน	1. วิเคราะห์งาน 2. วางแผนการทำงาน 3. เลือกใช้เครื่องมือได้ปลอดภัย 4. ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการทำงาน	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
3. บทบาทหน้าที่ในกลุ่ม	1. มีประธานดำเนินการ 2. มีกรรมการกลุ่ม 3. มีเหรัญญิกกลุ่ม 4. มีเลขานุการกลุ่ม	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
4. มีทักษะ	1. ระบุบทบาทหน้าที่ของตนเอง 2. ทำงานกลุ่มด้วยความอดทน 3. ไม่ต้องเตือนในการทำงาน 4. ปฏิบัติงานด้วยความคล่องแคล่ว	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ
5. การนำเสนอรายงาน	1. เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ 2. มีความพร้อมในการนำเสนอ 3. นำเสนอด้วยความมั่นใจ 4. มีความสามัคคีในกลุ่ม	ปฏิบัติได้ 3 ข้อ	ปฏิบัติได้ 2 ข้อ	ปฏิบัติได้ 1 ข้อ

เกณฑ์สรุปผลการประเมินการทำงานร่วมกัน

16-20 คะแนน ระดับ ดีมาก

11-15 คะแนน ระดับ ดี

6-10 คะแนน ระดับ พอใช้

1-5 คะแนน ระดับ ปรับปรุง

เกณฑ์การผ่าน ตั้งแต่ระดับ พอใช้ ขึ้นไป

ผ่าน

ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ใบสรุปความรู้ เรื่อง ความหมายและความสำคัญของการออกแบบ

การออกแบบ หมายถึง การรู้จักวางแผนจัดตั้งขั้นตอนและรู้จักเลือกใช้วัสดุวิธีการเพื่อทำตามที่ต้องการนั้น โดยให้สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบและคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิดตามความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ขึ้นมา เช่นเราจะทำเก้าอี้นั่งชักตัวจะต้องวางแผนไว้เป็นขั้นตอนโดยต้องเริ่มเลือกวัสดุที่จะใช้ทำเก้าอี้ที่นั่งจะใช้วัสดุอะไรที่เหมาะสม วิธีการต่อยัดนั้นควรใช้กาว ตะปูนอต หรือใช้ข้อต่อแบบใด คำนวณสัดส่วนการใช้งานให้เหมาะสม ความแข็งแรงของเก้าอี้ที่นั่งมากน้อยเพียงใด สีสนควรใช้สีอะไรจึงจะสวยงามและทนทานกับการใช้งาน เป็นต้น

การออกแบบ หมายถึง การปรับปรุงแบบ ผลงานหรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสมมีความแปลกใหม่ขึ้น เช่นเก้าอี้เราทำขึ้นมาใช้ซึ่งเมื่อใช้ไปนาน ๆ ก็เกิดความเบื่อหน่ายในรูปทรง เราก็จัดการปรับปรุงให้เป็นรูปทรงแบบใหม่ให้สวยกว่าเดิม ทั้งความเหมาะสม ความสะดวกสบายในการใช้งานยังคงเหมือนเดิมหรือดีกว่าเดิม เป็นต้น

การออกแบบ หมายถึง การรวบรวมหรือการจัดองค์ประกอบทั้งที่เป็น 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ การนำองค์ประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกันนั้น ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย และความสวยงาม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการออกแบบ เป็นศิลปะของมนุษย์เนื่องจากการสร้างค่านิยมทาง ความงาม และสนองคุณประโยชน์ทางกายภาพแก่มนุษย์

การออกแบบ หมายถึง กระบวนการที่สนองความต้องการในสิ่งใหม่ ๆ ของมนุษย์ซึ่งส่วนใหญ่เพื่อให้ชีวิตอยู่รอด และมีความสะดวกสบายมากขึ้น ในการออกแบบนี้ถือว่าเป็นวิชาปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ การสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อการผลิตที่เหมือน ๆ กันเป็นจำนวนมากให้รูปร่างที่ถูกต้องแน่นอนก่อนที่จะลงทุนในการผลิต นอกจากนี้เพื่อจัดวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ในราคาพอสมควรที่ผู้ซื้อจะซื้อได้

การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้าง แต่ถ้าใช้คำว่า Development หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น สำหรับคำหลังดูเหมือนจะตรงกับภาษาไทยมากกว่า

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์ค้นคว้าออกแบบ ประดิษฐ์ขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกสบายในการดำรงชีพ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง กระบวนการค้นคว้า คิดออกแบบ แก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางด้านอุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรม โดยมีการวิเคราะห์หาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับหน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแล้วนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อผลิตเป็นจำนวนมาก ๆ ให้อยู่ในความนิยมของตลาดในราคาพอสมควร จุดมุ่งหมายในการออกแบบ การออกแบบแต่ละชนิดนั้นผู้ออกแบบจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ก่อนแล้วว่า จะออกแบบไปทำไม ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่กล่าวถึงนี้จะต้องมีความสำคัญซึ่งพอจะสรุปอย่างกว้าง ๆ ได้ดังนี้

1. การออกแบบเพื่อประโยชน์

ผู้ออกแบบโดยมากจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นจุดมุ่งหมายแรกของการออกแบบ ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับมีทั้งประโยชน์ในการใช้สอยและประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การออกแบบเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยที่สำคัญได้แก่ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีแห อวน ไถ เป็นต้น ประโยชน์เหล่านี้จะเน้นประโยชน์ทางกายโดยตรง สำหรับประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การออกแบบหนังสือ โปสเตอร์ งานโฆษณา ส่วนใหญ่มักจะเน้นการสื่อสารถึงกันด้วยภาษาและภาพ ซึ่งสามารถรับรู้ร่วมกันได้เป็นอย่างดี ผู้ออกแบบจำเป็นจะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ซึ่งการออกแบบโดยมากมักจะเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาชุมชน ประโยชน์ด้านนี้จะเน้นทางด้านความศรัทธาเชื่อถือ และการยอมรับตามสื่อที่ได้รับรู้

2. การออกแบบเพื่อความงาม

จุดมุ่งหมายในการออกแบบเพื่อให้เกิดความงาม จะเน้นประโยชน์ทางด้านจิตใจเป็นหลัก ซึ่งผลจากการออกแบบจะทำให้ผู้ที่พบเห็นเกิดความสุข เกิดความพึงพอใจ การออกแบบประเภทนี้ได้แก่ การออกแบบด้านจิตรกรรม ประติมากรรม ตลอดจนงานออกแบบตกแต่งต่าง ๆ เช่น งานออกแบบตกแต่งภายในอาคาร งานออกแบบตกแต่งสนาม เป็นต้น

ส่วนประกอบของการออกแบบ

การสร้างสรรคผลงานการออกแบบทุกชนิด ทุกประเภท จะมีสิ่งสำคัญที่นำมาประกอบกันขึ้น สิ่งที่กำลังกล่าวถึงนั้นได้แก่ส่วนประกอบของการออกแบบ (Elements of Design) ในการออกแบบแต่ละครั้งจะมีการนำเอาส่วนประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกัน ลักษณะของการจัดจะแตกต่างกันไปตามความคิด ความเข้าใจ และความต้องการของผู้ออกแบบนั้น ๆ

ความหมายของบรรจุภัณฑ์ หมายถึง วัสดุที่ใช้ในการบรรจุหีบห่อสินค้าที่ผลิตขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการปกป้อง ค้ำครองรักษาผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตจนถึงมือลูกค้าอย่างปลอดภัยในสภาพที่ดีจากแหล่งผลิตจนถึงมือลูกค้าโดยไม่ได้รับความเสียหาย

ใบงานที่ 1
เรื่อง บรรรจุภัณฑ์สร้างสรรค์อย่างพอเพียง (งานเดี่ยว)

1. ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....
2. ผลงานการออกแบบบรรรจุภัณฑ์ตามจินตนาการ “.....”

3. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ประดิษฐ์

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

ใบงานที่ 2
เรื่อง การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และขั้นตอนการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ (งานกลุ่ม)

กลุ่มที่.....

1. ชื่อ.....	ชั้น.....
2. ชื่อ.....	ชั้น.....
3. ชื่อ.....	ชั้น.....
4. ชื่อ.....	ชั้น.....
5. ชื่อ.....	ชั้น.....

1. ชื่อชิ้นงานของกลุ่ม.....

2. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้

2.1

2.2

2.3

2.4

2.5

2.6

2.7

2.8

3. ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

3.1

3.2

3.3

3.4

4. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

5. แนวทางการปรับปรุงการทำงานในครั้งต่อไป

.....

.....

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง การออกแบบบรรจุภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	- สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดและภูมิสังคมของโรงเรียนเหมาะสมกับวัย	- สอนบรรลุตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด	- วิเคราะห์เนื้อหาเรื่องจากง่ายไปหายาก
เวลา	- ใช้เวลา 2 ชั่วโมงจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	- เพื่อให้การจัดกิจกรรมครบถ้วนสมบูรณ์ - เพื่อให้นักเรียนมีเวลาว่างแผนทำงานตามเวลาที่กำหนด	- วิเคราะห์วางแผนและจัดกิจกรรมการใช้เวลาเรียนอย่างครบถ้วน - กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมตามลำดับชัดเจน - จัดเวลาสำรองไว้เผื่อกรณีเวลาที่กำหนดไว้ไม่เป็นไปตามแผน
วิธีการจัดกิจกรรม	- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิบัติเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนและเวลาที่กำหนดไว้	- เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในหลักสูตร - เพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง	- แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบก่อนการเรียนรู้ - เตรียมความพร้อม ลดทอน กิจกรรมในบางขั้นตอนที่ใช้เวลานานเกินไปที่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย - กำหนดกิจกรรมชัดเจนปฏิบัติได้จริง
สื่อ/อุปกรณ์	- ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างคุ้มค่า - สื่ออุปกรณ์เหมาะสมกับกิจกรรมวัยของผู้เรียน	- เพิ่มมูลค่าของวัสดุ/ผลผลิตต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น - การจัดกิจกรรมบรรลุจุดประสงค์	- จัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้พร้อม - จัดลำดับการใช้สื่อ - วางแผนการทำงานให้นักเรียนใช้เครื่องมืออย่างปลอดภัย
แหล่งเรียนรู้	- เลือกใช้แหล่งเรียนที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และความสนใจของนักเรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น	- วางแผน กำหนดกลุ่มผู้เรียน - ประสานงานผู้เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - กำหนดเวลาในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน
การประเมินผล	- สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด - ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	- เพื่อให้ได้ผลการวัดและประเมินสะท้อนผลที่แท้จริงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	- ศึกษาหลักการ ประเภทของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่นำมาใช้ได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	- การออกแบบ การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ กระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	- ใช้หลักความยุติธรรม ความรับผิดชอบ การมีวินัย - มีความซื่อสัตย์ - มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม - มีความเมตตา		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	นักเรียนได้ปฏิบัติงานเหมาะสมกับวัย และศักยภาพของตนเองเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งงานมีความเหมาะสมกับงบประมาณ	ให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เลือกใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น อย่างคุ้มค่าสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุ ที่มีในท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์	- นักเรียนวางแผนการทำงาน - เตรียมวัสดุอุปกรณ์ - มีฉบับร่างการออกแบบก่อนการ ออกแบบฉบับจริง
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- รู้กระบวนการออกแบบ ประโยชน์ ความสำคัญของชิ้นงานที่ประดิษฐ์ เลือกวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับงาน รู้ขั้นตอนการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุท้องถิ่น		
คุณธรรมของผู้เรียน	- มีความขยัน อดทน รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความสามัคคี มีความประณีต ละเอียดรอบคอบ		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
		วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นมาออกแบบ ผลิตภัณฑ์ได้อย่างประหยัด คุ้มค่า	- มีความรู้ในการทำงาน ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์	- มีความรู้ชนิด ประเภทของ วัสดุที่มีคุณสมบัติที่สามารถ นำมาประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์ ได้อย่างสร้างสรรค์ไม่มี ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- มีความรู้ในการนำ เอกลักษณะของท้องถิ่น มาออกแบบบรรจุภัณฑ์	
ทักษะ	- เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ อย่างถูกต้องและถูกวิธี	- ปฏิบัติงานร่วมกันตาม บทบาทและหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายจากกลุ่ม อย่างมีความสุข	- เลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นมาใช้ และลงมือปฏิบัติประดิษฐ์ บรรจุภัณฑ์อย่างสร้างสรรค์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	- ร่วมกันประดิษฐ์ชิ้นงาน ที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น	
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของวัสดุ ในท้องถิ่นที่จะนำมาใช้ ประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์	- เห็นคุณค่าเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในการทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์	- มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	- ใช้ผลิตภัณฑ์เป็น เอกลักษณะของท้องถิ่น อย่างภาคภูมิใจ	

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง
ชื่อหน่วย “วัฒนธรรมและภูมิปัญญาหน้าพาส์เศรษฐกิจพอเพียง”
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 33102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “วัฒนธรรมและภูมิปัญญาหน้าพาส์เศรษฐกิจพอเพียง” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ
2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง
3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้
3. มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม
5. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรคภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทย ในยุคปัจจุบัน ความขัดแย้งและความร่วมมือระหว่างประเทศ บทบาทขององค์กรและการประสานประโยชน์เพื่อ สันติภาพของโลก ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการ เคารพสถานการณ์ โดยตั้งคำถามที่นำไปสู่การสำรวจตรวจสอบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และนำความรู้ไปใช้หรืออธิบายเกี่ยวกับ แนวคิดกระบวนการ และผลที่มีต่อสังคมไทยและสังคมโลก บันทึกและอธิบายผลการค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่ง ความรู้ต่าง ๆ ให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ จัดแสดงผลงาน เขียนรายงานหรืออธิบายเกี่ยวกับแนวคิด กระบวนการ และผลของโครงการหรือชิ้นงานให้ผู้อื่นเข้าใจ

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ บนฐานของความเป็นเหตุเป็นผลวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ตระหนักถึงความขัดแย้งและความร่วมมือระหว่างประเทศ บทบาทขององค์กรและการประสานประโยชน์ เพื่อสันติภาพของโลก ความเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาการของสังคมมนุษย์ที่มีผลต่อการสร้างสรรควัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด ส 4.2 ม.4-6/3

ส 4.3 ม.4-6/3, ม.4-6/5

ส 5.2 ม.4-6/4, ม.4-6/5

รวมทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
วัฒนธรรมและ ภูมิปัญญานำพาสู่ เศรษฐกิจพอเพียง	ส 4.3 ม.4-6/3, ม.4-6/5	วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นรากฐาน ของความรู้หรือความรอบรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่เกิดจาก การสะสมองค์ความรู้ทุกด้าน ที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนา ปรับปรุง และเลือกสรรมาแล้ว เป็นอย่างดี สามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทย ได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ควรอนุรักษ์และส่งเสริม ให้คงอยู่กับสังคมไทยสืบไป	- ใบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรม ในสมัยต่าง ๆ - เค้าโครงโครงการและแผนที่แหล่ง - รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น	20	30

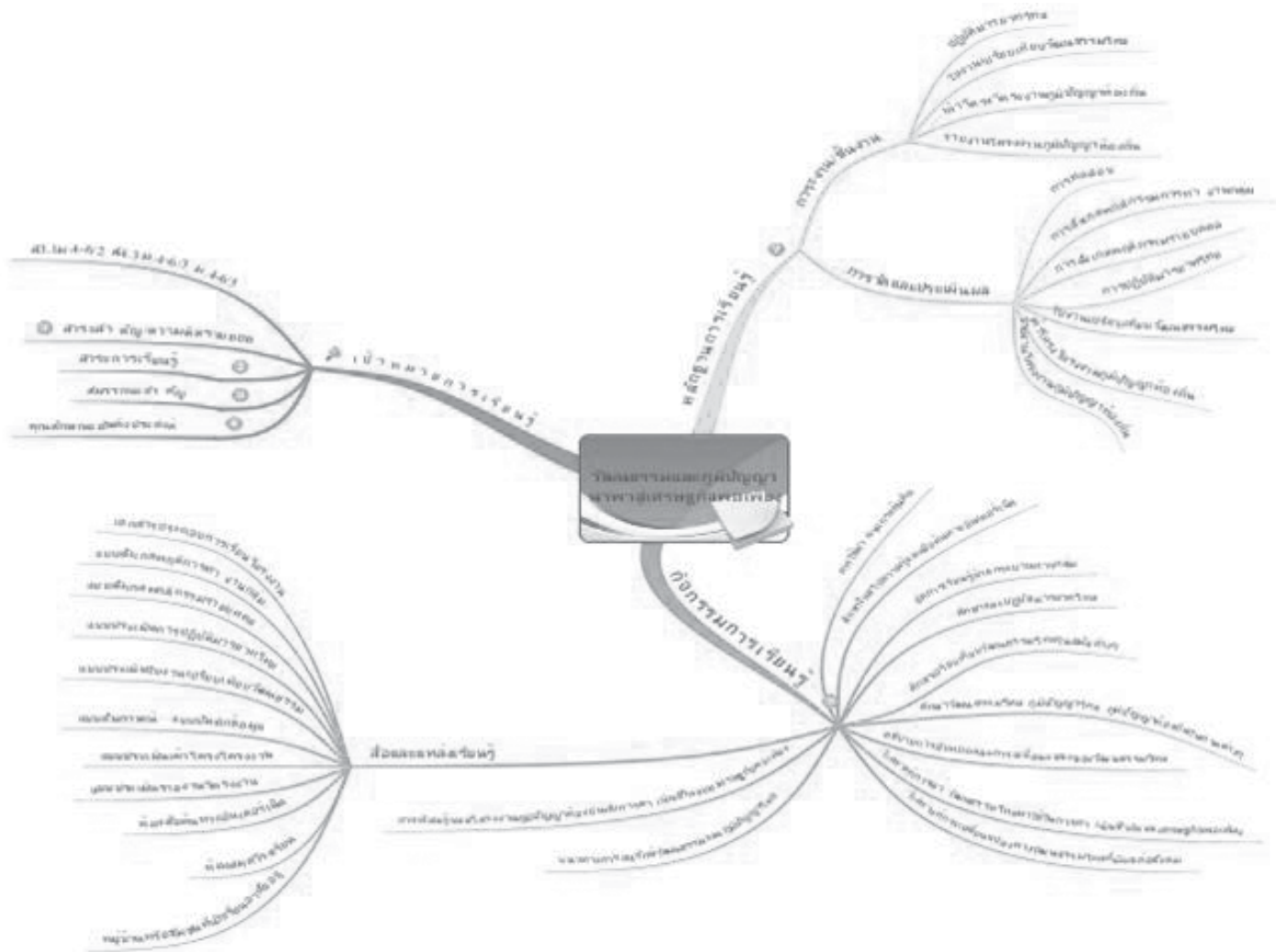
หมายเหตุ ผู้สอนต้องพิจารณาหน่วยเพิ่มให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญานำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. ใบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทย ในสมัยต่าง ๆ 2. เค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง 3. รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	1. ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. มีวินัย 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. อยู่อย่างพอเพียง 4. มุ่งมั่นในการทำงาน 5. รักความเป็นไทย

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาพาสู่อุตสาหกรรมพอเพียง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ส 4.3 ม.4-6/3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทยยุคปัจจุบัน

ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรอบรู้ ความสามารถ ทักษะ อันเกิดจากการสะสมองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการสืบทอด พัฒนาปรับปรุง สามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย ควรอนุรักษ์และส่งเสริมสร้างสรรค์ให้คงอยู่กับสังคมไทย

4. สาระการเรียนรู้

4.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ความเป็นมาของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย ศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

4.2 วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยต่าง ๆ วิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

4.3 การสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบัน และวัฒนธรรมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม

4.4 แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์

4.5 วิธีการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์

4.6 ปฏิบัติโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- การอธิบาย การเขียน การพูดหน้าชั้นเรียน

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย การสื่อความหมาย การคิดออกแบบการประดิษฐ์

5.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

- กระบวนการแก้ปัญหาในการสืบค้นข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

- การแก้ปัญหาลักษณะปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นและประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
 - การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

- กระบวนการกลุ่ม

5.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี
 - การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
 - การนำเสนอภาพนิ่ง (Power Point)

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย
 - ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

6.2 ใฝ่เรียนรู้
 - การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง

6.3 อยู่อย่างพอเพียง
 - การตัดสินใจเลือกเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัว ในชุมชน ท้องถิ่น และวางแผนนำสิ่งที่มีความรู้แล้วมาประยุกต์ใช้

ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม

6.4 มุ่งมั่นในการทำงาน
 - ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

6.5 รักความเป็นไทย
 - แสดงความภูมิใจในวัฒนธรรม/ประเพณีไทย/ภูมิปัญญาไทย/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย

7.2 การเขียนเค้าโครงโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

7.3 ปฏิบัติโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

7.4 ใบบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยในสมัยต่าง ๆ

7.5 เค้าโครงโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

7.6 รายงานโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. ความรู้ความเข้าใจ	1. การสอบ	1. แบบทดสอบ	ร้อยละ 80
2. ทักษะการคิด (วิเคราะห์ สื่อสาร) - ทักษะการทำงานกลุ่ม	2. การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป
3. การปฏิบัติมารยาทไทย	3. การประเมินรายบุคคล	3. แบบประเมินรายบุคคล	ระดับดีขึ้นไป
4. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ	4. การประเมิน ใบบงานเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ	4. แบบประเมินใบบงานเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ	ระดับดีขึ้นไป
5. เค้าโครงโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	5. การประเมินเค้าโครงโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	5. แบบประเมินเค้าโครงโครงการงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับดีขึ้นไป

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
6. รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	6. การประเมินรายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	6. แบบประเมินรายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับดี ขึ้นไป
คุณลักษณะอันพึงประสงค์และเจตคติ	การประเมิน	แบบประเมินโดยใช้เกณฑ์แบบมิติคุณภาพ (Rubric Scoring)	ระดับดีขึ้นไป

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 วัฒนธรรมไทย ใส่ใจเรียนรู้ (2 ชั่วโมง)

9.1 นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้และสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับความเป็นมาของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย แล้วสรุปบันทึกลงในสมุดประจำวิชา

9.2 ครูนำเทคนิคการใช้คำถามกระตุ้นนักเรียนให้คิดถึงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยที่มีในท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวและที่มีอยู่แล้วมาเป็นสื่อในการเรียนรู้ ครูอธิบายเชื่อมโยงภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่าง ๆ

9.3 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง แล้วแต่ละกลุ่มสรุปนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน

9.3 ศึกษาใบสรุปความรู้เกี่ยวกับมารยาทไทย และฝึกปฏิบัติมารยาทไทย (นักเรียนสามารถจับคู่ปฏิบัติหรือแบ่งกลุ่มปฏิบัติได้ตามสภาพบริบทของห้องเรียน)

9.4 ศึกษาภูมิปัญญาทางศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีต่างๆ แล้ววิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย แล้วร่วมกันสรุปจดบันทึก

9.5 ศึกษาและอภิปรายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย สรุปนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในห้องเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เส้นทางวัฒนธรรมไทย (2 ชั่วโมง)

9.5 ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารและสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2)

9.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการสืบค้นข้อมูลหน้าชั้นเรียน เมื่อดำเนินงานเสร็จแล้ว บันทึกลงในสมุดประจำวิชา

9.7 ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทยในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยปัจจุบัน ยกตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบหรือวงกลมทับซ้อนแสดงความเหมือน ความแตกต่าง เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

9.8 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานการเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยในสมัยสุโขทัยกับสมัยอยุธยา สมัยอยุธยากับสมัยรัตนโกสินทร์ และสมัยรัตนโกสินทร์กับสมัยปัจจุบัน (ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2) เสร็จแล้วนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้าชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 วัฒนธรรมดี ชีวิตเป็นสุข (2 ชั่วโมง)

9.9 นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษาเอกสารและสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทย แล้วบันทึกลงในสมุดประจำวิชา

9.10 ครูอธิบายการสืบทอดและเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมไทยในสังคมปัจจุบัน โดยครูยกตัวอย่างวัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบันและวัฒนธรรมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม

9.11 วิเคราะห์การนำวัฒนธรรมไทยมาใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยยกตัวอย่างประกอบการอธิบาย เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การทำความเคารพ สิทธิและเสรีภาพทางสังคมและการประกอบอาชีพ ฯลฯ

9.12 นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยครูอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น นักเรียนสรุปบันทึกลงในสมุดประจำวิชา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่ความพอเพียง (2 ชั่วโมง)

9.13 ครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และหาข้อสรุปร่วมกัน นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุดประจำวิชา

9.14 ครูอธิบายเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ พร้อมยกตัวอย่างประกอบการอธิบายเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

9.15 ครูอธิบายการเรียนรู้แบบโครงงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย โดยให้นักเรียนศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพื่อสะดวกในการสัมภาษณ์และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษารเรียนรู้ตามกระบวนการของโครงงาน

9.16 นักเรียนแบ่งกลุ่มวางแผนเลือกหัวข้อโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และแหล่งเรียนรู้ พร้อมศึกษาเอกสารประกอบการเรียนแบบโครงงาน

9.17 แต่ละกลุ่มเขียนเค้าโครงโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และแผนที่เส้นทางจากโรงเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้ โดยส่งครูที่ปรึกษาตรวจสอบ

9.18 ครูให้นักเรียนศึกษาแบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง นอกเวลาเรียน หากมีปัญหาให้ร่วมกันแก้ไขและพบครูที่ปรึกษาได้ตลอดเวลา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 โครงงานภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง (12 ชั่วโมง)

9.19 นักเรียนศึกษาแบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ แล้วจัดทำรายงานโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ให้ครูที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนรายงานตามขั้นตอนที่กำหนด เช่น การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผลที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

9.20 แต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง หน้าชั้นเรียน โดยครูและนักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปราย และประเมินผล

9.21 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย และการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

9.22 ครูและนักเรียนร่วมกันคัดเลือกโครงงานที่ดีเด่น เพื่อจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานแก่นักเรียนในโรงเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

10. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

10.1 สื่อการเรียนรู้

- เอกสารประกอบการเรียนโครงงาน
- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน
- แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคล

- แบบประเมินการฝึกปฏิบัติมารยาทไทย
- แบบประเมินใบงานเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยสมัยต่าง ๆ
- แบบสัมภาษณ์
- แบบบันทึกข้อมูล
- แบบประเมินเค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- แบบประเมินรายงานโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

10.2 แหล่งเรียนรู้

- ห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- ห้องสมุดโรงเรียน
- หมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

1. ในหมู่บ้าน ชุมชนของนักเรียนมีภูมิปัญญาหรือวัฒนธรรมไทยอะไรบ้างที่นักเรียนรู้จัก
2. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยนั้นเป็นของท้องถิ่นเราเองหรือนำมาจากที่อื่น และนำมาใช้ประโยชน์อย่างไร
3. ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยที่เป็นลักษณะเฉพาะของภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอย่างไร
4. วัฒนธรรมไทยที่นักเรียนควรปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง และปฏิบัติอย่างไร การปฏิบัตินั้นนำหลักพอเพียงมาใช้ได้อย่างไร
5. การดำเนินชีวิตของชาวไทยสมัยสุโขทัยกับสมัยอยุธยา มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
6. การดำเนินชีวิตของชาวไทยสมัยอยุธยา กับสมัยรัตนโกสินทร์ มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
7. วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมที่ยังคงอยู่จนถึงปัจจุบันมีอะไรบ้าง และวัฒนธรรมไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมมีอะไรบ้าง
8. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไทยมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบันอย่างไร
9. วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเห็นแต่ในปัจจุบันนี้ไม่มีแล้ว มีอะไรบ้าง
10. นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยได้อย่างไร
11. การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยโครงการทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะอะไรบ้าง และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
1. ความรู้ความเข้าใจ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	แบบทดสอบ	การสอบ	ร้อยละ 80	ครู	ก่อนเรียน	โรงเรียน
2. ทักษะการคิด (วิเคราะห์ สื่อสาร) ทักษะการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป	ครู เพื่อน นักเรียน	ระหว่างเรียน	บ้าน
3. การปฏิบัติมารยาทไทย	การประเมินรายบุคคล	แบบประเมินรายบุคคล	ระดับดีขึ้นไป			
4. การเปรียบเทียบ	แบบประเมินใบงาน	การประเมินใบงาน	ระดับดีขึ้นไป			
5. คำโครงโครงการ	แบบประเมิน	การประเมิน	ระดับดีขึ้นไป			
6. รายงานโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิต แบบเศรษฐกิจพอเพียง	แบบประเมิน	การประเมิน	ระดับดีขึ้นไป			
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเจตคติ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย	แบบประเมินโดยใช้เกณฑ์แบบมิติ คุณภาพ (Rubrics Scoring)	การประเมิน	ระดับดีขึ้นไป	ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง	นอกเวลาเรียน	แหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ค

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นบ้านของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา		กำหนดเนื้อหาตามสาระแกนกลาง กำหนดเพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	- วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ของชาติที่เยาวชนไทยควรเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย - เนื้อหาสอดคล้องมาตรฐานและตัวชี้วัด	- วางแผนให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากกรณีศึกษาในหมู่บ้านหรือชุมชนที่ตนอาศัยอยู่เพื่อการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์และประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม
เวลา		กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา/ศักยภาพของนักเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น	- ต้องการให้กิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้จัดกิจกรรมได้ครบถ้วน - การศึกษาด้วยตนเองและการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ในชุมชนนักเรียนต้องใช้เวลาการสัมภาษณ์และการฝึกปฏิบัติ	วางแผนกำหนดเวลาการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นก่อนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อประโยชน์ในการทำงานแต่ละขั้นตอน และเป้าหมายที่กำหนด
วิธีการจัดกิจกรรม		การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทักษะกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน มีการเรียนรู้แบบร่วมมือ เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดและบริบทของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	- เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและมาตรฐานที่กำหนด - เพื่อให้นักเรียนได้หลักคิดหลักปฏิบัติอย่างพอเพียง - เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะทำงานร่วมกันตามกระบวนการกลุ่ม	- การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ชัดเจนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ - จัดกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย
แหล่งเรียนรู้		การศึกษาเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวและมีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้และศึกษาตามสภาพบริบทของชุมชน	- เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น - เพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์จริง	- วางแผนประสานงานกับผู้ดูแลแหล่งเรียนรู้ล่วงหน้า - เตรียมแผนสำรองในกรณีไม่สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้ตามที่วางแผนไว้
สื่อ/อุปกรณ์		มีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ เป็นสื่อหาง่ายและประหยัด เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน/เนื้อหา	- มีส่วนช่วยให้นักเรียนบรรลุตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด - นักเรียนเรียนรู้ได้ง่ายและเร็วขึ้น	- วางแผนการใช้ได้ชัดเจนถูกต้องและไม่เกิดปัญหากับผู้เรียน - เรียงลำดับการใช้สื่อชัดเจน - เป็นสื่อในท้องถิ่นหาง่าย
การประเมินผล		กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับภาระงานและตัวชี้วัด	- ต้องการตรวจสอบการบรรลุตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ของนักเรียน	- วางแผนติดตาม ประเมินผลการทำงานของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง - การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี		ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู		ครูมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความยุติธรรม ความขยัน อดทน เมตตาต่อนักเรียน		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	<p>1. ผู้เรียนได้เรียนรู้แนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยจากสิ่งที่ใกล้ตัวและบริบทของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่</p> <p>2. กำหนดหน้าที่การทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>3. นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ อย่างคุ้มค่า</p>	<p>1. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องร่วมกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย</p> <p>2. การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริงได้รับการประสบการณ์ตรงก่อให้เกิดความรู้ที่คงทน</p> <p>3. วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยสามารถเรียนรู้และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงได้</p>	<p>1. วางแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอนให้ทันตามกำหนดเวลาและใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น</p> <p>2. รู้จักเลือกวิธีการในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย</p> <p>3. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง</p> <p>4. จัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมในการทำงาน</p>
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การเรียนรู้แบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ความรับผิดชอบ สามัคคี		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเค้าโครงของโครงงานได้อย่างประหยัด คุ้มค่า - มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล และนำมาทำงาน - มีความรู้ในการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นมาปฏิบัติกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ในการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม - มีความรู้ในการอภิปรายภายในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ - มีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ในสังคมร่วมกันตามหลักความพอเพียง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสืบทอดให้กับชุมชนและสังคมได้
ทักษะ	<ul style="list-style-type: none"> - มีทักษะในการนำวัสดุอุปกรณ์มาปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัด คุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มอย่างมีความสุข - ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักการนำวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาปฏิบัติกิจกรรมว่าต้องใช้อย่างประหยัดคุ้มค่า	ตระหนักเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์พัฒนาสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมตามบริบทของชุมชน	ตระหนักและเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ชื่อหน่วย วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่เศรษฐกิจพอเพียง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่ความพอเพียง เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภาคภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ส 4.3 ม.4-6/5 วางแผนกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยและวัฒนธรรมไทย

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อธิบายเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 วางแผน กำหนดแนวทางและการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

4. สาระการเรียนรู้

วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นสิ่งที่ดีงามคู่สังคมไทย ซึ่งคนไทยควรภาคภูมิใจและช่วยกันอนุรักษ์ให้ดำรงอยู่ต่อไป แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การตั้งสถาบันในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่ดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น

2. สถาบันที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ต้องมีผลงานที่เป็นรูปธรรมและเข้าถึงวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเพื่อให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

3. คุ้มครองลิขสิทธิ์ภูมิปัญญาไทยเพื่อรักษาภูมิปัญญาไทย เช่น ชื่อมวยไทย ชื่อข้าวหอมมะลิไทย เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามาดูแลเรื่องการจัดลิขสิทธิ์ภูมิปัญญาไทย

4. ประกาศยกย่องผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ และประกาศยกย่องผู้ทรงภูมิปัญญาไทย เช่น ศิลปินแห่งชาติ ครูภูมิปัญญาไทย เป็นต้น

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

- การอธิบาย การเขียน การพูดหน้าชั้นเรียน

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การอภิปราย การสื่อความหมาย

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการกลุ่ม

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 มีวินัย

- ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา

6.2 ใฝ่เรียนรู้

- การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายด้วยตนเอง

6.3 อยู่อย่างพอเพียง

- การเรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ในชุมชน ท้องถิ่น และตัดสินใจนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาวางแผนประยุกต์ใช้

ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

6.4 รักความเป็นไทย

- แสดงความภูมิใจในวัฒนธรรม ประเพณีไทย และภูมิปัญญาไทย

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

- เค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในหมู่บ้านหรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยครูใช้คำถามให้นักเรียนได้คิด ดังนี้

- วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนเคยเห็นแต่ในปัจจุบันนี้ไม่มีแล้ว มีบ้างหรือไม่

(การใช้คำถามเพื่อเป็นการให้นักเรียนคิดถึงภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน เรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวที่เกิดขึ้นตามสภาพบริบทของสังคมและชุมชน เป็นความพอประมาณ)

8.2 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เคยเห็นครูอธิบายเพิ่มเติมโดยยกตัวอย่างการนำยางไม้มาอุดเรือหรือนำครั่งมาอุดตำมิด ให้เข้าใจยิ่งขึ้น จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยแต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลกรณีตัวอย่างของบุคคลที่มีวิธีการดำเนินชีวิตในการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ด้านการแพทย์แผนไทย หัตถกรรมพื้นบ้าน อาหารพื้นเมือง ขนมพื้นเมืองและประเพณีท้องถิ่น กลุ่มละ 1 ด้าน

8.3 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาและอภิปราย สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของบุคคลเหล่านั้นว่าเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมที่ควรมีวิธีการอนุรักษ์อย่างไร

8.4 ครูกระตุ้นให้นักเรียนเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการยกตัวอย่างข้าวหอมมะลิไทยที่นักเรียนรู้จัก แต่ประเทศญี่ปุ่นนำไปจดลิขสิทธิ์ นักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.5 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นว่ามีหลายแนวทาง เช่น โดยมีการตั้งสถาบันในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ที่ดำเนินงานส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น จัดตั้งสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีการคุ้มครองลิขสิทธิ์ภูมิปัญญาไทย ประกาศยกย่องผู้ทรงภูมิปัญญาไทย และสร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์

8.6 นักเรียนศึกษาใบสรุปความรู้ เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทยแล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา *(การใช้ความรู้อย่างมีเหตุผล การใฝ่เรียนรู้ของนักเรียน)*

8.7 ครูอธิบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหา ประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่น ขั้นตอนและฝึกปฏิบัติภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น

(นักเรียนรู้จักเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเหมาะสมกับสภาพบริบทของสังคมและชุมชน เป็นความพอประมาณ การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิด การวางแผนการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ)

8.8 ครูอธิบายการเรียนรู้แบบโครงงานที่นักเรียนต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มและเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการทำงาน *(การสร้างภูมิคุ้มกันในการทำงานกลุ่ม)*

8.9 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมโดยการแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน โดยนักเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงกัน จะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เพื่อสะดวกในการออกปฏิบัติกิจกรรมและทำให้กระบวนการทำงานกลุ่มเกิดประสิทธิภาพ แต่ละกลุ่มเลือกประธาน (เพื่อเป็นผู้นำในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม) และเลขานุการกลุ่ม (ผู้บันทึกการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนแบบโครงงาน เป็นแนวทางในการจัดทำโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแบ่งเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

- การแพทย์แผนไทย
- หัตถกรรมพื้นบ้าน
- อาหารพื้นเมือง
- ขนมพื้นเมือง
- ประเพณีท้องถิ่น

(การแบ่งกลุ่ม นักเรียนที่อยู่ในหมู่บ้านที่ใกล้เคียงกันจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติกิจกรรม เป็นความพอประมาณ การศึกษาเอกสารประกอบการเรียนแบบโครงงานของนักเรียน เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของครูและนักเรียน ที่ต้องศึกษาหาความรู้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม)

8.10 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมย่อย เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนเสนอ/เลือกหัวข้อที่น่าสนใจจะศึกษา ซึ่งเป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น หมู่บ้าน หรือชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ เพื่อสะดวกในการสัมภาษณ์และฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษาเรียนรู้ตามกระบวนการของโครงงาน ซึ่งในแต่ละห้องจะต้องเลือกให้ครบทั้ง 5 หัวข้อก่อนแล้วจึงสามารถเลือกหัวข้อเดียวกันได้ เพื่อให้นักเรียนแต่ละห้องมีความรู้ที่หลากหลาย และนักเรียนได้วางแผนการดำเนินงานได้อย่างรอบคอบตามกำหนดเวลา *(เป็นความพอประมาณและสร้างภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติงานด้วยกระบวนการกลุ่ม)*

ชั่วโมงที่ 2

8.11 นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานศึกษาโครงงานโดยใช้หลักพอเพียง ครูคอยแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำเค้าโครงโครงงานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนจะต้องเป็นผู้คิดกำหนดหัวข้อโครงงานที่จะศึกษาค้นคว้าดำเนินการวางแผนออกแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล สรุปผลและเสนอผลงานโดยตัวนักเรียนเอง ครูจะเป็นเพียงผู้ดูแลและให้คำปรึกษาเท่านั้น นักเรียนจึงควรเลือกโครงงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของนักเรียนเอง แล้วส่งครูที่ปรึกษาตรวจสอบและนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน *(เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการทำงาน และการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง)*

8.12 นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการทำงานให้ชัดเจน แล้วร่วมกันเขียนแผนที่เส้นทางจากโรงเรียนไปยังแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะออกปฏิบัติงาน เพื่อวางแผนการเดินทางและกำหนดเวลาให้เหมาะสม **(เพื่อต้องการให้มีคุณธรรมความรับผิดชอบ ความสามัคคี และปฏิบัติงานตามแผนการทำงานได้ทันเวลาที่กำหนด เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน)**

8.13 นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนเลือก และร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภูมิปัญญานั้น ๆ **(เพื่อต้องการให้นักเรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และศึกษาการอยู่อย่างพอเพียงของชุมชนต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง)**

8.14 นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเค้าโครงโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้ครอบคลุมทั้ง 5 หัวข้อ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดปัญหา (หัวข้อเรื่อง) ตั้งสมมติฐาน (คำตอบชั่วคราว) ออกแบบการศึกษาค้นคว้า ขั้นตอนการทำงาน กำหนดระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินการ ส่งครูที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง หากเสร็จไม่ทันภายในชั่วโมงเรียนสามารถส่งนอกเวลาได้ **(เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันของครูและนักเรียนในการทำงาน มีความรอบคอบเพื่อให้งานดำเนินไปตามกำหนดเวลา)**

8.15 ครูตรวจสอบเค้าโครงโครงการ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจยิ่งขึ้น

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 ใบสรุปความรู้ เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย
- 9.2 เอกสารประกอบการเรียนโครงการ
- 9.3 แผนที่เส้นทางจากโรงเรียนไปแหล่งเรียนรู้
- 9.4 แบบสัมภาษณ์
- 9.5 แบบบันทึกข้อมูล
- 9.6 แบบประเมินเค้าโครงโครงการ
- 9.7 ห้องสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	1. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับดีขึ้นไป
2. สังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	2. การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	2. แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล	ระดับดีขึ้นไป
3. ประเมินผลการเขียนเค้าโครงโครงการ	3. การประเมินการเขียนเค้าโครงโครงการ	3. แบบประเมินการเขียนเค้าโครงโครงการ	ระดับดีขึ้นไป

10.1 เกณฑ์การประเมินผลงาน

10.1.1 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ต้องอยู่ในระดับดีทุกรายการขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
การวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีการประชุมวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันทุกครั้ง	มีการประชุมวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ่อยครั้ง	ประชุมวางแผนการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นบ้าง
การแบ่งงานกันรับผิดชอบ	มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบทุกครั้ง	มีการแบ่งงานกันรับผิดชอบ เป็นบางครั้ง	ไม่ได้แบ่งงานกันรับผิดชอบ
การตรวจสอบผลงาน	ผลงานมีข้อแก้ไขไม่เกิน 1-3 ประเด็น	ผลงานมีข้อแก้ไขไม่เกิน 4-5 ประเด็น	ผลงานมีข้อแก้ไข มากกว่า 5 ประเด็น
การประเมินผลรวม	มีการปรับปรุงผลงานและข้อแก้ไข ช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 3 วัน	มีการปรับปรุงผลงานและข้อแก้ไข ช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 5 วัน	มีการปรับปรุงผลงานและข้อแก้ไข ช้ากว่ากำหนดเกิน 7 วัน

10.1.2 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ต้องอยู่ในระดับดีทุกรายการขึ้นไป ถือว่า ผ่านเกณฑ์

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
ความรับผิดชอบ	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ทุกรายการ	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย 2 ใน 3 รายการ	ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย 1 ใน 3 รายการ
ความขยันในการทำงาน	มีข้อมูลมาร่วมนำเสนอในกลุ่มทุกครั้ง	มีข้อมูลมาร่วมนำเสนอในกลุ่มบ้าง	ไม่มีข้อมูลนำเสนอในกลุ่ม
ความประหยัด	ใช้งบประมาณน้อยกว่าที่กำหนด	ใช้งบประมาณตามกำหนด	ใช้งบประมาณเกินกำหนด
ความมีวินัย	ส่งงานตรงตามกำหนด	ส่งงานช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 1 วัน	ส่งงานช้ากว่ากำหนดไม่เกิน 2 วัน
ใฝ่เรียนรู้	ใช้แหล่งข้อมูลในการสืบค้นตั้งแต่ 3 แหล่งขึ้นไป	ใช้แหล่งข้อมูลในการสืบค้น 2 แหล่ง	ใช้แหล่งข้อมูลในการสืบค้น 1 แหล่ง

10.1.3 การประเมินผลเค้าโครงโครงการต้องอยู่ในระดับดีทุกรายการขึ้นไป ถือว่า ผ่าน

น้ำหนักคะแนน	ดี (3)	ปานกลาง (2)	ปรับปรุง (1)
1. มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่	มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับชุมชนที่นักเรียน อาศัยอยู่ใน 2-3 ด้าน	มีการวางแผนทางการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เหมาะสมกับชุมชนที่นักเรียน อาศัยอยู่ได้เพียง 1 ด้าน
2. ความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วน ขององค์ประกอบของเค้าโครงโครงการ	เค้าโครงโครงการมีองค์ประกอบ ครบถ้วนทุกหัวข้อทั้ง 3 บท	เค้าโครงโครงการมีทั้ง 3 บท แต่สาระสำคัญไม่ครบทุกหัวข้อ	เค้าโครงโครงการมีไม่ครบ 3 บท และสาระสำคัญไม่ครบทุกหัวข้อ
3. ความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน	การดำเนินงาน ระยะเวลา และ แหล่งข้อมูลมีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์	การดำเนินงาน แหล่งข้อมูล สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่ไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	การดำเนินงาน แหล่งข้อมูล และระยะเวลาไม่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เอกสารประกอบการเรียนแบบโครงการ

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญานำพาสู่ความพอเพียง

โครงการ คือ งานวิจัยเล็ก ๆ สำหรับเป็นการแก้ปัญหาหรือข้อสงสัยโดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หากเนื้อหาหรือข้อสงสัยเป็นไปตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดจะเรียกว่าโครงการกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ

กระบวนการการทำเค้าโครงโครงการ

1. กำหนดปัญหา หัวข้อเรื่อง
2. ตั้งสมมติฐานหรือคำตอบชั่วคราว
3. ออกแบบการศึกษาค้นคว้า
4. ลงมือปฏิบัติ
5. กำหนดระยะเวลาและงบประมาณในการดำเนินการ

หัวข้อการเขียนรายงานโครงการ

1. โครงการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง.....
.....
กรณีศึกษา หมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
2. ผู้จัดทำ.....ครูที่ปรึกษา.....โรงเรียน.....
สังกัด.....ระดับชั้น.....
3. บทคัดย่อ
4. กิตติกรรมประกาศ
5. บทที่ 1 บทนำ ความเป็นมา และความสำคัญ.....วัตถุประสงค์.....ขอบเขต
ของการศึกษา.....ประชากร.....ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....สถานที่ศึกษาโครงการ
ระยะเวลา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....นิยามศัพท์เฉพาะ.....
6. บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง (เกี่ยวกับการทำโครงการเรื่องนี้)
7. บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา
8. บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์
9. บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ
10. เอกสารอ้างอิง

ใบสรุปความรู้ เรื่อง คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

รหัสวิชา ส 33102 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญานำพาสู่ความพอเพียง

คุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คุณค่าของภูมิปัญญาไทย ได้แก่ ประโยชน์และความสำคัญของภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรค์และสืบทอดมาอย่างต่อเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบัน ทำให้คนในชาติเกิดความรักและความภาคภูมิใจที่จะร่วมแรงร่วมใจสืบสานต่อไปในภูมิปัญญาไทยจึงมีคุณค่าและความสำคัญดังนี้

1. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่น

พระมหากษัตริย์ได้ใช้ภูมิปัญญาในการสร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติมาโดยตลอด ตั้งแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระองค์ทรงปกครองประชาชนด้วยพระเมตตาแบบพ่อปกครองลูก ผู้ใดประสบความเดือดร้อนก็สามารถดิ้นรนแสดงความเดือดร้อนเพื่อขอรับพระราชทานความช่วยเหลือ ทำให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อพระองค์ต่อประเทศชาติ ร่วมกันสร้างบ้านเมืองจนเจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์ทรงใช้ภูมิปัญญากระทำยุทธหัตถีจนชนะข้าศึกศัตรู และทรงกอบกู้เอกราชของชาติไทยคืนมาได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน พระองค์ทรงใช้ภูมิปัญญาสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ ทรงใช้พระปรีชาสามารถแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศจนรอดพ้นภัยพิบัติหลายครั้ง พระองค์ได้พระราชทานทฤษฎีใหม่ให้แก่เกษตรกร ทั้งด้านการเกษตรแบบผสมผสานและยั่งยืน ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม นำความสงบร่มเย็นของประชาชนให้กลับคืนมา

2. สร้างความภาคภูมิใจ ศักดิ์ศรี และเกียรติภูมิแก่คนไทย

คนไทยในอดีตที่มีความสามารถปรากฏในประวัติศาสตร์มีมาก เป็นที่ยอมรับของนานาชาติประเทศ เช่น นายขนมต้มเป็นนักมวยไทยที่มีฝีมือ เก่งในการชกมวยทุกส่วน ทุกท่าของแม่ไม้มวยไทย สามารถชกมวยไทยจนชนะพม่าได้ถึงเก้าคนสิบคนในคราวเดียวกัน แม้ในปัจจุบันมวยไทยก็ยังถือว่าเป็นศิลปะชั้นเยี่ยม เป็นที่นิยมฝึกและแข่งขันในหมู่คนไทยและชาวต่างประเทศ ปัจจุบันชาวต่างประเทศที่ได้ฝึกมวยไทยจะรู้สึกยินดีและภาคภูมิใจในการที่จะใช้กติกาของมวยไทย เช่น การไหว้ครูมวยไทย การออกคำสั่งในการชกเป็นภาษาไทยทุกคำ ถือเป็นมรดกภูมิปัญญาไทย นอกจากนี้ภูมิปัญญาไทยที่โดดเด่นยังมีอีกมากมาย เช่น มรดกภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรม โดยที่มีอักษรไทยเป็นของตนเอง มาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย และวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบัน วรรณกรรมไทยถือว่าเป็นวรรณกรรมที่มีความไพเราะ ได้สรรสร้างครบทุกด้าน วรรณกรรมหลายเรื่องได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา

ด้านอาหาร อาหารไทยเป็นอาหารที่ปรุงง่าย พืชที่ใช้ประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นพืชสมุนไพรที่หาได้ง่าย ในท้องถิ่นและราคาถูก มีคุณค่าทางโภชนาการ และยังป้องกันโรคได้หลายโรค เพราะส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นพืชสมุนไพร เช่น ตะไคร้ จิง ข่า กระชาย ใบมะกรูด ใบโหระพา ใบกะเพรา เป็นต้น

3. หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม

คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยนำหลักธรรมคำสอนของศาสนาไปปรับใช้ในวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสม ทำให้คนไทยเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประนีประนอม รักสงบ ใจเย็น มีความอดทน ให้อภัยแก่ผู้สำนึกผิด ดำรงวิถีชีวิตอย่างเรียบง่ายปกติสุข ทำให้คนในชุมชนพึ่งพากันได้ แม้จะอดอยากเพราะแห้งแล้ง แต่ไม่มีใครอดตาย เพราะพึ่งพาอาศัยกัน แบ่งปันกัน

4. สร้างความสมดุลระหว่างคนในสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

ภูมิปัญญาไทยมีความเด่นชัดในเรื่องของการยอมรับนับถือ และให้ความสำคัญแก่คน สังคม และธรรมชาติ อย่างยิ่ง มีเครื่องชี้ที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนมากมาย เช่น ประเพณีไทย 12 เดือนตลอดทั้งปี ล้วนเคารพคุณค่าของธรรมชาติ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น ประเพณีสงกรานต์เป็นประเพณีที่ทำในฤดูร้อน ซึ่งมีอากาศร้อน ทำให้ต้องการความเย็น จึงมีการรดน้ำดำหัว ทำความสะอาดบ้านเรือนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีการแห่นางสงกรานต์การทำนายฝนว่าจะตกมากหรือน้อยในแต่ละปี ส่วนประเพณีลอยกระทง คุณค่าอยู่ที่การบูชาระลึกถึงบุญคุณของน้ำ ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคน พืช และสัตว์ ให้ได้ใช้ทั้งบริโภคและอุปโภคในวันลอยกระทง คนจึงทำความสะอาดแม่น้ำลำธาร บูชาแม่น้ำ จากตัวอย่างข้างต้น ล้วนเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติทั้งสิ้น

แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

วิชา.....รหัส.....ชั้น ม./.....

รายการ กลุ่มที่	การวางแผน การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น			การแบ่งงาน รับผิดชอบ			การตรวจสอบผลงาน			การประเมินผลรวม		
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
คะแนน	3	2	1

ผู้ประเมิน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สรุปการประเมิน ได้ 3 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 2 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 1 คะแนน แสดงว่า ไม่ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

วิชา.....รหัส.....ชั้น ม. /

กลุ่มที่	รายการ	ความ รับผิดชอบ			การเกิด จิตสำนึกที่ดี			การขยัน ในการทำงาน			การประหยัด			การมีวินัย			สรุปผล การประเมิน	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
คะแนน	3	2	1

ผู้ประเมิน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สรุปการประเมิน ได้ 3 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 2 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 1 คะแนน แสดงว่า ไม่ผ่าน

แบบประเมินเค้าโครงการงาน

วิชา.....รหัส.....ชั้น ม. /

กลุ่มที่	รายการ	มีการวางแผนทาง การอนุรักษ์			ความถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วนขององค์ประกอบ			ความเป็นไปได้ ของการดำเนินงาน			สรุปผล การประเมิน	
		3	2	1	3	2	1	3	2	1		

เกณฑ์การประเมิน

ระดับคุณภาพ	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
คะแนน	3	2	1

ผู้ประเมิน.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สรุปการประเมิน ได้ 3 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 2 คะแนน แสดงว่า ผ่าน
 ได้ 1 คะแนน แสดงว่า ไม่ผ่าน

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา นำพาสู่ความพอเพียง

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

หลักพอเพียง ประเด็น	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา	กำหนดเนื้อหาให้นักเรียนได้นำเสนอแนวทางการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ให้เหมาะสมกับวัย เวลา และมาตรฐาน/ตัวชี้วัด	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ - เนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนจัดเรียงลำดับของเนื้อหา จากง่ายไปหายาก - ครุสืบค้นข้อมูลของเนื้อหาเป็นสรุปใบความรู้ให้นักเรียนได้ศึกษากรณี ที่นักเรียนมีแหล่งสืบค้นไม่พอ - เนื้อหาที่กำหนดน่าสนใจ นักเรียนเห็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้
เวลา	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมที่กำหนดไว้ - เหมาะสมกับการงานที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามตัวชี้วัดที่กำหนด - ต้องการให้นักเรียนสามารถวางแผนการทำงานในแต่ละขั้นตอนได้ในเวลาที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนการจัดกิจกรรมในแต่ละ ช่วงเวลาที่กำหนดชัดเจน - จัดเวลาไว้สำรองในกรณีที่กิจกรรม อาจไม่เป็นไปตามเวลาที่กำหนดไว้
วิธีการจัดกิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้ - เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นและวัยผู้เรียน - เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกิจกรรมสอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ได้ปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเอง - การเรียนรู้แบบโครงงานช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการทำงานกลุ่ม จากการปฏิบัติจริง 	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนกำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน/ตัวชี้วัด และชัดเจนทุกขั้นตอน นักเรียนสามารถปฏิบัติได้สามารถป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ ทั้งกับนักเรียนการบรรลุถึงมาตรฐานและตัวชี้วัด
แหล่งเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว และมีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นการนำสิ่งที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์และประหยัดค่าใช้จ่าย - เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว และมีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่จะช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย - นักเรียนได้ประสบการณ์จริง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมแหล่งเรียนรู้ไว้ให้พร้อม ก่อนการปฏิบัติ และหาวิธีป้องกัน และแก้ปัญหาจากการปฏิบัติกิจกรรม
สื่อ/อุปกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสื่ออุปกรณ์ได้เหมาะสมกับกิจกรรม/วัยของนักเรียนและเวลาที่กำหนด - เหมาะสมกับงบประมาณที่มี - สื่อมีขนาดเหมาะสม/เพียงพอ ต่อจำนวนนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ เนื้อหาเร็วขึ้น - เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรง/ปฏิบัติจริงจากการใช้สื่อ สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้/ตัวชี้วัดได้ง่ายขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อม ก่อนนำมาใช้ - วางแผนจัดลำดับการใช้สื่ออุปกรณ์ ให้ชัดเจนสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
การประเมินผล	กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับการงานและตัวชี้วัด	การวัดและประเมินผลต้องสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนติดตาม ประเมินผลการทำงานของนักเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง - เครื่องมือประเมินผลมีประสิทธิภาพ
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี	ครูมีหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผล การอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของครู	ครูมีความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ เมตตาต่อนักเรียน ความพอเพียง		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
	1. เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามศักยภาพและความสามารถของตน 2. การศึกษาสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และบริบทของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ 3. การทำงานได้เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มและระยะเวลาที่กำหนด 4. การนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอย่างคุ้มค่า	1. วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องร่วมกันอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับสังคมไทย 2. การเรียนรู้แบบโครงการเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรงก่อให้เกิดความรู้ที่คงทน 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เป็นแบบอย่างของการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1. สามารถนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม 2. วางแผนมอบหมายงาน ตรงตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล เป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ 3. วางแผนปฏิบัติงานตามขั้นตอนให้ทันตามกำหนดเวลาและใช้งบประมาณที่อยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4. รู้จักเลือกวิธีการในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น 5. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้แบบโครงการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
คุณธรรมของผู้เรียน	นักเรียนมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง ความรับผิดชอบ ความอดทน		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำเค้าโครงของโครงการได้อย่างประหยัด คุ้มค่า - มีความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์สืบค้นข้อมูล และนำมาทำงาน - มีความรู้ในการประยุกต์ใช้วัสดุในท้องถิ่นมาปฏิบัติกิจกรรม	- มีความรู้ในการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกลุ่ม - มีความรู้ในการอภิปรายภายในกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ - มีความรู้เกี่ยวกับการอยู่ในสังคมร่วมกันตามหลักความพอเพียง	- มีความรู้เกี่ยวกับการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสืบทอดให้กับชุมชนและสังคมได้
ทักษะ	- มีทักษะในการนำวัสดุ อุปกรณ์มาปฏิบัติกิจกรรมที่มอบหมายได้อย่างประหยัด คุ้มค่า	- ทำงานด้วยกระบวนการกลุ่มอย่างมีความสุข - ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้	นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ตามภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	รู้จักการนำวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง
ค่านิยม	เห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ ที่นำมาปฏิบัติกิจกรรมว่า ต้องใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า	ตระหนักเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง	เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ พัฒนาสร้างสรรค์ สภาพแวดล้อมตามบริบทของชุมชน	ตระหนักและเห็นคุณค่าในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน

หน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

ชื่อหน่วย “Pollution”

วิชาภาษาอังกฤษ รหัสวิชา อ 33101

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง : หน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “Pollution” จัดทำขึ้นเพื่อ

1. ให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชานั้น ๆ

2. ให้สถานศึกษานำไปปรับใช้โดยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาของตนเอง

3. สถานศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และบริบทของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

โครงสร้างรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

รหัสวิชา อ 33101 วิชาภาษาอังกฤษ

จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 40 ชั่วโมง

หลักสูตร รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม

ครูผู้รับผิดชอบรายวิชาและคุณครูผู้สอน.....

ภาคเรียนที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียน

1. ปฏิบัติตามคำแนะนำในคู่มือการใช้งานต่าง ๆ คำชี้แจง คำอธิบาย และคำบรรยายที่ฟังและอ่าน การอ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณา บทร้อยกรอง และบทละครสั้นถูกต้องตามหลักการอ่าน อธิบาย และเขียนประโยคและข้อความสัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ ที่อ่าน รวมทั้งระบุและเขียนสื่อที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่าง ๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความสรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟังและอ่านเรื่องที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผล และยกตัวอย่างประกอบ

2. สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่าง ๆ ใกล้เคียง ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เลือกและใช้คำขอร้อง คำชี้แจง คำอธิบาย และให้คำแนะนำ พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอและให้ความช่วยเหลือ ตอบรับและปฏิเสธ การให้ความช่วยเหลือในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง/ประเด็น/ข่าว/เหตุการณ์ที่ฟังและอ่าน อย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์อย่างมีเหตุผล

3. พุดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง/ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่าง ๆ ตามความสนใจ พุดและเขียนสรุปใจความสำคัญ แก่นสาระที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง กิจกรรม ข่าว เหตุการณ์ และสถานการณ์ตามความสนใจ พุดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

4. เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับระดับของบุคคล เวลา โอกาสและสถานที่ ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อธิบาย/อภิปรายวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม แนะนำ และจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม

5. อธิบาย/เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ ถ้อยคำ คำพังเพย สุภาษิต และบทกลอนของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย วิเคราะห์/อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างมีเหตุผล

6. ค้นคว้า/สืบค้น บันทึก สรุป และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และนำเสนอด้วยการพุดและการเขียน

7. ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

8. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปความรู้/ข้อมูลต่าง ๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น/ประเทศชาติ เป็นภาษาต่างประเทศ

9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พุด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

10. ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อนสื่อความหมายตามบริบทต่าง ๆ ในการสนทนา ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

คำอธิบายรายวิชา

รหัสวิชา อ 33101 วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
จำนวน 1 หน่วยกิต เวลา 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ เวลา 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน

ศึกษาคำแนะนำในคู่มือการใช้งานต่าง ๆ คำชี้แจง คำอธิบาย และคำบรรยายที่ฟังและอ่าน การอ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ โฆษณา บทร้อยกรอง และบทละครสั้น (Skit) ให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน การใช้พจนานุกรม การอธิบายและการเขียนประโยค ข้อความ การตีความ/ถ่ายโอนข้อมูลที่มีใช้ความเรียง (Non-text Information) รูปแบบต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่าน การจับใจความสำคัญ การวิเคราะห์ความ การสรุปความ การตีความ และการแสดงความคิดเห็น การให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบจากการฟังและการอ่านเรื่องที่เป็นสารคดี และบันเทิงคดี

โดยใช้กระบวนการสื่อสารทางภาษาอังกฤษในการฟัง อ่านจับใจความสำคัญ สนทนาและเขียนโต้ตอบข้อมูลระหว่างบุคคล เกี่ยวกับตนเอง เรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว ประสบการณ์ สถานการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม และสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม โดยเลือกและใช้คำขอร้อง ให้คำแนะนำ คำชี้แจง คำอธิบาย ที่มีขั้นตอนซับซ้อนอย่างคล่องแคล่ว พูดและเขียนแสดงความต้องการ เสนอ ตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ ในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสม พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่อง/ประเด็น/ข่าว/เหตุการณ์ที่ฟังและอ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึก ความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์และข่าว/เหตุการณ์อย่างมีเหตุผล พูดและเขียน นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ แก่นสาระที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่องกิจกรรม ข่าว เหตุการณ์และสถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ ใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาส และสถานที่ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา สามารถอธิบาย/อภิปรายความคิด ความเชื่อ และที่มาของขนบธรรมเนียม และประเพณีของเจ้าของภาษา เข้าร่วม แนะนำ และจัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม อธิบาย/เปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างโครงสร้างประโยค ข้อความ ลำดับ คำพ้องเพย สุภาษิต และบทกลอนของภาษาอังกฤษและภาษาไทย วิเคราะห์/อภิปรายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทยและนำไปใช้อย่างมีเหตุผล ใช้ทักษะภาษาอังกฤษ ค้นคว้า/สืบค้น บันทึก สรุปและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และนำเสนอด้วยการพูด และการเขียน ใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสังคม

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง มีกระบวนการสื่อสารทางภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับระดับบุคคล โอกาสและสถานที่ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเชื่อมโยงความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

- ตัวชี้วัด ต 1.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4
 ต 1.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3, ม.4-6/4, ม.4-6/5
 ต 1.3 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3
 ต 2.1 ม.4-6/1, ม.4-6/2, ม.4-6/3
 ต 2.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2
 ต 3.1 ม.4-6/1
 ต 4.1 ม.4-6/1
 ต 4.2 ม.4-6/1, ม.4-6/2
 รวมทั้งหมด 21 ตัวชี้วัด

กำหนดการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่/ ชื่อหน่วย	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ/ ความคิดรวบยอด	ชิ้นงาน/ ภาระงาน	เวลา ชั่วโมง	น้ำหนัก คะแนน
Pollution	ต 1.1 ม.4-6/4 ต 1.2 ม.4-6/5 ต 1.3 ม.4-6/1 ต 1.3 ม.4-6/3 ต 4.1 ม.4-6/1 ต 4.2 ม.4-6/2	การจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และการแสดง ความรู้สึก ความคิดเห็น และการให้เหตุผลประกอบ จากการฟัง/อ่านข่าว เหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัญหามลภาวะ ทางอากาศ ทางน้ำ และทางเสียง เพื่อให้สามารถสื่อสาร เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้สึก ความคิดเห็น แนวทางป้องกัน/แก้ไขปัญหาสู่ชุมชน และสังคมอย่างเหมาะสมตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	1. ผังมโนทัศน์ 2. ผังกราฟิก 3. พุดและเขียนนำเสนอ 4. แผ่นพับประชาสัมพันธ์ 5. โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์	10	20

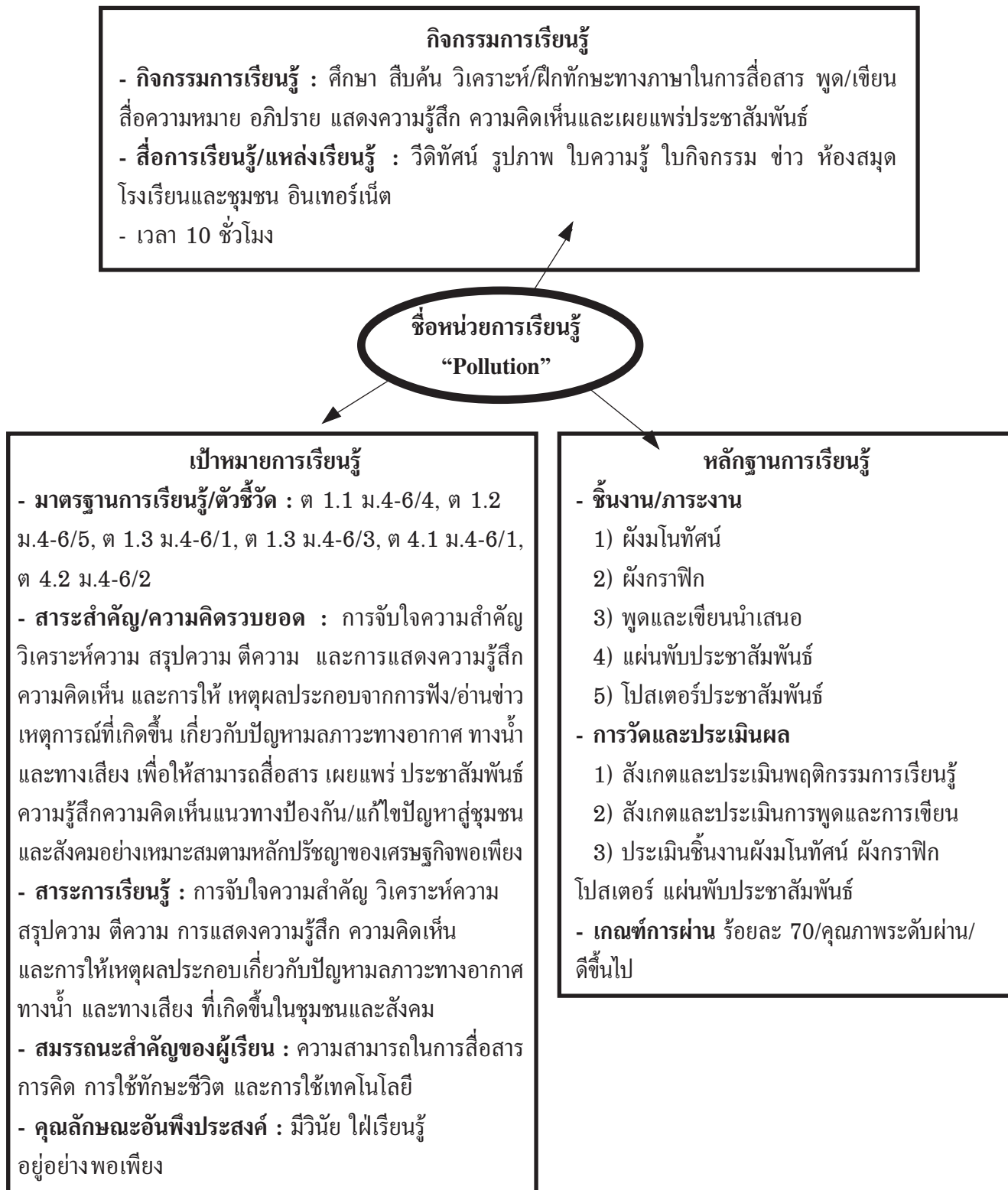
หมายเหตุ ครูผู้สอนจัดทำหน่วยเพิ่มให้ครอบคลุมทุกตัวชี้วัดในคำอธิบายรายวิชา

ผังภาพที่ 1 ผังวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ “พอเพียง”
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Pollution

ชิ้นงาน/ภาระงาน	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
<ol style="list-style-type: none"> ผังมโนทัศน์ ผังกราฟิก พูดและเขียนนำเสนอ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี 	<ol style="list-style-type: none"> มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง

ผังภาพที่ 2 ผังแสดงการออกแบบการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (BwD)
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Pollution

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1. ชื่อหน่วยการเรียนรู้ Pollution

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ต 1.1 ม.4-6/4 จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่ฟังและอ่านที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผล

ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ต 1.2 ม.4-6/5 พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ กิจกรรม ประสบการณ์และข่าว/เหตุการณ์อย่างมีเหตุผล

ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

ต 1.3 ม.4-6/1 พูดและเขียนนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์ เรื่องและประเด็นต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม

ต 1.3 ม.4-6/3 พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลยกตัวอย่างประกอบ

ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ต 4.1 ม.4-6/1 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียนสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ต 4.2 ม.4-6/2 เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น/ประเทศชาติ เป็นภาษาต่างประเทศ

3. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้สื่อสารในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ชุมชน และสังคม การจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และการให้เหตุผลประกอบจากการฟัง/อ่านข้อความ ข่าว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเกี่ยวกับปัญหาภาวะทางอากาศ ทางน้ำ และทางเสียง เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ แล้วพูดและเขียนแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม พร้อมเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์แนวทางป้องกัน/แก้ไขปัญหาภาวะสู่ชุมชน และสังคมอย่างเหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. สาระการเรียนรู้

การจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และการให้เหตุผลประกอบ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

4.1 What is pollution?

4.2 Air Pollution

4.3 Water Pollution

4.4 Noise Pollution

4.5 How to solve the problem?

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร โดยการพูด/เขียนสื่อความ อธิบาย อภิปราย และแสดงความคิดเห็น จากการฟังและอ่าน

5.2 ความสามารถในการคิด โดยการคิดอย่างเป็นระบบ การสังเกต การสำรวจ สืบค้น ระบุ แยกแยะ จัดกลุ่ม เปรียบเทียบ การคิดวิเคราะห์ การสร้างคำอธิบาย การอภิปราย การสื่อความหมาย

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.4 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในการสืบค้น ประมวลผล และสร้างชิ้นงาน

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.2 มีวินัยในการเรียนรู้ โดยปฏิบัติตามข้อบังคับ กติกา ข้อตกลงร่วมกันในการเรียนรู้ของวิชาเรียน/ของกลุ่ม/ของห้องเรียน

6.3 ใฝ่เรียนรู้ ตั้งใจเรียนรู้ แสวงหาความรู้เพิ่มเติม/แสวงหาความรู้ใหม่จากแหล่งเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง

6.4 อยู่อย่างพอเพียง โดยแสดงออกถึงการเป็นผู้มีความพอเพียง โดยคิดตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ใช้วัสดุอุปกรณ์ประหยัดและคุ้มค่า วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ และทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 พูดและเขียนนำเสนอ

7.2 ผังมโนทัศน์

7.3 ผังกราฟิก

7.4 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์

7.5 แผ่นพับประชาสัมพันธ์

8. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

8.1 สังเกตและประเมินพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

8.2 สังเกตและประเมินความสามารถด้านการพูดนำเสนอและการเขียน

8.3 ประเมินชิ้นงานผังมโนทัศน์

8.4 ประเมินชิ้นงานผังกราฟิก

8.5 ประเมินชิ้นงานโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์

8.6 ประเมินชิ้นงานแผ่นพับประชาสัมพันธ์

9. กิจกรรมการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง What is pollution? (2 ชั่วโมง)

นักเรียนดูวิดีโอที่เกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อน แล้วสังเกต วิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น แล้วศึกษาและฝึกทักษะภาษาอังกฤษในการจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาภาวะโลกร้อนในปัจจุบัน จากนั้นให้นักเรียนไปสำรวจ สืบค้นปัญหาภาวะโลกร้อนในชุมชนแล้วนำมาสรุปเป็นผังมโนทัศน์ ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรม และประเมินความรู้จากผังมโนทัศน์ตามเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 Air เรื่อง Pollution (2 ชั่วโมง)

นักเรียนดูวิดีโอที่เกี่ยวกับปัญหาภาวะทางอากาศ แล้วสังเกต วิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น แล้วศึกษาและฝึกทักษะภาษาอังกฤษในการจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น

เกี่ยวกับปัญหามลภาวะในปัจจุบัน จากนั้นให้นักเรียนไปสำรวจ สืบค้นแนวทางการลดปัญหามลภาวะทางอากาศ แล้วนำเสนอเป็นแผ่นพับ ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินแผ่นพับ และประเมินความสามารถในการนำเสนอตามเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 Water Pollution (2 ชั่วโมง)

นักเรียนดูข่าวเกี่ยวกับปัญหามลภาวะทางน้ำ แล้วสังเกต วิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็น แล้วศึกษา และฝึกทักษะภาษาอังกฤษในการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น และการให้เหตุผลประกอบเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้นให้นักเรียนระดมสมองเป็นกลุ่มหาแนวทางการลดปัญหามลภาวะทางน้ำแล้วนำเสนอเป็นผังกราฟิก ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินผังกราฟิก และประเมินความสามารถในการนำเสนอตามเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 Noise Pollution (2 ชั่วโมง)

นักเรียนและครูสนทนาวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมลภาวะทางเสียงที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ชุมชน และสังคม แล้วศึกษาและฝึกทักษะภาษาอังกฤษในการใช้ภาษาสื่อสารเพื่อเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ จากนั้นให้นักเรียนระดมสมองเป็นกลุ่มหาแนวทางการลดปัญหามลภาวะทางเสียงแล้วนำเสนอเป็นผังกราฟิก ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินผังกราฟิก และประเมินความสามารถในการนำเสนอตามเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 How to solve the problem? (2 ชั่วโมง)

ทบทวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสารเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ความรู้สึก ความคิดเห็นในการป้องกัน/แก้ไขปัญหามลภาวะในด้านต่าง ๆ จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวางแผนทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่แนวทางการป้องกัน/แก้ไข/ลดปัญหามลภาวะทางด้านใดด้านหนึ่งที่เกิดขึ้นในชุมชน ครูประเมินผลตามสภาพจริงจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ และประเมินความสามารถในการนำเสนอตามเกณฑ์การประเมิน แล้วนักเรียนนำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ไปติดไว้ในชุมชนของนักเรียน

ภาคผนวก ก

คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ Pollution

1. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงก่อนเรียน

- 1) คำว่า “Pollution” ในความคิดของนักเรียนหมายถึงอะไร ลักษณะเป็นอย่างไร นักเรียนเคยพบที่ไหนบ้าง และทำให้เกิดผลดี/ผลเสียอย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่าตนเองมีส่วนที่ทำให้เกิดปัญหามลพิษด้านต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร
- 3) นักเรียนคิดว่าตนเองสามารถมีส่วนในการป้องกัน/แก้ปัญหามลพิษด้านต่าง ๆ ได้หรือไม่ อย่างไร
- 4) ทำไมเราต้องใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนรู้เรื่อง “Pollution”

2. คำถามกระตุ้นคิด เพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงระหว่างเรียน

- 1) ในการเรียนรู้เรื่อง “Pollution” ในวิชาภาษาอังกฤษนักเรียนจะต้องรู้/เรียนรู้/มีทักษะอะไรบ้าง และจะหาความรู้เหล่านั้น/ฝึกทักษะเหล่านั้นได้ที่ไหน อย่างไร
- 2) ในการเรียนรู้เรื่อง Pollution ให้สำเร็จนักเรียนจำเป็นจะต้องมีคุณธรรมอะไรบ้าง
- 3) นักเรียนจะวางแผนการเรียนรู้อย่างไรให้สำเร็จตามเป้าหมาย
- 4) นักเรียนจะแบ่งหน้าที่การทำงานกลุ่มอย่างไรเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

- 5) นักเรียนจะแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมอย่างไรเพื่อให้สำเร็จ
- 6) นักเรียนจะเลือกใช้วัสดุ/อุปกรณ์อย่างไรให้ประหยัดและคุ้มค่า
- 7) ในระหว่างเรียนนักเรียนจำเป็นต้องสังเกตและพิจารณาผลการเรียนรู้/การทำกิจกรรมการเรียนรู้
ของนักเรียน/ของกลุ่มหรือไม่ อย่างไร และทำเพื่ออะไร

3. คำถามกระตุ้นคิดเพื่อปลูกฝังหลักคิดพอเพียงหลังเรียน

- 1) นักเรียนได้เรียนรู้/ฝึกทักษะภาษาอังกฤษอะไรบ้าง
- 2) กิจกรรมการเรียนรู้ตอนใดที่นักเรียนชอบ/ไม่ชอบมากที่สุดเพราะอะไร
- 3) นักเรียนต้องการทำอะไรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษของนักเรียนบ้าง
- 4) นักเรียนแบ่งเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้/ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละขั้นตอน
ได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- 5) นักเรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของสมาชิกแต่ละคนหรือไม่
อย่างไร
- 6) นักเรียนใช้วัสดุประกอบการเรียนรู้อย่างประหยัดและคุ้มค่าหรือไม่ อย่างไร
- 7) นักเรียนวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรให้สำเร็จ
- 8) จากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนใช้คุณธรรมอะไรบ้าง
- 9) การทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมีข้อผิดพลาดหรือไม่สมบูรณ์หรือไม่ อย่างไร แล้วนักเรียนจะวางแผน
ใช้หลักพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งต่อไปได้อย่างไร
- 10) หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้เรื่อง Pollution ไปแล้ว นักเรียนจะปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
เพื่อลด/ป้องกัน/แก้ปัญหามลพิษด้านต่าง ๆ

ภาคผนวก ข

ตารางประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงของหน่วยการเรียนรู้ Pollution

รายการประเมิน	การประเมิน			ผู้ประเมิน	เวลาที่ประเมิน	สถานที่ประเมิน
	เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์การผ่าน			
ด้านความรู้	- ใบกิจกรรม แบบประเมิน ผังมโนทัศน์	- ตรวจใบกิจกรรม ประเมินผังมโนทัศน์	- ร้อยละ 70 ขึ้นไป คุณภาพระดับ ดีขึ้นไป	- ครู	- ระหว่างเรียน - หลังเรียน	- โรงเรียน
ด้านทักษะ/กระบวนการ	- แบบประเมิน ทักษะ/กระบวนการ - แบบประเมิน ชิ้นงาน	- สังเกตและ ประเมินทักษะ/ กระบวนการปฏิบัติ - ประเมินชิ้นงาน	- คุณภาพระดับ ผ่าน/ดีขึ้นไป	- ครู	- ระหว่างเรียน - หลังเรียน	- โรงเรียน
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์	- แบบประเมิน พฤติกรรม	- สังเกตและ ประเมินพฤติกรรม	- คุณภาพระดับ ผ่าน/ดีขึ้นไป	- ครู - นักเรียน - เพื่อน	- ระหว่างเรียน - หลังเรียน	- โรงเรียน

ภาคผนวก ค

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้ Pollution

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	ความพอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา		- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลาวิชานักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด และครบถ้วนตามกระบวนการ - เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาอังกฤษ	- ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและอยากเรียนรู้
เวลา		- กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ และวัยของผู้เรียน	- เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ	- วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมให้รอบคอบเพื่อรองรับเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างการจัดกิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม		- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมสำหรับการนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน - แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับจำนวนนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด - ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจนจากง่ายไปหายาก - ครูรอบรู้ในเรื่องที่จะสอนและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สื่อ/อุปกรณ์		- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และเหมาะสมกับบริบทห้องเรียน	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น - ใช้สื่อได้อย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้	- การศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อนจะช่วยให้ครูเตรียมสื่อได้เหมาะสมกับนักเรียน - เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม - มีลำดับขั้นตอนในการใช้สื่ออย่างชัดเจน
แหล่งเรียนรู้		- เลือกแหล่งเรียนได้เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม และความสนใจของผู้เรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ประสานกับผู้เกี่ยวข้องของแหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - กำหนดเวลาในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน
การประเมินผล		- ออกแบบการวัดและประเมินผลได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และผู้เรียน	- เพื่อประเมินผู้เรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์	- ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงตามตัวชี้วัดและผ่าน การตรวจสอบคุณภาพ - ชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี		- วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำศัพท์ สำนวน และประโยคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การทำแผ่นพับและโปสเตอร์แบบต่าง ๆ		
คุณธรรมของครู		- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความอดทนและตรงต่อเวลา		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
	1. ผู้เรียนใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอน 2. ผู้เรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน 3. ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. ปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอนและสำเร็จตามเป้าหมาย 2. แก้ปัญหาในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 3. ประหยัดงบประมาณ 4. ปลูกฝังจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม จิตอาสา และจิตสาธารณะ	1. รู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบให้งานประสบความสำเร็จ 2. ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข 3. เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรม 4. ศึกษารายละเอียดกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้คำศัพท์พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องมลพิษ และการใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้นข้อมูลและการทำแผ่นพับ การทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ - นักเรียนมีความรู้เรื่องการวางแผนการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความพอเพียง และสำนึกรักสิ่งแวดล้อม		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	ด้าน สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	- มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	- มีความรู้เกี่ยวกับความหมายสาเหตุ และผลกระทบของมลพิษและแนวทางการลดมลพิษทางอากาศ	
ทักษะ	- ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม - ใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นและนำเสนองานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่มและในห้องเรียน	- รู้จักหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษ	
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	- ตระหนักถึงผลกระทบของมลพิษที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	

ตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอย่างพอเพียง

รหัสวิชา อ 33101 วิชาภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ชื่อหน่วย Pollution

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง Air Pollution เวลา 2 ชั่วโมง

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ต 1.1 ม.4-6/4 จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นจากการฟัง และอ่านเรื่องที่เป็นสารคดีและบันเทิงคดี พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

ต 1.3 ม.4-6/3 พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม ประสบการณ์ และเหตุการณ์ ทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผลยกตัวอย่างประกอบ

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

การเรียนรู้เกี่ยวกับการจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และการแสดงความคิดเห็น จากการฟังและอ่านเรื่อง Air Pollution เพื่อให้สามารถจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ แล้วพูด และเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์มลพิษทางอากาศที่เกิดขึ้นทั้งในท้องถิ่น สังคม และโลก พร้อมทั้งให้เหตุผล และยกตัวอย่างประกอบอย่างเหมาะสมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

3.1 อ่านเรื่อง Air Pollution แล้วจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็น

3.2 ใช้ภาษาอังกฤษในการทำและนำเสนอแผนผังวิธีการลดมลพิษทางอากาศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้

3.3 มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมด้วยการลดมลพิษทางอากาศ และร่วมทำงานกลุ่มอย่างมีความสุข

4. สาระการเรียนรู้

การจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และการแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง Air Pollution
Reading Passage : Air Pollution

Vocabulary : contamination, pollutant, pollution, contribute, excessive, ventilation, legislation

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร
- การอ่านจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความ สรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็น การเขียน และการพูดนำเสนอ

5.2 ความสามารถในการคิด

- การสังเกต การคิดวิเคราะห์ การสร้างคำอธิบาย การอภิปราย การสื่อความหมาย

5.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

- การใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลและนำเสนอ ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำแผนผัง

5.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการกลุ่ม

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

6.1 อยู่อย่างพอเพียง

- แสดงออกถึงการเป็นผู้มีความพอเพียง โดยคิดตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับศักยภาพของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ใช้วัสดุอุปกรณ์ประหยัดและคุ้มค่า วางแผนและปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ และทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. ชิ้นงาน/ภาระงาน

7.1 ทำแผ่นพับและนำเสนอวิธีการลดมลพิษทางอากาศ

7.2 แผ่นพับ (Brochure) วิธีการลดมลพิษทางอากาศ

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

8.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up)

8.1.1 นักเรียนดูวิดีโอทัศน์ เรื่อง มลพิษ (Pollution) แล้วร่วมกันบอกว่าเป็นมลพิษทางด้านใดบ้าง และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของมลพิษในแต่ละด้าน

ให้นักเรียนได้ดึงความรู้เดิมเกี่ยวกับมลพิษด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นเงื่อนไขความรู้ของนักเรียน และเป็นภูมิคุ้มกันของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

8.1.2 นักเรียนวิเคราะห์จากการดูวิดีโอทัศน์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของมลพิษในแต่ละด้าน และร่วมอภิปรายถึงเป้าหมายการเรียนรู้ว่าน่าจะเรียนรู้เรื่องอะไรในชั่วโมงนี้ และเมื่อเรียนรู้แล้วนักเรียนจะทำได้ อย่างไร จึงจะช่วยลดมลพิษได้

เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกกระบวนการแก้ปัญหา และมีจิตสาธารณะที่จะร่วมรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในโลก สังคม เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันของครู และการให้นักเรียนรู้แนวทางการเรียนรู้

8.2 ขั้นการสอน (Presentation)

8.2.1 นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5-6 กลุ่ม กลุ่มละ 7-8 คน โดยละความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน (1 : 2 : 2) แล้วแต่ละกลุ่มเลือกคณะกรรมการของกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

การแบ่งหน้าที่ในการทำงานให้เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของแต่ละคน เป็นความพอประมาณของนักเรียนและเป็นภูมิคุ้มกันของครู

8.2.2 หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มรับชุดใบกิจกรรม ประกอบด้วย

- Activity sheet 1 : Air Pollution Vocabulary

- Activity sheet 2 : What is Air Pollution?

กลุ่มละ 7-8 ชุด แจกให้สมาชิกในกลุ่มในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมตามที่ครูแนะนำ

ในขณะที่นักเรียนรับใบงานจากครู ครูคอยสังเกตมารยาทการไหว้และกล่าวขอบคุณ (Thank you) ถ้านักเรียนคนใดไม่ปฏิบัติครูจะแนะนำและตักเตือนให้นักเรียนไหว้และกล่าวขอบคุณ

8.2.3 หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มแจก Activity sheet 1 : Air Pollution Vocabulary ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มทำกิจกรรมใน Activity sheet 1 ใช้เวลาในการทำ 5 นาที เมื่อทำเสร็จเปรียบเทียบคำตอบกับเพื่อนในกลุ่ม และแสดงความคิดเห็นถ้าคำตอบไม่ตรงกัน

กำหนดเวลาในการทำงาน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนพอประมาณด้านเวลา มีคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ มีวินัย และเป็นเงื่อนไขความรู้ในการอ่านและบอกความหมายของคำศัพท์

8.2.4 ครูขออาสาสมัครในแต่ละกลุ่มอ่านและบอกความหมายคำศัพท์จากข้อ 1-16 ใน Activity sheet 1 โดยเรียงลำดับข้อให้เพื่อนในชั้นฟัง เพื่อนคนอื่นฟังและตรวจคำตอบใน Activity sheet 1 ของตน ถ้าอ่านออกเสียงไม่ตรงกันหรือความหมายไม่ตรงกัน ทักท้วงหรืออภิปราย

การที่นักเรียนอาสาสมัครเป็นผู้เฉลยคำตอบเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสา มีความมั่นใจในความรู้ของตนและกลุ่ม มีความรอบคอบ ทำให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกัน มีความรู้ไปใช้ในการอ่านต่อไป

8.3 ขั้นฝึก (Practice)

8.3.1 หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มแจก Activity sheet 2 : What is Air Pollution? ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาจากบทอ่านใน Activity sheet 2 แล้วช่วยสรุปใจความสำคัญ บอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านที่อ่าน แล้วตอบคำถาม 10 ข้อใน Activity sheet 2 ภายในเวลา 15 นาที

เป็นการฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ในเวลาที่กำหนด เป็นการพอประมาณ มีเหตุมีผลในการนำความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์จาก Activity sheet 1 มาใช้ในการอ่าน วางแผนการทำกิจกรรมอย่างรอบคอบ ฝึกการช่วยเหลือซึ่งกัน โดยแบ่งหน้าที่การทำงานของสมาชิกในกลุ่ม ตามความสามารถของแต่ละบุคคล

8.3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอคำตอบ โดยเขียนคำตอบบนกระดาน นักเรียนและครูร่วมกันตรวจคำตอบ เพื่อนและครูชมเชย หรือช่วยเพิ่มเติมส่วนที่ไม่สมบูรณ์

เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความรอบคอบ และการยอมรับซึ่งกัน

8.3.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและบอกวิธีการลดมลพิษทางอากาศด้วยวิธีการของตน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยครูซักถามและเปิดโอกาสให้แต่ละกลุ่มอภิปรายวิธีการ เช่น

T : I'd like you to think about your own ways to reduce the air pollution based on sufficiency economy which are moderation, reasonableness and self-immunity.

SS : (Various answer)

8.3.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มรับ Activity sheet 3 : How to Reduce Air Pollution by Yourselves Based on Sufficiency Economy แล้วประธานกลุ่มอ่านคำชี้แจงการทำงานให้สมาชิกในกลุ่มฟัง หลังจากนั้นให้กลุ่มวางแผนทำกิจกรรม แบ่งภาระความรับผิดชอบในการค้นคว้าข้อมูลทั้งในอินเทอร์เน็ต แหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนและชุมชน และทำงานตามความถนัดของสมาชิกในกลุ่ม และสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้งานเสร็จตามกำหนดเวลาอย่างมีคุณภาพ

เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้การทำงานร่วมกัน พอประมาณกับความสามารถของแต่ละคน รู้จักใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน มีวินัย มุ่งมั่นในการทำงาน รู้จักอาสาตามความสามารถและความถนัดของตน

8.3.5 ครูกำหนดให้นักเรียนส่งและนำเสนอชิ้นงานในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 2

8.4 ขั้นนำไปใช้ (Production)

8.4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมความพร้อมในการนำเสนอผลงาน นักเรียนมีความรับผิดชอบ และวางแผนในการนำเสนองานในเวลาที่กำหนด

8.4.2 ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานแผนปฏิบัติการลดมลพิษทางอากาศตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหน้าชั้นเรียนโดยใช้สื่อและวิธีการที่เตรียมมา กลุ่มละ 5-7 นาที เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ฟังและประเมินการนำเสนอและชิ้นงาน (แผนพับ) ของกลุ่มที่นำเสนอ แล้วแสดงความคิดเห็น เสนอแนะ

การกำหนดเวลาในการนำเสนอเป็นการฝึกให้นักเรียนมีความพอประมาณกับเวลา และรู้จักการวางแผนในการทำงาน เป็นภูมิคุ้มกันในตัวของนักเรียน มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร รู้จักใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอ มีความรอบคอบและมีความรับผิดชอบในการทำงาน

8.5 ชั้นสรุป (Wrap up)

8.5.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับและการนำเสนอเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงาน โดยครูสุ่มถามนักเรียนตัวแทนของแต่ละกลุ่มร่วมเสนอแนะ ด้วยการตั้งคำถามดังนี้

- What did you learn/get from this unit?
- Which activity did you learn most? Why?
- Which activity didn't you learn most? Why?
- What would you like to do to improve your English?
- In what way did you apply sufficiency economy in this unit?
- In what way did you apply sufficiency economy in your daily life?

8.5.2 นักเรียนและครูสรุปภาพรวมของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในด้านร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติกิจกรรม ร่วมนำเสนอผลงานกลุ่ม ความเหมาะสมของการใช้คำศัพท์และภาษา และความมีระเบียบวินัยในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนโดยครูย้ำเรื่องการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มและความมีระเบียบวินัยในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบในการส่งงานให้ตรงเวลา และการทำงานด้วยตนเอง

เป็นการต่อยอด ช้าทวนให้นักเรียนมีความตระหนักในการมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง และคุณธรรมด้านต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

9. สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

- 9.1 วิดีทัศน์ เรื่อง มลพิษ (Pollution)
- 9.2 Activity sheet 1 : Air Pollution Vocabulary
- 9.3 Activity sheet 2 : What is Air Pollution?
- 9.4 Activity sheet 3 : How to Reduce Air Pollution by Yourselves Based on Sufficiency Economy
- 9.5 Search engine
- 9.6 แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน

10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการที่วัดและประเมินผล	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
1. จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ความสรุปความ ตีความ และแสดงความคิดเห็นเรื่องที่อ่าน	- ใบกิจกรรมที่ 2	- ตรวจใบกิจกรรมที่ 2	ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 70
2. ใช้ภาษาอังกฤษในการทำและนำเสนอแผนผังวิธีการลดมลพิษทางอากาศ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	- แบบประเมินชิ้นงาน - แบบประเมินการนำเสนอ	- ตรวจชิ้นงาน - ประเมินการนำเสนอชิ้นงาน	ผ่านระดับคุณภาพดีขึ้นไป ผ่านระดับคุณภาพดีขึ้นไป
3. การทำงานกลุ่ม	- สังเกตพฤติกรรม	- แบบประเมินการทำงานกลุ่ม	ผ่านระดับคุณภาพดีขึ้นไป

เกณฑ์การประเมินแผ่นพับ

ระดับ คะแนน การประเมิน	4	3	2	1	น้ำหนัก ความสำคัญ	คะแนน รวม
เนื้อหา	เนื้อหาที่เขียนมีความถูกต้องและครอบคลุมอย่างสมบูรณ์	เนื้อหาที่เขียนมีความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่	เนื้อหาที่เขียนมีข้อผิดพลาดและไม่ครอบคลุม	เนื้อหาที่เขียนมีข้อผิดพลาดมากและให้ข้อมูลน้อย	2	8
คำศัพท์ จำนวน และโครงสร้างภาษา	ใช้คำศัพท์ จำนวน และโครงสร้างภาษาถูกต้องและหลากหลาย	ใช้คำศัพท์ จำนวน และโครงสร้างภาษาถูกต้องและมีข้อผิดพลาดน้อย	ใช้คำศัพท์ จำนวน และโครงสร้างภาษาแบบง่าย ๆ และมีข้อผิดพลาด	ใช้คำศัพท์ จำนวน และโครงสร้างภาษาแบบง่าย ๆ และมีข้อผิดพลาดมาก	2	8
องค์ประกอบของชิ้นงาน (เช่น ภาพประกอบตกแต่ง ฯลฯ)	องค์ประกอบของงานแสดงให้เห็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น่าสนใจมาก	องค์ประกอบของงานมีความน่าสนใจในระดับธรรมดา	องค์ประกอบของงานไม่น่าสนใจเท่าที่ควร	องค์ประกอบของงานไม่น่าสนใจ	1	4
รวม					5	20

เกณฑ์การประเมิน

- 16-20 คะแนน หมายถึง ดีมาก
 13-15 คะแนน หมายถึง ดี
 10-12 คะแนน หมายถึง พอใช้
 น้อยกว่า 10 คะแนน หมายถึง ควรปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอชิ้นงาน

How to reduce air pollution based on sufficiency economy.

กลุ่ม	คะแนน					รวม 15 คะแนน	ระดับ คุณภาพ
	เนื้อหา 3	การใช้ภาษา 3	การออกเสียง ตามหลักการออกเสียง 3	ลีลา ท่าทาง และความมั่นใจ 3	ความพอประมาณ เรื่องเวลาของ การนำเสนอ 3		
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

ผู้ประเมิน

นักเรียน กลุ่มที่.....

ครูผู้สอน

เกณฑ์การประเมินจากคะแนนรวม

13 - 15 คะแนน = ดีมาก

9 - 12 คะแนน = ดี

5 - 8 คะแนน = พอใช้

1 - 4 คะแนน = ปรับปรุง

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

เกณฑ์การประเมินการนำเสนอชิ้นงาน

องค์ประกอบการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน/น้ำหนักคะแนน			คะแนนรวม
	3	2	1	
1. เนื้อหา	เนื้อหาหลากหลายด้าน และมีความสมบูรณ์	เนื้อหาไม่หลากหลายด้าน และมีความสมบูรณ์พอสมควร	เนื้อหาน้อยและไม่สมบูรณ์	3
2. การใช้ภาษา	ใช้คำศัพท์ สำนวน และประโยค เหมาะสมกับระดับชั้น	ใช้คำศัพท์ สำนวน และประโยค เหมาะสมกับระดับชั้นบ้าง	ใช้คำศัพท์ สำนวน และประโยค ไม่เหมาะสมกับระดับชั้น	3
3. การออกเสียงตามหลัก การออกเสียง	การเน้นคำ เสียงสูงต่ำ และเชื่อมคำถูกต้องและเหมาะสม	การเน้นคำ เสียงสูงต่ำ และเชื่อมคำผิด 3-5 ที่	การเน้นคำ เสียงสูงต่ำ และเชื่อมคำผิดมากกว่า 5 ที่	3
4. ลีลา ท่าทาง และความมั่นใจ	ลีลา ท่าทาง และความมั่นใจ ในการนำเสนอมาก	ลีลา ท่าทาง และความมั่นใจ ในการนำเสนอปานกลาง	ลีลา ท่าทาง และความมั่นใจ ในการนำเสนออ่อน	3
5. ความพอประมาณเรื่องเวลา ของการนำเสนอ	นำเสนอในเวลาที่กำหนด	นำเสนอน้อยกว่า/มากกว่าเวลาที่กำหนดเล็กน้อย	นำเสนอน้อยกว่า/มากกว่าเวลาที่กำหนดมาก	3
รวม				15

เกณฑ์การตัดสินผลคะแนน คะแนนเต็ม 15 คะแนน เกณฑ์ผ่านอยู่ในระดับดีขึ้นไป

การแปลความหมายของคะแนน

- 13 - 15 หมายถึง การนำเสนออยู่ในระดับดีมาก
- 9 - 12 หมายถึง การนำเสนออยู่ในระดับดี
- 5 - 8 หมายถึง การนำเสนออยู่ในระดับพอใช้
- 1 - 4 หมายถึง การนำเสนออยู่ในระดับควรปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่เพื่อนสมาชิกทำตามความเป็นจริงมากที่สุด

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ร่วมคิดร่วมวางแผน				ร่วมปฏิบัติกิจกรรม				การนำเสนอ ผลการปฏิบัติกิจกรรม					รวม (10)
		3	2	1	0	3	2	1	0	4	3	2	1	0	
	กลุ่ม.....														
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
	กลุ่ม.....														
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินให้คะแนนที่ตรงกับพฤติกรรมที่แสดงออกของสมาชิกให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยพิจารณาจากเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ	รายละเอียดการประเมิน
ร่วมคิดร่วมวางแผน	0 คะแนน ไม่ร่วมคิดร่วมวางแผน 1 คะแนน ร่วมคิดและร่วมวางแผนโดยครูตักเตือน 2-3 ครั้ง 2 คะแนน ร่วมคิดและร่วมวางแผนโดยครูตักเตือน 1 ครั้ง 3 คะแนน ร่วมคิดและร่วมวางแผนอย่างตั้งใจและมุ่งมั่น
ร่วมปฏิบัติกิจกรรม	0 คะแนน ไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม 1 คะแนน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมโดยครูตักเตือน 2-3 ครั้ง 2 คะแนน ให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมโดยครูตักเตือน 1 ครั้ง 3 คะแนน ให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง
การนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรม	0 คะแนน ไม่นำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรม 1 คะแนน นำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมแต่มีข้อผิดพลาด ครูต้องช่วยแนะนำมากกว่า 2 ครั้ง 2 คะแนน นำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจ แต่มีข้อผิดพลาดครูต้องช่วยแนะนำ 2 ครั้ง 3 คะแนน นำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจ แต่มีข้อผิดพลาดครูต้องช่วยแนะนำ 1 ครั้ง 4 คะแนน นำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างตั้งใจและถูกต้อง

เกณฑ์การตัดสิน

7-10 คะแนน หมายถึง ผ่าน

ต่ำกว่า 7 คะแนน หมายถึง ไม่ผ่าน

11. ความเห็นของผู้บริหาร/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....

ลงชื่อ.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

12. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

12.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....

12.2 กระบวนการ

.....
.....

12.3 ค่านิยม/เจตคติ

.....
.....

12.4 ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

12.5 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

13. เอกสารประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

Activity sheet 1 : Air Pollution Vocabulary

Class _____			
1. _____	No : _____	2. _____	No : _____
3. _____	No : _____	4. _____	No : _____
5. _____	No : _____	6. _____	No : _____
7. _____	No : _____	8. _____	No : _____

Match the given words with their meanings.

_____ 1. contamination	a. มลพิษทางอากาศ
_____ 2. pollutant	b. สิ่งที่ทำให้สกปรก
_____ 3. air pollution	c. การออกกฎหมาย, การบัญญัติกฎหมาย
_____ 4. issue	d. จัดหมวดหมู่, แบ่งออกเป็นประเภท
_____ 5. contribute	e. โรคหืด
_____ 6. categorize	f. มากเกินความจำเป็น
_____ 7. excessive	g. เกี่ยวกับการหายใจ
_____ 8. ventilation	h. เปิดผ่าย, ผ่าย, เปิด
_____ 9. respiratory	i. โรคปอดอักเสบ, โรคปอดบวม
_____ 10. cardiovascular	j. การระคายเคือง
_____ 11. expose	k. เกี่ยวกับเมืองขนาดใหญ่, เมืองศูนย์การค้า
_____ 12. asthma	l. สิ่งเจือปน
_____ 13. pneumonia	m. ปัญหา, ประเด็น
_____ 14. irritation	n. ช่วยเหลือ
_____ 15. legislation	o. เกี่ยวกับหัวใจและหลอดเลือดหัวใจ
_____ 16. metropolitan	p. การระบายอากาศ, การระบายลม

Activity sheet 2 : What is Air Pollution?

Read the passage “What is Air Pollution?” carefully.

Air pollution refers to the contamination of the air by the introduction of various air pollutants. Air pollution is together with water pollution the most serious form of environmental pollution and one of the top environmental issues in the modern world.

Air pollution does not only create environmental damage but also harms human health. One of the latest studies by the Harvard School of Public Health contributes 4% of all death in United States to excessive levels of air pollution.

Air pollution is usually categorized into two main categories: outdoor and indoor air pollution. Outdoor air pollution is usually the result of excessive industrial activity in some areas while indoor air pollution occurs inside homes or offices without the proper ventilation systems.

The list of most common air pollutants includes carbon monoxide and carbon dioxide, sulfur and nitrogen oxides, particulate matter and volatile organic compounds (VOC's).

As already said previously air pollution is a very serious health issue. According to the World Health Organization around 2, 4 million people dies each year of causes directly attributable to air pollution, with most of these deaths occurring in developing world.

Air pollution primarily affects body's respiratory system and the cardiovascular system. The total damage done to our body by air pollution depends primarily on the type of pollutant (s) a person is exposed to, the degree of exposure as well as the individual's overall health status.

Air pollution is particularly damaging to children's health. Young children exposed to the high levels of air pollution are on a high risk to develop asthma, pneumonia as well as the increased heart attack risk. Even short-term exposure to air pollution causes irritation to the eyes, nose and throat.

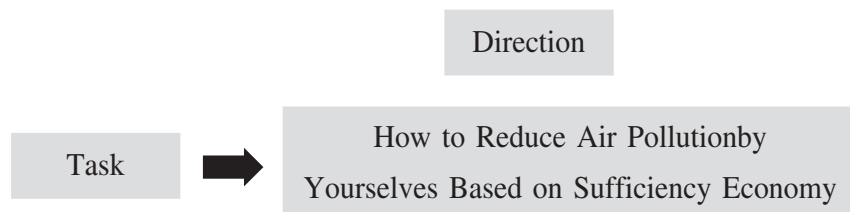
Many countries have legislation that regulates maximum atmospheric concentrations for specific air pollutants. This has however, not been able to stop excessive air pollution in many cities, especially in densely populated metropolitan areas with high levels of traffic.

Read the passage above and answer the questions.

1. What is Air Pollution?
.....
2. What is the most serious form of environment pollution and one of the top environmental problems in the modern world?
.....
3. Why does air pollution not create environment only?
.....
4. How many kinds of air pollution are divided? What are they?
.....
5. What are the most common air pollutants?
.....
6. What causes more than 2 million people die each year?
.....
7. What are people affected by air pollution?
.....
8. Why does air pollution damage to children health?
.....
9. How do many countries try do to regulate air pollution?
.....
10. Why cannot legislation stop excessive air pollution in many cities?
.....

Activity sheet 3 : How to Reduce Air Pollution by Yourselves Based on Sufficiency Economy

Study the directions below to make a brochure of “How to Reduce Air Pollution by Yourselves Based on Sufficiency Economy”.

Students' Task :

1. Each group plan to do your activities.
2. Prepare the essential local materials.
3. Find the ways to reduce the air pollution by yourselves based on sufficiency economy and write in your own words.
4. Design the nice, attractive and communicative brochure on the A4 paper.
5. The brochure must be written in communicative in English at least 150 words.
6. Make each group's brochure in your free time outside the class.
7. Select or be a volunteer to present “How to Reduce Air Pollution by Yourselves Based on Sufficiency Economy” within 5-7 minutes.

Key on
Activity sheet 1 : Air Pollution Vocabulary

Match the given words with their meanings.

l	1. contamination	a. มลพิษทางอากาศ
b	2. pollutant	b. สิ่งที่ทำให้สกปรก
a	3. air pollution	c. การออกกฎหมาย, การบัญญัติกฎหมาย
m	4. issue	d. จัดหมวดหมู่, แบ่งออกเป็นประเภท
n	5. contribute	e. โรคหืด
d	6. categorize	f. มากเกินความจำเป็น
f	7. excessive	g. เกี่ยวกับการหายใจ
p	8. ventilation	h. เปิดเผย, เผย, เปิด
g	9. respiratory	i. โรคปอดอักเสบ, โรคปอดบวม
o	10. cardiovascular	j. การระคายเคือง
h	11. expose	k. เกี่ยวกับเมืองขนาดใหญ่, เมืองศูนย์การค้า
e	12. asthma	l. สิ่งเจือปน
i	13. pneumonia	m. ปัญหา, ประเด็น
j	14. irritation	n. ช่วยเหลือ
c	15. legislation	o. เกี่ยวกับหัวใจและหลอดเลือดหัวใจ
k	16. metropolitan	p. การระบายอากาศ, การระบายลม

Key on
Activity sheet 2 : What is Air Pollution?

Read the passage above and answer the questions.

1. What is air pollution?

Air pollution is/refers to the contamination of the air by the introduction of various air pollutants.

2. What is the most serious form of environment pollution and one of the top environmental problems in the modern world?

Air pollution and water pollution are the most serious form of environment pollution and one of the top environmental problems in the modern world.

3. Why does air pollution not create environment only?

Because it/air pollution also harms human health.

4. How many kinds of air pollution are divided? What are they?

It is divided into two main categories. They are outdoor and indoor pollution.

5. What are the most common air pollutants?

They are carbon monoxide and carbon dioxide, sulfur and nitrogen oxides, particulate matter and volatile organic compounds (VOC's).

6. What causes more than 2 million people die each year?

Air pollution causes more than 2 million people die each year.

7. What are the effects of air pollution to human?

The effects of air pollution to human are body's respiratory system and the cardiovascular system.

8. Why does air pollution damage to children health?

Because young children exposed to the high levels of air pollution are on a high risk to develop asthma, pneumonia and heart attack.

9. How do many countries try do to regulate air pollution?

Many countries have legislation that regulates maximum atmospheric concentrations for specific air pollutants.

10. Why cannot legislation stop excessive air pollution in many cities?

Because there are high levels of traffic and the metropolitan areas are very crowded.

ตารางวิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยการเรียนรู้

Pollution

แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผู้สอนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

ประเด็น	หลักพอเพียง	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
เนื้อหา		- กำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และเหมาะสมกับเวลา วยของนักเรียน และบริบทของท้องถิ่น	- เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ตรงตาม มาตรฐาน ตัวชี้วัด และครบถ้วน ตามกระบวนการ - เพื่อให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการใช้ ภาษาอังกฤษ	- ลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก และเป็นเนื้อหาที่ใกล้ตัวเพื่อให้ผู้เรียน เข้าใจง่ายและอยากเรียนรู้
เวลา		- กำหนดเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ และวัยของผู้เรียน	- เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ครบถ้วนตามที่กำหนด - ส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ	- วางแผนการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม ให้ครอบคลุมเพื่อรองรับเหตุการณ์ ที่อาจเปลี่ยนแปลงระหว่างการ จัด กิจกรรม
วิธีการจัดกิจกรรม		- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสม สำหรับการนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และเหมาะสมกับสภาพผู้เรียน - แบ่งกลุ่มนักเรียนให้พอดีกับ จำนวนนักเรียน	- เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด - ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ	- กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ชัดเจน จากง่ายไปหายาก - ครูรอบรู้ในเรื่องที่จะสอนและ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สื่อ/อุปกรณ์		- เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ และความสนใจของนักเรียน - ครูเตรียมสื่อให้เพียงพอกับ จำนวนนักเรียน และเหมาะสมกับ บริบทห้องเรียน	- เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจ ในบทเรียนได้ง่ายขึ้น - ใช้สื่อได้อย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้	- การศึกษาลักษณะของผู้เรียนก่อน จะช่วยให้ครูเตรียมสื่อได้เหมาะสมกับ นักเรียน - เตรียมสื่อให้พร้อมก่อนการจัดกิจกรรม - มีลำดับขั้นตอนในการใช้สื่ออย่างชัดเจน
แหล่งเรียนรู้		- เลือกแหล่งเรียนได้เหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรม และความสนใจ ของผู้เรียน	- ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน - เสริมสร้างให้นักเรียนเข้าใจ ในบทเรียนได้ง่ายขึ้น	- ประสานกับผู้เกี่ยวข้องของ แหล่งเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า - กำหนดเวลาในการศึกษา แหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน
การประเมินผล		- ออกแบบการวัดและประเมินผล ได้เหมาะสมกับตัวชี้วัด กิจกรรม และผู้เรียน	- เพื่อประเมินผู้เรียนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์	- ศึกษาและสร้างเครื่องมือวัดผล ให้ตรงตามตัวชี้วัดและผ่าน การตรวจสอบคุณภาพ - ชี้แจงวิธีการใช้เครื่องมือให้ชัดเจน
ความรู้ที่ครูจำเป็นต้องมี		- วิธีการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จิตวิทยาการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คำศัพท์ ลำนวน และประโยคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การทำแผ่นพับและโปสเตอร์แบบต่าง ๆ		
คุณธรรมของครู		- มีความรักเมตตาศิษย์ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความอดทนและตรงต่อเวลา		

2. ผลที่เกิดกับผู้เรียนสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.1 ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

	พอประมาณ	มีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
หลักพอเพียง	1. ผู้เรียนใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมได้เหมาะสมตามลำดับขั้นตอน 2. ผู้เรียนแบ่งหน้าที่การทำงานภายในกลุ่มได้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน 3. ผู้เรียนใช้วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณที่มีอยู่อย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. ปฏิบัติกิจกรรมได้ครบถ้วนตามขั้นตอนและสำเร็จตามเป้าหมาย 2. แก้ปัญหาในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย 3. ประหยัดงบประมาณ 4. ปลูกฝังจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม จิตอาสา และจิตสาธารณะ	1. รู้จักการวางแผน การทำงานอย่างเป็นระบบให้งานประสบความสำเร็จ 2. ปรับตัวในการทำงานกับเพื่อนอย่างมีความสุข 3. เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรม 4. ศึกษารายละเอียดกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ
ความรู้ที่ต้องมีก่อนเรียน	- มีความรู้คำศัพท์พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องมลพิษ และการใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการสืบค้นข้อมูล และการทำแผ่นพับ การทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ - นักเรียนมีความรู้เรื่องการวางแผนการทำงาน วิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น		
คุณธรรมของผู้เรียน	- นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความสามัคคีในหมู่คณะ มีความพอเพียง และสำนึกรักสิ่งแวดล้อม		

2.2 ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ชีวิตที่สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน 4 มิติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

องค์ประกอบ	สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ			
	วัตถุ	สังคม	สิ่งแวดล้อม	วัฒนธรรม
ความรู้	- มีความรู้ในการเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	- มีความรู้ในการวางแผนงานและการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	- มีความรู้เกี่ยวกับความหมายสาเหตุ และผลกระทบของมลพิษ และแนวทางการลดมลพิษทางอากาศ	
ทักษะ	- ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า - เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม - ใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นและนำเสนองานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แสดงความคิดเห็นหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อนในกลุ่มและในห้องเรียน	- รู้จักหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดมลพิษ	
ค่านิยม	- เห็นคุณค่าของวัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานอย่างคุ้มค่า	- ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานในกลุ่ม - ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม	- ตระหนักถึงผลกระทบของมลพิษที่มีต่อสิ่งแวดล้อม	

ก.

เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

?

“
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็ม
ที่ถูกตอกรอรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง
สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม
แต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป
”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารชัยพัฒนา : 4 ธันวาคม 2542

1

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนเองของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

*ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542
เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป*

SUFFICIENCY ECONOMY

“Sufficiency Economy” is a philosophy bestowed by His Majesty the King to his subjects through royal remarks no many occasions over the past three decades. The philosophy provides guidance on appropriate conduct covering numerous aspects of life. After the economic crisis in 1997, His Majesty reiterated and expanded on the “Sufficiency Economy” in remarks made in December 1997 and 1998. The philosophy points the way recovery that will lead to a more resilient and sustainable economy, better able to meet the challenges arising from globalization and other changes.

PHILOSOPHY OF THE “SUFFICIENCY ECONOMY”

“Sufficiency Economy” is a philosophy that stresses the middle path as an overriding principle for appropriate conduct by the populace at all levels. This applies to conduct from the level of the families, communities, as well as the level of nation in development and administration so as to modernize in line with the forces globalization. “Sufficiency” means moderation. Reasonableness, and the need of selfimmunity for sufficient protection from impact arising from internal and external changes. To achieve this, an application of knowledge with due consideration and prudence is essential. In particular great care is needed in the utilization of theories and methodologies for planning and implementation in every step. At the same time, it is essential to strengthen the moral fibre of the nation, so that everyone, particularly public officials, academic, businessmen at all levels, adheres first and foremost to the principle of honesty and integrity. In addition, a way of life based on patience, perseverance, diligence, wisdom and prudence is indispensable to create balance and be able to cope appropriately with critical challenges arising from extensive and rapid socioeconomic, environmental, and cultural changes in the world.”

“
เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy
...คำว่า Sufficiency Economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ
จะมีได้อย่างไร เพราะว่าทฤษฎีใหม่
...Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา
เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่...
และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า
เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ
เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น
”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 23 ธันวาคม 2542

2

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นกรอบมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

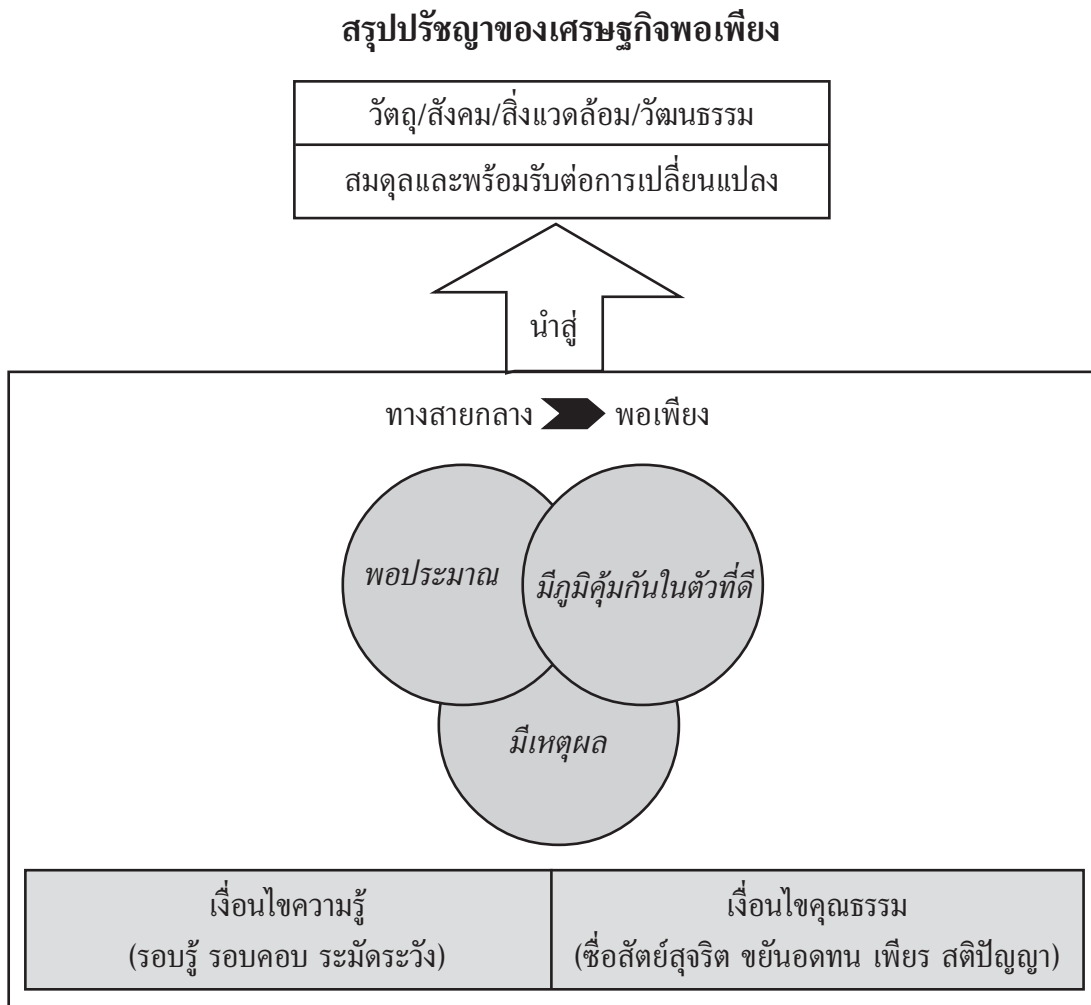
การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้ และเทคโนโลยี

บ.

แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

ก. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขความรู้ (คู่คุณธรรม)

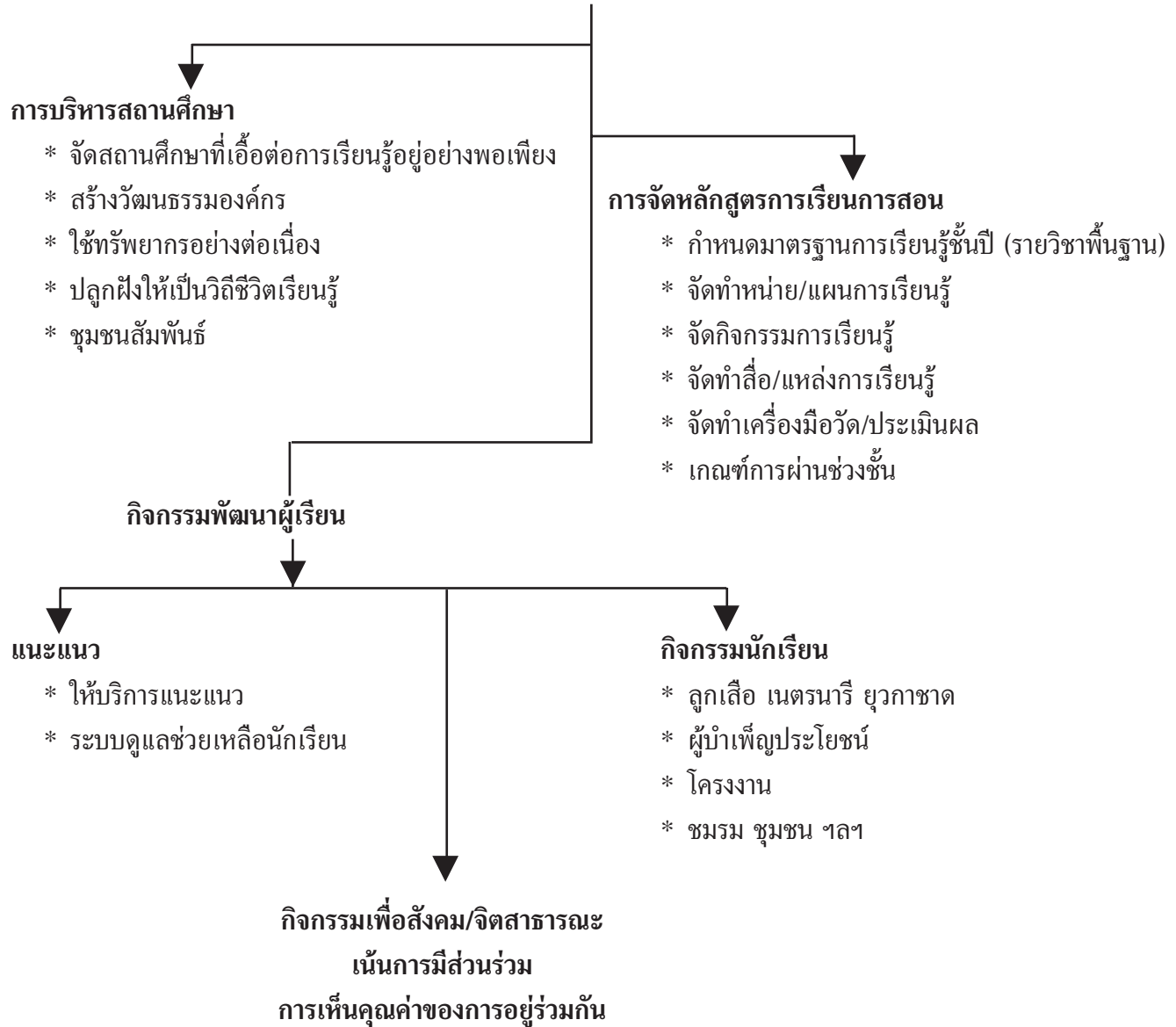
จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ

ข. เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

เศรษฐกิจพอเพียง

คุณธรรมนำความรู้

แนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในโรงเรียน

การบริหารจัดการ

กำหนดเป็นนโยบาย

- * วิสัยทัศน์ พันธกิจ ภารกิจ แผนปฏิบัติการ
- * งานวิชาการ งบประมาณ บุคคล บริหารทั่วไป ชุมชนสัมพันธ์
- * นำหลักทรงงานมาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา
- * เน้นการบริหารทรัพยากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วม รู้รักสามัคคี ไม่ประมาท

หลักสูตรการเรียนการสอน

สอนวิชา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามมาตรฐาน ส 3.1 เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้ จัดทำรายวิชาเพิ่มเติม/หลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวิเคราะห์เพื่อกำหนดรายวิชา

การเรียนการสอน

จัดทำหน่วย/แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แหล่งการเรียนรู้

สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพัฒนาและจัดการแหล่งเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ลักษณะของกิจกรรม

- * ต่อยอดหรือพัฒนากิจกรรมที่สอดคล้องกับภูมิสังคม/บริบท
- * ดำเนินการหลักสูตรโดยผู้เรียนด้วยความสมัครใจโดยมีครูช่วยสนับสนุน
- * ผู้เรียนใช้หลักคิด/หลักปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักวิชาการอย่างสมเหตุสมผล
- * มีการวางแผนอย่างรอบคอบ คำนึงถึงความเสี่ยงต่าง ๆ
- * ส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม

ตัวอย่าง

- * มีวินัยในการใช้จ่าย
- * ประหยัด/การออม
- * พึ่งตนเองในการผลิตหรือสร้างรายได้
- * เห็นค่าการอยู่ร่วมกันในสังคม
- * ช่วยเหลือสังคม/ชุมชน
- * รักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- * ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- * สืบสานวัฒนธรรม/ประเพณีไทย
- * ส่งเสริมปฏิบัติตามคำสอนทางศาสนา
- * ร่วมสร้างความสามัคคี ฯลฯ

ค. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่อย่างพอเพียง

1. มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 1.1 มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2 มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจทั่วไป
- 1.3 เห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาตนเอง/พัฒนากลุ่ม/โรงเรียน/ชุมชน และพัฒนาสังคมโดยรวม

2. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับภูมิสังคมต่าง ๆ เช่น การผลิตและจำหน่ายสินค้า การให้บริการ การดำเนินธุรกิจขนาดต่าง ๆ การใช้จ่าย และการออม การเกษตร ฯลฯ เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้
- 2.2 มีทักษะ ค่านิยม และจริยธรรมเบื้องต้นที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล ไม่เบียดเบียน นำไปสู่ความสันติสุข และรู้จักสามัคคี
- 2.3 ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และความสุขอย่างยั่งยืน
- 2.4 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น หวงแหนทรัพย์สินสมบัติของชาติ รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

3. ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

- 3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ และรู้จักสภาพแวดล้อมของชุมชน/สังคมที่อยู่อาศัย
- 3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความถูกต้อง โดยใช้สติปัญญา มีความรอบรู้และรอบคอบในการคิด พูด ทำ โดยยึดหลักทางสายกลางในการปฏิบัติ
- 3.3 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ภายใต้อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์
- 3.4 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง
- 3.5 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียร แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล มีความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

**เป้าหมาย นักเรียนอยู่อย่างพอเพียง
สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ**

อยู่อย่างพอเพียง

ด้านวัฒนธรรม

สร้างความรู้ความเข้าใจ/เห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ ความเป็นไทย

ด้านสิ่งแวดล้อม

ปลูกฝังจิตสำนึกรักษ์ธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม

ด้านสังคม

ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อ/แบ่งปัน/ไม่เบียดเบียน

ด้านวัตถุ

ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้วัตถุ/สิ่งของ/ทรัพยากรอย่างพอเพียง

ภาพความสำเร็จ

1. **สถานศึกษา** นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาจัดการศึกษาและดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

2. **ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง** มีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. **นักเรียน** มีความรู้ ทักษะ ปฏิบัติตน และดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่อย่างพอเพียง”

4. **ผู้ปกครอง ชุมชน** ดำเนินชีวิตและมีการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ง. แนวทางในการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

1. **การพัฒนาหลักสูตร** มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นตามข้อ 1.2

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นความพอเพียงระดับตนเองและครอบครัว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นความพอเพียงระดับโรงเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นความพอเพียงระดับชุมชน/จังหวัด

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นความพอเพียงระดับประเทศชาติภายใต้โลกาภิวัตน์

2. **การจัดการเรียนการสอน**

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา ฯลฯ ที่เริ่มจากชีวิตประจำวันและเชื่อมโยงสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลอง การปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ โครงงาน และอื่น ๆ ทั้งการศึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม

2.3 วัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ความรู้ (Knowledge)
- 2) ทักษะกระบวนการ (Process)
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

การเขียนแผนแบบบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

* ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) ในการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง”

* ยึดสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหลัก เพราะสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะมีหัวข้อและเนื้อหาชัดเจนที่สอดแทรกความคิด/คุณค่า/คุณลักษณะที่พึงประสงค์ลงไปได้

* ยุทธศาสตร์การสอนของครู สอดแทรกคุณธรรม วินัย ความรับผิดชอบ การคำนึงถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่น/สังคมรอบตัว สภาพแวดล้อมทางวัตถุและธรรมชาติ ความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย

* เน้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วม วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวอย่างเป็นเหตุเป็นผล รอบคอบ โดยครูค่อยชักจูงให้คิดแบบโยนิโสมนสิการ และสร้างบรรยากาศให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แนะนำ ท้าวดึงกันด้วยความจริงใจ

การสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง

- จัดกิจกรรมหลากหลาย
- เรียนรู้จากธรรมชาติ
- สร้างจุดเด่นซ่อมจุดด้อย
- ใส่ใจนักเรียนเป็นรายบุคคล
- จินตนาการ
- สร้างวินัย
- ทำงานเป็นกลุ่ม
- ปลูกฝังคุณธรรม
- จัดสภาพแวดล้อมจิตใจ
- ฝึกการพึ่งตนเองตามวัย
- นักเรียนมีส่วนร่วม
- เน้นกระบวนการเรียนรู้
- เรียนรู้จากสถานการณ์จริง

3. การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาควรจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

3.1 จัดอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่มรื่น ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่งเรียนรู้ และอนุรักษ์สืบสานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย

3.2 กำหนดระเบียบ ธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษาที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียมปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การมีวินัย การเข้าคิว การรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน ฯลฯ

3.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การฝึกอบรมจิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแข่งขัน การช่วยเหลือกัน และกัน ฯลฯ

3.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัด นิทรรศการ การจัดประกวดในรูปแบบต่าง ๆ การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีอื่น ๆ

3.5 ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

3.6 จัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ห้องเรียนแห่งความพอเพียง

ตัวอย่างการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมการเรียนรู้

เรียนรู้จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- ศึกษาพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับการดำรงชีวิต/หลักธรรม
- ให้ศึกษาหลักการทรงงาน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต
- นำเสนอพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- แนะนำให้รู้จักแก้ปัญหาในชีวิตโดยยึดพระราชดำรัส

พึ่งตนเอง

- โครงการเกษตรผสมผสาน
- โครงการปลูกพืชสมุนไพร/ทำน้ำสมุนไพร
- ปลูกพืชไร่นาโดยใช้เศษผ้า ฯลฯ
- ทำน้ำยาล้างจาน
- ปลูกข้าวโพดทุกวัน มีกินทั้งปี

การประหยัด

- ทำใบงานโดยใช้เอกสารหน้าเดียว
- เรียนรู้เรื่องประหยัดพลังงาน
- ประกวอดบิลค่าน้ำ/ค่าไฟ
- ลดขยะในห้องเรียน

ครูต้นแบบ

- การดำรงชีวิตอย่างพอเพียง
- เป็นต้นแบบในเรื่องความประหยัดและช่วยเหลือสังคม

การช่วยเหลือสังคม/แบ่งปัน

- สอนเด็กพิเศษเรียนร่วมกัน เพื่อปลูกฝังให้เด็กช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ให้ความช่วยเหลือชุมชน
- อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 - *นักสืบสายน้ำ
 - *เฝ้าระวังลุ่มน้ำ/ป่าชายเลน
- โต๊ะเรียนเพื่อน้อง

เพิ่มรายได้

- สหกรณ์ร่วมใจ
- ทำผลิตภัณฑ์ OTOP จากสมุนไพรพื้นบ้าน
- พัฒนาอาชีพ
 - *ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น
 - *เพิ่มคุณภาพสินค้า
 - *ลดต้นทุนการผลิต
- ธนาคารขยะรีไซเคิล

การแสดง

- ละคร
 - *ความสุขที่ยั่งยืน
 - *“เดินตามรอยพ่อ อยู่อย่างพอเพียง”

ส่งเสริมให้เข้าร่วมการประกวดต่าง ๆ

- เรียงความ
- ประกวดสื่อการเรียนการสอน
- แต่งคำประพันธ์/คำขวัญ

การเรียนรู้จากชุมชน

- กินอาหารท้องถิ่น/ตามฤดูกาล ช่วยให้สุขภาพดี อายุยืน
- การประกอบอาชีพพอมีพอกิน
- นำนักเรียนไปเรียนรู้วิถีชีวิตจริง
- ร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การทำบัญชี

การออมทรัพย์

4. การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางดังนี้

4.1 ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการ ให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

4.2 กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และปรับปรุง เพิ่มเติม หรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้ครอบคลุมการพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา มีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

4.3 พัฒนาบุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความพร้อมในการดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการที่เปลี่ยนแปลงและการจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4 จัดระบบการนิเทศสถานศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการและกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาตามแนวทางในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

5. การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน ตามแนวทางดังนี้

- 5.1 ร่วมกำหนดนโยบายและการวางแผน
- 5.2 ร่วมให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
- 5.3 ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพและบรรยากาศภายในสถานศึกษา
- 5.4 ส่งเสริมการเรียนรู้และการปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและที่บ้าน
- 5.5 ร่วมติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

6. การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

สถานศึกษาควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

6.1 ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

- 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน
- 3) การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 4) ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

6.2 ติดตามและประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และกิจกรรมการดำเนินการในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

6.3 จัดระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

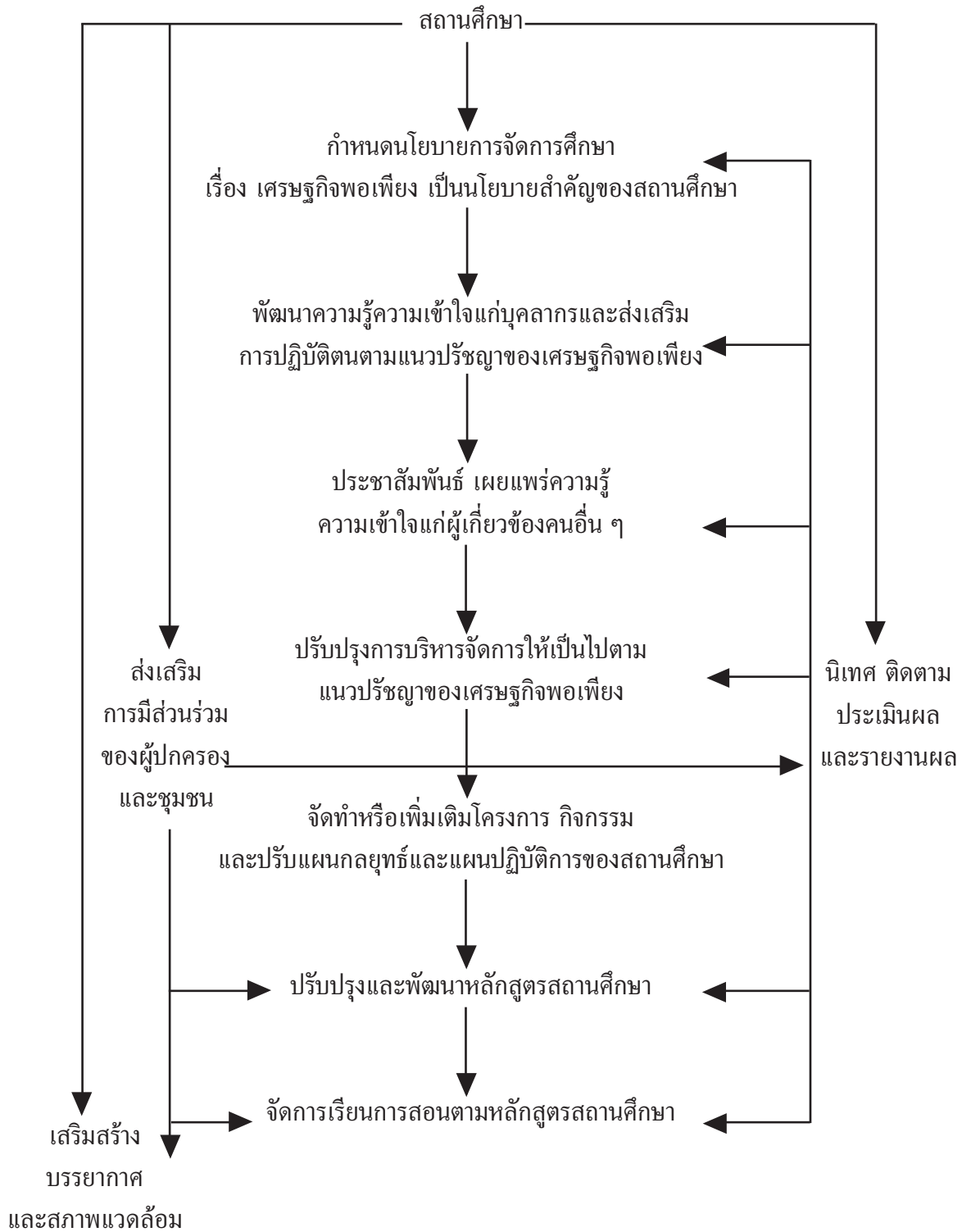
“คนที่น่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้ผล
มักจะมีคุณสมบัติที่เหมือนกันหลายอย่าง ได้แก่
ชอบที่จะทำงานหนัก มีความซื่อสัตย์ สนุกสนานกับการเรียนรู้
และการสร้างปัญญาให้เกิดขึ้นกับตนเอง เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม
และการอยู่ร่วมกับระบบนิเวศวิทยาอย่างสมดุล คนเหล่านี้ไม่ใช่พวกวัตถุนิยม
แต่มีจะคำนึงหลักการบริโภคแบบยั่งยืน มีความเคารพธรรมชาติ
และเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยสรุป พวกเขามี
จิตสำนึกและวิถีคิดในแบบฉบับเฉพาะ”

จ. ขั้นตอนในการดำเนินการ

การดำเนินการตามแนวการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายสำคัญของสถานศึกษา
2. พัฒนาความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
4. ทบทวนหรือปรับปรุงโครงสร้างและพัฒนาการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. จัดทำ ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมโครงการ กิจกรรม และปรับปรุงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา
6. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
7. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสถานศึกษา
8. เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
9. จัดระบบนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินการ
10. ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในขั้นตอนสำคัญทุกขั้นตอน

ผังภาพขั้นตอนการดำเนินการตามแนวทางการนำปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

จ. ความเชื่อมโยงของแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา

จากแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น เขียนเป็นแผนภาพ ซึ่งเป็นแผนภาพเชิงระบบที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันได้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินการของสถานศึกษาทุกด้าน

<p>การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรโดยบูรณาการ เนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน</p>	<p>การจัดการเรียนการสอนจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของ ผู้เรียนโดย</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ <p>การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เน้นกิจกรรมการทดลองการปฏิบัติจริง ในชีวิตประจำวัน - วัดและประเมินผลผู้เรียนทั้งด้าน ความรู้ ทักษะกระบวนการ และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 	<p>คุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์ พัฒนาผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และดำเนิน ชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ความเข้าใจและตระหนัก ในความสำคัญของการดำเนินชีวิต ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการ ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง - ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
<p>การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนา ผู้เรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้ร่มรื่น เป็นแหล่งเรียนรู้ สะท้อน การอนุรักษ์สืบสานทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย - ส่งเสริมการแสวงหาและเผยแพร่ ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง - ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ของบุคลากร - จัดโครงการส่งเสริมการดำเนินวิถีชีวิต ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 	<p>การจัดระบบบริหารจัดการตาม แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปรับโครงสร้างและกระบวนการบริหาร ให้สอดคล้องกับแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง - กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ - พัฒนาบุคลากรด้านความรู้ความเข้าใจ และการปฏิบัติตนตามแนวปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง - จัดระบบการนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษา 	
<p style="text-align: center;">การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา</p> <p>ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยพิจารณาจากผลการทดสอบ ผลงาน การปฏิบัติกิจกรรม การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน - ติดตามและประเมินผลความเหมาะสมของการดำเนินงานแต่ละด้าน - รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงาน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด 		

ก.

ตามรอยพ่อ

ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนเองของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

1

หลักพอเพียง

คือ หลักพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

นับเป็นเวลากว่าสามทศวรรษแล้วที่คำว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)” ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวาง เพื่ออธิบายความหมายเกี่ยวกับอนาคตของสังคมมนุษย์และโลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกัน แต่แม้ในปัจจุบันก็ยังคงมีความพยายามอย่างต่อเนื่อง ที่จะหาแนวทาง และกลไกวิธีการดำเนินการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน และเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สาเหตุสำคัญประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะสังคมโดยรวมยังไม่สามารถมองเห็นถึงเหตุและปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการปรับเปลี่ยนวิถีการพัฒนา ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างจริงจัง ทำให้เรื่องนี้เป็นประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่นักวิชาการและนักพัฒนาทั่วโลก ยังขบคิด หาวิธีเสวนากันว่า จะทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นจริง ๆ ได้อย่างไร

แนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แปรเปลี่ยนมาจากคำนิยามของ World Commission on Environment and Development (1983) ซึ่งได้เสนอแนะว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ รูปแบบของการพัฒนา ที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอม ยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง”

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้นำเสนอคำนิยามของการพัฒนาที่ยั่งยืนจากมุมมองของประเทศไทย ในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน 2545 ว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย เป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อความสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียม” ซึ่งเป็นข้อเสนอที่มีพื้นฐานมาจากหลัก **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ที่รัฐบาลได้อัญเชิญมาเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาและบริหารประเทศตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ชาวโลก ทั้งนักวิชาการและนักพัฒนา กำลังปรึกษาหารือ ถกเถียงกัน เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน โดยจุดเด่นของหลักปรัชญาที่เพิ่มวิสัยทัศน์ มุมมองใหม่ ที่จำเป็นในการทำให้เกิดวิถีการพัฒนามุ่งสู่ความยั่งยืน มี 4 ประการ คือ

(1) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลโดยเสนอแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการ**ใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา** ที่สามารถนำมาใช้ได้ทั้งในระดับบุคคล องค์กร หน่วยงาน ตลอดจนจนถึงรัฐบาล ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างสมดุล ทั้งทรัพยากรทางกายภาพ ที่เป็นวัตถุดิบทุน ระบบนิเวศวิทยาต่าง ๆ ไปจนถึงทรัพยากรทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ ค่านิยม และการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล ภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลง (Dynamic balance) มากกว่า การที่จะมุ่งขยายการเจริญเติบโตให้มากขึ้นเพียงมิติเดียว ดังที่เคยดำเนินมาในอดีต

(2) การให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกิจกรรมพัฒนา ที่มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากลักษณะการมองโลก อย่างเป็นองค์รวมของปรัชญาฯ จึงให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของมนุษย์กับสรรพสิ่ง (คนกับวัตถุ/คนกับคน/คนกับธรรมชาติ/และคนรุ่นต่าง ๆ ที่สืบทอดชนชาติต่อ ๆ กันมา) จากมุมมององค์รวมดังกล่าว ทำให้ปรัชญาฯ นี้มองว่าการกระทำของแต่ละบุคคล ในที่สุดแล้วย่อมส่งผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมไม่ช้าก็เร็ว และไม่มากนักน้อย ฉะนั้น แต่ละคนจึงควรใส่ใจที่จะกำหนดเป้าหมายย่อยส่วนบุคคลในทิศทางที่สอดคล้องกับเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมและในขั้นปฏิบัติ แต่ละบุคคลควรดำเนินภารกิจตนให้ดีที่สุด เพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ภายใต้บริบทและข้อจำกัดของแต่ละคน (Think global, act local.) เพื่อให้เกิดทั้งประโยชน์ตนเองและประโยชน์ส่วนรวมไปพร้อมกัน

(3) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ก้าวหน้าอย่างมั่นคง โดยเริ่มจากการพัฒนาฐานรากของสังคม (Foundation) คือ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับครอบครัวให้เข้มแข็ง พออยู่พอกิน สามารถพึ่งตนเองได้ระดับหนึ่งก่อน แล้วจึงเพิ่มระดับการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน (step-by-step development) เช่น การพัฒนากลุ่มอาชีพ การจัดการระบบการออม และสวัสดิการชุมชนต่าง ๆ ไปจนถึงการพัฒนาในระดับเครือข่าย ที่ขยายสู่สังคมและประเทศชาติ ในที่สุด ซึ่งการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยเริ่มจากรากฐานนี้จะทำให้ผลพวงที่เกิดจากการพัฒนาตกถึงแก่ประชาชนส่วนใหญ่โดยตรง และเป็นแนวทางการพัฒนาที่ไม่เสี่ยงต่อการเกิดวิกฤตล้มละลายทั้งในระบบ อย่างที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ

(4) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (Quality of people) โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีคุณธรรม กำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต จึงจะสามารถทำให้เกิดวิถีการพัฒนามุ่งสู่ความยั่งยืนได้ เพราะคนที่มีคุณภาพจะสามารถใช้สติปัญญาในทางที่ถูกต้อง เป็นเหตุเป็นผลและใส่ใจเรียนรู้ คิดค้น ปรับปรุง วิธีการ แนวทางการจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสม สมดุล และป้องกันแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้เกิดผลดีขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งต่อตนเองและสังคมโดยรวม ในขณะเดียวกัน ซึ่งในที่สุดก็จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั่นเอง

หลังจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 ประเทศไทยได้บทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุล และขาดเสถียรภาพ ขาดความมั่นใจในการพัฒนาคุณภาพคนในทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนสภาวะวิกฤตส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ ของประชาชนในวงกว้าง จากบทเรียนในครั้งนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จึงได้กำหนดให้ รัฐบาลต้องบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวม เป็นสำคัญ (มาตรา 78 วรรค 1) รวมถึงรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (มาตรา 83)

ในปัจจุบัน หน่วยงานราชการ องค์กรภาคเอกชน ชุมชน สถานศึกษา ประชาชนทั่วไป ฯลฯ ได้เริ่มน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการปฏิบัติภารกิจ ดำเนินธุรกิจ พัฒนาอาชีพ และดำเนินชีวิตกันอย่างกว้างขวาง และไม่ใช่แต่เฉพาะชาวไทยเท่านั้น ที่ควรยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต หรือ ในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ ชาวโลกทุกคนก็สามารถใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำให้เกิดประโยชน์และความสุขในการดำเนินชีวิตได้เช่นเดียวกัน ดังคำกล่าวประกาศราชสดุดีของ นายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการสหประชาชาติ ในครั้งที่ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล “ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์” แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2549 ณ พระราชวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ความตอนหนึ่งว่า

“...ด้วยพระปรีชาสามารถในการเป็นนักคิดของใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทำให้นานาประเทศตื่นตัวในการ ปรับรูปแบบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามแนวทางพระราชปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ชี้แนวทางการพัฒนา ที่เน้น ความพอประมาณ การบริโภคด้วยสำนึกในคุณธรรม ความรับผิดชอบอย่างเป็นเหตุเป็นผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอที่จะต้านทานและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งในพระราชปรัชญานี้เป็นคุณูปการยิ่งต่อการพัฒนา ในยุคปัจจุบัน ที่ประสบกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากกระแสโลกาภิวัตน์ และด้วยพระราชปรัชญาดังกล่าวนี้ สหประชาชาติจึงมุ่งเน้นเพียรพยายามที่จะส่งเสริมแนวทางการพัฒนา ที่ให้ความสำคัญต่อคน และความอยู่ดีมีสุข ของประชาชนอย่างยั่งยืน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์นี้ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายมีปณิธานที่จะส่งเสริมประสพการณ์และ แนวทางปฏิบัติในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันทรงคุณค่าอย่างหาที่สุดมิได้ของพระองค์ท่านมาช่วยจุดประกาย แนวความคิดสู่นานาชาติ ในโอกาสนี้ข้าพระพุทธเจ้ามีความปลื้มปิติและภาคภูมิใจ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จ สูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ แต่ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท”

บทความนี้จะกล่าวถึงคุณลักษณะเด่นของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม ประเทศชาติให้เกิดผลอย่างยั่งยืนโดยเน้นที่การพัฒนาที่สมดุล การพัฒนาที่ก้าวหน้าไปอย่างมั่นคงโดยเริ่ม จากรากฐานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน การกำหนดเป้าหมายเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และการพัฒนาคุณภาพคนให้มีคุณธรรม กำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้สามารถอุ้มชูตัวเองได้อย่างเต็มภาคภูมิ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นหัวใจหลักของการใช้ ชีวิตพอเพียงตามรอยพ่อ

2

ชีวิตพอเพียง คือ ชีวิตที่ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัส ชี้นะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกลและลึกซึ้งยิ่งกว่านักพัฒนาหรือนักวิชาการใด ๆ จะมีสติปัญญาเสมอเหมือนได้ ดังพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ นับตั้งแต่ปี 2516 เป็นต้นมา ที่ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขปัญญาต่าง ๆ เพื่อให้รอดพ้นวิกฤต และแนวทางการพัฒนาให้ก้าวหน้า

ไปอย่างเป็นขั้นตอน บนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง มีคุณธรรมกำกับความรู้ เพื่อให้คนส่วนใหญ่พออยู่พอกิน พอมีพอใช้ และทำให้สังคมเจริญก้าวหน้าไปอย่างสมดุล ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มากับการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งหลักคิดและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคล และองค์กรในทุกระดับ โดยคำนึงถึง 3 หลักการ ได้แก่ (1) ความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อมตามความเป็นจริง (2) ความมีเหตุมีผล บนพื้นฐานของความถูกต้อง และ (3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือ ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ที่ต้องประสพกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดเวลา และการที่จะคิด พูด ทำ อย่างพอเพียงได้นั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความรู้ รอบคอบ และระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานของจิตใจ และการดำเนินชีวิต คือสามารถรู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี ละอายที่จะทำความชั่ว เกรงกลัวต่อผลการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม ใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ ในการทำอะไรที่ไม่เบียดเบียน หรือก่อโทษ ให้เกิดกับผู้อื่นหรือสังคม เห็นคุณค่าของการแบ่งปัน ช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่นและชีวิตอื่น ๆ ของสังคม ให้มีความสามัคคี มีความเพียรที่จะร่วมสร้างสรรค์พลังในทางบวก อันเนื่องจากจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่สุด และยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ เศรษฐกิจ ด้านสังคม ชุมชน ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมต่าง ๆ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือหลักพอเพียง เป็นหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางสายกลาง ที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง เป็นวิธีการเน้นการรักษาความสมดุลในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผล และไม่ประมาท ไม่เสี้ง เป็นหลักการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย ซึ่งมีพื้นฐานตั้งอยู่บนคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนา อันเป็นคำสอนที่เป็นสากล ทนสมัยตลอดเวลา เพราะเป็นคำสอน ให้มนุษย์สามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และนำไปประยุกต์ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย แม้ในปัจจุบัน ในการปฏิบัติตนในทุกมิติชีวิต ทุกภาคส่วน และทุกด้านการพัฒนา เพื่อสังคมส่วนรวมจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และเจริญก้าวหน้าไปอย่างมั่นคงและยั่งยืน

การใช้ชีวิตตามหลักพอเพียง หรือชีวิตพอเพียงนั้น หากมีความเข้าใจองค์ประกอบพื้นฐานของหลักปรัชญาฯ อย่างถูกต้องและชัดเจน ก็สามารถนำไปปรับใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขได้

2.1 ความพอเพียงของทรัพยากรด้านต่าง ๆ

ในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ในขณะที่หลักเศรษฐศาสตร์ หรือทฤษฎีการพัฒนาทั่วไป ให้ความสำคัญกับทุน (Capital) ทรัพยากรมนุษย์ (Labour) และเทคโนโลยี (Technology) ในการเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตและบริการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและในช่วงทศวรรษ 2520 นักพัฒนาและนักวิชาการ ก็ได้เพิ่มทรัพยากรธรรมชาติ (Natural resources) เข้าไปเป็นอีกส่วนประกอบหนึ่งของปัจจัยการผลิต ซึ่งผลมาจากกระแสความสนใจการพัฒนาที่ยั่งยืนในโลก และต่อมาหลังจากที่ธนาคารโลกได้ให้ความสำคัญพิเศษในเรื่องทุนทางสังคม (Social capital) โดยได้รับอิทธิพลทางความคิด จากบทความที่มีชื่อเสียงของ Robert D. Putnam (1995) ปัจจัยทางด้านสังคมก็เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่วงการพัฒนา ให้ความสำคัญ

กรอบแนวคิดภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้เพิ่มอีกปัจจัยหนึ่ง คือปัจจัยทางด้าน วัฒนธรรม เพื่อให้วงการพัฒนาได้ตระหนักถึงความสำคัญโดยเน้นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบใน 4 ด้าน ได้แก่ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอย่างเป็นองค์รวม คือไม่แยกส่วนแต่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตามหลักอภิปรัชญาของพระพุทธศาสนา องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านเป็นทั้งปัจจัยที่ใช้ในกระบวนการผลิต การบริหาร และในขณะเดียวกันก็เป็นปัจจัยที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา จึงกล่าวได้ว่า คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ ทั้งเป็นผู้กระทำและได้รับผลของการกระทำจากการมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบเหล่านี้ รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ มีดังนี้

(1) **วัตถุ** หมายถึง วัตถุต่าง ๆ เชิงกายภาพที่มนุษย์สร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้น เช่น วัตถุดิบ สิ่งของ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ไม้สอย อาหาร เสื้อผ้าอาภรณ์ ที่อยู่อาศัยต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะผลิตไว้ใช้เองได้ หรือใช้วิธีแลกเปลี่ยนกันดังเช่นในอดีต ในยุคปัจจุบันก็สามารถซื้อหามาเพื่อบริโภคได้โดยเงินทุน องค์ประกอบนี้จึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ หรือเงินทุน (ในความหมายแคบ) เป็นหลัก แต่ในกระบวนการผลิตวัตถุดิบต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรด้านอื่น ๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด เป็นปัจจัยประกอบร่วมด้วย

(2) **สิ่งแวดล้อม** รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน สังคม ประเทศชาติ และโลกโดยรวม ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดิน น้ำ ป่า แร่ธาตุ ความหลากหลายทางชีวภาพ ความเป็นปกติของภูมิอากาศ กระแส/ทิศทางลม คลื่น พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น ซึ่งสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินี้นอกจากจะเป็นปัจจัยในการผลิตและการบริการแล้ว ยังเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายบนโลก การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรเป็นไปด้วยความเคารพ และระมัดระวัง ด้วยความรับผิดชอบต่อคนรุ่นหลัง ที่จำเป็นต้องพึ่งพิงทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ในการดำรงชีวิตเช่นกัน

(3) **สังคม** หมายถึง สภาพการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม เช่น การไว้วางใจกัน การช่วยเหลือ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การมีวินัย เคารพกฎเกณฑ์ ระเบียบ กติกาการอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างเคร่งครัด การมีกฎหมาย และระบบยุติธรรม ที่เชื่อถือได้ว่าเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ การมีความผูกพัน รักใคร่ สามัคคี ประองคองของหมู่คณะและคนในสังคม การมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็ง เช่น ครอบครัวอบอุ่น เครือญาติ สามัคคี การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการที่พัฒนาขึ้นมา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในยามวิกฤติให้สมาชิกในสังคม เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะมีตัวอย่างให้เห็นอยู่มากมายในหลาย ๆ ประเทศ ทั้งในอดีตและปัจจุบันว่า ปัจจัยทางด้านสังคมเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนา เพราะการพัฒนาไม่ว่าจะด้านใด ๆ จะไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีหรือราบรื่น หรือไม่สามารถนำมาซึ่งประโยชน์และความสุขอย่างต่อเนื่องได้หากสังคมอ่อนแอ พื้นฐานจิตใจของคนในสังคมไม่ตั้งอยู่บนหลักศีลธรรม กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ คนไม่สามัคคีกัน เป็นต้น

(4) **วัฒนธรรม** หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตและการดำรงชีวิต ซึ่งรวมถึงความเชื่อ ศาสนา ระบบคุณค่าภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ วัฒนธรรมการกิน อาหารพื้นเมือง การอยู่ของผู้คน การรักษาสุขภาพ การแต่งตัว ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ การแสดง โบราณสถานต่าง ๆ เป็นต้น วัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างมากในการบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ความเป็นตัวตน การดำรงอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายอย่างมีศักดิ์ศรี นอกจากวัฒนธรรมจะเป็นต้นทุนสำคัญที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ทั้งในการผลิต การให้บริการเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณลักษณะเฉพาะ (Product identity/differentiation) แล้ว ในระยะยาวการพัฒนาที่สมดุลนั้น ควรสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่ ค่านิยม ความเชื่อของคนในท้องถิ่น แล้วจึงค่อย ๆ ต่อยอดพัฒนา ปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อไม่ให้วิถีการพัฒนา สร้างความแตกแยก หรือความแปลกแยกขึ้นในสังคม และในขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาที่ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น/ชุมชน/ชนชาติไม่ให้อ่อนแอลงไป

นักวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์วัฒนธรรม (ฉัตรทิพย์ 2542) แสดงความเห็นในเรื่องนี้โดยสรุปว่า “...สินทรัพย์ของประเทศนั้น ไม่ใช่สิ่งของที่จับต้องได้อย่างเดียว แต่คือประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม คุณค่า และปัญญาของชาวไทยเรา ไทยเป็นประเทศที่ร่ำรวยทางประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรมอันเก่าแก่ อุดมด้วยน้ำใจไมตรี และมีขนบธรรมเนียมสืบเนื่องมายาวนาน ชุมชนคือทรัพย์สินที่มีค่าสูงยิ่งของประเทศ คือ รากฐานของเศรษฐกิจแห่งชาติ...” นอกจากนี้แล้ว ในปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติต่างก็ตกลงกันที่จะให้ความสำคัญต่อการให้เกียรติ และเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่าง เนื่องจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นสมบัติที่มีคุณค่ายิ่งของมนุษยชาติ (“Human beings must respect one other, in all their diversity of belief, culture and language. Differences within and between societies should be neither feared nor repressed. But cherished as a precious asset of humanity.”-United Nations, 2000)

2.2 ใช้หลักพอเพียง 3 หลักการ เพื่อจัดการทรัพยากรอย่างสมดุล

ได้ดังกล่าวข้างต้นแล้วว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นทั้งหลักคิดและแนวทางปฏิบัติตน โดยยึด 3 หลักการ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว การบริหารจัดการทรัพยากร ที่มีค่าทั้ง 4 ด้าน ให้เป็นไปอย่างสมดุล เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ก็ต้องยึด 3 หลักการนี้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ และการกระทำ ดังนี้

(1) **ความพอประมาณ** หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของตนเอง หรือภายในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะแสวงหาทรัพยากร แหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของ บริการต่าง ๆ จากภายนอก จึงจะเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะพอควรกับสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่น-ภูมิสังคม-เป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากภายในโดยสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น ชุมชนก่อน แล้วจึงค่อยขยายเชื่อมโยงกับภายนอกอย่างเป็นขั้นตอนตามความจำเป็น

ส่วนการใช้ทรัพยากรนั้น ก็ต้องคำนึงถึงความจำเป็นสถานะของตนเอง สถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยรักษาระดับความพอประมาณไม่มาก เกิดศักยภาพ และก็ต้องไม่น้อยเกินไปจนขาดแคลน หรือไม่เพียงพอที่จะดำเนินการให้เกิดประโยชน์ได้ โดยการใช้อย่างมีธรรมาภิบาล รู้คุณค่า ดูแลรักษา พัฒนาต่อยอด ให้เพิ่มพูน และดียิ่ง ๆ ขึ้น ซึ่งการจะตัดสินใจอยู่ในระดับพอประมาณนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ และจำเป็นต้องใช้ ทั้ง 4 ด้าน ตามที่กล่าวข้างต้น โดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ในการวางแผนและตัดสินใจ และต้องอยู่บนพื้นฐาน ของคุณธรรมด้วย เช่น ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน และไม่ทำลายธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตั้งมั่นอยู่บนพื้นฐานความซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

(2) **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของ ความถูกต้อง ความเป็นจริง ตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงาม โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ ทั้งในระยะสั้น ระยะยาว ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและส่วนรวมอย่างรอบคอบ

การคิดพิจารณาแยกแยะให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อย่างเป็น ระบบ จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อผิดพลาดน้อย และเช่นเดียวกันการที่จะวางแผนดำเนินการ หรือจะทำอะไรอย่างสมเหตุสมผลได้นั้น ต้องอาศัยความรู้ มีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ที่จะจัดเก็บข้อมูล อย่างเป็นระบบ และแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ มีความรอบคอบในการคิดพิจารณา ตัดสินใจ โดยใช้สติปัญญา ด้วยความตั้งมั่นของจิตที่มีคุณภาในทางที่ถูกที่ควร

(3) **การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันที่ กล่าวโดยย่อ คือ การที่เห็นว่าทุกอย่างไม่แน่นอน มีความเป็นไปได้ที่จะแปรปรวน ผันผวน เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ฉะนั้น การที่จะทำอะไรก็ตามต้องไม่เสี่ยง ไม่ประมาท คิดถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น แล้วเตรียมตนเอง และผู้เกี่ยวข้องให้มีภูมิคุ้มกันที่คุ้มกันตัวเองได้ เตรียมวิธีการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะรับมือกับ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะได้สามารถดำเนินการกิจต่อไปได้โดยไม่ชุลคุชลัก ต้องหยุดชะงักกลางคัน และนำมาซึ่ง ความต่อเนื่องของการพัฒนาในระยะยาว

2.3 มุ่งพัฒนาให้มั่นคง เริ่มจากสร้างฐานรากที่เข้มแข็งและก้าวหน้าไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

เนื่องจากพื้นฐานประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมประชากรส่วนใหญ่ต้องพึ่งพิงการผลิต ภาคเกษตรเพื่อการดำรงชีวิต เมื่อประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ยุคพัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงมีความห่วงใย เกษตรกรรายย่อย ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศว่าจะจะถูกกลืนโดยทุนอุตสาหกรรมและการพัฒนา และกลายเป็นเหยื่อ

ของการพัฒนาไปใช้ให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้พระองค์จึงได้ทรงทำการค้นคว้าทดลองโครงการด้านเกษตรหลายโครงการในพื้นที่บริเวณรอบ ๆ พระราชวังสวนจิตรลดา โดยมีความมุ่งเน้นอยู่ที่การค้นคว้าเทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการที่เหมาะสมกับการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับเกษตรกรรายย่อยในประเทศไทยซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า 3,000 โครงการทั่วประเทศ

แม้ว่าโครงการพระราชดำริเหล่านี้จะมีความหลากหลายแตกต่างกันไป แต่จุดเน้นที่สำคัญคือ การทำเกษตรในระดับครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ในขั้นต้นซึ่งจะเป็นรากฐานทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในที่สุด กล่าวคือ ทำให้ครอบครัวเกษตรกรสามารถอยู่ได้อย่างพออยู่พอกิน และลดความเสี่ยงจากต้องพึ่งพาน้ำฝนที่มีความไม่แน่นอน และจากการปลูกพืชเพียงไม่กี่ชนิด รวมทั้งมีความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาด ซึ่งต่อมาในปี 2537 แนวพระราชดำรินี้ได้พัฒนามาเป็นทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นตอน ที่พระองค์ได้ทรงแสดงให้เห็นถึงตัวอย่างของการพัฒนาจากระดับฐานรากให้มั่นคงอย่างเป็นขั้นตอนในภาคเกษตร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นแนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในระดับครอบครัว ที่สอดคล้องกับระบบนิเวศวิทยา เพื่อให้พออยู่พอกิน สมควรแก่สภาพ ในระดับที่ประหยัดและเลี้ยงครอบครัวได้ โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน เพื่อ (1) ขุดบ่อสำหรับเก็บน้ำไว้ใช้ในการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้งและใช้เลี้ยงปลา (2) ปลูกข้าวให้พอเพียงสำหรับการบริโภคในครอบครัวตลอดทั้งปี (3) ปลูกไม้ยืนต้น สวนผลไม้ และพืชผลอื่น ๆ และ (4) ไร่เป็นบริเวณที่อยู่อาศัย ปลูกพืชสวนครัว และเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน โดยมีการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การควบคุมวัชพืช ตลอดจนการควบคุมแมลงศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติทั้งหมด เป็นระบบการผลิตที่เน้นการเกื้อกูลกันระหว่างสัตว์เลี้ยงและพืชผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถนำไปปรับใช้ได้ในทุกภูมิภาคให้เหมาะสมกับสภาพของดิน น้ำ และชนิดของพืช ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละแห่ง แนวทางการจัดสรรทรัพยากรที่หลากหลายในลักษณะที่เกื้อกูลกันตามหลักธรรมชาติดังกล่าวนี้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในภาคเกษตรของไทยในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา เพราะหลีกเลี่ยงการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่ต้องพึ่งพาสารเคมีตลอดเวลาทำให้คุณภาพดินเสื่อม ทั้งยังได้ผลกำไรต่ำ และเสี่ยงกับความไม่แน่นอนของตลาด นอกจากนี้ยังช่วยแก้ปัญหาของการขาดแคลนน้ำซึ่งมีแนวโน้มที่จะเพิ่ม จึงเป็นวิธีการที่จะทำให้เกษตรกรมีทั้งชีวิตมั่นคง สามารถเลี้ยงตัวเองได้ แต่พระองค์ก็ทรงยอมรับว่าทฤษฎีใหม่นี้ “ปฏิบัติลำบากเพราะผู้ที่ปฏิบัติต้องมีความเพียรและความอดทน” อย่างไรก็ดี การทำเกษตรในลักษณะนี้จะทำให้มีส่วนเกินของผลผลิตในระยะยาวมากกว่าความจำเป็นที่จะบริโภคภายในครอบครัว และส่วนเกินดังกล่าวสามารถนำไปแลกเปลี่ยนซื้อขายในตลาดท้องถิ่นทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 มีเป้าหมายอยู่ที่สร้างความสามารถในการพึ่งตนเองในระดับชุมชนด้วยการนำเอาผลผลิตส่วนเกินของครอบครัวต่าง ๆ มาจัดรวมกันในระดับชุมชน และยึดหลักการแบ่งงานกันทำและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้ประหยัดและคุ้มทุน ซึ่งจะทำให้เกิดการเพิ่มผลผลิตและทำให้มีสินค้าและบริการในท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น การพึ่งตนเองในระดับชุมชนสามารถทำได้หลายทาง โดยการรวมกลุ่ม หรือร่วมมือกันในรูปสหกรณ์ เพื่อจัดการการผลิต การตลาด และพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดตั้งกลุ่มการผลิตร่วมกัน ธนาคารข้าว/โค/กระบือ กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน ศูนย์บริการสุขภาพชุมชน กลุ่มฌาปนกิจชุมชน เป็นต้น เป็นการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกภายนอก โดยยังคงยึดหลักการใช้ความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลัก แม้ว่าในขั้นนี้การแลกเปลี่ยนภายนอกจะเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงกันเองภายในชุมชน เพราะช่วยประหยัดค่าขนส่งและค่าการตลาดต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 3 ติดต่อกับสัมพันธ์กับระบบตลาด และเศรษฐกิจภายนอก เพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่น จำหน่ายผลผลิตส่วนเกิน แสวงหาเทคโนโลยี และทรัพยากรจากภายนอกมาใช้ในกิจการของชุมชน เช่น การสร้างโรงสีข้าว ใช้บริการสินเชื่อธนาคาร และสถาบันการเงิน ตลอดจนสถาบันทางเศรษฐกิจอื่น ๆ และถ้าหากชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้น ก็อาจจะมีการเจรจาต่อรองความร่วมมือกับบรรษัทธุรกิจ เพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย

การพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามแนวทางทฤษฎีใหม่ 3 ขั้นนี้ ท้ายสุดแล้วจะนำไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงอย่างต่อเนื่อง และเจริญก้าวหน้าไปสู่ระดับการพัฒนาที่สูงและซับซ้อนขึ้น

“...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้ก้าวหน้าไปอีก ไม่ใช่ว่าเพียงแต่ปลูกข้าวให้พอมีพอกิน ..มันต้องมีพอที่จะตั้งโรงเรียน มีพอที่จะมี แม้แต่ศิลปะ...ก็จะถือว่าประเทศไทย เป็นประเทศที่เจริญในทุกทาง เจริญในทางไม่วิว มีกิน คือไม่จน แล้วมีกิน แล้วก็มีความสุข อาหารที่จะเป็นศิลปะหรืออะไรอื่น ๆ ให้มาก ๆ...”
(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม พ.ศ. 2546)

3

ตามรอยพ่อ

เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความสุขที่ยั่งยืน

หลังจากที่แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงตัวอย่างและผลที่เกิดขึ้น ในทางปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ได้รับการเผยแพร่ขยายไปในวงกว้าง ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาฯ และการนำไปประยุกต์ใช้ในส่วนต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากที่มีการเผยแพร่หนังสือ “รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2550 : เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน” ที่จัดพิมพ์โดยสำนักโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme) ทำให้แนวคิดการพัฒนาที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคน มีความลุ่มลึกมากขึ้นอีกระดับหนึ่ง เนื่องด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาด้านความรู้ทางวิชาการ ที่เน้นการฝึกให้มีความรอบรู้ ใช้ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการใช้ความรู้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาในด้านคุณธรรม ให้เห็นถึงประโยชน์ที่แท้จริง คือ ประโยชน์ในระยะยาว ผ่านการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบการอยู่ร่วมกันในสังคม การใช้ทรัพยากรของสังคม/โลก โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เพราะท้ายที่สุดแล้วในระยะยาวการกระทำใด ๆ ก็ตาม จะส่งผลกระทบต่อส่วนรวม และย้อนกลับมากระทบต่อส่วนบุคคลในที่สุด

3.1 การเห็นคุณค่าและประโยชน์ส่วนรวม

มนุษย์เราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ จำเป็นต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งการจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนั้นจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของแต่ละคน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงผลกระทบต่อตนเอง คนรอบข้าง ส่วนรวม และท้ายที่สุดผลกระทบต่อส่วนรวมของตนเองในที่สุด และเนื่องจากทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด สภาพแวดล้อมทางสังคม/สิ่งแวดล้อมในโลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่นั่นอน การที่จะตัดสินใจทำกิจกรรมอะไรก็ตาม เช่น การผลิต การบริโภค การลงทุน การเดินทาง การเลือกแหล่งที่อยู่อาศัย ฯลฯ จึงควรจำเป็นต้องมีหลักยึดในการตัดสินใจและการปฏิบัติ ซึ่งหากเป้าหมายของแต่ละคนคือประโยชน์และความสุขที่แท้จริงแล้วก็ควรดำเนินชีวิตตามหลักพอเพียง โดยมีหลักในการตัดสินใจเชิงเป้าหมายที่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว (ความยั่งยืน) โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและคำนึงถึงความสมดุลของการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ

การคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เริ่มตั้งแต่การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิต โดยการพิจารณาอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ ในการตัดสินใจเลือก หรือจัดลำดับความสำคัญในสิ่งที่จะทำ ทรัพยากรที่จะใช้วิธีการที่จะดำเนินการว่าจะส่งผลกระทบต่อส่วนรวมและต่อตนเองในระยะยาวอย่างไร และหากมีส่วนร่วมในการพิจารณา ดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาชุมชน/สังคม ก็ควรใช้หลักพอเพียง คือ มุ่งให้เกิดประโยชน์กับคนส่วนใหญ่ หรือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก โดยจัดลำดับความสำคัญตามความเร่งด่วน และความจำเป็นของปัญหา คำนึงถึงความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรและการลงทุน มากกว่าการวัดด้วยตัวเลขผลกำไร หรือรายได้ที่จะเกิดขึ้นอย่างเดียวยกตามหลักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป

เมื่อแต่ละคนสามารถดำเนินชีวิตพอเพียงในระดับบุคคลได้แล้ว ก็ควรให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยเริ่มจากการให้ การแบ่งปันแก่ผู้ที่ยังขาด ยังขัดสนอยู่ในสังคม ทั้งวงแคบและวงกว้างตามกำลังที่แต่ละคนมี การไม่เบียดเบียน การให้ การแบ่งปัน การมีไมตรีจิต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันของคนในสังคม เป็นพื้นฐานของความไว้วางใจกันว่า สามารถพึ่งพิงอาศัยกันได้ ช่วยเหลือกันได้ใญามที่จำเป็น ซึ่งจะทำให้สังคมโดยรวมสามารถอยู่ได้อย่างสงบสุข มีความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินในเบื้องต้น เพราะเมื่อมีการช่วยเหลือบุคคลที่ขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการครองชีพ โอกาสที่คนจะประกอบอาชญากรรม กระทำความผิด เพราะความบีบคั้นที่ต้องแสวงหาปัจจัยพื้นฐานมาดำรงชีวิตก็จะน้อยลง และนำไปสู่ความสามัคคีและความเข้มแข็งในที่สุด

3.2 เรียนรู้หลักการทรงงาน เพื่อดำเนินตามรอยพ่อ

การมุ่งประโยชน์สุขส่วนรวม เป็นเป้าหมายหลักในการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับการคิดอย่างเป็นองค์รวม มองเชิงระบบ เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงของเหตุปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการพัฒนา ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมในทางปฏิบัติจริง เราสามารถเรียนรู้แนวทาง หรือวิธีการทำงานได้จากหลักการทรงงานต่าง ๆ ของพระองค์ท่านได้ ยกตัวอย่างเช่น

การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้รู้ว่าเรามีทรัพยากรอะไรบ้าง ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ หรือมีปัญหาอย่างไร เป็นการรู้จักตนเองให้ดีกว่าก่อน อย่างรอบรู้ จะได้ตัดสินใจเลือกเส้นทางพัฒนาองค์กร/ชุมชน/สังคม/ประเทศชาติได้อย่างเหมาะสมกับสภาพในแต่ละปัจจุบันตามความเป็นจริง

เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรอบคอบ ตลอดจนสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบร่วมกัน ในกระบวนการพัฒนาแต่ละคนจะได้มีความกระตือรือร้น สนใจ ใส่ใจ ในปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุมชน รวมถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

การพัฒนาให้เป็นไปอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้สามารถรักษาสมดุลในแต่ละย่างก้าวของการพัฒนาได้ เพราะการพัฒนานำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้และปรับตัวต่างกัน การที่จะทำให้เกิดประโยชน์ของการพัฒนากระจายสู่ส่วนรวมให้ได้ต้องมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ศักยภาพ และสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม ในแต่ละช่วงเวลา แล้วค่อย ๆ ต่อยอดการพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ จากฐานรากตามความเป็นจริงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนามีความมั่นคง ชุมชน และสังคมมีความเข้มแข็ง ไม่เกิดความแตกแยกในสังคมบนเส้นทางการพัฒนา

4

พัฒนาคุณภาพคน

ให้มีคุณธรรมกำกับความรู้ คือ หัวใจของหลักพอเพียง

การพัฒนาคนที่เน้นคุณภาพคน ด้านคุณธรรม คือ ทำสิ่งที่ถูกต้องอย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ควบคู่ไปกับการใช้สติปัญญา ให้เกิดความรอบรู้ รอบคอบนี้ เป็นประเด็นใหม่ของการพัฒนาคนที่ยังไม่มีแนวคิดหรือทฤษฎีการพัฒนา ได้กล่าวถึงหรือให้ความสำคัญ ดังเช่นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2550 (UNDP, 2007) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “...เศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานจิตใจและจิตวิญญาณมากกว่าพัฒนาวัตถุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการพัฒนาจิตนั้นต้องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทุกชนิดโดยไม่อาจแยกออกจากกันได้”

คำนิยามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทานมา ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจและการกระทำเป็นไปอย่างพอเพียง นั่นคือ จะต้องอาศัยทั้งคุณธรรมและความรู้ของคนเป็นสำคัญในการพัฒนาสู่ความพอเพียง โดยอาจสรุปได้ดังนี้

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย การฝึกฝนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบและระมัดระวังที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติ ความรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจอย่างถูกต้อง และเป็นประโยชน์ จึงต้องมีการแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ จัดการความรู้ ต่อยอดความรู้ที่อยู่ตลอดเวลาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโลก

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ประกอบด้วย ด้านจิตใจ คือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสมในการดำเนินชีวิต และด้านการกระทำ คือมีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปัน และรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นให้ใช้หลัก 3 ประการ ในการจัดการทรัพยากรทุกมิติอย่างสมดุลนั้น จำเป็นต้องเริ่มจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คือต้องมีคุณธรรมกำกับความรู้ในการดำเนินชีวิต (2 เงื่อนไขสู่ความพอเพียง) เพื่อให้สามารถช่วยตัวเองได้ และยืนอยู่บนขาของตนเองได้อย่างเต็มภาคภูมิ ไม่เขย่งก้าวกระโดดตามคนอื่นโดยใช้ชีวิตอย่างประมาดตน เป็นเหตุเป็นผล และมีการเตรียมความพร้อมที่ดี เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยไม่ประมาท ซึ่งการที่แต่ละบุคคลจะสามารถพึ่งตนเองได้ตามความหมายนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีรู้อย่างถูกต้องและเพียงพอในเรื่องใด ๆ ก็ตามที่จะทำการ และมีกรอบหรือหลักในการปฏิบัติที่จะไม่ทำให้เกิดโทษ แต่นำมาซึ่งประโยชน์ฝ่ายเดียว นั่นก็คือ การต้องยึดหลักคุณธรรม ความถูกต้องเป็นเหตุเป็นผลตามความเป็นจริง ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อตนเองหรือผู้อื่น กล่าวคือ การยึดถือประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว และก็ต้องประกอบไปด้วยความเพียรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันข้อบกพร่องไม่ให้เกิดขึ้น และพัฒนาปรับปรุงให้เกิดผลที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

แม้ว่าคุณธรรมจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตและดำเนินงานทุกขั้นตอน แต่เนื่องจากมาตรฐานคุณธรรมของคนในสังคมมีความแตกต่างกัน หรือมีระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกัน แต่ละสังคมจึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และต้องมีระบบบังคับใช้กฎหมาย กฎระเบียบที่มีประสิทธิภาพ และทำให้สังคมเกิดความสงบ เป็นระเบียบเรียบร้อย ในขณะที่เดียวกันก็จำเป็นต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมให้คนพัฒนาตัวเองให้มีคุณธรรมด้วย

ยกตัวอย่าง หลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนาตามเส้นทางของศีล สมาธิ และปัญญา อันเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการดำรงชีวิต เพื่อให้คนในสังคมเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน มีจิตสำนึกรับผิดชอบในผลของการกระทำของตน โดยเริ่มจากการที่แต่ละบุคคลมีความเห็นตรงเห็นชอบตามหลักเหตุผล ความเป็นจริง เช่น เชื่อว่าการกระทำทุกอย่าง แม้แต่เล็กน้อย ดีหรือชั่ว มีผลจริง แล้วมีความคิดชอบ คือ การคิดริเริ่มอะไรก็ตามไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร มีวาจาชอบ คือ การกล่าววาจาที่เป็นเหตุเป็นผล ไม่หยาบกระด้าง ไม่ส่อเสียดนินทา ไม่เพ้อเจ้อ มีการกระทำชอบ คือ การกระทำอะไรก็แล้วแต่ ต้องทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ไม่ก่อให้เกิดโทษต่อตนเองหรือผู้อื่น โดยเฉพาะการประกอบอาชีพที่ต้องเลือกสัมมาอาชีพ แล้วมุ่งมั่นในอาชีพด้วยความเพียร อุตสาหะในอาชีพนั้น ๆ จดจ่อด้วยความมีสติปัญญา ด้วยสติชอบ และฝึกจิตให้มีความตั้งมั่นเป็นสมาธิในการประกอบภารกิจทั้งปวงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักพอเพียง

การทำเลี้ยงชีพ (ผลิต/บริการ) อย่างพอเพียงโดยคำนึงถึงทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่ รวมถึงความสามารถในการบริหารจัดการ ทั้งความรู้ เทคโนโลยี ประสพการณ์ และศักยภาพของคนและชุมชน แล้วเลือกผลิตสินค้าที่ใช้ทรัพยากร/ปัจจัยการผลิต สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของคนและภูมิสังคม โดยคำนึงถึงกรรมวิธีการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดโทษต่อคน/สังคม/สิ่งแวดล้อม หรือใช้วิธีการที่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น โดยการทุจริต ผิดกฎหมาย ไม่มีจรรยาบรรณเพียงเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึงการวางแผนทั้งปริมาณและคุณภาพการผลิตที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค และคำนึงถึงความคุ้มค่าของการลงทุนและการจัดการความเสี่ยง ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

ขยันหมั่นเพียร อดทน และใช้ความรู้ทางวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวังอย่างมีสติ อีกทั้งเสาะแสวงหาความรู้
อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรอบรู้ และเพิ่มพูนปัญญา เพื่อให้ก้าวหน้าไปอย่างเป็นขั้นตอนพร้อมกับความสมดุลในชีวิต

การรักษาทรัพย์อย่างพอเพียง เมื่อแต่ละคนประกอบอาชีพทำมาหากิน ทำให้ได้ทรัพย์มาครอบครอง
และใช้เป็นปัจจัยในการบริโภคและยังชีพแล้ว ก็จำเป็นต้องรู้จักรักษาทรัพย์ต่าง ๆ ให้มีใช้นาน ๆ เช่น ทรัพย์ส่วนบุคคล
ต้องมีการใช้อย่างประหยัด ไม่ใช้อย่างสิ้นเปลือง ทะนุบำรุงรักษาสัตว์ของ เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ ให้คงสภาพอยู่คงทน
เพื่อให้ใช้ประโยชน์ได้ยาวนานและคุ้มค่า หรือการมีส่วนร่วมใส่ใจในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ กิจกรรมต่าง ๆ
ของสังคม การรักษาสมดุลของธรรมชาติ การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เอกลักษณ์ของชาติ เป็นต้น

บริโภคอย่างพอเพียง คือการใช้ทรัพยากร รวมถึงการใช้จ่ายทรัพย์อย่างมีธรรมาภิบาล ซึ่งความมีธรรมาภิบาลนี้ต่างจาก
ความตระหนี่ที่เป็นโทษกับสังคมและตนเอง เพราะคนตระหนี่เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แต่คนมีธรรมาภิบาลเป็นคนที่รู้จักกาลเทศะ
ในการใช้จ่ายใช้สอย มีความพอประมาณในการใช้จ่ายอย่างสมเหตุสมผล สมดุลกับรายรับและอัตภาพของตน และ
คำนึงถึงความประหยัด ความจำเป็น ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นหรือไม่เหมาะสม ก็ไม่ต้องใช้ ไม่ต้องซื้อ
โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างรอบคอบ ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และต่อส่วนรวม
โดยใช้สติปัญญาพิจารณาตามเหตุผลความเป็นจริงอย่างไม่เข้าข้างตนเอง

การใช้ทรัพย์อย่างพอเพียง ควรมีการแบ่งสัดส่วนของทรัพย์ในการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม ทั้งเพื่อการดำเนินชีวิต
ภายในครอบครัว การแบ่งปันเพื่อแผ้วถนอมญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง การทำบุญตามความเชื่อและศรัทธาเพื่อประโยชน์
ในภายภาคหน้า การสงเคราะห์ผู้ยากไร้ขัดสนในสังคม ตลอดจนการอบรมและลงทุน การทำประกันในรูปแบบต่าง ๆ
เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

เริ่มต้นวันนี้ ที่ตัวเรา

ด้วยการใช้ชีวิตพอเพียง...ตามรอยพ่อ

“...คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย.
ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ-มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ
ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข. พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติก็พอเพียง...”
(พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : 4 ธันวาคม 2541)

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้ได้รับมอบหมาย)
4. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
5. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ดร.ปัญญา แก้วกียูร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสนับสนุนการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. ดร.ปรียานุช ธรรมปิยา ผู้ทรงคุณวุฒิเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

พัฒนาปรับปรุงแก้ไข

1. นางสาวนิตยา เม่นแยม โรงเรียนบ้านหนองบัวแดง จังหวัดเชียงราย
2. นายประสงค์ สิทธิวงศ์ โรงเรียนบ้านหนองบัวแดง จังหวัดเชียงราย
3. นางอภัยวัลย์ กีกก้อง โรงเรียนสนามบิน จังหวัดขอนแก่น
4. นางละออ ผาน้อย โรงเรียนสนามบิน จังหวัดขอนแก่น
5. นายฉลาด ปาโส โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
6. นางไพบวัน ปาโส โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
7. นายเชตวัน สุวรรณศรี โรงเรียนเชียงขวัญพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
8. นางวิรัชญา นีวทอง โรงเรียนสำโรงทาบพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์
9. นางสาวเก็ สายหอม โรงเรียนสำโรงทาบพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์
10. นางชวัลพัชร สุทธิชินธรรม โรงเรียนสำโรงทาบพิทยาคม จังหวัดสุรินทร์
11. นางสาวนาดตา โยธาศิริ โรงเรียนโพนทองพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
12. นางสาวยุพงค์ พัฒนิบูลย์ โรงเรียนโพนทองพิทยาคม จังหวัดร้อยเอ็ด
13. นางวาริน รอดบำเรอ โรงเรียนศรีวิชัยวิทยา จังหวัดนครปฐม
14. นางรัตติยา แหวนวงศ์ โรงเรียนศิครภูมิพิสัย จังหวัดสุรินทร์
15. นายพิสิษฐสุวรรณ ศรีปรีชาพัฒนาะ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัยเพชรบุรี
16. นายประทีป เมืองงาม โรงเรียนบ้านต้นเกด จังหวัดเพชรบุรี
17. นางวชิราภรณ์ ช่างปรุง โรงเรียนบ้านเหล่ากุ่ม จังหวัดขอนแก่น
18. นางสุมาลี จีวังาม โรงเรียนแม่พริกวิทยา จังหวัดลำปาง
19. นางอัมพร จริยพันธุ์ โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น
20. นายคณศ เทพสุวรรณ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน
21. นายแก้ววัฒน์ สุป็นโน โรงเรียนร่มเกล้าปางดง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
22. นายสุวิทย์ ปานคะเซนต์ โรงเรียนลับแลพิทยาคม จังหวัดอุตรดิตถ์
23. นางสาวสุกัญญา มาชานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
24. นางสาวปัทมา วิญญุกุล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

25. นางสาวสุสนา เงินเจริญ
26. นายบุญพุกฤษ มະศิริ
27. นางวิภา ประราศรี
28. นายรัชชัย ทับทิม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 3
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 13
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 27
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 38

รวบรวม/สรุป/จัดทำรูปเล่ม

1. นางรจนา ลินทิ
2. นางสาวพิมชนก มงคลรัตน์
3. นางสาวชุตินา แซมเพ็ชร
4. นางสาวสาริณี มงคลรัตน์

สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
โครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการศึกษาและเยาวชน
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พิมพ์เผยแพร่

ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2628-6398 โทรสาร 0-2628-6399
www.skp.moe.go.th
ISBN 978-616-202-857-1
(สงวนลิขสิทธิ์ กระทรวงศึกษาธิการ)

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
79 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0-2561-4567 โทรสาร 0-2579-5101
นายโชคดี ออสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2555

